DE LESSEN VAN DE

ARABISCHE TAAL

VOOR NIET-ARABISCHSPREKENDEN

ARABISCH VOLGENS DE MEDINA METHODE

Deel 3

Dr. V. Abdur Rahim

بسم اللّه الرّحمن الرّحيم

[Ik begin] in de Naam van Allah,

de Uiterst Barmhartige, de Meest Genadevolle.

Allah, de Verhevene, openbaart:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ قُرۡءَٰنًا عَرَبِيّٗا لَّعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ٢﴾

سُورَةُ يُوسُفَ

Vrije vertaling:

{Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard als een Arabische Koran, opdat jullie zullen nadenken.}

Soerah Yoesoef, Vers 2

De bekende Koranuitlegger imam Ibn Kathir zegt hierover:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ قُرۡءَٰنًا عَرَبِيّٗا لَّعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ٢﴾ وذلك لأن لغة العرب أفصح اللغات وأبينها وأوسعها وأكثرها تأدية للمعاني التي تقوم بالنفوس، فلهذا أنزل أشرف الكتب بأشرف اللغات، على أشرف الرسل، بسفارة أشرف الملائكة، وكان ذلك في أشرف بقاع الأرض، وابتدئ إنزاله في أشرف شهور السنة وهو رمضان، فكَمُلَ من كل الوجوه. (تفسير ابن كثير)

Vrije vertaling:

“{**Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard als een Arabische Koran, opdat jullie zullen nadenken**}: en dat is omdat de taal van de Arabieren de meest welsprekende en duidelijkste van de talen is, de meest uitgebreide en het meest expressief is voor de betekenis die in iemands gedachte kan opkomen.

Hierom heeft Allah het Edelste Boek (nl. de Koran) in de edelste taal (nl. het Arabisch) aan de edelste Boodschapper (nl. Profeet Mohammed ﷺ) geopenbaard, via de edelste van de Engelen (nl. Engel Djibriel ﵇), in het edelste land, en het begin van de Openbaring in de edelste maand van het jaar – en dat is [de maand] Ramadan. Dus de Koran is volmaakt in elk aspect.”

(Tafsir Ibn Kathir)

دُرُوْسُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِغَيْرِ النَّاطِقِيْنَ بِهَا

DE LESSEN VAN DE
ARABISCHE TAAL
VOOR NIET-ARABISCHSPREKENDEN

Door:

Dr. V. Abdur Rahim

Vertaler:

Mohammed Ahmad Khan

الْجُزْءُ الثَّالِثُ

Deel 3

Publicatiejaar: 2019 | 1441 na de emigratie van Profeet Mohammed ﷺ (de Hidjrah)
Versie 1.1
Deel 3

Vertaling van: *Durus al-Lughat al-ʿArabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa*
Titel in het Arabisch: دُرُوْسُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِغَيْرِ النَّاطِقِيْنَ بِهَا
Vrije vertaling van de titel: "De lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden"

Auteur: Doctor V. Abdur Rahim
Vertaler: Mohammed Ahmad Khan

E-mail: uitgeverij.alqalam@gmail.com

© 2019 Uitgeverij al-Qalam

uitgeverij
al-Qalam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de vertaler.

~ Grote dank gaat uit naar de auteur van het boek, dr. V. Abdur Rahim, voor het geven van zijn toestemming om dit boek te mogen vertalen.

Inhoudsopgave

Voorwoord van de auteur 11
Voorwoord van de vertaler 13
Les 1 15
Les 2 39
Les 3 46
Les 4 56
Les 5 59
Les 6 64
Les 7 67
Les 8 69
Les 9 72
Les 10 80
Les 11 84
Les 12 96
Les 13 102
Les 14 107
Les 15 110
Les 16 122
Les 17 129
Les 18 138
Les 19 150
Les 20 160
Les 21 165
Les 22 184
Les 23 191
Les 24 200
Les 25 207
Les 26 218
Les 27 232
Les 28 243

Les 29 251
Les 30 255
Les 31 260
Les 32 267
Les 33 278
Les 34 287
Woordenlijst 300
Appendix 311
Register 319

Voorwoord van de auteur

Het langverwachte begeleidende boek van deel 3 van *Durus al-Lughat al-ʿArabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa* is nu in jouw handen, Alhamdulillah.

Net zoals in het begeleidende boek van deel 1 en 2, wordt ook in dit begeleidende boek een uitgebreide uitleg gegeven van alle grammaticaregels die in elke les voorkomt. Een vertaling van de vragen die in de oefeningssectie voorkomen, wordt ook gegeven. Onderdelen die geen vragen bevatten, zijn weggelaten. De betekenis van nieuwe woorden wordt niet in elke les gegeven, maar aan het eind komt een woordenlijst aan bod van belangrijke woorden die in het hele boek voorkomen.[1]

De lezer wordt geadviseerd om gebruik te maken van een woordenboek om de betekenissen te vinden van de woorden die niet in de woordenlijst voorkomen. Wij bevelen het gebruik van Hans Wehr's woordenboek aan: "A Dictionary of Modern Written Arabic" (*Een Woordenboek van Modern Geschreven Arabisch*). In alle goede Arabische woordenboeken zijn woorden alleen onder de stamletters te vinden.

Dus woorden als «مَكْتَبٌ» ، «مَكْتُوْبٌ» ، «كَاتِبٌ» zijn te vinden onder: «كَتَبَ». En woorden als «مَكْسُوْرٌ» ، «تَكَسَّرَ» ، «اِنْكَسَرَ» zijn te vinden onder: «كَسَرَ».

In Europese woordenboeken van het Arabisch worden de Abwaab van de Mazied aangeduid door middel van de volgende getallen: II «فَعَّلَ»; III «فَاعَلَ»; IV «أَفْعَلَ»; V «تَفَعَّلَ»; VI «تَفَاعَلَ»; VII «اِنْفَعَلَ»; VIII «اِفْتَعَلَ»; IX «اِفْعَلَّ»; X «اِسْتَفْعَلَ».

In Hans Wehr's woordenboek worden de Baab van de Thoelaathie Moedjarrad en zijn Masdar als volgt aangegeven:

قتل *qatala u (qatl)* to kill, slay, murder.

Zoals je kunt zien, kan de klinker van de tweede stamletter in de Maadiy worden afgeleid uit de Latijnse transcriptie. De klinker van de tweede stamletter in de Moedaariʿ wordt apart weergegeven. De Masdar staat tussen haakjes.

Een diptoot wordt aangegeven door een klein nummer 2 erna.

Voorbeeld: **أحمر *aḥmar*^{2}, f. *ḥamrā'*^{2}, pl. حمر *ḥumr* red.**

Beide, *aḥmar* en *ḥamrā'*, hebben het kleine nummer 2, wat betekent dat zij diptoten zijn.
De letter "f. " staat voor: feminine [*vrouwelijk*].

---

[1] Er zijn drie bijlagen aan het eind van het Arabische [tekst]boek. De eerste is een lijst van de Masdar patronen van de *Thoelaathie Moedjarrad* werkwoorden. De tweede is een lijst van de patronen van het gebroken meervoud. De derde bevat algemene vragen over het hele boek.

Een goed woordenboek van het Arabisch naar het Arabisch is *al-Moe'djam al-Wasiet* «الْمُعْجَمُ الْوَسِيْطُ», dat een publicatie is van de Academie van de Arabische Taal, Caïro. Een beknopt woordenboek van het klassiek Arabisch naar het Arabisch is *al-Misbaah al-Moenier* «الْمِصْبَاحُ الْمُنِيْرُ», geschreven door al-Fayyoemi.

Voor een diepgaande studie dient de student de zesdelige *As-Sihaah* «الصِّحَاحُ» van al-Djawhari te raadplegen. Hierin zijn de woorden gerangschikt conform hun laatste letter.

Voor verdere studie worden de volgende boeken aanbevolen:

1) *Qisas an-Nabiyyin* «قِصَصُ النَّبِيِّيْنَ» van Shaykh Abul Hasan an-Nadwi.
2) *Noesoes min al-Hadith an-Nabawiyy ash-Sharief* «نُصُوْصٌ مِنَ الْحَدِيْثِ النَّبَوِيِّ الشَّرِيْفِ» van Dr. V. Abdur Rahim (een I.F.T. publicatie).
3) *Noesoes Islaamiyyah* «نُصُوْصٌ إِسْلَامِيَّةٌ» van Dr. V. Abdur Rahim (een I.F.T. publicatie).

De student maakt in deel 3 kennis met de Glorieuze Koran en bestudeert vele [Koran]verzen. De lezer wordt geadviseerd om Soerah al-Baqarah te lezen met behulp van een goede vertaling van de betekenissen.

Later kan hij *al-Moes'ief fie Loeghah wa I'raab Soerah Yoesoef* الْمُسْعِفُ فِيْ لُغَةِ وَإِعْرَابِ سُوْرَةِ يُوْسُفَ van de auteur [d.w.z. Dr. V. Abdur Rahim] lezen, wat een grammaticale ontleding is van Soerah Yoesoef.

Moge Allah ﷻ ons allemaal helpen om de Arabische taal te leren, zodat wij Zijn Boek kunnen begrijpen.

De auteur
[Dr. V. Abdur Rahim]
Al-Madinah al-Moenawwarah
27-02-1420 AH = 11-06-1999 CE

Voorwoord van de vertaler

Alle lof komt toe aan Allah, de Heer van alle werelden. Moge vrede en zegeningen van Allah met de Profeet Mohammed zijn, evenals met zijn familie en zijn metgezellen.

Het bestuderen van het klassiek Arabisch «الْفُصْحَى» (*al-Foeshaa*) is van essentieel belang voor degenen die een goed begrip willen hebben van de Koran en Hadith. Een goede leermethode is daarom onmisbaar om dit doel te behalen.

Het boek *Durus al-Lughat al-ʻArabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa*, dat vertaald kan worden als "de lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden", is één van de beste boeken om het klassiek Arabisch te leren voor niet-Arabischsprekenden. Dit boek, beter bekend als "de Medina methode", bestaat uit drie delen en is ontwikkeld door de Islamitische Universiteit in Medina voor de studenten die het klassiek Arabisch niet machtig zijn. Elk deel is voorzien van een begeleidend boek waarin de grammaticaregels van de lessen aan bod komen.

Het boek dat voor u ligt, is de Nederlandse vertaling van het derde deel van het begeleidende boek. Net zoals in de vertaling van deel 1 en 2 van het begeleidende boek, wordt ook in dit deel uitgebreid ingegaan op de grammaticaregels. In deze Nederlandse vertaling heb ik extra tussenkopjes toegevoegd, zodat de structuur van de tekst duidelijker wordt. Daarnaast heb ik extra voorbeelden, schema's, wetenswaardigheden, voetnoten en voorbeelden uit de Koran toegevoegd, zodat u de grammaticaregels beter zult begrijpen. Als laatst heb ik een register toegevoegd, zodat dit boek als een naslagwerk kan worden gebruikt.

Het bestuderen van ʻIlm al-Balaaghah «عِلْمُ الْبَلَاغَةِ»

Na het bestuderen van de Medina methode bent u nog niet klaar. Het is hierna belangrijk dat u ook ʻIlm al-Balaaghah (*de wetenschap van retorica*) bestudeert. Net zoals de Nederlandse taal, en overigens de meeste talen in de wereld, stijlfiguren kent, kent de Arabische taal ook stijlfiguren.[2] Sterker nog: de Arabische taal is erg rijk aan stijlfiguren. De Arabieren van vroeger maakten veelvuldig gebruik van stijlfiguren, omdat dit een teken is van welsprekendheid. In de Koran en Hadith komen stijlfiguren veelvuldig voor.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ٨٨ ﴾ {En verlaag jouw vleugel voor de gelovigen.}[3]

"Verlaag jouw vleugel voor de gelovigen" is figuurlijk taalgebruik voor: wees zachtaardig voor de gelovigen.

---

[2] Een stijlfiguur is kort gezegd een speciale manier om iets te zeggen. Enkele voorbeelden van stijlfiguren zijn: beeldspraak, metafoor, eufemisme, hyperbool, litotes en metonymie.

[3] Soerah al-Hidjr, Vers 88 (Soerah 15:88).

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِيْنَ رضي الله عنها قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ: «أَسْرَعُكُنَّ لَحَاقًا بِيْ أَطْوَلُكُنَّ يَدًا».

(صَحِيْحُ مُسْلِمٍ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van ‘Aa-ieshah رضي الله عنها, de moeder van de gelovigen, dat zij heeft gezegd: ‘De Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “Degene die de langste handen onder jullie (d.w.z. onder de echtgenotes van de Profeet ﷺ) heeft, zal mij het snelst ontmoeten.”’

(Sahieh Moeslim)

De Profeet Mohammed ﷺ bedoelde hier niet de letterlijke betekenis van “de langste handen hebben”, maar hij ﷺ bedoelde hiermee degene die de meeste liefdadigheid geeft.

Om een goed begrip van de Koran en Hadith te hebben, is het dus belangrijk om ook de stijlfiguren van de Arabische taal te kennen. In ‘Ilm al-Balaaghah (*de wetenschap van retorica*) leert u hier meer over. In de Medina methode heeft u hier geen kennis mee gemaakt. Daarom is het belangrijk dat u na de Medina methode ook ‘Ilm al-Balaaghah bestudeert.

Een goed boek waarmee u kunt beginnen, is *al-Balaaghah al-Waadihah* «الْبَلَاغَةُ الْوَاضِحَةُ» van de auteurs Ali al-Jarim en Mustafa Amin.

Tot slot

Ik wil eenieder bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit boek. Mijn grote dank gaat uit naar alle nalezers, van wie ik nuttige feedback heb mogen ontvangen. Daarnaast gaat mijn grote dank uit naar de auteur van het boek, dr. V. Abdur Rahim, voor zijn toestemming om dit boek te mogen vertalen.

Ik hoop dat de vertaling van de begeleidende boeken van de Medina methode u op weg zal helpen om de Koran en Hadith rechtstreeks vanuit het Arabisch te kunnen begrijpen. Ik vraag aan iedere moslim voor wie dit boek nuttig is geweest, om een *Doe‘aa’* (smeekbede) voor mij, mijn ouders, mijn familie, mijn leraren (*Shoeyoekh*), de nalezers en alle moslims te verrichten.

De vertaler
Mohammed

Les 1

In deze les leren we:

a) de verbuiging van naamwoorden;
b) de wijzen van het werkwoord/de modus van het werkwoord.

a) De verbuiging van naamwoorden

We hebben in deel 1 en 2 gezien dat de meeste Arabische naamwoorden verbuigbaar zijn. Dit houdt in dat zij hun functie in de zin aangeven door middel van hun uitgang.[4]

Er zijn drie uitgangen:

1. de Dammah «◌ُ»: dit geeft de Raf‘-positie «الرَّفْعُ» aan.[5] Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Marfoe‘** «مَرْفُوعٌ» genoemd.
2. de Fathah «◌َ»: dit geeft de Nasb-positie «النَّصْبُ» aan.[6] Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Mansoeb** «مَنْصُوبٌ» genoemd.
3. de Kasrah «◌ِ»: dit geeft de Djarr-positie «الْجَرُّ» aan.[7] Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Madjroer** «مَجْرُورٌ» genoemd.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْمُدَرِّسُ “De leraar kwam binnen.”

Hier is het woord *al-moedarris-**oe*** «الْمُدَرِّسُ» Marfoe‘ «مَرْفُوعٌ», omdat het de Faa‘iel «الْفَاعِلُ» (*onderwerp*) is.

- سَأَلْتُ الْمُدَرِّسَ “Ik vroeg aan de leraar.”

Hier is het woord *al-moedarris-**a*** «الْمُدَرِّسَ» Mansoeb «مَنْصُوبٌ», omdat het de Maf‘oel Bihi «الْمَفْعُولُ بِهِ» (*lijdend voorwerp*) is.

- هٰذِهِ سَيَّارَةُ الْمُدَرِّسِ “Dit is de auto van de leraar.”

Hier is het woord *al-moedarris-**ie*** «الْمُدَرِّسِ» Madjroer «مَجْرُورٌ», omdat het Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ» is.

---

[4] Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.
[5] De Raf‘-positie wordt in het Nederlands “nominatief” of “eerste naamval” genoemd.
[6] De Nasb-positie wordt in het Nederlands “accusatief” of “vierde naamval” genoemd.
[7] De Djarr-positie wordt in het Nederlands “genitief” of “tweede naamval” genoemd.

Deze uitgangen[8] worden ‘**Alaamaat al-I‘raab al-Asliyyah** «عَلَامَاتُ الْإِعْرَابِ الْأَصْلِيَّةُ» (*primaire uitgangen*) genoemd.

Er zijn ook andere uitgangen die ‘**Alaamaat al-I‘raab al-Far‘iyyah** «عَلَامَاتُ الْإِعْرَابِ الْفَرْعِيَّةُ» (*secundaire uitgangen*) worden genoemd.

De volgende groepen naamwoorden hebben de secundaire uitgangen:

1. **Djam‘ al-Moe-annath as-Saalim** «جَمْعُ الْمُؤَنَّثِ السَّالِمُ» (*het ongebroken vrouwelijk meervoud*): alleen de Nasb-uitgang is in deze groep anders. Het krijgt een Kasrah in plaats van een Fathah.

Voorbeeld:

- سَأَلَتِ الْمُدِيرَةُ الْمُدَرِّسَاتِ “De directrice vroeg de onderwijzeressen.”

Hier krijgt *al-Moedarrisaat-**ie*** «الْمُدَرِّسَاتِ» een Kasrah in plaats van een Fathah, omdat het ongebroken vrouwelijk meervoud is.

Merk op dat de Nasb-uitgang in deze groep hetzelfde eruitziet als de Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- رَأَيْتُ السَّيَّارَاتِ “Ik zag de auto’s.”

Hier is *as-Sayyaaraat-**ie*** «السَّيَّارَاتِ» Mansoeb «مَنْصُوْبٌ», omdat het Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» is.

- خَرَجَ النَّاسُ مِنَ السَّيَّارَاتِ “De mensen kwamen uit de auto’s.”

Hier is *as-Sayyaaraat-**ie*** «السَّيَّارَاتِ» Madjroer «مَجْرُوْرٌ», omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

2. **Al-Mamnoe‘ minas Sarf** «الْمَمْنُوْعُ مِنَ الصَّرْفِ» (*diptoot*): in deze groep krijgt de Djarr-uitgang een Fathah in plaats van een Kasrah.

Voorbeeld:

- هٰذَا كِتَابُ زَيْنَبَ “Dit is het boek van Zainab.” *of* “Dit is Zainabs boek.”

Hier heeft *Zainab-**a*** «زَيْنَبَ» een Fathah in plaats van een Kasrah, omdat het een diptoot is.

---

[8] Namelijk: Dammah «◌ُ», Fathah «◌َ» en Kasrah «◌ِ».

Merk op dat de Djarr-uitgang in deze groep hetzelfde eruitziet als de Nasb-uitgang.

Voorbeelden:

- سَأَلْتُ زَيْنَبَ “Ik vroeg aan Zainab.”

Hier is *Zainab-**a*** («زَيْنَبَ») Mansoeb («مَنْصُوْبٌ»), omdat het Maf‘oel Bihi («مَفْعُوْلٌ بِهِ») is.

- ذَهَبْتُ إِلَى زَيْنَبَ “Ik ging naar Zainab.”

Hier is *Zainab-**a*** («زَيْنَبَ») Madjroer («مَجْرُوْرٌ»), omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

3. **Al-Asmaa’ al-Gamsah** («اَلْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ») (*de vijf naamwoorden*):

«أَبٌ»، «أَخٌ»، «حَمٌ»، «فَمٌ»، «ذُوْ»[9]

Deze naamwoorden krijgen alleen de secundaire uitgangen wanneer zij Moedaaf («مُضَافٌ») zijn én de Moedaaf Ilaih («مُضَافٌ إِلَيْهِ») niet het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud («يْ») is.

In deze groep is de Raf‘-uitgang *Waaw* («و»), de Nasb-uitgang *Alief* («ا») en de Djarr-uitgang *Yaa* («ي»).

Voorbeelden:

- مَاذَا قَالَ أَبُوْ بِلَالٍ؟ “Wat heeft de vader van Bilaal gezegd?”

Merk op dat het («أَبُوْ») – met een Waaw – is, en niet: («أَبُ»).

- أَعْرِفُ أَبَا بِلَالٍ “Ik ken de vader van Bilaal.”

Merk op dat het («أَبَا») – met een Alief – is, en niet: («أَبَ»).

- ذَهَبْتُ إِلَى أَبِيْ بِلَالٍ “Ik ben naar de vader van Bilaal gegaan.”

Merk op dat het («أَبِيْ») – met een Yaa – is, en niet: («أَبِ»).

---

[9] Het woord «أَبٌ» betekent: “vader”. Het woord «أَخٌ» betekent: “broer”. Het woord «حَمٌ» houdt in: het mannelijke familielid van de echtgenoot, zoals zijn broer en vader. Het woord «فَمٌ» betekent: “mond”. En het woord «ذُوْ» – dat altijd Moedaaf is – betekent: “bezitter van”, “hebben”, “bezitten”.

De Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ» kan een bezittelijk voornaamwoord zijn.

Voorbeelden:

أَيْنَ ذَهَبَ أَخُوْكَ؟	“Waar is jouw broer gegaan?”	(*akh**oe**-ka*)
مَا رَأَيْتُ أَخَاكَ	“Ik heb jouw broer niet gezien.”	(*akh**aa**-ka*)
مَا اسْمُ أَخِيْكَ؟	“Wat is de naam van jouw broer?”	(*akh**ie**-ka*)

Als de Moedaaf Ilaih het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud is «يْ», dan blijft het naamwoord (*Ism*) onveranderd.

Voorbeelden:

يَدْرُسُ أَخِيْ بِالْجَامِعَةِ	“Mijn broer studeert aan de universiteit.”
أَتَعْرِفُ أَخِيْ؟	“Ken jij mijn broer?”
خُذِ الْعُنْوَانَ مِنْ أَخِيْ	“Neem het adres van mijn broer.”

Het woord «فَمٌ» “mond” kan op twee manieren worden gebruikt:

1. met de Miem «م»;
2. zonder de Miem.

Wanneer het met de Miem wordt gebruikt, dan wordt het gevormd conform de primaire uitgangen.[10]

Voorbeelden:

فَمُكَ نَظِيْفٌ	“Jouw mond is schoon.”
اِفْتَحْ فَمَكَ	“Open jouw mond.”
مَاذَا فِيْ فَمِكَ؟	“Wat is er in jouw mond?”

---

[10] De primaire uitgangen zijn: Dammah «◌ُ», Fathah «◌َ» en Kasrah «◌ِ».

Als de Miem «م» wordt weggelaten, dan wordt het gevormd net zoals “al-Asmaa’ al-Gamsah” «الْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ» (*de vijf naamwoorden*).

Voorbeelden:

- فُوْكَ صَغِيْرٌ	“Jouw mond is klein.”	(***foe**-ka*)
- اِفْتَحْ فَاكَ	“Open jouw mond.”	(***faa**-ka*)
- مَاذَا فِيْ فِيْكَ؟	“Wat is er in jouw mond?”	(***fie**-ka*)

Zoals we hebben gezien, worden de al-Asmaa’ al-Gamsah (*vijf naamwoorden*) alleen verbogen met de speciale secundaire uitgangen wanneer ze Moedaaf zijn. Anders worden ze verbogen conform de primaire uitgangen.

Voorbeelden:

- هُوَ أَخٌ	“Hij is een broeder.”	→	أَيْنَ الْأَخُ؟	“Waar is de broeder?”
- رَأَيْتُ أَخًا	“Ik zag een broeder.”	→	سَأَلْتُ الْأَخَ	“Ik vroeg aan de broeder.”
- هٰذَا مِنْ أَخٍ	“Dit is van een broeder.”	→	هٰذِهِ سَيَّارَةُ الْأَخِ	“Dit is de auto van de broeder.”

4. **Djam‘ al-Moedhakkar as-Saalim** «جَمْعُ الْمُذَكَّرِ السَّالِمُ» (*het ongebroken mannelijk meervoud*): deze groep heeft **-oe(na)**«ـُوْنَ» als Raf‘-uitgang, en **-ie(na)** «ـِيْنَ» als Nasb-uitgang en Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْمُدَرِّسُوْنَ الْفَصْلَ “De leraren kwamen de klas binnen.”[11]

  Hier is het woord *al-moedarris-**oena*** «الْمُدَرِّسُوْنَ» Marfoe‘ «مَرْفُوْعٌ».

- مَا سَأَلْتُ الْمُدَرِّسِيْنَ “Ik vroeg niet aan de leraren.”[12]

  Hier is het woord *al-moedarris-**iena*** «الْمُدَرِّسِيْنَ» Mansoeb «مَنْصُوْبٌ».

- أَيْنَ غُرْفَةُ الْمُدَرِّسِيْنَ؟ “Waar is de kamer van de leraren?”

  Hier is het woord *al-moedarris-**iena*** «الْمُدَرِّسِيْنَ» Madjroer «مَجْرُوْرٌ».

---

[11] Een andere mogelijke vertaling: “De leraren zijn de klas binnengekomen.”

[12] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb niet aan de leraren gevraagd.”

Merk op dat in deze groep de Nasb-uitgang hetzelfde eruitziet als de Djarr-uitgang.

De «ن» van **-oe(na)** en **-ie(na)** wordt weggelaten wanneer het naamwoord Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

- أَيْنَ مُدَرِّسُو الْقُرْآنِ؟ “Waar zijn de Koranleraren?”[13]
- أَرَأَيْتَ مُدَرِّسِي الْقُرْآنِ؟ “Heb jij de Koranleraren gezien?”[14]

In les 9 zul je meer over de weglating van de Noen leren.

5. **Al-Moethannaa** «الْمُثَنَّى» (*het tweevoud*): het tweevoud heeft **-aa(ni)** «انِ» als Rafʿ-uitgang, en **-ai(ni)** «يْنِ» als Nasb-uitgang en Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- أَجَاءَ الْمُدَرِّسَانِ الْجَدِيْدَانِ؟ “Zijn de twee nieuwe leraren gekomen?” (*al-Moedarris-**aani***)
- أَرَأَيْتَ الْمُدَرِّسَيْنِ الْجَدِيْدَيْنِ؟ “Heb jij de twee nieuwe leraren gezien?” (*al-Moedarris-**aini***)
- أَسْأَلُ عَنِ الْمُدَرِّسَيْنِ الْجَدِيْدَيْنِ “Ik vraag over de twee nieuwe leraren.” (*al-Moedarris-**aini***)

De Noen «ن» van **-aa(ni)** «انِ» en **-ai(ni)** «يْنِ» wordt weggelaten wanneer het naamwoord Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

- أَيْنَ تَدْرُسُ أُخْتَا بِلَالٍ؟ “Waar studeren de twee zussen van Bilaal?” (*oekht-**aa***)
- أَتَعْرِفِيْنَ أُخْتَيْ بِلَالٍ؟ “Ken jij de twee zussen van Bilaal?” (*oekht-**ai***)
- أَكَتَبْتِ إِلَى أُخْتَيْ بِلَالٍ؟ “Heb jij naar de zussen van Bilaal geschreven?” (*oekht-**ai***)

---

[13] Letterlijke vertaling: “Waar zijn de leraren van de Koran?”

[14] Het is dus onjuist om te zeggen: «أَيْنَ مُدَرِّسُوْنَ الْقُرْآنِ؟» ، «أَرَأَيْتَ مُدَرِّسِيْنَ الْقُرْآنِ؟».

De verborgen uitgangen

«الْإِعْرَابُ التَّقْدِيرِيُّ»

Er zijn drie groepen naamwoorden waarbij de uitgangen[15] niet verschijnen vanwege fonetische redenen. Deze groepen naamwoorden zijn:

1. De **Maqsoer** «الْمَقْصُوْرُ»: dit is een naamwoord (*Ism*) dat eindigt op een lange “-a”.

Voorbeelden:

- الْعَصَا	“de stok”
- الْفَتَى	“de jongeman”
- الْمُسْتَشْفَى	“het ziekenhuis”

Alle drie de uitgangen zijn verborgen in de Maqsoer.

Voorbeelden:

- قَتَلَ الْفَتَى الْأَفْعَى بِالْعَصَا “De jongeman doodde de slang met de stok.”[16]

Hier is het woord *al-fataa* «الْفَتَى» de Faa‘iel «فَاعِلٌ», maar het heeft geen **oe**-uitgang.[17]

Het woord *al-af‘aa* «الْأَفْعَى» is Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ», maar het heeft geen **a**-uitgang.[18]

En het woord *al-‘asaa* «الْعَصَا» is voorafgegaan door een Harf Djarr, en dus is het Madjroer. Maar het heeft geen **ie**-uitgang.[19]

Vergelijk deze zin met de volgende zin die dezelfde betekenis heeft:

- قَتَلَ الْوَلَدُ الْحَيَّةَ بِالْعُوْدِ “De jongeman doodde de slang met de stok.”[20]
  (*qatala l-walad-**oe** l-hayyat-**a** bie l-‘oed-**ie***)

In deze naamwoorden verschijnen alle uitgangen.[21]

---

[15] Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

[16] Een andere mogelijke vertaling: “De jongeman heeft de slang met de stok gedood.”

[17] Met andere woorden: het eindigt niet op een Dammah.

[18] Met andere woorden: het eindigt niet op een Fathah.

[19] Met andere woorden: het eindigt niet op een Kasrah.

[20] Een andere mogelijke vertaling: “De jongeman heeft de slang met de stok gedood.”

[21] Namelijk: Dammah «◌ُ», Fathah «◌َ» en Kasrah «◌ِ».

2. De **Moedaaf van het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud** («الْمُضَافُ إِلَى يَاءِ الْمُتَكَلِّمِ»), zoals: «زَمِيلِيْ» “mijn klasgenoot”.

In deze groep zijn alle drie de uitgangen ook verborgen.

Voorbeeld:

- دَعَا جَدِّيْ أُسْتَاذِيْ مَعَ زُمَلَائِيْ “Mijn opa heeft mijn leraar met mijn klasgenoten uitgenodigd.”

Hier is het woord *djadd-ie* («جَدِّيْ») Faa‘iel («فَاعِلٌ»). Het woord *oestaadh-ie* («أُسْتَاذِيْ») is Maf‘oel Bihi («مَفْعُوْلٌ بِهِ») en het woord *zoemalaa-ie* («زُمَلَائِيْ») is Moedaaf Ilaih («مُضَافٌ إِلَيْهِ»).

Maar bij geen één van de drie is de bijbehorende uitgang zichtbaar.

Vergelijk dit met:

- دَعَا جَدُّكَ أُسْتَاذَكَ مَعَ زُمَلَائِكَ “Jouw opa heeft jouw leraar met jouw klasgenoten uitgenodigd.”

Hier heeft het woord *djadd-**oe**-ka* («جَدُّكَ») de **oe**-uitgang (*Dammah*). Het woord *oestaadh-**a**-ka* («أُسْتَاذَكَ») heeft de **a**-uitgang (*Fathah*) en het woord *zoemalaa-**ie**-ka* («زُمَلَائِكَ») heeft de **ie**-uitgang (*Kasrah*).

3. De **Manqoes** («الْمَنْقُوْصُ»): dit is een naamwoord dat eindigt op een originele Yaa («ي»).[22]

Voorbeelden:

- الْقَاضِيْ “de rechter”
- الْمُحَامِيْ “de advocaat”
- الْجَانِيْ “de dader”

In deze groep zijn de **oe**-uitgang en de **ie**-uitgang verborgen, terwijl de **a**-uitgang wel zichtbaar is.

Voorbeeld:

- سَأَلَ الْقَاضِيْ الْمُحَامِيَ عَنِ الْجَانِيْ “De rechter vroeg aan de advocaat over de dader.”

Hier heeft het woord *al-Qaadiy* («الْقَاضِيْ»), dat Marfoe‘ («مَرْفُوْعٌ») is, en *al-Djaaniy* («الْجَانِيْ»), dat Madjroer («مَجْرُوْرٌ») is, geen [zichtbare] uitgang.

---

[22] De Yaa is origineel omdat het onderdeel is van het woord.

Maar het woord *al-Moehaamiy* «الْمُحَامِيَ», dat Mansoeb is, heeft de **a**-uitgang.

Als de Manqoes een Tanwien krijgt, dan verliest het de laatste letter Yaa.

Voorbeelden:

- قَاضٍ “een rechter” Dit is oorspronkelijk: قَاضِيٌ

Na het verlies van de **oe**-uitgang en de letter Yaa is het woord als volgt geworden: **Qaadi-n** (Qaadiy-**oe**-n → Qaadi-n).

Maar in de Mansoeb positie keert de letter Yaa terug.

Voorbeelden:

هٰذَا قَاضٍ	“Dit is een rechter.”
سَأَلْتُ قَاضِيًا	“Ik vroeg aan een rechter.”
هٰذَا بَيْتُ قَاضٍ	“Dit is het huis van een rechter.”

Merk op dat de Yaa van de Manqoes alleen in de volgende drie gevallen wordt behouden:

1. Als de Manqoes het bepaald lidwoord “al-” «اَلْ» heeft.

Voorbeelden:

الْمُحَامِيْ	“de advocaat”
الْوَادِيْ	“de vallei”
الْقَاضِيْ	“de rechter”

2. Als de Mansqoes Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

قَاضِيْ مَكَّةَ	“de rechter van Makkah”
مُحَامِي الدِّفَاعِ	“de advocaat van de verdediging”
وَادِي الْعَقِيْقِ	“de vallei van ‘Aqieq (in al-Madinah al-Moenawwarah)”

3. Als de Manqoes Mansoeb «مَنْصُوْبٌ» is.

Voorbeelden:

- عَبَرْتُ وَادِيًا	"Ik doorkruiste een vallei."
- سَأَلْتُ قَاضِيًا	"Ik vroeg een rechter."
- أُرِيْدُ ثَانِيًا	"Ik wil een tweede."

De onverbuigbare naamwoorden

«الْمَبْنِيُّ مِنَ الْأَسْمَاءِ»

We hebben gezien dat de meeste Arabische naamwoorden verbuigbaar zijn. Sommige naamwoorden zijn onverbuigbaar: zij geven niet hun functie in de zin aan door hun uitgang te veranderen.

De volgende groepen naamwoorden zijn onverbuigbaar (*Mabniy*):

1. De voornaamwoorden «الضَّمَائِرُ» (*Damaa-ier*).

Voorbeelden:

- أَنَا	“ik”
- أَنْتَ	“jij” (♂)[23]
- هُوَ	“hij”

Zo ook zijn -***toe*** en -***hoe*** in «رَأَيْتُهُ» “ik zag hem” voorbeelden van voornaamwoorden. Hetzelfde geldt voor -***ka*** in «كِتَابُكَ» “jouw boek” en -***haa*** in «كِتَابُهَا» “haar boek”.

Je hebt waarschijnlijk opgemerkt dat er twee groepen voornaamwoorden zijn. Eén groep wordt gebruikt als Raf‘-voornaamwoorden, en de andere groep als Nasb- en Djarr-voornaamwoorden.[24]

Voorbeelden:

- نَحْنُ طُلَّابٌ	“Wij zijn studenten.”
- أَرَأَيْتَنَا؟	“Heb je ons gezien?”
- هٰذَا بَيْتُنَا	“Dit is ons huis.”

Maar de veranderingen die de voornaamwoorden ondergaan, hebben geen patroon. Dus elke vorm van het voornaamwoord wordt beschouwd als een aparte entiteit. Dit is waarom de voornaamwoorden geclassificeerd worden als onverbuigbaar (*Mabniy*), alhoewel zij wel veranderingen ondergaan om hun functie in de zin aan te geven.

---

[23] Het Marssymbool (♂) gebruiken wij om aan te geven dat het om de mannelijke vorm gaat. Het Venussymbool (♀) gebruiken wij om aan te geven dat het om de vrouwelijke vorm gaat.

[24] Zie les 27 voor meer informatie.

2. De aanwijzende voornaamwoorden «أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ» (*Asmaa’ al-Ishaarah*).

Voorbeelden:

- أُولٰئِكَ	“zij” (mv.)	- هٰذِهِ	“deze/dit” (♀ enk.)
- هٰؤُلَاءِ	“deze(n)” (mv.)	- هٰذَا	“deze/dit” (♂ enk.)
- ذٰلِكَ	“die/dat” (♂ enk.)	- تِلْكَ	“die/dat” (♀ enk.)

Maar «هٰذَانِ» en «هَاتَانِ» zijn verbuigbaar (*Moe‘rab*).

3. Betrekkelijke voornaamwoorden «الْأَسْمَاءُ الْمَوْصُوْلَةُ» (*al-Asmaa’ al-Mawsoelah*).

Voorbeelden:

- اللَّاتِيْ	“degenen” (♀ mv.)	- الَّتِيْ	“zij” (♀ enk.)
- الَّذِيْنَ	“degenen” (♂ mv.)	- الَّذِيْ	“degene” (♂ enk.)

Maar «اللَّذَانِ» en «اللَّتَانِ» zijn verbuigbaar (*Moe‘rab*).

4. Enkele vragende woorden «أَسْمَاءُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*Asmaa’ al-Istifhaam*).

Voorbeelden:

- كَيْفَ	“hoe”	- أَيْنَ	“wanneer”
- مَتٰى	“wanneer”	- مَنْ	“wie”
- مَا	“wat”		

5. Enkele bijwoorden «الظُّرُوْفُ» (*Zoeroef*).

Voorbeelden:

الْآنَ	"nu"	حَيْثُ	"van waar", "alwaar"
أَمْسِ	"gisteren"	إِذَا	"indien"

6. Asmaa-oel Fi'l «أَسْمَاءُ الْفِعْلِ»: een Ismoel Fi'l is een Ism (*naamwoord*) met de betekenis van een Fi'l (*werkwoord*).

Voorbeelden:

أُفٍّ	"Ik ben geïrriteerd."
آهٍ	"Ik voel pijn."
آمِيْنَ	"Accepteer (mijn bede)."

7. Samengestelde getallen: deze getallen zijn «أَحَدَ عَشَرَ» tot en met «تِسْعَةَ عَشَرَ» [11 t/m 99], samen met hun vrouwelijke vorm. Alleen het eerste gedeelte van «اِثْنَا عَشَرَ» [12] en «اِثْنَتَا عَشَرَ» is verbuigbaar (*Moe'rab*).[25]

We zeggen met betrekking tot een Moe'rab naamwoord: "Het is Marfoe', Mansoeb of Madjroer."

Maar we zeggen met betrekking tot een Mabniy naamwoord: "Het is in de plaats van Raf', Nasb of Djarr" «فِيْ مَحَلِّ رَفْعٍ ، فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ ، فِيْ مَحَلِّ جَرٍّ».

Dit omdat een Mabniy naamwoord niet Marfoe', Mansoeb of Madjroer kan zijn, maar het neemt een plek in die behoort tot een Marfoe', Mansoeb of Madjroer naamwoord.

En als een Mabniy naamwoord vervangen zou worden door een Moe'rab woord, dan zal het Marfoe', Mansoeb of Madjroer zijn.

Voorbeelden:

رَأَيْتُ بِلَالًا	"Ik zag Bilaal."
رَأَيْتُ هٰذَا	"Ik zag dit."

---

[25] Zoals het is uitgelegd in deel 2, les 24 punt 3 van het begeleidende boek.

In het eerste voorbeeld is het woord «بِلَالًا» Mansoeb, omdat het Mafʿoel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» is. Maar in «رَأَيْتُ هٰذَا» is het aanwijzend voornaamwoord «هٰذَا» “in de plaats van Nasb” «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ», omdat het dezelfde plek inneemt als de Mansoeb «بِلَالًا».

* * *

Wanneer is een Ism Marfoe‘?

Een Ism (*naamwoord*) is Marfoe‘[26] wanneer het:

1. Moebtada’ «الْمُبْتَدَأُ» is.

Voorbeeld:

- اللهُ أَكْبَرُ “Allah is de Grootste.”

2. Gabar «الْخَبَرُ» is.

Voorbeeld:

- اللهُ أَكْبَرُ “Allah is de Grootste.”

3. De Ism van *Kaana* «اِسْمُ كَانَ» is.[27]

Voorbeeld:

- كَانَ الْبَابُ مَفْتُوْحًا “De deur was open.”

4. De Gabar van *Ienna* «خَبَرُ إِنَّ» is.[28]

Voorbeeld:

- إِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ “Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind.”

5. Faa‘iel «فَاعِلٌ» (*onderwerp*) is.

Voorbeeld:

- خَلَقَنَا اللهُ “Allah heeft ons geschapen.”

---

[26] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie (*nominatief*).

[27] Dit geldt ook voor de Ism van de zusters van «كَانَ». De Ism van de zusters van «كَانَ» is dus ook Marfoe‘. De zusters van *Kaana* «كَانَ» zijn: «أَصْبَحَ» ، «أَضْحَى» ، «أَمْسَى» ، «بَاتَ» ، «ظَلَّ» ، «لَيْسَ» ، «صَارَ» ، «مَا دَامَ» ، «مَا زَالَ» ، «مَا بَرِحَ» ، «مَا فَتِئَ» ، «مَا انْفَكَّ».

[28] Dit geldt ook voor de Gabar van de zusters van «إِنَّ». De Gabar van de zusters van «إِنَّ» is dus ook Marfoe‘. De zusters van *Ienna* «إِنَّ» zijn: «أَنَّ» ، «كَأَنَّ» ، «لٰكِنَّ» ، «لَيْتَ» ، «لَعَلَّ».

6. Naa-ieb al-Faa‘iel («نَائِبُ الْفَاعِلِ») (*de plaatsvervanger van de Faa‘iel*) is.[29]

Voorbeeld:

- خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ طِيْنٍ “De mens is van klei geschapen.”

* * *

---

[29] Naa-‘ieb al-Faa‘iel is het onderwerp van een werkwoord in de passieve vorm (zie hierover meer in les 3).

Wanneer is een Ism Mansoeb?

Een Ism (*naamwoord*) is Mansoeb[30] wanneer het:

1. De Ism van *Ienna* «اِسْمُ إِنَّ» is.[31]

Voorbeeld:

- إِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ “Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind.”

2. De Gabar van *Kaana* «خَبَرُ كَانَ» is.[32]

Voorbeeld:

- كَانَ الطَّعَامُ لَذِيْذًا “Het eten was lekker.”

3. Al-Maf‘oel Bihi «الْمَفْعُوْلُ بِهِ» (*lijdend voorwerp*) is.

Voorbeeld:

- فَهِمْتُ الدَّرْسَ “Ik heb de les begrepen.”

4. Al-Maf‘oel Fihi «الْمَفْعُوْلُ فِيْهِ» is.[33]

Voorbeelden:

- Mijn vader reisde ’s nachts. سَافَرَ أَبِيْ لَيْلًا.
- De leraar zat bij de directeur. جَلَسَ الْمُدَرِّسُ عِنْدَ الْمُدِيْرِ.

5. Al-Maf‘oel Lahoe «الْمَفْعُوْلُ لَهُ» / Al-Maf‘oel Lie Adjlihie «الْمَفْعُوْلُ لِأَجْلِهِ» is.[34]

Voorbeeld:

- مَا خَرَجْتُ مِنَ الْبَيْتِ خَوْفًا مِنَ الْحَرِّ “Ik heb het huis niet verlaten, uit vrees voor de hitte.”

---

[30] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie (*accusatief*).

[31] Dit geldt ook voor de Ism van de zusters van «إِنَّ». De Ism van de zusters van «إِنَّ» is dus ook Mansoeb.

[32] Dit geldt ook voor de Gabar van de zusters van «كَانَ». De Gabar van de zusters van «كَانَ» is dus ook Mansoeb.

[33] Al-Maf‘oel Fihi is een bijwoord van plaats of tijd (zie les 12 voor meer informatie).

[34] Al-Maf‘oel Lahoe/Al-Maf‘oel Lie Adjlihie is een Ism die de reden aangeeft waarom iets wordt gedaan.

6. Al-Maf‘oel Ma‘ahoe «الْمَفْعُوْلُ مَعَهُ» is.[35]

Voorbeelden:

- سِرْتُ وَالْجَبَلَ “Ik liep langs de berg.”
- ذَهَبْتُ وَخَالِدًا إِلَى السُّوْقِ “Ik ben samen met Gaalied naar de markt gegaan.”

7. Al-Maf‘oel al-Moetlaq «الْمَفْعُوْلُ الْمُطْلَقُ» is.[36]

Voorbeeld:

- أُذْكُرُوا اللهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا “Gedenk Allah (﷾) veel.”

8. Haal «الْحَالُ» (*toestandsaccusatief*) is.[37]

Voorbeeld:

- جَدِّيْ يُصَلِّيْ قَاعِدًا “Mijn opa bidt zittend.”

9. At-Tamyiez «التَّمْيِيْزُ» (*accusatief als bepaling van specificatie*) is.

Voorbeeld:

- أَنَا أَحْسَنُ مِنْكَ خَطًّا “Ik ben beter dan jij wat betreft handschrift.”[38]

10. Al-Moestathnaa «الْمُسْتَثْنٰى» is.[39]

Voorbeeld:

- حَضَرَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا حَامِدًا “Alle studenten waren aanwezig behalve Haamied.”

---

[35] Al-Maf‘oel Ma‘ahoe is een Ism (*naamwoord*) die na de Waaw komt die “samen met” betekent.

[36] Al-Maf‘oel al-Moetlaq is de Masdar (*infinitief*) van het werkwoord dat in de zin voorkomt (zie les 28).

[37] Haal is een bijwoord dat de wijze van iets aanduidt (zie les 31).

[38] At-Tamyiez is een Ism die de betekenis van een vaag woord specificeert. Iemand kan beter dan de ander zijn op verschillende gebieden; en *“wat betreft handschrift”* specificeert dit.

[39] Al-Moestathnaa is de Ism die na «إِلَّا» “behalve” komt (zie les 32).

11. Al-Moenaadaa «الْمُنَادٰى» is.[40]

Voorbeeld:

- يَا عَبْدَ اللهِ “O Abdoellah!”

Wanneer is een Ism Madjroer?

Een Ism (*naamwoord*) is Madjroer[41] wanneer het:

1. Moedaaf Ilaih «الْمُضَافُ إِلَيْهِ» is.

Voorbeeld:

- الْقُرْآنُ كِتَابُ اللهِ “De Koran is het Boek van Allah.”

2. Vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr «الْمَسْبُوْقُ بِحَرْفِ جَرٍّ».

Voorbeeld:

- الطُّلَّابُ فِي الْفَصْلِ “De studenten zijn in de klas.”

---

[40] Dit heb je in deel 2 geleerd (zie: deel 2, les 18 punt 4 van het begeleidende boek). Al-Moenaadaa is een Ism die vooraf wordt gegaan door een Harf an-Nidaa’ «حَرْفُ النِّدَاءِ» (*vocatief partikel*).

Een voorbeeld van een Harf an-Nidaa’ is: «يَا» “O”.

[41] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Kasrah positie (*genitief*).

Isms van afhankelijke verbuiging

«التَّوَابِعُ»

Er zijn vier grammaticale elementen die zelf geen onafhankelijke verbuiging hebben. Zij zijn afhankelijk van andere Isms[42] (*naamwoorden*) voor hun verbuiging.

Deze zijn:

1. De **Na‘t** «النَّعْتُ» (*bijvoeglijk naamwoord*):[43] het volgt de Man‘oet in zijn verbuiging op. De Man‘oet is de Ism die door de Na‘t wordt omschreven.

Voorbeelden:

- Was de nieuwe student aanwezig?	أَحَضَرَ الطَّالِبُ الْجَدِيْدُ؟
- De directeur zoekt de nieuwe student.	يَطْلُبُ الْمُدِيْرُ الطَّالِبَ الْجَدِيْدَ.
- Dit is het schrift van de nieuwe student.	هٰذَا دَفْتَرُ الطَّالِبِ الْجَدِيْدِ.

In deze zinnen volgt de Na‘t «الْجَدِيْد» de Man‘oet «الطَّالِب» in de I‘raab (*verbuiging*) op.[44]

2. De **Tawkied** «التَّوْكِيْدُ»:[45] een Ism die benadrukking aanduidt, zoals: «كُلُّهُمْ» "zij allen" en «نَفْسُهُ» "hemzelf/zichzelf".

Voorbeelden:

- Alle studenten waren aanwezig.	حَضَرَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ.
- Ik vroeg alle studenten.	سَأَلْتُ الطُّلَّابَ كُلَّهُمْ.
- Ik groette alle studenten.	سَلَّمْتُ عَلَى الطُّلَّابِ كُلِّهِمْ.
- De directeur zelf vertelde mij dit.	قَالَ لِيْ هٰذَا الْمُدِيْرُ نَفْسُهُ.
- Ik vroeg de directeur zelf.	سَأَلْتُ الْمُدِيْرَ نَفْسَهُ.
- Ik groette de directeur zelf.	سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدِيْرِ نَفْسِهِ.

---

[42] Het meervoud van het woord Ism «اِسْمٌ» (*naamwoord*) is: "Asmaa’" «أَسْمَاءٌ» (*naamwoorden*). Om de leesbaarheid van de tekst te vergroten, zullen wij het woord "Isms" als meervoud gebruiken in plaats van Asmaa’.

[43] Na‘t wordt ook wel "Sifah" «الصِّفَةُ» genoemd.

[44] I‘raab houdt hier in: de verbuiging van de uitgang.

[45] Tawkied «التَّوْكِيْدُ» wordt ook geschreven als: "Ta’kied" «التَّأْكِيْدُ». Beide termen worden gebruikt. In deel 2, les 18 punt 3 van het begeleidende boek wordt Tawkied als "Ta’kied" geschreven.

Hier volgen de Tawkied «كُلّ، نَفْس» de Moe’akkad «الطُّلَّاب، الْمُدِيْر» op. De **Moe’akkad** «الْمُؤَكَّدُ» is de Ism (*naamwoord*) die wordt benadrukt.

3. De **Ma‘toef** «الْمَعْطُوْفُ»: een Ism die aan een andere Ism is verbonden door middel van een verbindingswoord, zoals «وَ» “en”.

Voorbeelden:

- Haamied en zijn vriend zijn naar buiten gegaan.	خَرَجَ حَامِدٌ وَصَدِيْقُهُ.
- De directeur zocht Haamied en zijn vriend.	طَلَبَ الْمُدِيْرُ حَامِدًا وَصَدِيْقَهُ.
- Waar zijn de boeken van Haamied en van zijn vriend?	أَيْنَ كُتُبُ حَامِدٍ وَصَدِيْقِهِ؟

4. De **Badal** «الْبَدَلُ»:[46] een Ism die een bijstelling/appositie is van een andere Ism.

Voorbeelden:

- Is jouw broer Haashiem geslaagd?	أَنَجَحَ أَخُوْكَ هَاشِمٌ؟
- Ik ken jouw broer Haashiem.	أَعْرِفُ أَخَاكَ هَاشِمًا.
- Waar is de kamer van jouw broer Haashiem?	أَيْنَ غُرْفَةُ أَخِيْكَ هَاشِمٍ؟
- Is de student geslaagd?	أَنَجَحَ هٰذَا الطَّالِبُ؟
- Ik ken deze student.	أَعْرِفُ هٰذَا الطَّالِبَ.
- Waar is de kamer van deze student?	أَيْنَ غُرْفَةُ هٰذَا الطَّالِبِ؟

---

[46] Zie hierover meer in les 21, punt 9.

De wijzen van het werkwoord

«فِي الْأَفْعَالِ»

In les 10 van deel 2 heb je geleerd dat de Arabische werkwoorden drie vormen hebben:

- de Maadiy «الْمَاضِي» (*verleden tijd*);
- de Moedaari‘ «الْمُضَارِعُ» (*tegenwoordige tijd/toekomende tijd*);
- de Amr «الْأَمْرُ» (*gebiedende wijs*).

De Maadiy en de Amr ondergaan geen veranderingen. Zij zijn dus Mabniy (*onverbuigbaar*).

De Moedaari‘ ondergaat wel veranderingen om zijn functie in de zin aan te geven. Het is dus Moe‘rab (*verbuigbaar*). Net zoals de Ism drie toestanden heeft, heeft de Moedaari‘ ook drie toestanden die **wijzen** of **modi**[47] worden genoemd. Deze zijn: Marfoe‘, Mansoeb en Madjzoem. Je hebt dit ook geleerd in deel 2 (les 18 en les 21).[48]

De Moedaari‘ is Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Damier (*voornaamwoord*) van de tweede en derde persoon vrouwelijk meervoud.[49]

Voorbeelden:

- De zusters schrijven.	الْأَخَوَاتُ يَكْتُبْنَ.
- Wat schrijven jullie, o zusters?	مَاذَا تَكْتُبْنَ يَا أَخَوَاتُ؟

Deze twee vormen blijven onveranderd.

‘Alaamaat al-I‘raab al-Asliyyah wal Far‘iyyah

De **vier vormen** eindigen in de Marfoe‘ op een Dammah «◌ُ», in de Mansoeb op een Fathah «◌َ» en in de Madjzoem op een Soekoen «◌ْ».

Voorbeelden:

Marfoe‘: يَكْتُبُ ، تَكْتُبُ ، أَكْتُبُ ، نَكْتُبُ (*yaktoeb-**oe**, taktoeb-**oe**, aktoeb-**oe**, naktoeb-**oe***)

Mansoeb: لَنْ يَكْتُبَ ، لَنْ تَكْتُبَ ، لَنْ أَكْتُبَ ، لَنْ نَكْتُبَ (*lan yaktoeb-**a**, lan taktoeb-**a**, lan aktoeb-**a**, lan naktoeb-**a***)

---

[47] Enkelvoud: modus.

[48] Marfoe‘ en Mansoeb zijn van toepassing op zowel de Ism (*naamwoord*) als de Fi‘l (*werkwoord*). Dit terwijl Madjroer alleen van toepassing is op de Ism, en Madjzoem alleen van toepassing is op de Fi‘l.

[49] Kortom: de Fi‘l Moedaari‘ is Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Noen an-Nieswah «نُونُ النِّسْوَةِ» (*de Noen van de vrouwelijkheid*). Daarnaast is de Fi‘l Moedaari‘ ook Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Noen at-Tawkied (zie les 33).

Madjzoem: لَمْ يَكْتُبْ، لَمْ تَكْتُبْ، لَمْ أَكْتُبْ، لَمْ نَكْتُبْ (*lam yaktoeb, lam taktoeb, lam aktoeb, lam naktoeb*)

Dit zijn de ‘**Alaamaat al-Asliyyah** «الْعَلَامَاتُ الْأَصْلِيَّةُ» (*primaire uitgangen*) in de Moedaari‘.[50]

Er zijn ook ‘**Alaamaat al-Far‘iyyah** «الْعَلَامَاتُ الْفَرْعِيَّةُ» (*secundaire uitgangen*) in de Moedaari‘.

Deze zijn te vinden in de volgende werkwoorden of werkwoordsvormen:

1. In al-Af‘aal al-Gamsah «الْأَفْعَالُ الْخَمْسَةُ» (*de vijf werkwoorden*)[51] is het behouden van de Noen aan het einde de Marfoe‘-uitgang. De weglating ervan is de uitgang van de Mansoeb en Madjzoem vorm.

Voorbeelden:

Marfoe‘: يَكْتُبَانِ ، تَكْتُبَانِ ، يَكْتُبُوْنَ ، تَكْتُبُوْنَ ، تَكْتُبِيْنَ (*yaktoebaa-**nie**, taktoebaa-**nie**, yaktoeboe-**na**, taktoeboe-**na**, taktoebie-**na***)

Mansoeb: لَنْ يَكْتُبَا، لَنْ تَكْتُبَا، لَنْ تَكْتُبُوْا، لَنْ تَكْتُبِيْ (*lan yaktoebaa, lan taktoebaa, lan taktoeboe, lan toektoebie*)

Madjzoem: لَمْ يَكْتُبَا، لَمْ تَكْتُبَا، لَمْ يَكْتُبُوْا، لَمْ تَكْتُبُوْا ، لَمْ تَكْتُبِيْ (*lam yaktoebaa, lam taktoebaa, lam yaktoeboe, lam taktoeboe, lam taktoebie*)

2. In de Naaqis werkwoorden[52] is de uitgang van de Madjzoem vorm het weglaten van de derde stamletter die een zwakke letter is (zie les 28 van deel 2). Fonetisch gezien komt het neer op de verkorting van de lange klinker.

Voorbeelden:

- يَتْلُوْ (*yatl**oe***) → لَمْ يَتْلُ (*lam yatl**oe***)
- يَبْكِيْ (*yabk**ie***) → لَمْ يَبْكِ (*lam yabk**ie***)
- يَنْسٰى (*yans**aa***) → لَمْ يَنْسَ (*lam yans**a***)

---

[50] Kortom: de ‘Alaamaat al-Asliyyah «عَلَامَاتُ الْأَصْلِيَّةُ» (*primaire uitgangen*) in de Moedaari‘ zijn: Dammah «◌ُ», Fathah «◌َ» en Soekoen «◌ْ».

[51] De vormen van al-Af‘aal al-Gamsah zijn: «يَفْعَلَانِ» ، «تَفْعَلَانِ» ، «يَفْعَلُوْنَ» ، «تَفْعَلُوْنَ» en «تَفْعَلِيْنَ».

[52] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De verborgen uitgangen

«الْإِعْرَابُ التَّقْدِيْرِيُّ»

a) In de Naaqis werkwoorden[53] zijn de volgende uitgangen verborgen:

1. Het **oe**-einde van de Rafʿ in werkwoorden die eindigen op een Yaa «ي», Waaw «و» en Alief «ا».

Voorbeelden:

-	أَمْشِيْ	"Ik loop."	(*amshie*)	Dit is oorspronkelijk: أَمْشِيُ
-	أَتْلُوْ	"Ik reciteer."	(*atloe*)	Dit is oorspronkelijk: أَتْلُوُ
-	أَنْسٰى	"Ik vergeet."	(*ansaa*)	Dit is oorspronkelijk: أَنْسَيُ

2. Het **a**-einde van de Nasb in werkwoorden die eindigen op een Alief «ا».

Voorbeeld:

-	أُرِيْدُ أَنْ أَنْسٰى	"Ik wil vergeten."	(*ansaa*)

Maar dit a-einde verschijnt wel in werkwoorden die eindigen op een Yaa «ي» en Waaw «و».

Voorbeelden:

-	أُرِيْدُ أَنْ أَمْشِيَ	"Ik wil lopen."	(*amshiey-**a***)
-	أُرِيْدُ أَنْ أَتْلُوَ	"Ik wil reciteren."	(*atloew-**a***)

b) De Soekoen van de Djazm in de Moeda''af werkwoorden.

Voorbeelden:

-	لَمْ أَحُجَّ	"Ik heb de Hadj niet verricht."

Hier vervalt de Dammah van «أَحُجُّ» (*ahoedjdj-**oe***) na «لَمْ». Het wordt: «لَمْ أَحُجّْ» (*ahoedjdj*). Aangezien het Iltiqaa'-oes Saakinain[54] «الْتِقَاءُ السَّاكِنَيْنِ» met zich meebrengt, wordt er een Fathah toegevoegd. Het wordt dus: «لَمْ أَحُجَّ» (*lam ahoedjdj-**a***).[55]

---

[53] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

[54] Iltiqaa'-oes Saakinain houdt in dat twee klinkerloze letters naast elkaar staan (zie: deel 2, les 5 punt 3 van het begeleidende boek voor meer informatie).

[55] Kortom: «أَحُجْجُ» → «لَمْ أَحُجْجْ» → «لَمْ أَحُجْجَ» → «لَمْ أَحُجَّ». Zie hierover meer in les 29 van deel 2.

Les 2

In deze les leren we het volgende:

1) De Waaw «و» kan een letter zijn, zoals in «وَلَدٌ» ، «لَوْ». En het kan een woord zijn, zoals in «أَيْنَ بِلَالٌ وَحَامِدٌ؟» “Waar zijn Bilaal en Haamied?”

Het woord «وَ» heeft vele betekenissen. In deze les zullen we drie ervan leren. Deze zijn:

a. “**en**”

Voorbeelden:

- Ik wil een boek en een pen. أُرِيْدُ كِتَابًا وَقَلَمًا.
- Zoebair en Haamied zijn naar buiten gegaan. خَرَجَ الزُّبَيْرُ وَحَامِدٌ.

Het woord «وَ» is in deze betekenis een Harf al-‘Atf «حَرْفُ الْعَطْفِ» (*voegwoord*).

b. “**bij**”, zoals het wordt gebruikt in een eed (*Qasam*).

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik heb hem niet gezien. وَاللهِ مَا رَأَيْتُهُ.

Het woord «وَ» is in deze betekenis een Harf Djarr «حَرْفُ الْجَرِّ».

c. De derde soort van Waaw wordt **Waaw al-Haal** «وَاوُ الْحَالِ» (*de Waaw van de toestand*) genoemd. Het staat vóór een ondergeschikte Djoemlah Ismiyyah (*nominale zin*). Deze zin beschrijft in welke omstandigheid de handeling van de hoofdzin plaatsvond.[56]

Voorbeelden:

- Ik kwam de moskee binnen, terwijl de imam Roekoe‘ deed. دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ يَرْكَعُ.
- Mijn vader overleed, terwijl ik klein was. مَاتَ أَبِيْ وَأَنَا صَغِيْرٌ.
- De jongen kwam naar mij, terwijl hij huilde. جَاءَنِي الْوَلَدُ وَهُوَ يَبْكِيْ.
- Eet niet, terwijl je vol zit. لَا تَأْكُلْ وَأَنْتَ شَبْعَانُ.
- De leraar kwam de klas binnen, terwijl hij veel boeken droeg. دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ وَهُوَ يَحْمِلُ كُتُبًا كَثِيْرَةً.

---

[56] De Waaw al-Haal kan worden vertaald als: “terwijl”.

Merk op dat het werkwoord in de Moedaari‘ dient te staan, wanneer de Gabar van deze ondergeschikte Djoemlah Ismiyyah een werkwoord is.

Voorbeelden van de Waaw al-Haal uit de Koran:

- ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡرَبُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنتُمۡ سُكَٰرَىٰ﴾ {O jullie die geloven! Nader niet tot het gebed terwijl jullie in een bedwelmende staat verkeren.}[57]
- ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡتُلُواْ ٱلصَّيۡدَ وَأَنتُمۡ حُرُمٞۚ﴾ {O jullie die geloven! Dood geen wild terwijl jullie je in de gewijde staat (tijdens de bedevaart) bevinden.}[58]

2) We hebben in les 1 van deel 2 gezien dat «لَعَلَّ» “hoop” of “vrees” aanduidt.[59]

Voorbeeld:

- Ik hoop dat het goed gaat met hem. لَعَلَّهُ بِخَيْرٍ.

De betekenis van “hoop” wordt **at-Taradjdjie** «التَّرَجِّي» genoemd.

- Ik vrees dat hij ziek is. لَعَلَّهُ مَرِيْضٌ.

De betekenis van “vrees” wordt **al-Ieshfaaq** «الْإِشْفَاق» genoemd.

Een ander voorbeeld van al-Ieshfaaq «الْإِشْفَاق» is de Hadith waarin de Profeet ﷺ heeft gezegd:

- “Ik vrees dat ik geen Hadj zal verrichten na dit jaar van mij.” لَعَلِّيْ لَا أَحُجُّ بَعْدَ عَامِيْ هٰذَا.

---

[57] Soerah an-Nisaa’, Vers 43 (Soerah 4:43).

[58] Soerah al-Maa-idah, Vers 95 (Soerah 5:95).

[59] Ter herinnering: het woord «لَعَلَّ» is één van de zusters van *Ienna* «إِنَّ».

3) De zin «إِلَيْكُمْ أَمْثِلَةً أُخْرٰى» betekent: “Nemen jullie wat meer voorbeelden.”

Hier is «إِلَيْكُمْ» een Ismoel Fi‘l «اِسْمُ الْفِعْلِ».[60] Het bestaat uit de Harf Djarr (*voorzetsel*) «إِلٰى» “naar” en de Damier (*voornaamwoord*) «ـكُمْ» “jullie”. **Maar** in deze constructie betekent het: “neem”, “pak”.

En het woord «أَمْثِلَةً» is Mansoeb[61] omdat het Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» (*lijdend voorwerp*) is.

De radio- en tv-omroepers zeggen: «إِلَيْكُمْ نَشْرَةَ الْأَخْبَارِ». Dit betekent letterlijk: “Neem het nieuwsbulletin.”

De Damier verandert in de vorm van de persoon tot wie het is gericht.

Voorbeelden:

- Pak dit boek, o Ibraahiem.	إِلَيْكَ هٰذَا الْكِتَابَ يَا إِبْرَاهِيْمُ.
- Pak de lepels, o mijn zus.	إِلَيْكِ الْمَلَاعِقَ يَا أُخْتِيْ.
- Pak deze schrijfblokken, o zusters.	إِلَيْكُنَّ هٰذِهِ الدَّفَاتِرَ يَا أَخَوَاتُ.

4) Het woord «أَشْيَاءُ» “dingen” is Ghair Moensarief «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» (*diptoot*), omdat het oorspronkelijk «أَشْيِئَاءُ» is, conform het patroon «أَفْعِلَاءُ».[62]

Enkele andere woorden conform dit patroon:

- أَنْبِيَاءُ “Profeten”
- أَصْدِقَاءُ “vrienden”
- أَغْنِيَاءُ “rijken”

---

[60] Een Ismoel Fi‘l is een Ism (*naamwoord*), maar het heeft de betekenis van een Fi‘l (*werkwoord*). Een voorbeeld hiervan is het woord «آمِيْنَ» *“Aamien”* dat een Ism is, maar het heeft de betekenis van «اِسْتَجِبْ» “verhoor”, “accepteer”. Zie: deel 2, les 18 punt 5 van het begeleidende boek voor meer informatie.

[61] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

[62] We hebben geleerd dat woorden conform dit patroon Ghair Moensarief/al-Mamnoe‘ minas Sarf zijn (zie: deel 1, les 22 van het begeleidende boek). In les 34 zullen we meer over Ghair Moensarief/al-Mamnoe‘ minas Sarf leren.

5) De Maadiy «الْمَاضِيْ» (*verleden tijd*) wordt ook gebruikt om een wens uit te drukken.[63]

Voorbeelden:

- Moge Allah hem genadig zijn.	رَحِمَهُ اللهُ.
- Moge Allah hem vergeven.	غَفَرَ اللهُ لَهُ.
- Moge Allah hem gezondheid schenken.	شَفَاهُ اللهُ.

De Maadiy wordt in deze betekenis ontkennend gemaakt door middel van het partikel «لَا».

Voorbeelden:

- Moge Allah je niets onaangenaams laten zien.	لَا أَرَاكَ اللهُ مَكْرُوْهًا.
- Moge Allah jouw mond niet breken.[64]	لَا فَضَّ اللهُ فَاكَ.

6) De zin «هَلْ مِنْ سُؤَالٍ؟» betekent: "Nog vragen?"

De volledige constructie van deze zin is als volgt: «هَلْ مِنْ سُؤَالٍ عِنْدَكَ؟» "Heb jij nog vragen?"

Hier is «سُؤَالٍ» de Moebtada' en «عِنْدَكَ» is de Gabar. En «مِنْ» wordt in deze constructie **Mien az-Zaa-iedah** «مِنَ الزَّائِدَةُ» (*de extra Mien*) genoemd. Deze extra *Mien* wordt gebruikt om de betekenis van de zin te benadrukken.

Er zijn twee voorwaarden voor het gebruiken van deze extra *Mien* «مِنْ». Deze zijn:

1. De zin moet een ontkenning «النَّفْيُ», verbod «النَّهْيُ» of vraag «الْإِسْتِفْهَامُ» bevatten. De vraag mag alleen met het partikel «هَلْ» beginnen.
2. De Ism (*naamwoord*) na de extra *Mien* «مِنْ» dient onbepaald te zijn.

---

[63] Met andere woorden: de Maadiy wordt ook gebruikt om een wens in de tegenwoordige of toekomende tijd uit te drukken.

[64] Hiermee wordt bedoeld: "Moge Allah jouw mond behoeden". Dit wordt gezegd als waardering voor een mooie uitspraak. Het betekent: "Wat heb je dat mooi gezegd!"

Voorbeelden:

Ontkenning «النَّفْيُ»:	مَا غَابَ مِنْ أَحَدٍ	“Niemand is absent.”
	مَا رَأَيْتُ مِنْ أَحَدٍ	“Ik heb niemand gezien.”
Verbod «النَّهْيُ»:	لَا يَخْرُجْ مِنْ أَحَدٍ	“Niemand moet naar buiten gaan!”
	لَا تَكْتُبْ مِنْ شَيْءٍ	“Schrijf niets!”
Vraag «الْإِسْتِفْهَامُ»:	هَلْ مِنْ سُؤَالٍ؟	“Nog vragen?”
	هَلْ مِنْ جَدِيْدٍ؟	“Iets nieuws?”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ ٱمْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِن مَّزِيدٍ ٣٠﴾

  {Op de Dag waarop Wij tegen de Hel zullen zeggen: “Ben je al vol?” En zij zal (dan) zeggen: “Is er nog meer?”}[65]

Merk op dat de Ism (*naamwoord*) na de extra *Mien* «مِنْ» Madjroer[66] is, vanwege deze «مِنْ». Hierdoor verliest de Ism zijn originele uitgang.[67]

Voorbeelden:

- مَا رَأَيْتُ أَحَدًا: het woord «أَحَدًا» is Mansoeb[68] omdat het Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» is.

  Maar na de introductie van de extra *Mien* «مِنْ» verliest het zijn Nasb-uitgang en krijgt het de Djarr-uitgang, hoewel zijn functie blijft zoals het voorheen was (namelijk Maf‘oel Bihi).[69]

- مَا حَضَرَ أَحَدٌ: het woord «أَحَدٌ» is Marfoe‘[70] omdat het Faa‘iel «فَاعِلٌ» (*onderwerp*) is.

  Na de introductie van de extra *Mien* «مِنْ» wordt het Madjroer, hoewel het Faa‘iel «فَاعِلٌ» in de zin blijft.[71]

---

[65] Soerah Qaaf, Vers 30 (Soerah 50:30).
[66] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Kasrah positie.
[67] Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.
[68] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.
[69] De zin wordt met de extra *Mien* «مِنْ» als volgt: «مَا رَأَيْتُ مِنْ أَحَدٍ».
[70] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.
[71] De zin wordt met de extra *Mien* «مِنْ» als volgt: «مَا حَضَرَ مِنْ أَحَدٍ».

7) Het woord «لَدٰى» (*ladaa*) is een Zarf «الظَّرْفُ» (*bijwoordelijke bepaling*) en heeft dezelfde betekenis als «عِنْدَ» "bij".[72]

Voorbeeld:

- Wat heb jij?[73] مَاذَا لَدَيْكَ؟

Merk op dat de Alief van «لَدٰى» in een Yaa verandert wanneer zijn Moedaaf Ilaih een Damier (*voornaamwoord*) is.

Voorbeeld:

- لَدَى الْبَابِ (*lad**aa***) → maar: لَدَيْكَ (*lad**ai**-ka*) "bij jou"

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَلَدَيۡنَا كِتَٰبٞ يَنطِقُ بِٱلۡحَقِّ﴾ {En bij Ons is een Boek dat met de waarheid spreekt.}[74]
- ﴿كُلُّ حِزۡبِۭ بِمَا لَدَيۡهِمۡ فَرِحُونَ ٣٢﴾ {Elke groep is blij over datgene wat bij hen is.}[75]

8) De zin «دَخَلْتُ عَلَى الْمُدِيْرِ» betekent: "Ik ben naar het kantoor van de directeur gegaan."[76]

9) Het meervoud van «مَعْنًى» "een betekenis" is: «مَعَانٍ» "betekenissen".

En met het bepaald lidwoord "al-" «الْ» wordt het: «الْمَعَانِيْ» "de betekenis".

Hier zijn wat meer Isms (*naamwoorden*) die hun meervoud conform dit patroon vormen:

-	جَارِيَةٌ	"een meisje"	→	جَوَارٍ	(الْجَوَارِيْ)	"meisjes"
-	لَيْلَةٌ	"een nacht"	→	لَيَالٍ	(اللَّيَالِيْ)	"nachten"
-	نَادٍ	"een club"	→	نَوَادٍ	(النَّوَادِيْ)	"clubs"

---

[72] Vervoeging van «لَدٰى» "bij":

لَدَيْهِ ، لَدَيْهِمَا ، لَدَيْهِمْ ؛ لَدَيْهَا ، لَدَيْهِمَا ، لَدَيْهِنَّ ؛ لَدَيْكَ ، لَدَيْكُمَا ، لَدَيْكُمْ ؛ لَدَيْكِ ، لَدَيْكُمَا ، لَدَيْكُنَّ ؛ لَدَيَّ ، لَدَيْنَا

[73] Letterlijke vertaling: "Wat is er bij jou?"

[74] Soerah al-Moe'minoen, Vers 62 (Soerah 23:62).

[75] Soerah ar-Roem, Vers 32 (Soerah 30:32).

[76] Een andere mogelijke vertaling: "Ik ging naar het kantoor van de directeur."

Deze Isms (*naamwoorden*) worden net zoals de Manqoes[77] verbogen (zie les 1).

Voorbeelden:

Marfoe‘:[78]	لِلْوَاوِ مَعَانٍ كَثِيْرَةٌ	“De Waaw heeft veel betekenissen.” (*ma‘aani-**n***)
Mansoeb:[79]	أَعْرِفُ لِلْوَاوِ مَعَانِيَ كَثِيْرَةً	“Ik ken veel betekenissen van de Waaw.” (*ma‘aaniy-**a***)
Madjroer:[80]	تَأْتِي الْوَاوُ لِمَعَانٍ كَثِيْرَةٍ	“De Waaw wordt in veel betekenissen gebruikt.” (*ma‘aani-**n***)

Hieronder volgen er voorbeelden met “al-” «الْ»:[81]

Marfoe‘:	الْمَعَانِيْ كَثِيْرَةٌ	“De betekenissen zijn veel.” (*al-ma‘aanie*)
Mansoeb:	أَكَتَبْتَ الْمَعَانِيَ؟	“Heb jij de betekenissen geschreven?” (*al-ma‘aaniy-**a***)
Madjroer:	سَأَلْتُ الْمُدَرِّسَ عَنِ الْمَعَانِيْ	“Ik vroeg de leraar over de betekenissen.”[82] (*al-ma‘aanie*)

---

[77] Manqoes is een Ism (*naamwoord*) die eindigt op een originele Yaa «ي», zoals: «الْقَاضِيْ» ، «الْمُحَامِيْ» ، «الْجَانِيْ».

[78] Marfoe‘ houdt in dat het woord zich in de Dammah positie bevindt.

[79] Mansoeb houdt in dat het woord zich in de Fathah positie bevindt.

[80] Madjroer houdt in dat het woord zich in de Kasrah positie bevindt.

[81] Zie ook: les 34.

[82] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de leraar over de betekenissen gevraagd.”

Les 3

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Madjhoel «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُوْلِ» (*de passieve vorm*):[83] in de passieve vorm is het onderwerp (*Faa‘iel*) weggelaten en het lijdend voorwerp (*Maf‘oel Bihi*) neemt de plek van het onderwerp in.

Hier volgt een voorbeeld van de passieve vorm in het Nederlands:

- De soldaat doodde de spion. → De spion werd gedood.

Laten we nu kijken hoe we hetzelfde idee in het Arabisch uitdrukken:

- Actieve vorm «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُوْمِ»:[84] قَتَلَ الْجُنْدِيُّ الْجَاسُوْسَ
- Passieve vorm «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُوْلِ»:[85] قُتِلَ الْجَاسُوْسُ

Merk op dat de Faa‘iel «الْجُنْدِيُّ» in de passieve vorm is weggelaten en de Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*) zijn plek heeft ingenomen. De Maf‘oel Bihi is nu Marfoe‘ geworden.

Het[86] wordt nu **Naa-ieb al-Faa‘iel** «نَائِبُ الْفَاعِلِ» (*de plaatsvervanger van de Faa‘iel*) genoemd.

In het Nederlands kunnen we zeggen:

1. de spion werd gedood; *of*
2. de spion werd gedood door de soldaat.

De tweede zinsconstructie is niet mogelijk in het Arabisch.

Het vormen van de Madjhoel vorm

Het originele werkwoord ondergaat bepaalde veranderingen wanneer het wordt omgezet in de Madjhoel vorm (*passieve vorm*).

In de Maadiy

In de Maadiy (*verleden tijd*) krijgt de eerste stamletter een Dammah en de tweede stamletter krijgt een Kasrah.

---

[83] Een andere benaming voor de passieve vorm is: "de lijdende vorm".

[84] Al-Fi‘l al-Mabniy lil Ma‘loem «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُوْمِ» (*actieve vorm*).

[85] Al-Fi‘l al-Mabniy lil Madjhoel «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُوْلِ» (*passieve vorm*).

[86] Dat wil zeggen: de Maf‘oel Bihi.

- Voorbeeld van de Maadiy:

-	قَتَلَ	“Hij doodde”	→	قُتِلَ	“Hij werd gedood”	(*qatala – qoetiela*)

Als de tweede stamletter oorspronkelijk al een Kasrah had, dan blijft die Kasrah staan.

Voorbeelden:

-	شَرِبَ	“Hij dronk”	→	شُرِبَ	“Het werd gedronken”	(*sharieba – shoerieba*)
-	سَمِعَ	“Hij hoorde”	→	سُمِعَ	“Hij werd gehoord”	(*sami‘a – soemie‘a*)

In de Moedaari‘

In de Moedaari‘ *(tegenwoordige/toekomende tijd)* krijgt de ‘Alamaat al-Moedaari‘[87] een Dammah en de tweede stamletter krijgt een Fathah.

- Voorbeeld van de Moedaari‘:

-	يَقْتُلُ	“Hij doodt”	→	يُقْتَلُ	“Hij wordt gedood”	(*yaqtoeloe – yoeqtaloe*)

Als de tweede stamletter oorspronkelijk al een Fathah had, dan blijft die Fathah staan.

Voorbeelden:

-	يَفْتَحُ	“Hij opent”	→	يُفْتَحُ	“Het wordt geopend”	(*yaftaḥoe – yoeftaḥoe*)
-	يَقْرَأُ	“Hij leest”	→	يُقْرَأُ	“Het wordt gelezen”	(*yaqra’oe – yoeqra’oe*)

Je weet dat de Waaw «و» in de Moedaari‘ wordt weggelaten, als het de eerste stamletter is (zie: deel 2, les 26). **Maar** in de Madjhoel vorm (*passieve vorm*) komt de Waaw terug.

Voorbeelden:

-	يَجِدُ	“Hij vindt”[88]	→	يُوْجَدُ	“Hij wordt gevonden”
-	يَلِدُ	“Hij draagt (een kind)”[89]	→	يُوْلَدُ	“Hij wordt geboren”

---

[87] De letters «أ» ، «ت» ، «ي» ، «ن» die de Moedaari‘ voorafgaan, zoals in: «يَكْتُبُ» ، «تَكْتُبُ» ، «أَكْتُبُ» ، «نَكْتُبُ» worden **Hoeroef al-Moedaari‘ah** «حُرُوْفُ الْمُضَارِعَةِ» (*de letters van de Moedaari‘*) of **‘Alaamaat al-Moedaari‘** «عَلَامَاتُ الْمُضَارِعِ» (*de kenmerken van de Moedaari‘*) genoemd. Deze letters zijn gecombineerd in het volgende geheugensteuntje: «أَتَيْنَ».

[88] Het woord «يَجِدُ» is oorspronkelijk: «يَوْجِدُ».

[89] Het woord «يَلِدُ» is oorspronkelijk: «يَوْلِدُ».

Hier zijn wat meer voorbeelden van de Madjhoel vorm:

- De mens werd geschapen van klei. خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ طِيْنٍ.
- In welk jaar ben je geboren? فِي أَيِّ عَامٍ وُلِدْتَ؟
- Duizenden mensen worden gedood in de oorlogen. يُقْتَلُ آلَافٌ مِنَ النَّاسِ فِي الْحُرُوْبِ.
- Dit boek wordt niet gevonden in de boekenwinkels. لَا يُوْجَدُ هٰذَا الْكِتَابُ فِي الْمَكْتَبَاتِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ٣﴾ {Hij heeft niet verwekt, noch is Hij verwekt.}[90]

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Een gelovige wordt niet twee keer van dezelfde hol gebeten (door een slang).”[91]
  لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ. (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

Een vrouwelijke Naa-ieb al-Faa‘iel

Als de Naa-ieb al-Faa‘iel «نَائِبُ الْفَاعِلِ» (*de plaatsvervanger van de Faa‘iel*) vrouwelijk is, dan dient het werkwoord ook vrouwelijk te zijn.

Voorbeelden:

- Over wat werd Aaminah gevraagd? عَمَّ سُئِلَتْ آمِنَةُ؟
- Soerah al-Faatihah wordt in elke Rak‘ah gereciteerd. تُقْرَأُ سُوْرَةُ الْفَاتِحَةِ فِيْ كُلِّ رَكْعَةٍ.

Maf‘oel Bihi als een Damier

Als de Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» van de actieve vorm een Damier (*voornaamwoord*) is, dan wordt zijn corresponderende Raf‘-vorm gebruikt voor de Naa-ieb al-Faa‘iel «نَائِبُ الْفَاعِلِ», zoals het is uitgelegd in oefening 7 van het tekstboek.[92]

Voorbeelden:

- قَتَلَهُمُ الْمُجْرِمُوْنَ “De criminelen hebben hen gedood.” → قُتِلُوْا “Zij werden gedood.”
- سَأَلَنِي الْمُدِيْرُ “De directeur vroeg aan mij.” → سُئِلْتُ “Ik werd gevraagd.”

---

[90] Soerah al-Iglaas, Vers 3 (Soerah 112:3).

[91] Dat wil zeggen dat hij niet dezelfde fout herhaalt. Deze Hadith staat in Sahieh al-Boekhari en Sahieh Moeslim.

[92] Op de volgende bladzijde tref je een schematisch overzicht aan van de corresponderende Raf‘-vormen.

Schematisch overzicht van de corresponderende Rafʿ-vormen (1/2):

(أ) جَدْوَلُ الْفِعْلِ الْمَاضِيْ

الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُوْمِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُوْلِ	نَائِبُ الْفَاعِلِ
سَأَلَهُ الْمُدَرِّسُ	سُئِلَ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
سَأَلَهُمَا الْمُدَرِّسُ	سُئِلَا	الْأَلِفُ
سَأَلَهُمْ الْمُدَرِّسُ	سُئِلُوْا	الْوَاوُ
سَأَلَهَا الْأَبُ	سُئِلَتْ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
سَأَلَهُمَا الْأَبُ	سُئِلَتَا	الْأَلِفُ
سَأَلَهُنَّ الْأَبُ	سُئِلْنَ	النُّوْنُ
سَأَلَكَ الْمُدَرِّسُ	سُئِلْتَ	التَّاءُ
سَأَلَكُمَا الْمُدَرِّسُ	سُئِلْتُمَا	الْأَلِفُ
سَأَلَكُمْ الْمُدَرِّسُ	سُئِلْتُمْ	تُـمْ
سَأَلَكِ الْأَبُ	سُئِلْتِ	التَّاءُ
سَأَلَكُمَا الْأَبُ	سُئِلْتُمَا	الْأَلِفُ
سَأَلَكُنَّ الْأَبُ	سُئِلْتُنَّ	تُـنَّ
سَأَلَنِي الْمُدَرِّسُ	سُئِلْتُ	التَّاءُ
سَأَلَنَا الْمُدَرِّسُ	سُئِلْنَا	نَـا

Schematisch overzicht van de corresponderende Rafʿ-vormen (2/2):

(ب) جَدْوَلُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ

الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُوْمِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُوْلِ	نَائِبُ الْفَاعِلِ
يَسْأَلُهُ الْمُدَرِّسُ	يُسْأَلُ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
يَسْأَلُهُمَا الْمُدَرِّسُ	يُسْأَلَانِ	الْأَلِفُ
يَسْأَلُهُمْ الْمُدَرِّسُ	يُسْأَلُوْنَ	الْوَاوُ
يَسْأَلُهَا الْأَبُ	تُسْأَلُ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
يَسْأَلُهُمَا الْأَبُ	تُسْأَلَانِ	الْأَلِفُ
يَسْأَلُهُنَّ الْأَبُ	يُسْأَلْنَ	النُّوْنُ
يَسْأَلُكَ الْمُدَرِّسُ	تُسْأَلُ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
يَسْأَلُكُمَا الْمُدَرِّسُ	تُسْأَلَانِ	الْأَلِفُ
يَسْأَلُكُمْ الْمُدَرِّسُ	تُسْأَلُوْنَ	الْوَاوُ
يَسْأَلُكِ الْأَبُ	تُسْأَلِيْنَ	الْيَاءُ
يَسْأَلُكُمَا الْأَبُ	تُسْأَلَانِ	الْأَلِفُ
يَسْأَلُكُنَّ الْأَبُ	تُسْأَلْنَ	النُّوْنُ
يَسْأَلُنِي الْمُدَرِّسُ	أُسْأَلُ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ
يَسْأَلُنَا الْمُدَرِّسُ	نُسْأَلُ	ضَمِيْرٌ مُسْتَتِرٌ

2) De zin «وُلِدْتُ عَامَ سَبْعَةٍ وَسِتِّيْنَ وَتِسْعِمِائَةٍ وَأَلْفٍ لِلْمِيْلَادِ» betekent: “Ik ben geboren in het jaar 1967 C.E.”[93]

Hier is het woord «عَامَ» Mansoeb, omdat het Maf‘oel Fihi «مَفْعُوْلٌ فِيْهِ» is.

Een Maf‘oel Fihi is een Ism (*naamwoord*) die de tijd van de handeling aanduidt (*bijwoord*). Het heeft geen Tanwien omdat het Moedaaf is.[94]

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik was vrijdag in Makkah. كُنْتُ فِيْ مَكَّةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
- Waar gaan jullie deze avond naartoe? أَيْنَ تَذْهَبُوْنَ هٰذَا الْمَسَاءَ؟
- Ik zal de Franse taal volgend jaar bestuderen, indien Allah het wil.
  سَأَدْرُسُ اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ الْعَامَ الْقَادِمَ إِنْ شَاءَ اللهُ.

3) Bepaalde eigennamen hebben «اَلْ», zoals: «الزُّبَيْرُ» ، «الْحُسَيْنُ» ، «الْحَسَنُ». Wanneer het partikel «يَا» vóór zulke eigennamen komt te staan, dan komt de «اَلْ» te vervallen.

Voorbeelden:

- يَا زُبَيْرُ “O Zoebair” Dus niet: يَا الزُّبَيْرُ
- يَا حُسَيْنُ “O Hoesein” Dus niet: يَا الْحُسَيْنُ
- يَا حَسَنُ “O Hasan” Dus niet: يَا الْحَسَنُ

4) Het woord «هِنْدِيٌّ» betekent: “Indiaas”, “Indiër”.

Dit is gevormd van «الْهِنْدُ» door «يٌّ» (*-iyy-oen*) aan het einde toe te voegen. Dit proces wordt **Nasab** «النَّسَبُ» genoemd. De Ism (*naamwoord*) wordt na de toevoeging van deze «يّ»[95] **Mansoeb** «الْمَنْسُوْبُ» genoemd.[96]

---

[93] “C.E.” staat voor de Engelse benaming “Christian Era” (*christelijke tijdperk*). We gebruiken niet “A.D.” omdat het staat voor de Latijnse benaming “Anno Domini”, wat betekent: “in het jaar van (onze) Heer”.

[94] Handig om te weten: een Zarf in een Djoemlah Fi‘liyyah wordt ook wel “Maf‘oel Fihi” «مَفْعُوْلٌ فِيْهِ» genoemd.

[95] Deze Yaa wordt “Yaa an-Niesbah” «يَاءُ النِّسْبَةِ» (*de Yaa van de relatie/de Yaa van de afkomst*) genoemd. Deze Yaa bevestigt een relatie/afkomst.

[96] Niet te verwarren met het woord “Mansoeb” «مَنْصُوْبٌ» dat met de letter Saad «ص» wordt geschreven.

Merk op dat bepaalde Isms (*naamwoorden*) onregelmatige Mansoeb-vormen hebben.

Voorbeelden:

- أَخَوِيٌّ	“broederlijk”	Dit is gevormd van: أَخٌ
- أَبَوِيٌّ	“vaderlijk”	Dit is gevormd van: أَبٌ
- نَبَوِيٌّ	“profetisch”	Dit is gevormd van: نَبِيٌّ

5) Het woord «أُخَرُ» “andere(n)” (♀) is het meervoud van: «أُخْرٰى» “ander(e)” (♀). Dit woord is Ghair Moensarief «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» (*diptoot*).[97]

Het meervoud van «آخَرُ» “ander(e)” (♂) is: «آخَرُوْنَ» “andere(n)” (♂).

Voorbeelden:

- Bilaal en een andere student waren vandaag afwezig.	غَابَ الْيَوْمَ بِلَالٌ وَطَالِبٌ آخَرُ.
- Bilaal en andere studenten waren vandaag afwezig.	غَابَ الْيَوْمَ بِلَالٌ وَطُلَّابٌ آخَرُوْنَ.
- Zainab en een andere studente waren afwezig.	غَابَتْ زَيْنَبُ وَطَالِبَةٌ أُخْرٰى.
- Zainab en andere studentes waren afwezig.	غَابَتْ زَيْنَبُ وَطَالِبَاتٌ أُخَرُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۚ﴾

  {Maar wie van jullie ziek is of op reis is, (diegene dient) dan hetzelfde aantal op andere dagen (in te halen).}[98]

Aangezien «أَيَّام» “dagen” een Ism (*naamwoord*) is die geen verstand heeft, kan ook het enkelvoud «أُخْرٰى» ermee worden gebruikt.

Voorbeeld:

- De hotels zijn deze dagen duur, maar zij zijn goedkoop op andere dagen.
  الْفَنَادِقُ غَالِيَةٌ هٰذِهِ الْأَيَّامَ، وَلٰكِنَّهَا رَخِيْصَةٌ فِيْ أَيَّامٍ أُخْرٰى.

---

[97] Ghair Moensarief wordt ook “al-Mamnoe‘ minas Sarf” «الْمَمْنُوْعُ مِنَ الصَّرْفِ» genoemd.

[98] Soerah al-Baqarah, Vers 184 (Soerah 2:184).

6) Het woord «صَلَّىٰ» betekent: “Hij verrichtte het gebed.”

De Moedaari‘ is: «يُصَلِّيْ» “Hij verricht het gebed.”
De Amr is: «صَلِّ» “Verricht het gebed.”

De bewoording «صَلَّىٰ بِنَا» betekent: “Hij leidde ons in het gebed.” Dat wil zeggen: hij was onze imam. Dus «صَلِّ بِنَا» betekent: “Leid ons in het gebed als de imam.”

7) «إِمَّا ... وَإِمَّا» betekent: “ofwel ... of”.

Voorbeelden:

- Het naamwoord is ofwel mannelijk of vrouwelijk.	الْإِسْمُ إِمَّا مُذَكَّرٌ وَإِمَّا مُؤَنَّثٌ.
- Ofwel bezoek jij mij of ik bezoek jou.	إِمَّا تَزُوْرُنِيْ وَإِمَّا أَزُوْرُكَ.

8) Zie les 24 van deel 2 van het begeleidende boek voor de I‘raab (*verbuiging*) van «ثَلَاثُمِائَةٍ» tot en met «تِسْعُمِائَةٍ» [300 t/m 900].

9) Het woord «الْيَهُوْدُ» “Joden” is een **Ism al-Djins al-Djam‘iy** «اِسْمُ الْجِنْسِ الْجَمْعِيُّ» (*collectief zelfstandig naamwoord/collectivum*).

De Ism al-Djins al-Djam‘iy kent twee soorten:

1. Eén soort die zijn enkelvoud maakt door middel van «يٌّ» *(-iyy-oen)*.

Voorbeelden:

- عَرَبٌ	“Arabieren”	→	عَرَبِيٌّ	“een Arabier”
- تُرْكٌ	“Turken”	→	تُرْكِيٌّ	“een Turk”
- إِنْكِلِيْزٌ	“Engelsen”	→	إِنْكِلِيْزِيٌّ	“een Engelsman”

Merk op dat deze «يّ» niet “de Yaa van Nasab” is, die we zojuist bij punt 4 hebben geleerd.

2. Eén soort die zijn enkelvoud maakt door middel van de Taa’ Marboetah «ة».

Voorbeelden:

تُفَّاحٌ	“appels”	→	تُفَّاحَةٌ	“een appel”
شَجَرٌ	“bomen”	→	شَجَرَةٌ	“een boom”
سَمَكٌ	“vissen”	→	سَمَكَةٌ	“een vis”
عِنَبٌ	“druiven”	→	عِنَبَةٌ	“een druif”
مَوْزٌ	“bananen”	→	مَوْزَةٌ	“een banaan”

Denk na over de volgende voorbeelden om het gebruik van het enkelvoud en het meervoud goed te begrijpen:

- Als de dokter aan jou vraagt van welk fruit jij houdt, dan zeg je: «أُحِبُّ الْمَوْزَ» “Ik houd van bananen.”
- En als hij aan jou vraagt hoeveel bananen je na de lunch eet, dan zeg je: «آكُلُ مَوْزَةً» “Ik eet een banaan.”

Op dezelfde manier zeg je:

- Ik houd van de Arabieren, omdat de Profeet ﷺ een Arabier was.
أُحِبُّ الْعَرَبَ لِأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَبِيٌّ.

Merk op dat de tweevoudsvorm gevormd wordt van de enkelvoudsvorm.

Voorbeelden:

عَرَبِيَّانِ	“twee Arabieren”	Dus niet: عَرَبَانِ
مَوْزَتَانِ	“twee bananen”	Dus niet: مَوْزَانِ

10) Dit zijn de namen van de islamitische maanden:

1.	الْمُحَرَّمُ	“Moeharram”
2.	صَفَرٌ	“Safar”
3.	رَبِيْعٌ الْأَوَّلُ	“Rabie‘ al-Awwal”[99]
4.	رَبِيْعٌ الْآخِرُ	“Rabie‘ al-Aagier”[101]
5.	جُمَادَي الْأُوْلَى	“Djoemaad al-Oelaa”
6.	جُمَادَي الْآخِرَةُ	“Djoemaad al-Aagierah”[102]
7.	رَجَبٌ	“Radjab”
8.	شَعْبَانُ	“Sha‘baan”
9.	رَمَضَانُ	“Ramadaan”[100]
10.	شَوَّالٌ	“Shawwaal”
11.	ذُو الْقَعْدَةِ	“Dhoe al-Qa‘dah”
12.	ذُو الْحِجَّةِ	“Dhoe al-Hiedjdjah”[103]

11) Het woord «الْحَرْبُ» “oorlog” is vrouwelijk.

Je zegt dus:

- الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الْأُوْلَى “de Eerste Wereldoorlog”
- الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الثَّانِيَةُ “de Tweede Wereldoorlog”

---

[99] Het woord *Rabie‘* «رَبِيْعٌ» is een eigennaam (*‘Alam*). Om deze reden krijgt zijn Na‘t “al-” «الْ».

Handig om te weten: in de maand Rabie‘ al-Awwal is onze geliefde Profeet Mohammed ﷺ geboren.

[100] De namen *Sha‘baan* «شَعْبَانُ» en *Ramadaan* «رَمَضَانُ» zijn al-Mamnoe‘ minas Sarf/Ghair Moensarief (*diptoot*). Zie hierover meer in les 34.

[101] Deze maand wordt ook “Rabie‘ ath-Thaaniy” «رَبِيْعٌ الثَّانِيْ» genoemd.

[102] Deze maand wordt ook “Djoemaad ath-Thaaniyah” «جُمَادَى الثَّانِيَةُ» genoemd.

[103] Handig om te weten: in deze maand wordt de Hadj verricht.

Les 4

In deze les leren we het volgende:

1) De **Ism al-Faa‘iel**[104] «اِسْمُ الْفَاعِلِ» (*het actief deelwoord*). In het Nederlands noemen we degene die leest “een lezer”, en degene die schrijft “een schrijver”.

In het Arabisch wordt een Ism (*naamwoord*) conform het patroon «فَاعِلٌ»[105] van het werkwoord afgeleid om “degene die de handeling verricht” aan te duiden.[106]

Voorbeelden:

- كَتَبَ “Hij schreef” → كَاتِبٌ “een schrijver”
- سَرَقَ “Hij stal” → سَارِقٌ “een dief”
- عَبَدَ “Hij aanbad” → عَابِدٌ “een aanbidder”
- خَلَقَ “Hij schiep” → خَالِقٌ “een schepper”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَاطِرُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِۚ﴾

  {De Schepper van de hemelen en de aarde.}[107]

- ﴿إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ﴾

  {Voorwaar, Allah is de Splijter van de graankorrels en de pitten.}[108]

- ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِۗ﴾

  {Iedere ziel is de proever van de dood.}[109]

---

[104] Het meervoud van Ism al-Faa‘iel «اِسْمُ الْفَاعِلِ» is: “Asmaa-oel Faa‘ieliena” «أَسْمَاءُ الْفَاعِلِيْنَ».

[105] Dit patroon kan gerepresenteerd worden door middel van de volgende formule: **1aa2ie3**-oen. Dit houdt het volgende in: de eerste stamletter wordt gevolgd door een lange -a, en de tweede stamletter wordt gevolgd door een korte -ie.

[106] Het patroon «فَاعِلٌ» wordt gebruikt om “degene die de handeling verricht” aan te duiden wanneer deze mannelijk is. En het patroon «فَاعِلَةٌ» wordt gebruikt wanneer “degene die de handeling verricht” vrouwelijk is. Deze twee patronen worden gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

[107] Soerah ash-Shoeraa, Vers 11 (Soerah 42:11).

[108] Soerah al-An‘aam, Vers 95 (Soerah 6:95).

[109] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 185 (Soerah 3:185). In dit Vers is de Ism al-Faa‘iel conform het patroon «فَاعِلَةٌ» → «ذَائِقَةٌ».

2) De **Ism al-Maf'oel** «اِسْمُ الْمَفْعُوْلِ» (*het passief deelwoord*). Dit is een Ism (*naamwoord*) conform het patroon «مَفْعُوْلٌ».[110] Het wordt afgeleid van het werkwoord om "degene die de handeling ondergaat" aan te duiden.[111]

Voorbeelden:

-	قَتَلَ	"Hij doodde"	→	مَقْتُوْلٌ	"degene die gedood is"
-	خَلَقَ	"Hij schiep"	→	مَخْلُوْقٌ	"degene die geschapen is", "een schepsel"
-	سَرَّ	"Hij was blij"	→	مَسْرُوْرٌ	"degene die blij is"
-	كَسَرَ	"Hij brak"	→	مَكْسُوْرٌ	"datgene wat gebroken is"

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فِي لَوۡحٖ مَّحۡفُوظِۭ ٢٢﴾

  {In een beschermd Tablet.}[112]

- ﴿وَفِيٓ أَمۡوَٰلِهِمۡ حَقّٞ لِّلسَّآئِلِ وَٱلۡمَحۡرُومِ ١٩﴾

  {En in hun bezittingen was er een rechtmatig aandeel voor de vrager (de behoeftige) en voor degene aan wie (het goede) wordt onthouden.}[113]

- ﴿مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٖ مَّصۡفُوفَةٖۖ﴾

  {Achteroverleunend op gerangschikte rustbanken.}[114]

De Profeet ﷺ heeft gezegd:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِيْ مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ». (رَوَاهُ أَحْمَدُ)

"Er is geen enkele gehoorzaamheid aan een schepsel in de ongehoorzaamheid tegenover de Schepper."

(Overgeleverd door Ahmad)

---

[110] Dit patroon kan gerepresenteerd worden door middel van de volgende formule: **ma12oe3**-oen. Dit houdt het volgende in: een extra **ma**- komt vóór de eerste stamletter te staan, en de tweede stamletter wordt gevolgd door een lange -oe. Dit patroon wordt gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

[111] Wanneer "degene die de handeling ondergaat" mannelijk is, wordt het patroon «مَفْعُوْلٌ» gebruikt.
En wanneer "degene die de handeling ondergaat" vrouwelijk is, wordt het patroon «مَفْعُوْلَةٌ» gebruikt.
Deze twee patronen worden gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

[112] Soerah al-Boeroedj, Vers 22 (Soerah 85:22).

[113] Soerah adh-Dhaariyaat, Vers 19 (Soerah 51:19).

[114] Soerah at-Toer, Vers 20 (Soerah 52:20). In dit Vers is de Ism al-Maf'oel conform het patroon «مَفْعُوْلَةٌ» → «مَصْفُوْفَةٌ».

3) De zin «مَا أَنَا بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُ» betekent: “Ik ben niet onachtzaam over datgene wat jij doet.”

Deze *Maa* «مَا» wordt **Maa al-Hidjaaziyyah** «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*) genoemd.

Het handelt net zoals «لَيْسَ».[115] Het wordt gebruikt in een Djoemlah Ismiyyah, en na zijn introductie wordt de Gabar Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).[116]

De Gabar mag ook een «بِ» krijgen. In dit geval wordt de Gabar Madjroer (*d.w.z. het bevindt zich in de Kasrah positie*).

Voorbeeld:

- البَيْتُ جَدِيْدٌ → مَا الْبَيْتُ جَدِيْدًا *of* مَا الْبَيْتُ بِجَدِيْدٍ
  (Het huis is nieuw) (Het huis is niet nieuw) (Het huis is niet nieuw)

Net zoals we zeggen: لَيْسَ الْبَيْتُ جَدِيْدًا *of* لَيْسَ الْبَيْتُ بِجَدِيْدٍ

Hier volgt een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَا هَٰذَا بَشَرًا﴾ {Dit is geen mens.}[117] Hier is de Gabar Mansoeb.

Een voorbeeld uit de Koran waarin de Gabar vooraf wordt gegaan door «بِ»:

- ﴿وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ٧٤﴾

  {En Allah is niet onachtzaam over datgene wat jullie doen.}[118] Hier is de Gabar Madjroer.

---

[115] De Maa al-Hidjaaziyyah heeft ook dezelfde betekenis als «لَيْسَ», namelijk: “is niet”.

[116] Tot nu toe hebben we vier soorten *Maa* «مَا» geleerd:

1. Maa an-Naafieyatoe «مَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Maa*).
   Voorbeeld: مَا فَهِمْتُ الدَّرْسَ “Ik heb de les niet begrepen.”
2. Maa al-Istifhaamiyyah «مَا الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Maa*).
   Voorbeeld: مَا هٰذَا؟ “Wat is dit?”
3. Maa al-Mawsoelah «مَا الْمَوْصُوْلَةُ» (*de betrekkelijke Maa*).
   Voorbeeld: آكُلُ مَا تَأْكُلُ “Ik eet wat jij eet.”
4. Maa al-Hidjaaziyyah «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*).
   Voorbeeld: مَا الْبَيْتُ جَدِيْدًا “Het huis is niet nieuw.”

[117] Soerah Yoesoef, Vers 31 (Soerah 12:31).

[118] Soerah al-Baqarah, Vers 74 (Soerah 2:74).

Les 5

In deze les leren we het volgende:

1) We hebben de vorming van de Madjhoel vorm (*passieve vorm/lijdende vorm*) van Saalim werkwoorden geleerd.[119] Nu zullen we de Madjhoel vorm van de Adjwaf werkwoorden leren.[120]

- In de Maadiy:

  - قَالَ "Hij zei" wordt: قِيْلَ "Er werd gezegd"
  - بَاعَ "Hij verkocht" wordt: بِيْعَ "Hij werd verkocht"
  - زَادَ "Hij vermeerderde" wordt: زِيْدَ "Hij werd vermeerderd"

- In de Moedaari‘:

  - يَقُوْلُ "Hij zegt" wordt: يُقَالُ "Er wordt gezegd"
  - يَبِيْعُ "Hij verkoopt" wordt: يُبَاعُ "Hij wordt verkocht"
  - يَزِيْدُ "Hij vermeerdert" wordt: يُزَادُ "Hij wordt vermeerderd"

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Hier worden de kranten en de tijdschriften verkocht. هُنَا تُبَاعُ الصُّحُفُ وَالْمَجَلَّاتُ.
- Er wordt gezegd: "Voorwaar, dit land werd verkocht voor één miljoen riyal."
  يُقَالُ: إِنَّ هٰذِهِ الْأَرْضَ بِيْعَتْ بِمِلْيُوْنَ رِيَالٍ.

2) In de vorige les hebben we de vorming van de Ism al-Faa‘iel «اِسْمُ الْفَاعِلِ» van Saalim werkwoorden geleerd.

Nu zullen we de vorming van de Ism al-Faa‘iel van niet-Saalim werkwoorden leren.[121]

a) Moeda‘‘af werkwoord:[122] حَجَّ – يَحُجُّ → حَاجٌّ "bedevaartganger" (***haadjj**-oen*)

«حَاجٌّ» is oorspronkelijk: «حَاجِجٌ» (***haadjiej**-oen*). De Kasrah van de tweede stamletter wordt vanwege assimilatie weggelaten.

---

[119] Zie les 3, punt 1.
[120] Adjwaf «الْأَجْوَفُ» is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.
[121] Een Saalim werkwoord is een werkwoord dat (1) geen Hamzah «أ», Waaw «و» of Yaa «ي» als één van de stamletters heeft, en (2) een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter niet hetzelfde zijn. Voor meer informatie over Saalim en niet-Saalim werkwoorden, zie deel 2, les 26 t/m 29 van het begeleidende boek.
[122] Een Moeda‘‘af werkwoord is een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter hetzelfde zijn.

b) Adjwaf werkwoord:[123]

- Adjwaf Waawie:[124] قَالَ – يَقُوْلُ → قَائِلٌ “degene die zegt” (***Qaa-iel**-oen*)

«قَائِلٌ» is oorspronkelijk: «قَاوِلٌ» (***Qaawiel**-oen*).

- Adjwaf Yaa-ie:[125] زَادَ – يَزِيْدُ → زَائِدٌ “meer” (***Zaa-ied**-oen*)

«زَائِدٌ» is oorspronkelijk: «زَايِدٌ» (***Zaayied**-oen*).

c) Naaqis:[126]

- Naaqis Waawie:[127] نَجَا – يَنْجُوْ → نَاجٍ (النَّاجِيْ) “degene die aan een ramp is ontsnapt” (***naadji**-oen/an-**naadjiy***)[128]

- Naaqis Yaa-ie:[129] سَقٰى – يَسْقِيْ → سَاقٍ (السَّاقِيْ) “schenker” (***saaqie**-n/as-**saaqiey***)

3) In de vorige les hebben we de vorming van de Ism al-Maf‘oel «إِسْمُ الْمَفْعُوْلِ» van Saalim werkwoorden geleerd.

Nu zullen we de vorming van de Ism al-Maf‘oel van niet-Saalim werkwoorden leren.

a) Moeda‘‘af werkwoord: de Ism al-Maf‘oel van dit werkwoord is regelmatig.

Voorbeelden:

- سَرَّ → مَسْرُوْرٌ “degene die blij is”, “blij”
- عَدَّ → مَعْدُوْدٌ “datgene wat geteld is”, “geteld”
- صَبَّ → مَصْبُوْبٌ “datgene wat uitgestort is”, “uitgestort”
- حَلَّ → مَحْلُوْلٌ “datgene wat opgelost is”, “opgelost”

---

[123] Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

[124] Adjwaf Waawie is een Adjwaf werkwoord dat een Waaw als tweede stamletter heeft. Voorbeeld: «قَالَ – يَقُوْلُ». Dit is oorspronkelijk: «قَوَلَ – يَقْوُلُ».

[125] Adjwaf Yaa-ie is een Adjwaf werkwoord dat een Yaa als tweede stamletter heeft. Voorbeeld: «زَادَ – يَزِيْدُ». Dit is oorspronkelijk: «زَيَدَ – يَزْيِدُ».

[126] Naaqis «النَّاقِصُ» is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

[127] Naaqis Waawie «النَّاقِصُ الْوَاوِيُّ» is een Naaqis werkwoord dat een Waaw als derde stamletter heeft.

[128] Het woord «نَاجٍ» is oorspronkelijk: «نَاجِوٌ» (***naadjiw**-oen*).

[129] Naaqis Yaa-ie «النَّاقِصُ الْيَائِيُّ» is een Naaqis werkwoord dat een Yaa als derde stamletter heeft.

b) Adjwaf:

- Adjwaf Waawie: قَالَ[130] – يَقُوْلُ → مَقُوْلٌ “datgene wat gezegd is” (***Maqoel***-*oen*)

«مَقُوْلٌ» is oorspronkelijk: «مَقْوُوْلٌ» (***Maqwoel***-*oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten.

Nog een voorbeeld: لَامَ – يَلُوْمُ → مَلُوْمٌ “afkeurenswaardig” (***Maloem***-*oen*)

«مَلُوْمٌ» is oorspronkelijk: «مَلْوُوْمٌ» (***Malwoem***-*oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten.

- Adjwaf Yaa-ie: زَادَ – يَزِيْدُ → مَزِيْدٌ “meer” (***Mazied***-*oen*)

«مَزِيْدٌ» is oorspronkelijk: مَزْيُوْدٌ (***Mazyoed***-*oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten en de Waaw van «مَفْعُوْلٌ» is veranderd in een Yaa.

Nog een voorbeeld: كَالَ – يَكِيْلُ → مَكِيْلٌ “afgemeten” (***Makiel***-*oen*)

«مَكِيْلٌ» is oorspronkelijk: «مَكْيُوْلٌ» (***Makyoel***-*oen*).

c) Naaqis:

- Naaqis Waawie: دَعَا – يَدْعُوْ → مَدْعُوٌّ “uitgenodigd” (***Mad‘oeww***-*oen*)

Dit is regelmatig. Het wordt geschreven met één Waaw die een Shaddah heeft «وّ». Als het geschreven wordt als «مَدْعُوْوٌ», dan kun je de twee Waaws zien: de eerste is de Waaw van «مَفْعُوْلٌ» en de tweede is de derde stamletter.

Nog een voorbeeld: تَلَا – يَتْلُوْ → مَتْلُوٌّ “datgene wat gereciteerd is”
(***Matloeww***-*oen*)

---

[130] De Ism al-Maf‘oel «اِسْمُ الْمَفْعُوْلِ» wordt afgeleid van de passieve vorm (*Madjhoel vorm*) van het werkwoord. Daarom wordt de passieve vorm van het werkwoord in het [Arabische] tekstboek gegeven. Maar hier in het begeleidende boek wordt de actieve vorm gegeven, omdat dit makkelijker te begrijpen is.

- Naaqis Yaa-ie: بَنٰى – يَبْنِيْ → مَبْنِيٌّ “datgene wat gebouwd is” (***Mabniyy**-oen*)

«مَبْنِيٌّ» is oorspronkelijk: «مَبْنُوْيٌ» (***Mabnoey**-oen*). Hier is de Waaw van «مَفْعُوْلٌ» veranderd in een Yaa.

Nog een voorbeeld: شَوٰى – يَشْوِيْ → مَشْوِيٌّ “datgene wat gegrild is” (***Mashwiyy**-oen*)

«مَشْوِيٌّ» is oorspronkelijk: «مَشْوُوْيٌ» (***Mashwoey**-oen*).[131]

---

[131] Het werkwoord «شَوٰى – يَشْوِيْ» is Lafief Maqroen, maar deze regel is algemeen bij Naaqis Yaa-ie en Lafief Maqroen.

Lafief Maqroen is een werkwoord dat een Waaw «و» of een Yaa «ي» als tweede én derde stamletter heeft.

Voorbeeld: «كَوٰى – يَكْوِيْ».

Schematisch overzicht:

اِسْمُ الْفَاعِلِ وَاسْمُ الْمَفْعُوْلِ

نَوْعُ الْفِعْلِ		الْفِعْلُ	اِسْمُ الْفَاعِلِ	أَصْلُهُ	اِسْمُ الْمَفْعُوْلِ	أَصْلُهُ
السَّالِمُ		كَتَبَ	كَاتِبٌ	–	مَكْتُوْبٌ	–
الْمُضَعَّفُ		سَرَّ	سَارٌّ	سَارِرٌ	مَسْرُوْرٌ	–
الْمَهْمُوْزُ	الْفَاءُ	أَخَذَ	آخِذٌ	–	مَأْخُوْذٌ	–
	الْعَيْنُ	سَأَلَ	سَائِلٌ	–	مَسْؤُوْلٌ	–
	اللَّامُ	قَرَأَ	قَارِئٌ	–	مَقْرُوْءٌ	–
الْمِثَالُ	الْوَاوِيُّ	وَزَنَ	وَازِنٌ	–	مَوْزُوْنٌ	–
	الْيَائِيُّ	يَسَرَ	يَاسِرٌ	–	مَيْسُوْرٌ	–
الْأَجْوَفُ	الْوَاوِيُّ	قَالَ - يَقُوْلُ	قَائِلٌ	قَاوِلٌ	مَقُوْلٌ	مَقْوُوْلٌ
	الْيَائِيُّ	بَاعَ - يَبِيْعُ	بَائِعٌ	بَايِعٌ	مَبِيْعٌ	مَبْيُوْعٌ
النَّاقِصُ	الْوَاوِيُّ	دَعَا - يَدْعُوْ	دَاعٍ الدَّاعِيْ	دَاعِوٌ	مَدْعُوٌّ	مَدْعُوْوٌ
	الْيَائِيُّ	هَدٰى - يَهْدِيْ	هَادٍ الْهَادِيْ	هَادِيٌ	مَهْدِيٌّ	مَهْدُوْيٌ

Les 6

In deze les leren we de vorming van de **Ism al-Makaan** «اِسْمُ الْمَكَانِ» (*het naamwoord van de plaats*) en de **Ism az-Zamaan** «اِسْمُ الزَّمَانِ» (*het naamwoord van de tijd*).[132]

Beide hebben dezelfde vorm die «مَفْعَلٌ» (*maf***al***-oen*) of «مَفْعِلٌ» (*maf***iel***-oen*) is.[133]

Voorbeelden:

-	مَلْعَبٌ	“tijd/plaats van spelen”
-	مَكْتَبٌ	“tijd/plaats van schrijven”
-	مَطْبَخٌ	“tijd/plaats van koken”
-	مَغْرِبٌ	“tijd/plaats van het ondergaan (van de zon)”
-	مَشْرِقٌ	“tijd/plaats van het opkomen (van de zon)”

In de volgende gevallen is het conform het patroon «مَفْعَلٌ»:

a) Als het werkwoord Naaqis is, ongeacht welke klinker op de tweede stamletter staat.[134]

Voorbeelden:

-	يَجْرِيْ – جَرٰى	→	مَجْرًى	“plaats van rennen”, “waterloop”
-	يَلْهُوْ – لَهَا	→	مَلْهًى	“plaats van vermaak”

b) Als de tweede stamletter van een niet-Naaqis werkwoord een Fathah of een Dammah in de Moedaari‘ heeft.[135]

Voorbeelden:

-	يَلْعَبُ – لَعِبَ	→	مَلْعَبٌ	“speelplaats”
-	يَشْرَبُ – شَرِبَ	→	مَشْرَبٌ	“drinkplaats”
-	يَدْخُلُ – دَخَلَ	→	مَدْخَلٌ	“ingang”
-	يَطْبُخُ – طَبَخَ	→	مَطْبَخٌ	“keuken”

---

[132] Ism al-Makaan duidt op de plaats van het plaatsvinden van de handeling. En Ism az-Zamaan duidt op de tijd van het plaatsvinden van de handeling.

[133] Handig om te weten: deze twee patronen gelden voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

[134] Naaqis «النَّاقِصُ» is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

[135] Met andere woorden: als de ‘Ayn Kalimah van een niet-Naaqis werkwoord in de Moedaari‘ een Fathah of Dammah heeft, dan zijn de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan conform het patroon «مَفْعَلٌ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ۖ﴾ {Voorzeker, alle groepen mensen kenden hun drinkplaats.}[136]
- ﴿مَا لَكُم مِّن مَّلْجَإٍ يَوْمَئِذٍ ۖ﴾ {Voor jullie zal er geen toevluchtsoord zijn op die Dag.}[137]

In de volgende gevallen is het conform het patroon «مَفْعِلٌ»:

a) Als het werkwoord Mithaal is, ongeacht welke klinker op de tweede stamletter staat.[138]

Voorbeelden:

- وَقَفَ – يَقِفُ → مَوْقِفٌ “parkeerplaats”
- وَضَعَ – يَضَعُ → مَوْضِعٌ “plaats”

b) Als de tweede stamletter van een niet-Mithaal, niet-Naaqis werkwoord een Kasrah in de Moedaari‘ heeft.

Voorbeelden:

- جَلَسَ – يَجْلِسُ → مَجْلِسٌ “zitkamer”
- نَزَلَ – يَنْزِلُ → مَنْزِلٌ “plaats van neerdalen”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ مَوْعِدَهُمُ ٱلصُّبْحُ ۚ أَلَيْسَ ٱلصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ٨١﴾ {Voorwaar, hun toegewezen tijd is de ochtend. Is de ochtend niet nabij?}[139]
- ﴿قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ ٱلزِّينَةِ وَأَن يُحْشَرَ ٱلنَّاسُ ضُحًى ٥٩﴾ {Hij zei: “Jullie afspraak is op de versieringsdag (de feestdag). En laat de mensen in de ochtend verzameld worden.”}[140]

---

[136] Soerah al-Baqarah, Vers 60 (Soerah 2:60).

[137] Soerah ash-Shoeraa, Vers 47 (Soerah 42:47).

[138] Mithaal «الْمِثَالُ» is een werkwoord waarin de eerste stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

[139] Soerah Hoed, Vers 81 (Soerah 11:81).

[140] Soerah Taa Haa, Vers 59 (Soerah 20:59).

Enkele uitzonderingen op deze regel zijn:

-	مَسْجِدٌ	“moskee”[141]	van: يَسْجُدُ
-	مَشْرِقٌ	“oosten”	van: يَشْرُقُ
-	مَغْرِبٌ	“westen”	van: يَغْرُبُ

Volgens de regel zouden deze woorden conform het patroon «مَفْعَلٌ» moeten zijn.[142]

Een Taa’ Marboetah «ة» kan aan het eind van beide patronen worden geplaatst.

Voorbeelden:

-	مَنْزِلَةٌ	“positie”
-	مَدْرَسَةٌ	“school”

---

[141] Letterlijke vertaling: “plaats van prosternatie”.

[142] Hier volgen wat meer uitzonderingen:

1.	«مَنْسِكٌ»	“Plaats van slachten”	7.	«مَفْرِقٌ»	“Plaats van scheiding”
2.	«مَجْزِرٌ»	“Plaats van slachten”	8.	«مَسْقِطٌ»	“Plaats van vallen”
3.	«مَنْبِتٌ»	“Plaats van groeien”	9.	«مَسْكِنٌ»	“Plaats van wonen”
4.	«مَطْلِعٌ»	“Plaats van opkomen”	10.	«مَرْفِقٌ»	“Plaats van comfort”
5.	«مَشْرِقٌ»	“Plaats waar de zon opkomt” (*oosten*)	11.	«مَسْجِدٌ»	“Plaats van prosternatie”
6.	«مَغْرِبٌ»	“Plaats waar de zon ondergaat” (*westen*)	12.	«مَنْخِرٌ»	“Plaats van snuiven” (*neusvleugel*)

Volgens de regel zouden deze twaalf woorden conform het patroon «مَفْعَلٌ» moeten zijn.

Les 7

In deze les leren we de vorming van de **Ism al-Aalah** «إِسْمُ الْآلَةِ» (*het naamwoord van het instrument*). De Ism al-Aalah duidt op het instrument voor de handeling die door het werkwoord wordt uitgevoerd.[143]

Voorbeelden:

-	فَتَحَ	"Hij opende"[144]	→	مِفْتَاحٌ	"instrument voor het openen"	(*sleutel*)
-	رَأَى	"Hij zag"[145]	→	مِرْآةٌ	"instrument voor het zien"	(*spiegel*)
-	وَزَنَ	"Hij woog"[146]	→	مِيْزَانٌ[147]	"instrument voor het wegen"	(*weegschaal*)

De patronen van de Ism al-Aalah

Er zijn drie patronen voor de Ism al-Aalah «إِسْمُ الْآلَةِ». Deze zijn:

1) «مِـفْـعَـالٌ» (*mief‘**aal**-oen*)

Voorbeelden:

-	مِنْشَارٌ	"een zaag"	نَشَرَ	"Hij zaagde"[148]
-	مِـحْرَاثٌ	"een ploeg"	حَرَثَ	"Hij ploegde"[149]

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَنقُصُوا۟ ٱلْمِكْيَالَ وَٱلْمِيزَانَ ۚ﴾ {En verminder niet de maat en de weegschaal.}[150]

---

[143] Handig om te weten: de Ism al-Aalah wordt van de Thoelaathie Moedjarrad (d.w.z. een werkwoord dat alleen uit drie stamletters bestaat) gevormd.

[144] Een andere mogelijke vertaling: "Hij heeft geopend."

[145] Een andere mogelijke vertaling: "Hij heeft gezien."

[146] Een andere mogelijke vertaling: "Hij heeft gewogen."

[147] **Merk op** dat «مِيْزَانٌ» oorspronkelijk als volgt is: «مِوْزَانٌ» (miewzaan → miezaan). Het Arabisch fonetische systeem staat de combinatie "-iew" «ـِوْ» niet toe. Wanneer deze combinatie zich voordoet, dan verandert de Waaw «و» in een Yaa «ي» waardoor de lange ie-klank «ـِيْ» ontstaat.

[148] Een andere mogelijke vertaling: "Hij heeft gezaagd."

[149] Een andere mogelijke vertaling: "Hij heeft geploegd."

[150] Soerah Hoed, Vers 84 (Soerah 11:84).

2) «مِفْعَلٌ» (*mief‘**al**-oen*)

Voorbeelden:

-	مِصْعَدٌ	“een lift”	صَعِدَ	“Hij ging omhoog”
-	مِثْقَبٌ	“een boor”	ثَقَبَ	“Hij boorde”

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: «نَهٰى رَسُوْلُ اللهِ ﷺ عَنْ كُلِّ ذِيْ نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ، وَعَنْ كُلِّ ذِيْ مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

Vrije vertaling:

“De Boodschapper van Allah ﷺ verbood elke bezitter van een slagtand van het wilde dier en elke bezitter van een klauw van de vogel.”

(Overgeleverd door Moeslim)

3) «مِفْعَلَةٌ» (*mief‘**alat**-oen*)

Voorbeelden:

-	مِكْنَسَةٌ	“een bezem”	كَنَسَ	“Hij bezemde”	
-	مِقْلَاةٌ	“een koekenpan”	قَلَى	“Hij bakte”	Dit is oorspronkelijk: مِقْلَيَةٌ
-	مِكْوَاةٌ	“een strijkijzer”	كَوَى	“Hij streek”[151]	Dit is oorspronkelijk: مِكْوَيَةٌ

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ: «الْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ».[152] (رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van Aboe Hoerairah ﵁ dat de Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “De gelovige is de spiegel voor de [andere] gelovige.”

(Overgeleverd door Aboe Daawoed)

---

[151] **Merk op** dat woorden als «مِكْوَاةٌ» en «مِقْلَاةٌ» conform het patroon «مِفْعَلَةٌ» zijn, en niet conform het patroon «مِفْعَالٌ». Volgens het Arabisch fonetische systeem veranderen de combinaties *-aya* en *-awa* in: *-aa.*

Dus *Miqlayat-oen* «مِقْلَيَةٌ» wordt: *Miqlaat-oen* «مِقْلَاةٌ».

En *Misfawat-oen* «مِصْفَوَةٌ» van «صَفَا – يَصْفُوْ» wordt: *Misfaat-oen* «مِصْفَاةٌ».

[152] Het woord «مِرْآةٌ» is oorspronkelijk: «مِرْأَيَةٌ».

Les 8

In deze les leren we het volgende:

1) De Ma‘rifah «الْمَعْرِفَةُ» en de Nakirah «النَّكِرَةُ»: het bepaalde naamwoord en het onbepaalde naamwoord.[153]

Lees het volgende:

> “*Een man* kwam naar mij toe en zei dat hij honger had. Hij was een vreemdeling. Ik gaf *de man* wat geld.”

In de bovenstaande tekst is *een man* onbepaald, omdat hij onbekend voor jou en jouw luisteraar is. Maar *de man* is bepaald, omdat hij al eerder is genoemd.

De categorieën van Ma‘rifah «أَقْسَامُ الْمَعْرِفَةِ»

In het Arabisch zijn de volgende zeven categorieën van Isms (*naamwoorden*) bepaald:

1. Ism ad-Damier «اِسْمُ الضَّمِيْرِ» (*voornaamwoord*).

   Voorbeelden: أَنَا ، أَنْتَ ، هُوَ.

2. Ism al-‘Alam «اِسْمُ الْعَلَمِ» (*eigennaam*).

   Voorbeelden: أَحْمَدُ ، الْهِنْدُ ، مَكَّةُ.

3. Ism al-Ishaarah «اِسْمُ الْإِشَارَةِ» (*aanwijzend voornaamwoord*).

   Voorbeelden: هٰذَا ، ذٰلِكَ ، أُولٰئِكَ.

4. Ism al-Mawsoel «اِسْمُ الْمَوْصُوْلِ» (*betrekkelijk voornaamwoord*).

   Voorbeelden: الَّذِيْ ، الَّذِيْنَ ، الَّتِيْ ، مَا ، مَنْ.

5. Al-Moehallaa bie “*al-*” «الْمُحَلَّى بِـ(الْ)» (*een naamwoord met “al-”* الْ).

   Voorbeelden: الْكِتَابُ ، الرَّجُلُ.

---

[153] Een Ism (*naamwoord*) is ofwel Ma‘rifah (*bepaald*) of Nakirah (*onbepaald*) «الْإِسْمُ إِمَّا مَعْرِفَةٌ وَإِمَّا نَكِرَةٌ».

6. Moedaaf ilaa Ma‘rifah «مُضَافٌ إِلٰى مَعْرِفَةٍ» (*een naamwoord met een bepaald naamwoord als zijn Moedaaf Ilaih*).

   Voorbeelden: كِتَابُهُ ، كِتَابُ حَامِدٍ ، كِتَابُ هٰذَا ، كِتَابُ الَّذِيْ خَرَجَ ، كِتَابُ الْمُدَرِّسِ.

   Een Ism die een onbepaalde Ism als zijn Moedaaf Ilaih heeft, is onbepaald.

   Voorbeelden: كِتَابُ طَالِبٍ "een boek van een student" ، بَيْتُ مُدَرِّسٍ "een huis van een leraar".

7. An-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa’ «النَّكِرَةُ الْمَقْصُوْدَةُ بِالنِّدَاءِ» (*een Moenaadaa gespecificeerd door een Nidaa’*).

   Voorbeelden: يَا رَجُلُ "O man" ، يَا وَلَدُ "O jongen".

Merk op dat «رَجُلٌ» en «وَلَدٌ» onbepaald zijn. Maar zij zijn bepaald geworden, omdat zij degenen zijn die door de roeper worden bedoeld.

Maar als een onbepaalde Ism niet gespecificeerd wordt door de roeper, dan blijft het onbepaald zelfs nadat het Moenaadaa is.

Een voorbeeld hiervan is als een blinde persoon zegt: «يَا رَجُلًا خُذْ بِيَدِيْ» "O man, houd mijn hand vast." Het is duidelijk dat hij niet elke specifieke persoon bedoeld.[154]

Merk op dat in «يَا رَجُلُ» de Moenaadaa Mabniy (*onverbuigbaar*) is en het eindigt op een Dammah (*oe-einde*), terwijl in «يَا رَجُلًا» de Moenaadaa Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*) is.

Een Nakirah (*onbepaald naamwoord*) wordt Ma‘rifah (*bepaald naamwoord*) wanneer het Moenaadaa is, terwijl een Ma‘rifah niet beïnvloed wordt door de Nidaa’.[155]

Voorbeeld: «بِلَالٌ» is Ma‘rifah en het blijft ook zo in: «يَا بِلَالُ».

---

[154] Extra toelichting: als de Harf an-Nidaa’ gebruikt wordt, dan wordt de Moenaadaa bepaald. Maar in het voorbeeld van de blinde persoon: hij ziet niets. Dus wanneer hij roept, dan richt hij zich niet tot een specifieke persoon (omdat hij niet kan zien). Hij roept in het algemeen. De Moenaadaa is in zo'n geval Nakirah (*onbepaald*) en Mansoeb.

[155] Met andere woorden: een onbepaald naamwoord (*Nakirah*) wordt bepaald (*Ma‘rifah*) wanneer het Moenaadaa is. Een bepaald naamwoord (*Ma‘rifah*) blijft nog steeds bepaald wanneer het Moenaadaa is.

2) «تَعَالَ» betekent: “Kom!” Dit werkwoord wordt alleen in de Amr (*gebiedende wijs*) gebruikt.

In de Maadiy (*verleden tijd*) en in de Moedaari‘ (*tegenwoordige/toekomende tijd*) worden de werkwoorden «جَاءَ – يَجِيْءُ» of «أَتٰى – يَأْتِيْ» gebruikt.

Voorbeelden:

- Bilaal is gisteren naar mij toegekomen.[156]	جَاءَنِيْ بِلَالٌ أَمْسِ.
- Kom morgen niet naar mij toe.	لَا تَأْتِنِيْ غَدًا.

Hieronder volgt de koppeling van «تَعَالَ» aan de andere Damaa-ier (*voornaamwoorden*) van de tweede persoon:

- تَعَالَ يَا وَلَدُ	“Kom, o jongen!”	[tweede persoon mannelijk enkelvoud]
- تَعَالَيَا يَا وَلَدَانِ	“Kom, o (twee) jongens!”	[tweede persoon mannelijk tweevoud]
- تَعَالَوْ يَا إِخْوَانُ	“Kom, o broeders!”	[tweede persoon mannelijk meervoud]
- تَعَالَيْ يَا خَدِيْجَةُ	“Kom, o Khadijah!”	[tweede persoon vrouwelijk enkelvoud]
- تَعَالَيَا يَا بِنْتَانِ	“Kom, o (twee) dochters!”	[tweede persoon vrouwelijk tweevoud]
- تَعَالَيْنَ يَا أَخَوَاتُ	“Kom, o zusters!”	[tweede persoon vrouwelijk meervoud]

Het werkwoord «تَعَالَ» wordt echter wel in de Maadiy en Moedaari‘ gebruikt in de betekenis van: “hij ging naar boven”, “hij steeg”, “hij was verheven”.

De Amr «تَعَالَ» betekent oorspronkelijk: “Kom omhoog”, “Stijg op”. Later is de betekenis “Kom!” geworden.

---

[156] Een andere mogelijke vertaling: “Bilaal kwam gisteren naar mij toe.”

Les 9

In deze les leren we het volgende:

1) De weglating van de Noen «ن» van het tweevoud en het ongebroken mannelijk meervoud.

Je hebt in deel 1 gezien dat een Ism (*naamwoord*) zijn Tanwien verliest wanneer het Moedaaf wordt.

Voorbeeld:

- كِتَابٌ *kitaab-oe**n*** → كِتَابُ حَامِدٍ *kitaab-oe Haamied-in* (niet: كِتَابٌ حَامِدٍ)

Op dezelfde manier: de Noen van het tweevoud en van het ongebroken mannelijk meervoud wordt ook weggelaten wanneer zij Moedaaf zijn.

Voorbeelden:

- أَيْنَ الْبِنْتَانِ؟ : أَيْنَ بِنْتَا بِلَالٍ؟ “Waar zijn de twee dochters van Bilaal?”
  (*binta**anie***) (*bintaa Bilaal-ien*)
- رَأَيْتُ الْبِنْتَيْنِ : رَأَيْتُ بِنْتَيْ بِلَالٍ “Ik zag de twee dochters van Bilaal.”[157]
  (*binta**inie***) (*bintai Bilaal-ien*)
- أَبْحَثُ عَنِ الْبِنْتَيْنِ : أَبْحَثُ عَنْ بِنْتَيْ بِلَالٍ “Ik ben op zoek naar de twee dochters van Bilaal.”
  (*binta**inie***) (*bintai Bilaal-ien*)
- جَاءَ الْمُدَرِّسُوْنَ : جَاءَ مُدَرِّسُو الْحَدِيْثِ “De leraren van Hadith zijn gekomen.”[158]
  (*moedarrisoe**na***) (*moedarrisoe*)
- سَأَلْتُ الْمُدَرِّسِيْنَ : سَأَلْتُ مُدَرِّسِي الْحَدِيْثِ “Ik vroeg aan de leraren van Hadith.”[159]
  (*moedarrisie**na***) (*moedarrisie l-Hadith*)
- سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدَرِّسِيْنَ : سَلَّمْتُ عَلَى مُدَرِّسِي الْحَدِيْثِ “Ik groette de leraren van Hadith.”[160]
  (*moedarrisiena*) (*moedarrisie l-Hadith*)

---

[157] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de twee dochters van Bilaal gezien.”

[158] Een andere mogelijke vertaling: “De leraren van Hadith kwamen.”

[159] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb aan de leraren van Hadith gevraagd.”

[160] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de leraren van Hadith gegroet.”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿تَبَّتْ يَدَآ أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ١﴾ {Vernietigd zijn de twee handen van Aboe Lahab en vernietigd is hij.}[161]
- ﴿أَمْ كُنتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ ٱلْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنۢ بَعْدِيۖ﴾ {Of waren jullie getuigen toen de dood Ya‘qoeb nabij was (en) toen hij tegen zijn twee zonen zei: “Wat zullen jullie aanbidden na mij?”}[162]
- ﴿إِنِّيٓ أَنَا۠ رَبُّكَ فَٱخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ١٢﴾ {“Voorwaar, Ik ben jouw Heer, dus trek jouw schoenen uit. Voorwaar, jij bevindt je in de heilige vallei Toewaa.”}[163]

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَائِشَةَ ﵂ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «رَكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيْهَا». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَالتِّرْمِذِيُّ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van ‘Aa-ieshah ﵂ dat de Profeet ﷺ heeft gezegd: “De twee gebedseenheden van het Fadjr-gebed zijn beter dan de wereld en wat zich in haar bevindt.”

(Overgeleverd door Moeslim en Tirmidhi)

2) We hebben in deel 1 het tweevoud geleerd van «هٰذَا» “dit/deze” (♂) en «هٰذِهِ» “dit/deze” (♀).

Het tweevoud van «هٰذَا» is: «هٰذَانِ» “dit/deze” (♂).

Het tweevoud van «هٰذِهِ» is: «هَاتَانِ» “dit/deze” (♀).

Voorbeelden:

- Dit zijn twee moskeeën.	هٰذَانِ مَسْجِدَانِ.
- En dit zijn twee scholen.	وَهَاتَانِ مَدْرَسَتَانِ.

Nu zullen we het tweevoud van «ذٰلِكَ» “die/dat” (♂) en «تِلْكَ» “die/dat” (♀) leren.

Het tweevoud van «ذٰلِكَ» is: «ذَانِكَ» “die/dat” (♂).

Het tweevoud van «تِلْكَ» is: «تَانِكَ» “die/dat” (♀).

---

[161] Soerah al-Masad, Vers 1 (Soerah 111:1).

[162] Soerah al-Baqarah, Vers 133 (Soerah 2:133).

[163] Soerah Taa Haa, Vers 12 (Soerah 20:12).

Voorbeelden:

- Dit zijn twee leraren en dat zijn twee studenten. هٰذَانِ مُدَرِّسَانِ، وَذَانِكَ طَالِبَانِ.
- Dit zijn twee dokteressen en dat zijn twee verpleegsters. هَاتَانِ طَبِيْبَتَانِ، وَتَانِكَ مُمَرِّضَتَانِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِيْهِۦٓ ۚ﴾ {Dat zijn twee Bewijzen van jouw Heer aan Fir‘awn en zijn vooraanstaanden.}[164]

In de Nasb-positie en Djarr-positie worden deze woorden «ذَيْنِكَ» en «تَيْنِكَ».

Voorbeelden:

- Open die twee deuren en die twee ramen. اِفْتَحْ ذَيْنِكَ الْبَابَيْنِ وَتَيْنِكَ النَّافِذَتَيْنِ.
- Wie woont in die twee villa’s?[165] مَنْ يَسْكُنُ فِيْ تَيْنِكَ الْفِلَّتَيْنِ؟

---

[164] Soerah al-Qasas, Vers 32 (Soerah 28:32).

[165] Enkelvoud: «الْفِلَّةُ» “de villa”.

Schematisch overzicht van het tweevoud in de Rafʿ-, Nasb- en Djarr-positie:

الْمُثَنّٰى			الْمُفْرَدُ
الْمُذَكَّرُ	الرَّفْعُ	هٰذَانِ	هٰذَا
	النَّصْبُ	هٰذَيْنِ	هٰذَا
	الْجَرُّ	هٰذَيْنِ	هٰذَا
الْمُؤَنَّثُ	الرَّفْعُ	هَاتَانِ	هٰذِهِ
	النَّصْبُ	هَاتَيْنِ	هٰذِهِ
	الْجَرُّ	هَاتَيْنِ	هٰذِهِ

* * *

الْمُثَنّٰى			الْمُفْرَدُ
الْمُذَكَّرُ	الرَّفْعُ	ذَانِكَ	ذٰلِكَ
	النَّصْبُ	ذَيْنِكَ	ذٰلِكَ
	الْجَرُّ	ذَيْنِكَ	ذٰلِكَ
الْمُؤَنَّثُ	الرَّفْعُ	تَانِكَ	تِلْكَ
	النَّصْبُ	تَيْنِكَ	تِلْكَ
	الْجَرُّ	تَيْنِكَ	تِلْكَ

3) Het woord «كِلَا» betekent: “beide(n)”, “allebei” (♂). De vrouwelijke vorm is: «كِلْتَا» (♀).

Beide vormen zijn altijd Moedaaf, en de Moedaaf Ilaih is een Moethannaa «مُثَنًّى» (*tweevoud*).

Voorbeelden:

- Beide studenten zijn in de bibliotheek.	كِلَا الطَّالِبَيْنِ فِي الْمَكْتَبَةِ.
- Beide auto’s staan voor het huis.	كِلْتَا السَّيَّارَتَيْنِ أَمَامَ الْبَيْتِ.

De woorden «كِلَا» en «كِلْتَا» worden behandeld als enkelvoud. Wanneer je dus een werkwoord vóór «كِلَا» of «كِلْتَا» gebruikt, dan dien je de enkelvoudsvorm van het werkwoord te gebruiken.

Voorbeelden:

- كِلَا الطَّالِبَيْنِ تَخَرَّجَ	“Beide studenten zijn afgestudeerd.”	Dus niet: تَخَرَّجَا
- كِلْتَا السَّاعَتَيْنِ جَمِيلَةٌ	“Beide horloges zijn mooi.”	Dus niet: جَمِيلَتَانِ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كِلْتَا ٱلْجَنَّتَيْنِ ءَاتَتْ أُكُلَهَا﴾ {Beide tuinen brachten hun oogst voort.}[166]

Een ander voorbeeld:

- كِلَانَا مَسْرُورٌ “Beide van ons zijn blij.”

Een Ism als Moedaaf Ilaih

De woorden «كِلَا» en «كِلْتَا» blijven in de Nasb- en Djarr-positie onveranderd indien de Moedaaf Ilaih een Ism (*naamwoord*) is.

Voorbeelden:

- Ik ken beide mannen.	أَعْرِفُ كِلَا الرَّجُلَيْنِ.
- Ik zocht naar beide mannen.	بَحَثْتُ عَنْ كِلَا الرَّجُلَيْنِ.

---

[166] Soerah al-Kahf, Vers 33 (Soerah 18:33).

Een Damier als Moedaaf Ilaih

De woorden «كِلَا» en «كِلْتَا» worden net als de Moethannaa «مُثَنًّى» (*tweevoud*) verbogen indien de Moedaaf Ilaih een Damier (*voornaamwoord*) is.

Voorbeelden:

- رَأَيْتُ كِلَيْهِمَا “Ik zag hen beiden.”[167] (***kilai***-*himaa*)
- مَنْ سَأَلْتِ؟ زَيْنَب أَمْ آمِنَةَ؟ – سَأَلْتُ كِلْتَيْهِمَا
  “Aan wie heb je gevraagd? Zainab of Aaminah? – Ik heb aan beiden gevraagd.”
  (***kiltai***-*himaa*)

Op dezelfde manier:

- بَحَثْتُ عَنْ كِلَيْهِمَا \ عَنْ كِلْتَيْهِمَا “Ik heb naar beiden gezocht.”

4) Zoals je weet, is “mijn boek” in het Arabisch: «كِتَابِيْ».

Merk op dat de Yaa een Soekoen heeft: «يْ». **Maar** het krijgt een Fathah als het vooraf wordt gegaan door een Alief «ا» of een Yaa Saakien «يْ».

Voorbeelden:

- بِنْتَايَ “Mijn twee dochters” (*bient**aa**-ya*)
- غَسَلْتُ رِجْلَيَّ “Ik heb mijn twee voeten gewassen.”[168] (*riedjla**y**-ya*)

5) De Amr van «أَتٰى – يَأْتِي» is: «اِيْتِ» (***ietie***). Het is oorspronkelijk: «اِئْتِ» (*ie’tie*).

Als twee Hamzahs naast elkaar staan, waarbij de eerste Hamzah een klinker heeft en de tweede Hamzah geen klinker heeft, dan wordt de tweede Hamzah weggelaten en de klinker van de eerste Hamzah krijgt een compenserende verlenging.

Dit komt neer op het volgende:

- أَأْ wordt: آ
- إِأْ wordt: إِيْ
- أُأْ wordt: أُوْ

---

[167] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb hen beiden gezien.”
[168] Een andere mogelijke vertaling: “Ik waste mijn twee voeten.”

Volgens deze regel wordt «اِئْـتِ» als volgt: «اِيْتِ». Maar als dit woord vooraf wordt gegaan door een ander woord, dan wordt de eerste Hamzah weggelaten omdat het een Hamzatoel Wasl is. En de tweede Hamzah komt terug, omdat er nu geen twee Hamzahs naast elkaar staan.

Dus de Amr wordt nu als volgt: «وَأْتِ» "en kom" of «فَأْتِ» "dus kom".

Het zou eigenlijk met de Hamzatoel Wasl moeten worden geschreven: «وَٱأْتِ» ، «فَٱأْتِ».
Maar de Hamzatoel Wasl wordt weggelaten, zodat de twee Hamzahs niet naast elkaar staan.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَأْتِي بِٱلشَّمْسِ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ ٱلْمَغْرِبِ﴾

  {Ibraahiem zei: "Voorzeker, Allah doet de zon opkomen vanuit het oosten. Dus laat het dan opkomen vanuit het westen."}[169]

6) In les 26 van deel 2 heb je geleerd dat «هَاهُوَذَا» "Hier is het!" of "Hier is hij!" betekent.

De mannelijke tweevoudsvorm is: «هَهُمَاذَانِ» (*haahoemaadhaani*).
De vrouwelijke tweevoudsvorm is: «هَهُمَاتَانِ» (*haahoemaataani*).

De mannelijke meervoudsvorm is: «هَاهُمْ أُولَاءِ» (*haahoem oelaa-ie*).

De vrouwelijke meervoudsvorm is: «هَاهُنَّ أُولَاءِ» (*haahoenna oelaa-ie*).

Voorbeelden:

- Waar is Bilaal? Hier is hij.	أَيْنَ بِلَالٌ؟ هَاهُوَذَا.
- Waar zijn Bilaal en Haamied? Hier zijn ze.	أَيْنَ بِلَالٌ وَحَامِدٌ؟ هَهُمَاذَانِ.
- Waar zijn Bilaal en zijn twee broers? Hier zijn ze.	أَيْنَ بِلَالٌ وَأَخَوَاهُ؟ هَاهُمْ أُولَاءِ.
- Waar is Maryam? Hier is ze.	أَيْنَ مَرْيَمُ؟ هَاهِيَ ذِيْ.
- Waar zijn Maryam en Aaminah? Hier zijn ze.	أَيْنَ مَرْيَمُ وَآمِنَةُ؟ هَهُمَاتَانِ.
- Waar zijn Maryam en haar twee zussen? Hier zijn ze.	أَيْنَ مَرْيَمُ وَأُخْتَاهَا؟ هَاهُنَّ أُولَاءِ.

---

[169] Soerah al-Baqarah, Vers 258 (Soerah 2:258).

- Waar is Ibraahiem? Hier ben ik. أَيْنَ إِبْرَاهِيْمُ؟ هَأَنَذَا.
- Waar zijn Ibraahiem en zijn klasgenoten? Hier zijn we. أَيْنَ إِبْرَاهِيْمُ وَزُمَلَاؤُهُ؟ هَانَحْنُ أُولَاءِ.
- Waar is Faatimah? Hier ben ik. أَيْنَ فَاطِمَةُ؟ هَأَنَذِيْ.
- Waar zijn Faatimah en haar klasgenoten? Hier zijn we.
  أَيْنَ فَاطِمَةُ وَزَمِيْلَاتُهَا؟ هَانَحْنُ أُولَاءِ.

Les 10

In deze les leren we het volgende:

1) De soorten van de Arabische zinnen. In les 1 van deel 2 heb je geleerd dat er twee soorten zinnen zijn in het Arabisch: de Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (*de nominale zin*) en de Djoemlah Fiʻliyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (*de verbale zin*).

De Djoemlah Ismiyyah begint met een Ism (*naamwoord*).

Voorbeeld:

- Het huis is mooi. الْبَيْتُ جَمِيْلٌ.

De Djoemlah Fiʻliyyah begint met een Fiʻl (*werkwoord*).

Voorbeeld:

- De leraar is binnengekomen.[170] دَخَلَ الْمُدَرِّسُ.

Hier volgen wat meer details over deze twee soorten zinnen.

1. Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ»

Het begin van de Djoemlah Ismiyyah (*nominale zin*) is één van het volgende:

1. Een Ism «اِسْمٌ» (*naamwoord*) of Damier «ضَمِيْرٌ» (*voornaamwoord*).

Voorbeelden:

- Allah is Meest Vergevingsgezind. اللّٰهُ غَفُوْرٌ.
- Dit is een school. هٰذِهِ مَدْرَسَةٌ.
- Ik ben hardwerkend. أَنَا مُجْتَهِدٌ.

---

[170] Een andere mogelijke vertaling: "De leraar kwam binnen."

2. Een Masdar Moe-awwal «الْمَصْدَرُ الْمُؤَوَّلُ» (*namelijk: een zinsnede die fungeert als een Masdar*).[171]

Voorbeeld:

- Dat jullie vasten is beter voor jullie. أَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَكُمْ.

De zinsnede «أَنْ تَصُوْمُوْا» functioneert hier als een Masdar (*infinitief*) aangezien het betekent: «الصَّوْمُ» “het vasten”.

---

[171] Hier zijn wat meer voorbeelden van de Masdar Moe-awwal:

In de plaats van Raf‘:

- أَنْ تَدْرُسَ الْعَرَبِيَّةَ أَفْضَلُ “Dat jij het Arabisch studeert is beter.”

Hier is «أَنْ تَدْرُسَ» Moebtada’. Het heeft de betekenis van: «دِرَاسَةُ الْعَرَبِيَّةِ أَفْضَلُ» “Het bestuderen van het Arabisch is beter.”

- الْإِسْلَامُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ “De Islam houdt in dat je gelooft in Allah.”

Hier is «أَنْ تُؤْمِنَ» Gabar. Het heeft de betekenis van: «الْإِسْلَامُ الْإِيْمَانُ بِاللهِ» “De Islam is het geloven in Allah.”

- يَنْبَغِيْ أَنْ تَكْتُبَ عُنْوَانَكَ بِوُضُوْحٍ “Het is noodzakelijk dat jij jouw adres duidelijk schrijft.”

Hier is «أَنْ تَكْتُبَ» Faa‘iel. Het heeft de betekenis van: «يَنْبَغِيْ كِتَابَةُ الْعُنْوَانِ بِوُضُوْحٍ» “Het is noodzakelijk [dat] het schrijven van het adres duidelijk is.”

In de plaats van Nasb:

- أُرِيْدُ أَنْ أَخْرُجَ “Ik wil naar buiten gaan.”

Hier is «أَنْ أَخْرُجَ» Maf‘oel Bihi. Het heeft de betekenis van: «أُرِيْدُ الْخُرُوْجَ» “Ik wil naar buiten gaan.”

In de plaats van Djarr:

- تَعَالَ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ “Kom vóórdat je weggaat.”

Hier is «أَنْ تَخْرُجَ» Moedaaf Ilaih. Het heeft de betekenis van: «تَعَالَ قَبْلَ الْخُرُوْجِ» “Kom vóór het weggaan.”

- لَا تَذْهَبْ إِلَى أَنْ أَرْجِعَ “Ga niet totdat ik ben teruggekeerd.”

Hier wordt «أَنْ أَرْجِعَ» voorafgegaan door een Harf Djarr. Het heeft de betekenis van: «لَا تَذْهَبْ إِلَى رُجُوْعِيْ» “Ga niet voor mijn terugkeer.”

3. Een Harf (*partikel*) die op een werkwoord lijkt.

Voorbeeld:

- Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind, Meest Genadevol. إِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ.

De partikels die op een werkwoord lijken, worden **al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi‘l** «الْحُرُوْفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ» genoemd. Deze partikels zijn *Ienna* «إِنَّ» en haar zusters.[172]

De zusters van *Ienna* «إِنَّ» zijn: «أَنَّ» ، «كَأَنَّ» ، «لَعَلَّ» ، «لَيْتَ» ، «لٰكِنَّ».

2. Djoemlah Fi‘liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ»

Het begin van de Djoemlah Fi‘liyyah (*verbale zin*) is één van het volgende:

1. een Fi‘l Taam «الْفِعْلُ التَّامُّ» (*compleet werkwoord*).

Voorbeeld:

- De zon is opgekomen.[173] طَلَعَتِ الشَّمْسُ.

Een Fi‘l Taam (*compleet werkwoord*) is een werkwoord dat een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig heeft, zoals: «جَلَسَ» ، «نَامَ» ، «خَرَجَ» ، «دَخَلَ».

2. een Fi‘l Naaqis «الْفِعْلُ النَّاقِصُ» (*incompleet werkwoord*).

Voorbeeld:

- Het weer was koud. كَانَ الْجَوُّ بَارِدًا.

Een Fi‘l Naaqis (*incompleet werkwoord*) is een werkwoord dat een Ism en Gabar nodig heeft, zoals: «كَانَ»[174] ، «صَارَ» ، «أَصْبَحَ».[175]

Voorbeeld:

- Het water werd ijs. صَارَ الْمَاءُ ثَلْجًا.

---

[172] Zie les 21 voor meer informatie.

[173] Een andere mogelijke vertaling: “De zon kwam op.”

[174] Zie: deel 2, les 25 van het begeleidende boek voor meer informatie over «كَانَ».

[175] Handig om te weten: de Af‘aal an-Naaqisah «الْأَفْعَالُ النَّاقِصَةُ» (*incomplete werkwoorden*) zijn o.a. «كَانَ» en haar zusters. De zusters van «كَانَ» zijn: «أَصْبَحَ» ، «أَضْحٰى» ، «أَمْسٰى» ، «بَاتَ» ، «ظَلَّ» ، «لَيْسَ» ، «صَارَ» ، «مَا دَامَ» ، «مَا زَالَ» ، «مَا بَرِحَ» ، «مَا فَتِئَ» ، «مَا انْفَكَّ».

Schematisch overzicht:

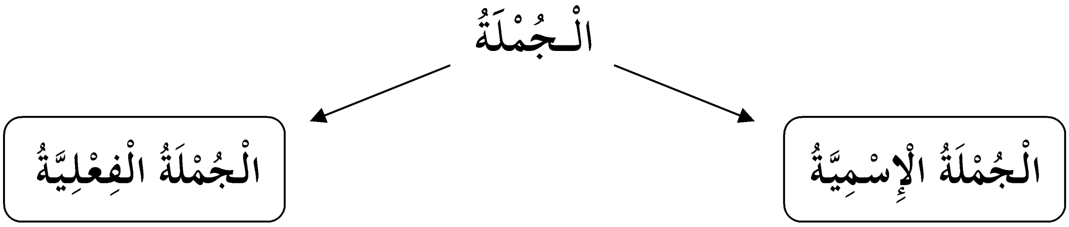

(أ) اللّٰهُ غفُوْرٌ.

(ب) أَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَكُمْ.

(ج) إِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ.

(أ) طَلَعَتِ الشَّمْسُ.

(ب) كَانَ الْجَوُّ بَارِدًا.

2) De zin «طَفِقَ بِلَالٌ يَكْتُبُ» betekent: “Bilaal begon te schrijven.”

Het werkwoord «طَفِقَ» is een Fi‘l Naaqis (*incompleet werkwoord*). In de bovenstaande zin is het woord «بِلَالٌ» de Ism van «طَفِقَ», en de zin «يَكْتُبُ» is de Gabar van «طَفِقَ». Het werkwoord in de Gabar dient Moedaari‘ te zijn.

De werkwoorden «أَخَذَ» en «جَعَلَ» worden ook op dezelfde manier gebruikt mét dezelfde betekenis.[176]

Voorbeelden:

- De leraar begon de les uit te leggen. أَخَذَ الْمُدَرِّسُ يَشْرَحُ الدَّرْسَ.

In dit voorbeeld is het woord «الْمُدَرِّسُ» de Ism van «أَخَذَ», en de zin «يَشْرَحُ» is de Gabar van «أَخَذَ».

- Ik begon te eten. جَعَلْتُ آكُلُ.

In dit voorbeeld is de Damier «تُ» de Ism van «جَعَلَ», en de zin «آكُلُ» is de Gabar van «جَعَلَ».

---

[176] De **Af‘aal ash-Shoeroe‘** «أَفْعَالُ الشُّرُوْعِ» (*de werkwoorden van de intrede*) zijn werkwoorden die “beginnen” aanduiden.

Voorbeelden: «طَفِقَ» ، «جَعَلَ» ، «أَخَذَ» ، «شَرَعَ».

Les 11

In deze les zullen we meer over de Djoemlah Ismiyyah (*nominale zin*) leren.

Zoals je weet, bestaat de Djoemlah Ismiyyah uit de Moebtada’ en de Gabar. De Moebtada’ is de Ism (*naamwoord*) waarover je iets wilt zeggen, en de Gabar is datgene wat je over de Moebtada’ zegt.

Voorbeeld:

- الْقَمَرُ جَمِيْلٌ “De maan is mooi.”

In deze zin wil je wat zeggen over “de maan” «الْقَمَرُ». Het is dus de Moebtada’.

En de informatie die je erover wilt geven, is dat het “mooi” «جَمِيْلٌ» is. Dit is dus de Gabar.

Zowel de Moebtada’ als de Gabar is Marfoe‘[177] (*al-Qamar-**oe**, jamiel-**oe**-n*).

* * *

Over de Moebtada’

De soorten van de Moebtada’

De Moebtada’ kan één van het volgende zijn:

1. een Ism (*naamwoord*) of Damier (*voornaamwoord*) «إِسْمٌ صَرِيْحٌ».

Voorbeelden:

- Allah is onze Heer.	اللهُ رَبُّنَا.
- Lezen is nuttig.	الْقِرَاءَةُ مُفِيْدَةٌ.
- Hier zitten is verboden.	الْجُلُوْسُ هُنَا مَمْنُوْعٌ.
- Wij zijn studenten.	نَحْنُ طُلَّابٌ.

---

[177] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

2. een Masdar Moe-awwal «مَصْدَرٌ مُؤَوَّلٌ» (*d.w.z. een zinsnede die fungeert als een Masdar*).

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿ وَأَن تَصُومُواْ خَيْرٌ لَّكُمْ ﴾ {En dat jullie vasten is beter voor jullie.}[178]
- ﴿ وَأَن تَعْفُوٓاْ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰۚ ﴾ {En dat jullie kwijtschelden is dichterbij godsvrucht.}[179]

~

De Moebtada' is normaal gesproken bepaald, zoals in de volgende voorbeelden:

- Mohammed (ﷺ) is de Boodschapper van Allah. مُحَمَّدٌ (ﷺ) رَسُوْلُ اللهِ.

In dit voorbeeld is «مُحَمَّدٌ» bepaald omdat het een 'Alam «الْعَلَمُ» (*eigennaam*) is.

- Ik ben een onderwijzer. أَنَا مُدَرِّسٌ.

In dit voorbeeld is «أَنَا» bepaald omdat het een Damier «ضَمِيْرٌ» (*voornaamwoord*) is.

- Dit is een moskee. هٰذَا مَسْجِدٌ.

In dit voorbeeld is «هٰذَا» bepaald omdat het een Ism al-Ishaarah «اِسْمُ الْإِشَارَةِ» (*aanwijzend voornaamwoord*) is.

- Degene die een ander aanbidt naast Allah is een polytheïst. الَّذِيْ يَعْبُدُ غَيْرَ اللهِ مُشْرِكٌ.

In dit voorbeeld is «الَّذِيْ» bepaald omdat het een Ism al-Mawsoel «اِسْمُ الْمَوْصُوْلِ» (*betrekkelijk voornaamwoord*) is.

- De Koran is het boek van Allah. الْقُرْآنُ كِتَابُ اللهِ.

In dit voorbeeld is «الْقُرْآنُ» bepaald omdat het "al-" «الْ» heeft.

---

[178] Soerah al-Baqarah, Vers 184 (Soerah 2:184).
[179] Soerah al-Baqarah, Vers 237 (Soerah 2:237).

- De sleutel van het Paradijs is het gebed. مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ.

In dit voorbeeld is «مِفْتَاحُ» bepaald omdat zijn Moedaaf Ilaih bepaald is.

* * *

De Moebtada’ kan onbepaald zijn in de volgende omstandigheden:

1. Als de Gabar een Shibhoel Djoemlah «شِبْهُ الْجُمْلَةِ» is.[180] Een Shibhoel Djoemlah is één van de volgende twee dingen:

a) een Djaar-Madjroer constructie «الْجَارُّ وَالْمَجْرُوْرُ» (*voorzetselgroep*).

Voorbeelden: «فِي الْبَيْتِ» ، «عَلَى الْمَكْتَبِ» ، «كَالْمَاءِ».

b) een Zarf «الظَّرْفُ» (*bijwoordelijke bepaling*).

Voorbeelden: «الْيَوْمَ» ، «غَدًا» ، «تَحْتَ» ، «فَوْقَ» ، «عِنْدَ».[181]

In dit geval **moet** de Gabar vóór de Moebtada’ staan.

Voorbeelden:

- فِي الْغُرْفَةِ رَجُلٌ “Er is een man in de kamer.” (رَجُلٌ فِي الْغُرْفَةِ is geen zin)

Hier is de onbepaalde Ism «رَجُلٌ» de Moebtada’ en «فِي الْغُرْفَةِ» is de Gabar.

---

[180] Shibhoel Djoemlah betekent letterlijk: “dat wat op een zin lijkt”.

[181] Woorden zoals «تَحْتَ» “onder”, «فَوْقَ» “boven”, «عِنْدَ» “bij”, zijn geen voorzetsels in het Arabisch.

Voorzetsels zoals «عَلَى» ، «إِلَى» ، «مِنْ» ، «بِ» ، «كَ» en «فِيْ» zijn Hoeroef (*partikels*).

Maar woorden zoals «تَحْتَ» ، «فَوْقَ» ، «عِنْدَ» zijn Isms (*naamwoorden*) die verbuigbaar zijn (d.w.z. dat hun uitgang verandert).

Voorbeelden: «هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللهِ» ، «مِنْ فَوْقِهِ» en «مِنْ تَحْتِهِ».

En een Madjroer Ism die na één van deze woorden komt, is een Moedaaf Ilaih.

Voorbeeld: «مِنْ تَحْتِ الْمَاءِ» “Van onder het water.”

- لِيْ أَخٌ “Ik heb een broer.” (*Letterlijk:* “Er is een broer voor mij.”)

Hier is de onbepaalde Ism «أَخٌ» de Moebtada’.

- تَحْتَ الْمَكْتَبِ سَاعَةٌ “Er is een horloge onder de tafel.” (سَاعَةٌ تَحْتَ الْمَكْتَبِ is geen zin)

Hier is de onbepaalde Ism «سَاعَةٌ» de Moebtada’, en de Zarf «تَحْتَ» is de Gabar.

- عِنْدَنَا سَيَّارَةٌ “Wij hebben een auto.” (*Letterlijk:* “Er is een auto bij ons.”)

Hier is de onbepaalde Ism «سَيَّارَةٌ» de Moebtada’, en de Zarf «عِنْدَ» is de Gabar.

2. Als de Moebtada’ een Ism al-Istifhaam «اِسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is, zoals «مَنْ» “wie” ، «مَا» “wat” ، «كَمْ» “hoeveel”. Deze Isms (*naamwoorden*) zijn onbepaald.

Voorbeelden:

- مَا بِكَ؟ “Wat is er met jou aan de hand?”

Hier is «مَا» de Moebtada’, en de Djaar-Madjroer constructie «بِكَ» is de Gabar.

- مَنْ مَرِيْضٌ؟ “Wie is ziek?”

Hier is «مَنْ» de Moebtada’, en «مَرِيْضٌ» is de Gabar.

- كَمْ طَالِبًا فِيْ الْفَصْلِ؟ “Hoeveel studenten zijn er in de klas?”

Hier is «كَمْ» de Moebtada’, en de Djaar-Madjroer constructie «فِيْ الْفَصْلِ» is de Gabar.

Er zijn veel meer situaties waarin de Moebtada’ onbepaald kan zijn. Je zult deze situaties later leren, *In Shaa’ Allah.*

* * *

De volgorde van de Moebtada’ en de Gabar

Normaal gesproken staat de Moebtada’ vóór de Gabar, zoals in «أَنْتَ مُدَرِّسٌ».

Maar deze volgorde mag ook worden omgedraaid.

Voorbeelden:

- أَمُدَرِّسٌ أَنْتَ؟ “Ben jij een leraar?”
- عَجِيْبٌ هٰذَا “Dit is vreemd.” Dit staat voor: هٰذَا عَجِيْبٌ

De Moebtada’ moet vóór de Gabar staan

Maar de Moebtada’ moet vóór de Gabar staan indien het een Ism al-Istifhaam «اِسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is.

Voorbeelden:

- مَنْ مَرِيْضٌ؟ “Wie is ziek?”

Hier is «مَنْ» de Moebtada’, en «مَرِيْضٌ» is de Gabar.

- مَا بِكَ؟ “Wat is er met jou aan de hand?”

Hier is «مَا» de Moebtada’, en de Djaar-Madjroer constructie «بِكَ» is de Gabar.

De Gabar moet vóór de Moebtada' staan

En de Gabar moet vóór de Moebtada' staan indien:

1. De Gabar een Ism al-Istifhaam «اِسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is.

Voorbeeld:

- مَا اسْمُكِ؟ "Wat is jouw naam?"

Hier is «اسْمُ» de Moebtada', en «مَا» is de Gabar.

2. De Gabar een Shibhoel Djoemlah is én de Moebtada' is onbepaald.

Voorbeelden:

- فِي الْمَسْجِدِ رِجَالٌ "In de moskee zijn er mannen."

Hier is «رِجَالٌ» de Moebtada', en «فِي الْمَسْجِدِ» is de Gabar.

- أَمَامَ الْبَيْتِ شَجَرَةٌ "Voor het huis is er een boom."

Hier is «شَجَرَةٌ» de Moebtada', en «أَمَامَ» is de Gabar.

* * *

Het weglaten van de Moebtada' of Gabar

De Moebtada' of Gabar mag worden weggelaten.

Een voorbeeld hiervan is wanneer er antwoord wordt gegeven op de vraag «مَا اسْمُكَ؟» "Wat is jouw naam?", dan mag je zeggen: «حَامِدٌ» "Haamied". Dit is de Gabar, en de Moebtada' is weggelaten. De volledige zin is: «اِسْمِي حَامِدٌ» "Mijn naam is Haamied".

Zo ook als antwoord op de vraag «مَنْ يَعْرِفُ؟» "Wie weet?", dan mag je zeggen: «أَنَا» "ik". Dit is de Moebtada', en de Gabar is weggelaten. De volledige zin is: «أَنَا أَعْرِفُ» "Ik weet".

* * *

Over de Gabar

De soorten van de Gabar

Er zijn drie soorten Gabar: Moefrad, Djoemlah en Shibhoel Djoemlah.

1. De **Moefrad** («الْمُفْرَدُ») is een woord (niet een zin).

Voorbeeld:

- De gelovige is de spiegel voor de [andere] gelovige.[182] الْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ.

2. De **Djoemlah** («الْجُمْلَةُ») is een zin. Het kan een Djoemlah Ismiyyah zijn of een Djoemlah Fi'liyyah.[183]

Voorbeeld:

- De vader van Bilaal is een minister.[184] بِلَالٌ أَبُوْهُ وَزِيْرٌ.

Hier is «بِلَالٌ» de Moebtada', en de Djoemlah Ismiyyah «أَبُوْهُ وَزِيْرٌ» is de Gabar. En deze Djoemlah Ismiyyah is op zijn beurt opgebouwd uit de Moebtada' «أَبُوْهُ» en de Gabar «وَزِيْرٌ».

Hier volgen wat meer voorbeelden:

- Wat is de naam van de directeur?[185] الْمُدِيْرُ مَا اسْمُهُ؟

Hier is «الْمُدِيْرُ» de Moebtada' en de Djoemlah Ismiyyah «مَا اسْمُهُ» is de Gabar. En deze Djoemlah Ismiyyah is op zijn beurt opgebouwd uit de Moebtada' «اسْمُهُ» en de Gabar «مَا».

- De studenten zijn binnengekomen.[186] الطُّلَّابُ دَخَلُوْا.

Hier is «الطُّلَّابُ» de Moebtada' en de Djoemlah Fi'liyyah «دَخَلُوْا» is de Gabar.

---

[182] Dit houdt in dat een gelovige als een spiegel voor de andere gelovige is. Dat wil zeggen: net zoals een spiegel aan een persoon de onvolkomenheden laat zien die hij op zijn gezicht heeft, zo wijst een gelovige zijn medegelovige aan op zijn gebreken die hij zelf niet kan waarnemen. Dit is een Hadith die is overgeleverd door Aboe Daawoed, Kitaab al-Adab: 57.

[183] Een Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (*nominale zin*) is een zin die met een Ism (*naamwoord*) begint. En een Djoemlah Fi'liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (*verbale zin*) is een zin die met een Fi'l (*werkwoord*) begint. Zie les 10 voor meer informatie.

[184] Letterlijke vertaling: "Bilaal, zijn vader is een minister."

[185] Letterlijke vertaling: "De directeur, wat is zijn naam?"

[186] Een andere mogelijke vertaling: "De studenten kwamen binnen."

Hier volgt nog een voorbeeld:

- En Allah heeft jullie geschapen.[187] وَاللهُ خَلَقَكُمْ.

Hier is «اللهُ» de Moebtada' en de Djoemlah Fi'liyyah «خَلَقَكُمْ» is de Gabar.

3. De **Shibhoel Djoemlah** «شِبْهُ الْجُمْلَةِ» is, zoals we eerder hebben gezien, een Djaar-Madjroer constructie «الْجَارُّ وَالْمَجْرُوْرُ» (*voorzetselgroep*) of een Zarf «الظَّرْفُ» (*bijwoordelijke bepaling*).

Voorbeelden:

- Alle lof behoort toe aan Allah. الْحَمْدُ لِلّٰهِ.

Hier is «الْحَمْدُ» de Moebtada', en de Djaar-Madjroer constructie «لِلّٰهِ» (اللهُ + لِ) is de Gabar en in de plaats van Raf' «فِيْ مَحَلِّ رَفْعٍ».

- Het Paradijs ligt onder de voeten van de moeders. الْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ الْأُمَّهَاتِ.

Hier is «الْجَنَّةُ» de Moebtada', en de Zarf «تَحْتَ» is de Gabar. Als een Zarf zijnde is het Mansoeb, en als een Gabar zijnde is het in de plaats van Raf' «فِيْ مَحَلِّ رَفْعٍ».

Overeenkomst tussen de Moebtada' en de Gabar

De Gabar komt met de Moebtada' overeen in aantal/getal[188] en geslacht.

1. In aantal/getal «فِيْ الْإِفْرَادِ وَالتَّثْنِيَةِ وَالْجَمْعِ».

Voorbeelden:

- الْمُدَرِّسُ وَاقِفٌ، وَالطُّلَّابُ جَالِسُوْنَ. بَابَا الْفَصْلِ مُغْلَقَانِ، وَنَافِذَتَاهُ مَفْتُوْحَتَانِ

We zien hier dat als de Moebtada' in het enkelvoud staat, dan staat de Gabar ook in het enkelvoud.

En als de Moebtada' in het tweevoud of meervoud staat, dan staat de Gabar ook in het tweevoud of meervoud.

---

[187] Een andere mogelijke vertaling: "En Allah schiep jullie."

[188] Dat wil zeggen: enkelvoud, tweevoud of meervoud.

2. In geslacht «فِيْ التَّذْكِيْرِ وَالتَّأْنِيْثِ».

Voorbeelden:

- حَامِدٌ مُهَنْدِسٌ، وَزَوْجَتُهُ طَبِيْبَةٌ، وَابْنَاهُمَا تَاجِرَانِ، وَبِنْتَاهُمَا مُدَرِّسَتَانِ

We zien hier dat als de Moebtada’ mannelijk is, dan is de Gabar ook mannelijk. En als de Moebtada’ vrouwelijk is, dan is de Gabar ook vrouwelijk.

Overzicht van de volgorde van de Moebtada’ en de Gabar

الْمُبْتَدَأُ Moebtada’	مَعْرِفَةٌ \ نَكِرَةٌ Bepaald/Onbepaald	مُقَدَّمٌ \ مُؤَخَّرٌ Staat de Moebtada’ vóór of na de Gabar?	سَبَبُ التَّقْدِيْمِ \ التَّأْخِيْرِ De reden om vóór of na de Gabar te staan
اللهُ غَفُوْرٌ	Bepaald	Vóór de Gabar.	Dit is de oorspronkelijke volgorde.
عَجِيْبٌ كَلَامُهُ	Bepaald	Na de Gabar.	Dit is ter keuze.
عِنْدَكَ سَيَّارَةٌ	Onbepaald	De Moebtada’ moet na de Gabar staan.	Omdat de Moebtada’ onbepaald is en de Gabar een Shibhoel Djoemlah is.
أَفِي اللهِ شَكٌّ؟	Onbepaald	De Moebtada’ moet na de Gabar staan.	Omdat de Moebtada’ onbepaald is en de Gabar een Shibhoel Djoemlah is.
مَنْ غَائِبٌ؟	Onbepaald	De Moebtada’ moet vóór de Gabar staan.	Omdat de Moebtada’ een Ism al-Istifhaam (*vragend naamwoord*) is.
مَنْ أَنْتَ؟	Bepaald	De Moebtada’ moet na de Gabar staan.	Omdat de Gabar een Ism al-Istifhaam (*vragend naamwoord*) is.
وَأَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَكُمْ	Bepaald, omdat het betekent: صِيَامُكُمْ	Vóór de Gabar.	Dit is de oorspronkelijke volgorde.

Schematisch overzicht in het Arabisch:

بَعْضُ أَحْوَالِ الْمُبْتَدَإِ وَالْخَبَرِ

(١) أَحْوَالُ الْمُبْتَدَإِ

الْمُبْتَدَأُ	مَعْرِفَةٌ / نَكِرَةٌ	مُقَدَّمٌ / مُؤَخَّرٌ	سَبَبُ تَقَدُّمِهِ أَوْ تَأَخُّرِهِ
١) اللهُ غَفُوْرٌ.	مَعْرِفَةٌ	مُقَدَّمٌ	هُوَ الْأَصْلُ.
٢) عَجِيْبٌ كَلَامُهُ.	مَعْرِفَةٌ	مُؤَخَّرٌ	هٰذَا جَائِزٌ.
٣) عِنْدَكَ سَيَّارَةٌ.	نَكِرَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَإِ نَكِرَةً وَالْخَبَرِ شِبْهَ جُمْلَةٍ.
٤) أَفِيْ اللهُ شَكٌّ؟	نَكِرَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَإِ نَكِرَةً وَالْخَبَرِ شِبْهَ جُمْلَةٍ.
٥) مَنْ غَائِبٌ؟	نَكِرَةٌ	مُقَدَّمٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَإِ اسْمَ اسْتِفْهَامٍ.
٦) مَنْ أَنْتَ؟	مَعْرِفَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْخَبَرِ اسْمَ اسْتِفْهَامٍ.
٧) وَأَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَكُمْ.	مَعْرِفَةٌ لِأَنَّ التَّقْدِيْرَ: صِيَامُكُمْ	مُقَدَّمٌ	هُوَ الْأَصْلُ.

(٢) أَحْوَالُ الْخَبَرِ

الْخَبَرُ	نَوْعُهُ: مُفْرَدٌ / جُمْلَةٌ / شِبْهُ جُمْلَةٍ
١) الدِّيْنُ يُسْرٌ.	مُفْرَدٌ
٢) الْمُدَرِّسُ عِنْدَ الْمُدِيْرِ.	شِبْهُ جُمْلَةٍ (ظَرْفٌ)
٣) الطُّلَّابُ فِي الْمَلْعَبِ.	شِبْهُ جُمْلَةٍ (الْجَارُّ وَالْمَجْرُوْرُ)
٤) النِّيَّةُ مَحَلُّهَا الْقَلْبُ.	جُمْلَةٌ اِسْمِيَّةٌ
٥) الْإِسْلَامُ يَجُبُّ مَا كَانَ قَبْلَهُ.	جُمْلَةٌ فِعْلِيَّةٌ

Les 12

In deze les leren we het volgende:

1) De Zarf «الظَّرْفُ» of de Maf'oel Fihi «الْمَفْعُوْلُ فِيْهِ».

De Zarf is een Ism die de tijd of plaats van een handeling aanduidt. De Zarf is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

De Zarf die de tijd aanduidt, wordt **Zarf az-Zamaan** «ظَرْفُ الزَّمَانِ» (*bijwoordelijke bepaling van tijd*) genoemd.

Voorbeelden van Zarf az-Zamaan:

- Ik ben 's nachts naar buiten gegaan.	خَرَجْتُ لَيْلًا.
- Ik zal morgen reizen, indien Allah het wil.	سَأُسَافِرُ غَدًا إِنْ شَاءَ اللهُ.
- Ik sliep nadat jij sliep.	نِمْتُ بَعْدَ نَوْمِكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِى لَيْلًا وَنَهَارًا ٥﴾ {Hij zei: "O mijn Heer, voorwaar, ik heb mijn volk dag en nacht opgeroepen (tot het geloof)."}[189]

De Zarf die de plaats aanduidt, wordt **Zarf al-Makaan** «ظَرْفُ الْمَكَانِ» (*bijwoordelijke bepaling van plaats*) genoemd.

Voorbeelden van Zarf al-Makaan:

- Ik heb een mijl gelopen.	مَشَيْتُ مِيْلًا.
- Ik zat bij de directeur.[190]	جَلَسْتُ عِنْدَ الْمُدِيْرِ.
- Ik sliep onder een boom.[191]	نِمْتُ تَحْتَ شَجَرَةٍ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ١٢﴾ {En Wij hebben boven jullie zeven sterke (hemelen) gebouwd.}[192]

---

[189] Soerah Noeh, Vers 5 (Soerah 71:5).

[190] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb bij de directeur gezeten."

[191] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb onder een boom geslapen."

[192] Soerah Naba', Vers 12 (Soerah 78:12).

Sommige Zoeroef[193] zijn Mabniy (*onverbuigbaar*).

Voorbeelden:

أَيْنَ	"waar"	→	dit eindigt op een Fathah.
أَمْسِ	"gisteren"	→	dit eindigt op een Kasrah.
حَيْثُ	"(al)waar"	→	dit eindigt op een Dammah.
قَطُّ	"alleen"	→	dit eindigt op een Dammah.
هُنَا	"hier"	→	dit eindigt op een Soekoen.
مَتٰي	"wanneer	→	dit eindigt op een Soekoen.[194]

Voorbeeldzinnen:

Waar studeer jij?	أَيْنَ تَدْرُسُ؟
Ik was gisteren niet afwezig.	لَمْ أَغِبْ أَمْسِ.
Zit waar je wilt.	اِجْلِسْ حَيْثُ شِئْتَ.
Ik heb nooit dit fruit geproefd.	لَمْ أَذُقْ هٰذِهِ الْفَاكِهَةَ قَطُّ.
Zit hier.	اِجْلِسْ هُنَا.
Wanneer ben je naar buiten gegaan?	مَتٰى خَرَجْتَ؟

Hieronder volgen twee voorbeelden van de I'raab (*ontleding*) van Zoeroef die Mabniy zijn:

In de zin «لَمْ أَغِبْ أَمْسِ» "Ik was gisteren niet afwezig" is het woord «أَمْسِ» Zarf az-Zamaan. Het woord «أَمْسِ» is Mabniy dat eindigt op een Kasrah, en het is in de plaats van Nasb «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ».

In de zin «أَيْنَ تَدْرُسُ؟» "Waar studeer jij?" is het woord «أَيْنَ» Zarf al-Makaan. Het woord «أَيْنَ» is Mabniy dat eindigt op een Fathah, en het is in de plaats van Nasb «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ».

---

[193] Zoeroef «الظُّرُوْفُ» is het meervoud van Zarf «الظَّرْفُ».

[194] De woorden «هُنَا» en «مَتٰى» eindigen op een Alief die Saakien is. Het woord «مَتٰى» is oorspronkelijk: «مَتَاْ».

Woorden die fungeren als Zoeroef

Een woord kan een Zarf representeren en krijgt dus de Nasb-uitgang, hoewel het oorspronkelijk niet een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Dit gebeurt bij de volgende soorten woorden:

1. Woorden als «كُلّ» ، «بَعْض» ، «نِصْف» ، «رُبْع» wanneer hun Moedaaf Ilaih een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeelden:

- Ik heb vijftien minuten op je gewacht.[195]	إِنْتَظَرْتُكَ رُبْعَ سَاعَةٍ.
- Ik heb een halve kilometer gelopen.[196]	مَشَيْتُ نِصْفَ كِيْلُوْمِتْرٍ.
- Ik bleef in het ziekenhuis voor een deel van een dag.[197]	بَقِيْتُ فِي الْمُسْتَشْفٰى بَعْضَ يَوْمٍ.
- Wij hebben de hele dag gereisd.[198]	سَافَرْنَا كُلَّ النَّهَارِ.

In deze zinnen zijn de woorden «كُلَّ» ، «بَعْضَ» ، «نِصْفَ» ، «رُبْعَ» Mansoeb, omdat zij fungeren als Zoeroef. Maar hun Moedaaf Ilaih zijn de werkelijke woorden die tijd of plaats aanduiden.

2. De Na‘t «النَّعْتُ» (*bijvoeglijk naamwoord*) van een Zarf nadat de Zarf is weggelaten.

Voorbeeld:

- (1) جَلَسْتُ طَوِيْلًا → (2) جَلَسْتُ وَقْتًا طَوِيْلًا

In de eerste zin is «طَوِيْلًا» Mansoeb omdat het fungeert als een Zarf.

3. Een Ism al-Ishaarah «إِسْمُ الْإِشَارَةِ» (*aanwijzend voornaamwoord*) waarvan de Badal (*bijstelling/appositie*) een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeeld:

- Ik ben deze week gekomen.[199]	جِئْتُ هٰذَا الْأُسْبُوْعَ.

Hier is «هٰذَا» Mabniy en het is in de plaats van Nasb.

---

[195] Een andere mogelijke vertaling: “Ik wachtte vijftien minuten op je.”

[196] Een andere mogelijke vertaling: “Ik liep een halve kilometer.”

[197] Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben in het ziekenhuis voor een deel van een dag gebleven.”

[198] Een andere mogelijke vertaling: “Wij reisden de hele dag.”

[199] Een andere mogelijke vertaling: “Ik kwam deze week.”

4. Getallen «الْعَدَدُ» die woorden representeren die tijd of plaats aanduiden.

Voorbeelden:

- Ik verbleef vier dagen in Bagdad.[200] مَكَثْتُ فِيْ بَغْدَادَ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ.

Hier is het woord «أَرْبَعَةَ» Mansoeb omdat het een woord representeert dat tijd aanduidt, namelijk: «أَيَّامٍ» "dagen".

- Wij hebben honderd kilometer gelopen.[201] سِرْنَا مِائَةَ كِيْلُوْمِتْرٍ.

Hier is het woord «مِائَةَ» Mansoeb omdat het een woord representeert dat plaats aanduidt, namelijk: «كِيْلُوْمِتْرٍ» "kilometer".

Op dezelfde manier: het woord *Kam* «كَمْ» "hoeveel" fungeert als een Zarf wanneer het een woord representeert dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeelden:

- كَمْ لَبِثْتَ؟ "Hoelang ben je gebleven?" *of* "Hoeveel (dagen/uren) ben je gebleven?"
- كَمْ مَشَيْتَ؟ "Hoeveel (kilometers) heb je gelopen?"

2) De Harf[202] *Law* «لَوْ» "als", "indien" wordt gebruikt om een **onvervulde voorwaarde in de verleden tijd** aan te duiden.[203]

Voorbeeld:

- Als je hard had gewerkt, dan zou je geslaagd zijn. لَوِ اجْتَهَدْتَ لَنَجَحْتَ.

Dit betekent dat je niet hard hebt gewerkt en dus niet bent geslaagd.

---

[200] Een andere mogelijke vertaling: "Ik ben vier dagen in Bagdad gebleven."

[201] Een andere mogelijke vertaling: "Wij liepen honderd kilometer."

[202] Dat wil zeggen: partikel.

[203] De Harf «لَوْ» indiceert drie dingen:

1. Voorwaarde «الشَّرْطِيَّةُ».
2. Het beperkt de voorwaarde tot de verleden tijd «تَقْيِيْدُ الشَّرْطِيَّةِ بِالزَّمَنِ الْمَاضِيْ».
3. Onmogelijkheid «الْإِمْتِنَاعُ»: dit houdt in dat de tijd niet kan worden teruggedraaid om het alsnog te laten plaatsvinden.

De Arabische benaming voor «لَوْ» is **Harf Imtinaa‘in limtinaa‘in** «حَرْفُ امْتِنَاعٍ لِامْتِنَاعٍ», wat betekent dat dit partikel aanduidt dat één ding niet is gebeurd vanwege het andere ding.

Zoals je kunt zien, bestaat de zin uit twee delen. Het tweede deel wordt **Djawaab** «جَوَابٌ» genoemd. In het voorgaande voorbeeld is «لَنَجَحْتَ» de Djawaab.

De Djawaab krijgt een Laam «لَ». Deze Laam wordt meestal weggelaten wanneer de Djawaab ontkennend is.

Voorbeeld:

- Als ik wist dat je ziek was, dan zou ik niet laat zijn. لَوْ عَرَفْتُ أَنَّكَ مَرِيْضٌ مَا تَأَخَّرْتُ.

Hier zijn wat meer voorbeelden van «لَوْ»:

- Als je zijn verhaal had gehoord, dan zou je hebben gehuild. لَوْ سَمِعْتَ قِصَّتَهُ لَبَكَيْتَ.
- Als je dat uitzicht had gezien, dan zou je hebben gehuild. لَوْ رَأَيْتَ ذَاكَ الْمَنْظَرَ لَبَكَيْتَ.
- Dit voedsel is bedorven. Als de mensen het hadden gegeten, dan zouden zij ziek zijn geworden. هٰذَا الطَّعَامُ فَاسِدٌ. لَوْ أَكَلَهُ النَّاسُ لَمَرِضُوْا.
- Als je gisteren aanwezig was, dan zou ik niet over je geklaagd hebben bij de directeur. لَوْ حَضَرْتَ أَمْسِ مَا شَكَوْتُكَ إِلَى الْمُدِيْرِ.
- Als ik wist dat de reis vandaag was, dan zou ik niet laat zijn. لَوْ عَرَفْتُ أَنَّ الرِّحْلَةَ الْيَوْمَ مَا تَأَخَّرْتُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَوْ أَنزَلْنَا هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُۥ خَٰشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ ۚ﴾

  {Indien Wij deze Koran op een berg hadden neergezonden, dan zouden jullie het zeker nederig zien splijten uit vrees voor Allah.}[204]

---

[204] Soerah al-Hashr, Vers 21 (Soerah 59:21).

3) In «مِنْ قَبْلُ» is het woord «قَبْلُ» Mabniy (*onverbuigbaar*). De woorden «قَبْلُ» en «بَعْدُ» worden Mabniy wanneer de Moedaaf Ilaih na hen wordt weggelaten.

We kunnen zeggen: «أَنَا الْآنَ مُدَرِّسٌ، وَكُنْتُ مُدِيْرًا مِنْ قَبْلِ ذٰلِكَ» “Ik ben nu een leraar. En ik was daarvoor een directeur.”

Hier is «ذٰلِكَ» de Moedaaf Ilaih. “Daarvoor” houdt in: “vóórdat ik een leraar was”.

Wanneer de Moedaaf Ilaih wordt genoemd, dan is «قَبْلِ» Moe‘rab en het krijgt de Djarr-uitgang (-**ie**) na de Harf Djarr «مِنْ».

Maar wanneer de Moedaaf Ilaih wordt weggelaten, dan wordt het Mabniy. We zeggen dan: «وَكُنْتُ مُدِيْرًا مِنْ قَبْلُ», dat vertaald kan worden als: “En ik was vroeger een directeur.”

Op dezelfde manier zeggen we: «كَانَ بِلَالٌ مَعِيْ إِلَى السَّاعَةِ الْعَاشِرَةِ، وَلَمْ أَرَهُ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ» “Bilaal was met mij tot tien uur, en ik heb hem erna niet gezien.”

Als we de Moedaaf Ilaih weglaten, dan zeggen we: «وَلَمْ أَرَهُ مِنْ بَعْدُ» “En ik heb hem erna niet gezien.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لِلَّهِ ٱلْأَمْرُ مِن قَبْلُ وَمِنۢ بَعْدُ ۚ﴾ {Alleen aan Allah behoort het Bevel, ervóór en erna.}[205]

---

[205] Soerah ar-Roem, Vers 4 (Soerah 30:4).

Les 13

In deze les leren we het volgende:

1) De **Laam al-Amr** «لَامُ الْأَمْرِ» (*de Laam van de gebiedende wijs*): in les 14 van deel 2 heb je kennisgemaakt met de Amr (*gebiedende wijs*).

Voorbeeld:

- أُكْتُبْ “Schrijf!”

Deze vorm van de Amr wordt gebruikt om een bevel (of verzoek) te geven aan de tweede persoon. Om een bevel (of verzoek) aan de derde persoon te geven, wordt de vorm «لِيَكْتُبْ» (*li-yaktoeb*) gebruikt. Het betekent: “laat hem schrijven” of “hij moet schrijven”.

Voorbeelden:

- Laat iedere student zijn naam op dit papier schrijven.[206] لِيَكْتُبْ كُلُّ طَالِبٍ اسْمَهُ فِيْ هٰذِهِ الْوَرَقَةِ.
- Laat iedere studente op haar plaats zitten.[207] لِتَجْلِسْ كُلُّ طَالِبَةٍ فِيْ مَكَانِهَا.

Deze vorm wordt ook gebruikt voor de eerste persoon meervoud.

Voorbeeld:

- Laat ons eten.[208] لِنَأْكُلْ.

De Laam die in deze vorm wordt gebruikt, wordt **Laam al-Amr** «لَامُ الْأَمْرِ» (*de Laam van de gebiedende wijs*) genoemd. Het wordt gebruikt met de Moedaari‘ Madjzoem:

Derde persoon (♂) (الْغَائِبُ)	*Derde persoon* (♀) (الْغَائِبُ)	*Eerste persoon* (الْمُتَكَلِّمُ)
لِيَكْتُبْ	لِتَكْتُبْ	لِأَكْتُبْ
لِيَكْتُبَا	لِتَكْتُبَا	لِنَكْتُبْ
لِيَكْتُبُوْا	لِيَكْتُبْنَ	

---

[206] Een andere mogelijke vertaling: “Iedere student moet zijn naam op dit papier schrijven.”

[207] Een andere mogelijke vertaling: “Iedere studente moet op haar plaats zitten.”

[208] Een andere mogelijke vertaling: “Wij moeten eten.”

De Laam al-Amr «لَامُ الْأَمْرِ» heeft een Kasrah, maar het krijgt een Soekoen na «وَ» ، «فَ» en «ثُمَّ».

Voorbeelden:

- لِيَجْلِسْ كُلُّ طَالِبٍ وَلْيَكْتُبْ “Laat iedere student zitten en schrijven.”[209] (*niet: wa **li**-yaktoeb*)
- فَلْنَخْرُجْ “Dus laat ons naar buiten gaan.”[210] (*niet: fa **li**-nagroedj*)
- لِنَقْرَأْ قَلِيْلًا ثُمَّ لْنَنَمْ “Laat ons een beetje lezen, daarna slapen.”[211] (*niet: thoemma **li**-nanam*)

2) In les 15 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de **Laa an-Naahieyatoe** «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).

Voorbeeld:

- لَا تَجْلِسْ هُنَا “Zit niet hier.”

In les 15 van deel 2 hebben we alleen het gebruik van de Laa an-Naahieyatoe «لَا النَّاهِيَةُ» met de tweede persoon geleerd. In deze les zullen we het gebruik ervan met de derde persoon leren.

Voorbeeld:

- لَا يَخْرُجْ أَحَدٌ مِنَ الْفَصْلِ “Laat niemand de klas verlaten.” *of* “Niemand mag de klas verlaten.”

Merk het verschil op tussen de volgende twee zinnen:

1. لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi *treedt niet* de universiteit binnen.” (*laa tadgoeloe*)
2. لَا تَدْخُلْ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi *moet niet* de universiteit binnentreden.” (*laa tadgoel*)

De *Laa* «لَا» in de eerste zin is de **Laa an-Naafieyatoe** «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Laa*). Het werkwoord na de Laa an-Naafieyatoe is Marfoe‘ «مَرْفُوْعٌ».

En de *Laa* «لَا» in de tweede zin is de **Laa an-Naahieyatoe** «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*). Het werkwoord na de Laa an-Naahieyatoe is Madjzoem «مَجْزُوْمٌ».

---

[209] Een andere mogelijke vertaling: “Iedere student moet zitten en schrijven.”
[210] Een andere mogelijke vertaling: “Dus wij moeten naar buiten gaan.”
[211] Een andere mogelijke vertaling: “Wij moeten een beetje lezen, daarna slapen.”

3) Al-Djazmoe bit-Talab «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ»: een Moedaari‘ die vooraf wordt gegaan door een Amr «الْأَمْرُ» of Nahy[212] «النَّهْيُ» is Madjzoem.

Voorbeelden:

- Lees het nog een keer, je zult het begrijpen.	اِقْرَأْهُ مَرَّةً أُخْرَى تَفْهَمْهُ.
- Wees niet lui, je zult slagen.	لَا تَكْسَلْ تَنْجَحْ.

Dit wordt **al-Djazmoe bit-Talab** «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ» genoemd, dat wil zeggen: de Moedaari‘ is Madjzoem vanwege een Amr (*gebiedende wijs*) of Nahy (*verbiedende wijs*).

Het woord **at-Talab** «الطَّلَبُ» betekent "eis" en wordt voor zowel de Amr als Nahy gebruikt, omdat beide een eis aanduiden.

De Moedaari‘ Madjzoem die na de Amr of Nahy komt, wordt **Djawaab at-Talab** «جَوَابُ الطَّلَبِ» genoemd.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ﴾ {En jullie Heer heeft gezegd: "Roep Mij aan, Ik zal jullie verhoren."}[213]
- ﴿قَالَ رَبِّ أَرِنِىٓ أَنظُرْ إِلَيْكَ ۚ﴾ {Hij (Profeet Moesaa) zei: "O mijn Heer, toon mij (Uzelf), opdat ik naar U kan kijken."}[214]

4) «وَا رَأْسَاهْ!» "O wee mijn hoofd!": dit wordt gebruikt om pijn te uiten. Het wordt **an-Noedbah** «النُّدْبَةُ» genoemd.

Hoe wordt an-Noedbah gevormd?

Van «رَأْسِيْ» "mijn hoofd" wordt de Damier Yaa «يْ» weggelaten en de uitgang «اهْ» (-*aah*) wordt toegevoegd.

Als iemand pijn in zijn hand wil uiten, dan zegt hij: «وَايَدَاهْ!» "O wee mijn hand!"
(Dit is als volgt gevormd: يَدِيْ → يَدَاهْ : *yad-ie* → *yad**aah***.)

---

[212] Nahy «النَّهْيُ» is de verbiedende Amr.

Voorbeeld: «لَا تَجْلِسْ هُنَا» "Zit niet hier."

[213] Soerah Ghaafir/al-Moe'min, Vers 60 (Soerah 40:60).
[214] Soerah al-A‘raaf, Vers 143 (Soerah 7:143).

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- وَاعَيْنَاهْ! “O wee mijn oog!”
- وَاقَلْبَاهْ! “O wee mijn hart!”
- وَابَطْنَاهْ! “O wee mijn buik!”
- وَاظَهْرَاهْ! “O wee mijn rug!”

An-Noedbah «النُّدْبَةُ» wordt ook gebruikt om verdriet te uiten.

Om het verlies van *Bilaal* «بِلَالٌ» te betreuren, zeggen we: «وَابِلَالَاهْ!» “O wee Bilaal!”

5) In deel 2 (les 15 en les 21) hebben we de Moedaari‘ Madjzoem geleerd. We hebben kennisgemaakt met drie van de vier Hoeroef (*partikels*) die de Moedaari‘ Madjzoem maken.

Deze zijn:

1. Laa an-Naahieyatoe «لَا النَّاهِيَةُ»
2. Lam «لَمْ»
3. Lammaa «لَمَّا»

En in deze les hebben we de vierde Harf (*partikel*) geleerd, namelijk: 4. Laam al-Amr «لَامُ الْأَمْرِ».

Deze vier Hoeroef (*partikels*) worden **Djawaaziem al-Moedaari‘** «جَوَازِمُ الْمُضَارِعِ» genoemd.

Hier volgen enkele Koranverzen waarin deze Djawaaziem «جَوَازِمٌ» voorkomen:

- ﴿لَا تَحۡزَنۡ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَنَاۖ﴾ {“Wees niet bedroefd. Voorwaar, Allah is met ons.”}[215]
- ﴿أَلَمۡ نَجۡعَل لَّهُۥ عَيۡنَيۡنِ ٨ وَلِسَانٗا وَشَفَتَيۡنِ ٩﴾ {Hebben Wij voor hem niet twee ogen gemaakt? En een tong en twee lippen?}[216]
- ﴿وَلَمَّا يَدۡخُلِ ٱلۡإِيمَٰنُ فِي قُلُوبِكُمۡۖ﴾ {… want het geloof is jullie harten nog niet binnengetreden.}[217]
- ﴿فَلۡيَنظُرِ ٱلۡإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ ٢٤﴾ {Laat de mens dan naar zijn voedsel kijken.}[218]

---

[215] Soerah at-Tawbah, Vers 40 (Soerah 9:40).
[216] Soerah al-Balad, Verzen 8-9 (Soerah 90:8-9).
[217] Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 14 (Soerah 49:14).
[218] Soerah ‘Abasa, Vers 24 (Soerah 80:24).

6) «آهِ» ، «آهٍ» betekent: “ik voel pijn”. Het is een Ismoel Fi‘l[219] [waarvan de betekenis in de Moedaari‘ staat] en het is Mabniy op een Kasrah.

Zijn Faa‘iel is een verplichte verborgen Damier (*voornaamwoord*) die «أَنَا» “ik” representeert.

---

[219] Een Ismoel Fi‘l is een Ism (*naamwoord*), maar het heeft de betekenis van een Fi‘l (*werkwoord*). Zie les 1 en 2 voor meer informatie.

Les 14

In deze les leren we het volgende:

1) Het woord «إِذَا» “wanneer”, “als”, “indien”: dit woord is een Zarf en duidt een voorwaarde aan. Het wordt meestal gebruikt met een werkwoord dat in de Maadiy (*verleden tijd*) staat, **maar de betekenis staat in de toekomende tijd** «الْمُسْتَقْبَلُ».

Voorbeelden:

- Als je Gaalid ziet, vraag hem over het boek. إِذَا رَأَيْتَ خَالِدًا فَاسْأَلْهُ عَنِ الْكِتَابِ.
- Wanneer de Ramadaan komt, worden de deuren van het Paradijs geopend.
  إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ.

Het Arabische woord voor “voorwaarde” is **Shart** «الشَّرْطُ».

Er zijn twee delen in een Shart-constructie:

1. het eerste deel wordt **Shart** «الشَّرْطُ» (*de voorwaarde*) genoemd; *en*
2. het tweede deel wordt **Djawaab ash-Shart** «جَوَابُ الشَّرْطِ» (*het antwoord van de voorwaarde*) genoemd.

Voorbeeld:

إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ	فُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ
Shart	*Djawaab ash-Shart*

We hebben eerder gezien dat het werkwoord dat na «إِذَا» komt, meestal in de Maadiy staat.

Soms wordt ook de Moedaari‘ gebruikt. Het werkwoord in de Djawaab ash-Shart kan dus ook Moedaari‘ zijn, zoals we in het volgende voorbeeld zien:

وَالنَّفْسُ رَاغِبَةٌ إِذَا رَغَّبْتَهَا   وَإِذَا تُرَدُّ إِلٰى قَلِيْلٍ تَقْنَعُ

Vrije vertaling:

“En de ziel is begerig (naar meer) als je haar laat verlangen.
En als je een beetje geeft, dan is zij tevreden.”

De Djawaab ash-Shart dient in de volgende gevallen een «فَـ» te krijgen:

1. Als het een Djoemlah Ismiyyah «جُمْلَةٌ اِسْمِيَّةٌ» (*nominale zin*) is.

Voorbeeld:

- Als je hard werkt, dan is succes gegarandeerd. إِذَا اجْتَهَدْتَ فَالنَّجَاحُ مَضْمُوْنٌ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ٨٠﴾ {En wanneer ik ziek ben, dan is Hij Die mij geneest.}[220]
- ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ﴾ {En wanneer Mijn dienaren aan jou over Mij vragen, (zeg tegen hen): “Voorwaar, Ik ben nabij.”}[221]

2. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart een Talabiy «طَلَبِيٌّ» is. Een Talabiy werkwoord is een werkwoord dat een (a) Amr, (b) Nahy of (c) Istifhaam[222] is.

Voorbeelden:

a: Als je Haamied ziet, vraag hem over de vertrektijd. إِذَا رَأَيْتَ حَامِدًا فَاسْأَلْهُ عَنْ مَوْعِدِ السَّفَرِ.

a: Wanneer iemand van jullie de moskee binnentreedt, laat hij twee gebedseenheden verrichten voordat hij gaat zitten. إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ.

b: Wanneer je de patiënt slapend aantreft, maak hem niet wakker.

إِذَا وَجَدْتَ الْمَرِيْضَ نَائِمًا فَلَا تُوْقِظْهُ.

c: Als ik Bilaal zie, wat moet ik tegen hem zeggen? إِذَا رَأَيْتُ بِلَالًا فَمَاذَا أَقُوْلُ لَهُ؟

---

[220] Soerah ash-Shoe‘araa’, Vers 80 (Soerah 26:80). Hier staat het woord «يَشْفِيْنِ» voor: «يَشْفِيْنِيْ».

[221] Soerah al-Baqarah, Vers 186 (Soerah 2:186).

[222] Istifhaam «الْإِسْتِفْهَامُ» is een vraag.

Voorbeeld: «أَ فَهِمْتَ؟» “Begrijp je?”

2) In les 3 hebben we kennisgemaakt met de Nasab «النَّسَبُ».

Voorbeeld:

- السُّوْدَانُ “Soedan” → سُوْدَانِيٌّ “Soedanees”

Nu leren we dat de Taa’ Marboetah «ة» wordt weggelaten als een woord eindigt op een Taa’ Marboetah, voordat de Yaa van Nasab «يّ» wordt toegevoegd.

Voorbeelden:

- مَكَّةُ “Mekka” → مَكِّيٌّ “Mekkaans” Dus niet: مَكَّتِيٌّ
- مَدْرَسَةٌ “School” → مَدْرَسِيٌّ “Schools” Dus niet: مَدْرَسَتِيٌّ
- جَامِعَةٌ “Universiteit” → جَامِعِيٌّ “Universitair” Dus niet: جَامِعَتِيٌّ

Les 15

In deze les leren we het volgende:

1) In de vorige les hebben we kennisgemaakt met de Shart. In deze les zullen we hierover meer leren.

Een ander belangrijk woord dat Shart aanduidt is: *Ien* «إِنْ». Het betekent: “als”, “indien”.

Voorbeeld:

- Als jij gaat, zal ik (ook) gaan. إِنْ تَذْهَبْ أَذْهَبْ.

Merk op dat beide werkwoorden (namelijk de werkwoorden in de Shart en Djawaab ash-Shart) Madjzoem zijn. Om deze reden worden *Ien* «إِنْ» en haar zusters, die we zo meteen zullen tegenkomen, **Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah** «أَدَوَاتُ الشَّرْطِ الْجَازِمَةُ» genoemd. Dit houdt in dat deze woorden een voorwaarde aanduiden en het werkwoord Madjzoem maken.

Hier volgen wat meer voorbeelden:

- Als je bedorven voedsel eet, zul je ziek worden. إِنْ تَأْكُلْ طَعَامًا فَاسِدًا تَمْرَضْ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِن تَنصُرُوا۟ ٱللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ٧﴾ {Indien jullie Allah helpen, dan zal Hij jullie helpen en jullie voeten standvastig maken.}[223]
- ﴿وَإِلَّا تَغْفِرْ لِى وَتَرْحَمْنِىٓ أَكُن مِّنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ٤٧﴾ {“En als U mij niet vergeeft en mij niet begenadigt, dan behoor ik tot de verliezers.”}[224]

  Het woord «إِلَّا» is hier oorspronkelijk: «إِنْ لَا».

---

[223] Soerah Mohammed, Vers 7 (Soerah 47:7).

[224] Soerah Hoed, Vers 47 (Soerah 11:47).

Andere Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah

Hier volgen de andere woorden die behoren tot de Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah «أَدَوَاتُ الشَّرْطِ الْجَازِمَةُ»:

1. «مَنْ» "wie", "degene die"

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرٗا يَرَهُۥ ٧﴾ {Dus wie goed doet ter grootte van een mosterdzaadje, zal het zien.}[225]

2. «مَا» "wat", "datgene wat", "hetgeen"

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَا تَفۡعَلُواْ مِنۡ خَيۡرٖ يَعۡلَمۡهُ ٱللَّهُۗ﴾ {En wat jullie aan goeds doen, Allah weet het.}[226]

3. «مَتَىٰ» "wanneer"

Voorbeeld:

- مَتَىٰ تُسَافِرْ أُسَافِرْ "Wanneer jij reist, reis ik (ook)."

4. «أَيْنَ» "waar", "waar ook"

Voorbeeld:

- أَيْنَ تَسْكُنْ أَسْكُنْ "Waar jij ook verblijft, verblijf ik (ook)."

Een extra «مَا» wordt vaak aan «أَيْنَ» toegevoegd voor benadrukking.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَيۡنَمَا تَكُونُواْ يُدۡرِككُّمُ ٱلۡمَوۡتُ﴾ {Waar jullie ook zijn, de dood zal jullie bereiken.}[227]

---

[225] Soerah az-Zalzalah, Vers 7 (Soerah 99:7).

[226] Soerah al-Baqarah, Vers 197 (Soerah 2:197).

[227] Soerah an-Nisaa', Vers 78 (Soerah 4:78).

5. «أَيّ» “welk(e)”, “welk(e) ... ook”

Voorbeeld:

- أَيَّ مُعْجَمٍ نَجِدْهُ فِي الْمَكْتَبَةِ نَشْتَرِهِ “Welk woordenboek wij ook in de winkel vinden, wij zullen het kopen.”

6. «مَهْمَا» “wat ook”, “wat dan ook”

Voorbeeld:

- مَهْمَا تَقُلْ نُصَدِّقْكَ “Wat jij ook zegt, wij zullen jou geloven.”

Overzicht van de zusters van *Ien* «إِنْ»: «مَنْ» ، «مَا» ، «مَتٰى» ، «أَيْنَ» ، «أَيٌّ» en «مَهْمَا».[228]

De tijdsvorm van de Shart en de Djawaab ash-Shart werkwoorden

a. Beide kunnen een Moedaari‘ zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَإِن تَعُودُواْ نَعُدْ ﴾ {En als jullie terugkeren (om aan te vallen), zullen Wij (ook) terugkeren.}[229]

In dit geval dienen beide werkwoorden Madjzoem te zijn.

b. Beide kunnen een Maadiy zijn, maar de betekenis staat in de toekomende tijd.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَإِن عُدتُّمْ عُدْنَاۚ ﴾ {En als jullie terugkeren (naar zonden), zullen Wij terugkeren (met Onze Bestraffing).}[230]

De Maadiy is Mabniy (*onverbuigbaar*). Dus de woorden die een voorwaarde aanduiden, brengen geen verandering aan de Maadiy werkwoorden.

---

[228] Let op: het woord *Ien* «إِنْ» is een Harf (*partikel*). De zusters van *Ien* «إِنْ» zijn een Ism (*naamwoord*).

[229] Soerah al-Anfaal, Vers 19 (Soerah 8:19).

[230] Soerah al-Israa’, Vers 8 (Soerah 17:8).

c. Het eerste werkwoord kan Maadiy zijn en het tweede Moedaari‘.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَن كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلۡأٓخِرَةِ نَزِدۡ لَهُۥ فِي حَرۡثِهِۦۖ﴾ {Wie de oogst van het Hiernamaals wil, Wij zullen zijn oogst voor hem vermeerderen.}[231]

In dit geval is het tweede werkwoord Madjzoem.

d. Het eerste werkwoord kan Moedaari‘ zijn en het tweede werkwoord Maadiy.[232]

Voorbeeld:

- مَنْ يَقُمْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ “Degene die opstaat (om het gebed te verrichten) op Lailatoel Qadr met geloof en hoop op beloning, zijn voorgaande zonden zullen hem vergeven worden.” (Sahieh al-Boekhari en Soenan an-Nasaa-ie)[233]

In dit geval is het eerste werkwoord Madjzoem.

Wanneer krijgt de Djawaab ash-Shart «فَ»?

In de vorige les hebben we twee situaties gezien wanneer de Djawaab ash-Shart een «فَ» krijgt.

Deze twee situaties zijn:

1. Als de Djawaab ash-Shart een Djoemlah Ismiyyah «جُمْلَةٌ إِسْمِيَّةٌ» (*nominale zin*) is.
2. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart een Talabiy «طَلَبِيٌّ» is. Een Talabiy werkwoord is een werkwoord dat een (a) Amr, (b) Nahy of (c) Istifhaam is.

Hier volgen de andere situaties:

3. Als de Djawaab ash-Shart een Djaamied[234] werkwoord is.

Voorbeeld:

- مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا “Degene die ons bedriegt, is niet van ons.” (Sahieh Moeslim)[235]

---

[231] Soerah ash-Shoeraa, Vers 20 (Soerah 42:20).

[232] Dit komt weinig voor.

[233] Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh al-Boekhari, Kitaab al-Iemaan: 25. En in an-Nasaa-ie, Kitaab al-Iemaan: 22.

[234] Een Djaamied werkwoord «الْفِعْلُ الْجَامِدُ» is een werkwoord dat alleen één vorm heeft, zoals «عَسٰى» en «لَيْسَ». Deze werkwoorden hebben geen Moedaari‘ en geen Amr.

[235] Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh Moeslim, Kitaab al-Iemaan: 164.

4. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «قَدْ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدۡ فَازَ فَوۡزًا عَظِيمًا ٧١ ﴾ {En degene die Allah en Zijn Boodschapper gehoorzaamt, heeft voorzeker een grootse overwinning behaald.}[236]

5. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door de ontkennende «مَا».

Voorbeeld:

- مَهْمَا تَكُنِ الظُّرُوْفُ فَمَا أَكْذِبُ “Wat de omstandigheden ook mogen zijn, ik zal niet liegen.”

6. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «لَنْ».

Voorbeeld:

- مَنْ لَبِسَ الْحَرِيْرَ فِي الدُّنْيَا فَلَنْ يَلْبَسَهُ فِي الْآخِرَةِ “Degene die zijde in deze wereld draagt, zal het niet dragen in het Hiernamaals.”[237]

7. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «سَ».

Voorbeeld:

- إِنْ تُسَافِرْ فَسَأُسَافِرُ “Als jij reist, dan zal ik (ook) reizen.”

8. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «سَوْفَ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَإِنۡ خِفۡتُمۡ عَيۡلَةٗ فَسَوۡفَ يُغۡنِيكُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦٓ إِن شَآءَۚ ﴾ {En indien jullie vrezen voor armoede, Allah zal jullie verrijken door Zijn Gunst, indien Hij het wil.}[238]

---

[236] Soerah al-Ahzaab, Vers 71 (Soerah 33:71).

[237] Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh al-Boekhari, Kitaab al-Libaas: 25.

[238] Soerah at-Tawbah, Vers 28 (Soerah 9:28).

9. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «كَأَنَّمَا» “alsof”.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي ٱلْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ ٱلنَّاسَ جَمِيعًا﴾ {… degene die een ziel doodt, niet (als vergelding) voor een ziel of het verderf zaaien op aarde, het is alsof hij alle mensen heeft gedood.}[239]

Merk op: als de Djawaab ash-Shart een «فَـ» heeft, dan wordt de Moedaari‘ in de Djawaab ash-Shart niet Madjzoem (zie punt 5, 6, 7 en 8). In dit geval wordt er over de hele Djawaab ash-Shart gezegd dat het in de plaats van Djazm «فِيْ مَحَلِّ جَزْمٍ» is.

Schematisch overzicht:

دُخُوْلُ الْفَاءِ عَلىٰ جَوَابِ الشَّرْطِ	
١) جُمْلَةٌ إِسْمِيَّةٌ	٥) مَا
٢) طَلَبِيَّةٌ (الْأَمْرُ ، النَّهْيُ ، الْإِسْتِفْهَامُ)	٦) لَنْ
٣) جَامِدٌ (لَيْسَ ، عَسىٰ)	٧) التَّنْفِيْسُ (سَ ، سَوْفَ)
٤) قَدْ	٨) كَأَنَّمَا

---

[239] Soerah al-Maa-iedah, Vers 32 (Soerah 5:32).

2) In deel 1 hebben we kennisgemaakt met het woord *Kam* «كَمْ» "hoeveel".

Voorbeeld:

- Hoeveel boeken heb jij? كَمْ كِتَابًا عِنْدَكَ؟

Hier wordt het woord *Kam* «كَمْ» gebruikt om een vraag te stellen. Het wordt daarom **Kam al-Istifhaamiyyah** «كَمِ الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Kam*) genoemd.

Maar als ik zeg: «كَمْ كِتَابٍ عِنْدَكَ!», dan betekent het: "Hoeveel boeken heb jij (wel niet)!" In deze zin stel ik geen vraag aan jou. De zin laat zien dat ik verbaasd ben over het aantal boeken dat jij hebt.

Deze «كَمْ» wordt daarom **Kam al-Gabariyyah** «كَمِ الْخَبَرِيَّةُ» (*de informatieve Kam*) genoemd.

De punten waarin Kam al-Istifhaamiyyah en Kam al-Gabariyyah van elkaar verschillen

a. De Tamyiez[240] van de Kam al-Istifhaamiyyah «كَمِ الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» is enkelvoud Mansoeb.[241]

De Tamyiez van de Kam al-Gabariyyah «كَمِ الْخَبَرِيَّةُ» kan enkelvoud Madjroer of meervoud Madjroer zijn.[242] Het mag ook vooraf worden gegaan door «مِنْ».

Dit komt neer op de volgende mogelijkheden:

1. كَمْ كِتَابٍ عِنْدَكَ! (enkelvoud Madjroer)
2. كَمْ كُتُبٍ عِنْدَكَ! (meervoud Madjroer)
3. كَمْ مِنْ كِتَابٍ عِنْدَكَ! (voorafgegaan door مِنْ)

Het is beter om de constructie «كَمْ كُتُبٍ عِنْدَكَ!» te vermijden.

---

[240] De Tamyiez «التَّمْيِيزُ» is de Ism die na «كَمْ» komt om de hoeveelheid te specificeren. In les 30 wordt hier dieper op ingegaan.

[241] Als de Kam al-Istifhaamiyyah vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr, dan mag de Tamyiez enkelvoud Mansoeb of enkelvoud Madjroer zijn.

Voorbeeld:

- بِكَمْ رِيَالًا هٰذَا الْقَلَمُ؟ \ بِكَمْ رِيَالٍ هٰذَا الْقَلَمُ؟ "Hoeveel riyal kost deze pen?"

[242] De Tamyiez van de Kam al-Gabariyyah is dus altijd Madjroer.

b. Elk van de twee soorten *Kam* «كَمْ» heeft zijn eigen intonatie in de uitspraak en zijn eigen leesteken (namelijk: ؟ of !).[243]

Hier zijn wat meer voorbeelden van Kam al-Gabariyyah «كَمِ الْخَبَرِيَّةُ»:

- Hoeveel sterren zijn er (wel niet) in de hemel! كَمْ نَجْمٍ فِي السَّمَاءِ!
- Hoe vaak heb je dit zo tegen mij gezegd! كَمْ مَرَّةٍ قُلْتَ لِي هٰكَذَا!

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِۗ﴾ {"Hoe vaak heeft een kleine groep (wel niet) een grote groep overwonnen, met de Toestemming van Allah!"}[244]

Schematisch overzicht:

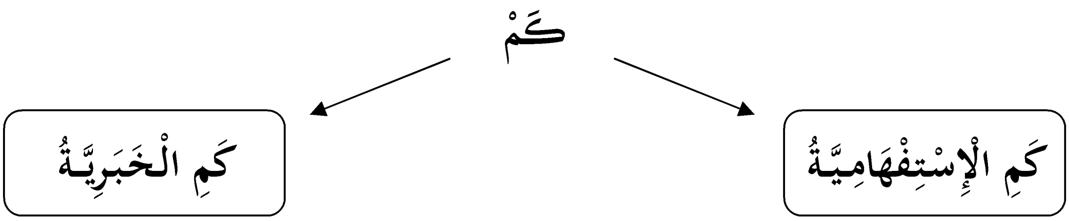

كَمْ كِتَابٍ عِنْدَكَ!

كَمْ مِنْ كِتَابٍ عِنْدَكَ!

(كَمْ كُتُبٍ عِنْدَكَ!)

Hoeveel boeken heb jij (wel niet)!

كَمْ كِتَابًا عِنْدَكَ؟

Hoeveel boeken heb jij?

---

[243] Bij de Kam al-Istifhaamiyyah «كَمِ الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» hoort een vraagteken. En bij de Kam al-Gabariyyah «كَمِ الْخَبَرِيَّةُ» hoort een uitroepteken.

[244] Soerah al-Baqarah, Vers 249 (Soerah 2:249).

3) Het woord «حَتّٰى» heeft twee betekenissen:

a. “**totdat**”

Voorbeelden:

- Degene die te laat komt, moet niet binnenkomen totdat hij toestemming vraagt.

مَنْ جَاءَ مُتَأَخِّرًا فَلَا يَدْخُلْ حَتّٰى يَسْتَأْذِنَ.

- Wacht totdat ik ben aangekleed.

اِنْتَظِرْ حَتّٰى أَلْبَسَ.

Een voorbeeld uit de Hadith:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتّٰى يُحِبَّ لِأَخِيْهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ».

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

Vrije vertaling:

De Profeet ﷺ heeft gezegd: “Niemand van jullie is een (ware) gelovige totdat hij voor zijn broeder liefheeft wat hij voor zichzelf liefheeft.”

(Overgeleverd door Boekhari en Moeslim)

b. “**zodat**”, “**opdat**”

Voorbeelden:

- Ik kwam binnen (zonder toestemming te vragen), zodat ik jou niet afleid.

دَخَلْتُ حَتّٰى لَا أَشْغَلَكَ.

- Ik studeer de Arabische taal, zodat ik de Koran kan begrijpen.

أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ حَتّٰى أَفْهَمَ الْقُرْآنَ.

De Moedaari‘ die na «حَتّٰى» komt is Mansoeb, vanwege de verborgen «أَنْ» [die na «حَتّٰى» komt].

4) Het woord «هَاءَ» betekent: “Neem”. Het is een Ismoel Fi‘l en een Amr.

Dit is hoe het wordt gekoppeld aan de andere voornaamwoorden van de tweede persoon:

	Meervoud	*Enkelvoud*
Mannelijk:	هَاؤُمُ الْكِتَابَ يَا إِخْوَانُ	هَاءَ الْكِتَابَ يَا عَلِيُّ
Vrouwelijk:	هَاؤُنَّ الْكِتَابَ يَا أَخَوَاتُ	هَاءِ الْكِتَابَ يَا آمِنَةُ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ هَآؤُمُ ٱقْرَءُوا۟ كِتَـٰبِيَهْ ١٩ ﴾ {… “Neem, (en) lees mijn boek.”}[245]

5) In les 26 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met het verkleinwoord/diminutief.[246] Hier zullen we er meer over leren.

Het verkleinwoord heeft drie patronen:

a. «فُعَيْلٌ»

Voorbeelden:

- زَهْرٌ “een bloem” → زُهَيْرٌ “een bloempje”
- جَبَلٌ “een berg” → جُبَيْلٌ “een bergje”

De eerste letter wordt gevolgd door -**oe** en de tweede door -**ai**. Voorbeeld: djabal → dj**oe**b**ai**l.

b. «فُعَيْعِلٌ»

Voorbeeld:

- دِرْهَمٌ “een dirham” → دُرَيْهِمٌ “een dirhampje”

De eerste letter wordt gevolgd door **oe**, de tweede door **ai** en de derde door **ie**. Voorbeeld: dirham → **doeraihiem**.

Merk op dat het verkleinwoord van «كِتَابٌ» als volgt is: «كُتَيِّبٌ» (***koetaiyyieb***). De Alief is hier veranderd in een Yaa.

---

[245] Soerah al-Haaqqah, Vers 19 (Soerah 69:19).

[246] In het Arabisch: “Ism at-Tasghier” «اِسْمُ التَّصْغِيْرِ» of “Ism al-Moesaggar” «اِسْمُ الْمُصَغَّرِ».

c. «فُعَيْعِيْلٌ»

Voorbeeld:

- فِنْجَانٌ “een koffiekop” → فُنَيْجِيْنٌ “een koffiekopje”

De eerste letter wordt gevolgd door -**oe**, de tweede door -**ai** en de derde door -**ie**. Voorbeeld: fiendjaan → **f**oe**n**ai**dj**ie**n**.

6) «نَكُنْ» ، «أَكُنْ» ، «تَكُنْ» ، «يَكُنْ»: bij deze vier Madjzoem vormen van «يَكُوْنُ» mag de *Noen* «ن» worden weggelaten.

Ze worden dan: «نَكُ» ، «أَكُ» ، «تَكُ» ، «يَكُ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَإِن يَتُوبُوا۟ يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ ۖ﴾ {Als zij dan berouw tonen, dan is dat beter voor hen.}[247]
- ﴿وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْـًٔا ٩﴾ {“En voorzeker, Ik heb jou hiervóór geschapen terwijl jij niets was.”}[248]
- ﴿وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ٢٠﴾ {“En ik (Maryam) ben geen onkuise vrouw.”}[249]
- ﴿قَالُوا۟ لَمْ نَكُ مِنَ ٱلْمُصَلِّينَ ٤٣﴾ {Zij zeiden: “Wij behoorden niet tot degenen die het gebed verrichten.”}[250]

Een ander voorbeeld:

وَمَنْ يَكُ ذَا فَمٍ مُرٍّ مَرِيْضٍ   يَجِدْ مُرًّا بِهِ الْمَاءَ الزُّلَالَا[251]

Vrije vertaling:

“En degene die een bittere, zieke mond heeft,
vindt het puurste, verse water bitter.”

Deze optionele weglating van de Noen «ن», die de derde stamletter is, is alleen van toepassing op «كَانَ – يَكُوْنُ».

---

[247] Soerah at-Tawbah, Vers 74 (Soerah 9:74).

[248] Soerah Maryam, Vers 9 (Soerah 19:9).

[249] Soerah Maryam, Vers 20 (Soerah 19:20).

[250] Soerah al-Moedaththir, Vers 43 (Soerah 74:43).

[251] Het woord «الزُّلَالَا» moest eigenlijk «الزُّلَالَ» zijn, zonder de Alief. De Alief is toegevoegd vanwege poëtische redenen. Deze dichtregel is van de bekende dichter al-Moetanabbi (915-965 C.E./303-353 na de Hidjrah).

7) In «لَيْلَ نَهَارَ» zijn twee Isms (*naamwoorden*) samengevoegd tot één Ism. Dit gecombineerde woord is Mabniy (*onverbuigbaar*). Hetzelfde geldt voor «صَبَاحَ مَسَاءَ».[252]

Wij zeggen:

- Ik werk dag en nacht.[253] أَعْمَلُ لَيْلَ نَهَارَ.
- Wij aanbidden Allah ’s ochtends en ’s avonds. نَعْبُدُ اللهَ صَبَاحَ مَسَاءَ.

---

[252] Het woord «لَيْلَ نَهَارَ» betekent: “dag en nacht”. Het woord «صَبَاحَ مَسَاءَ» betekent: “’s ochtends en ’s avonds”.

[253] Letterlijke vertaling: “Ik werk nacht en dag.”

Les 16

In deze les leren we het volgende:

1) We hebben in deel 2 (les 4 en les 10) gezien dat de meeste Arabische werkwoorden uit drie letters bestaan die **stamletters** of **radicalen** worden genoemd.

Voorbeelden: «كَتَبَ» ، «جَلَسَ» ، «شَرِبَ».

Een werkwoord dat uit drie stamletters/radicalen bestaat, wordt **al-Fi‘l ath-Thoelaathie** «الْفِعْلُ الثُّلَاثِيُّ» (*Thoelaathie werkwoord of het drieletterige werkwoord*) genoemd.

Maar er zijn ook bepaalde werkwoorden die uit vier stamletters bestaan.

Voorbeelden:

تَرْجَمَ	“Hij vertaalde”
بَسْمَلَ	“Hij zei: ‘*Bismillaahier Raḥmaanier Raḥiem.*’”
هَرْوَلَ	“Hij liep snel”

Een werkwoord dat uit vier stamletters/radicalen bestaat, wordt **al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey** «الْفِعْلُ الرُّبَاعِيُّ» (*Roebaa‘iey werkwoord of het vierletterige werkwoord*) genoemd.

Moedjarrad en Mazied

Een werkwoord kan in het Arabisch **Moedjarrad** «الْمُجَرَّدُ» of **Mazied** «الْمَزِيْدُ» zijn.

a. Een Moedjarrad werkwoord heeft alleen drie stamletters als het Thoelaathie is, en alleen vier stamletters als het Roebaa‘iey is. Er zijn geen extra letters eraan toegevoegd om de betekenis te veranderen.

Voorbeelden:

سَلِمَ	“Hij was veilig”	(*saliema*)[254]	*Thoelaathie Moedjarrad*
زَلْزَلَ	“Hij schudde (het) hevig”	(*zalzala*)	*Roebaa‘iey Moedjarrad*

---

[254] Alleen de medeklinkers zijn de stamletters/radicalen. In dit werkwoord zijn de stamletters: **s**ien «س», **l**aam «ل» en **m**iem «م».

b. In een Mazied werkwoord zijn er één of meerdere letters aan de stamletters toegevoegd om de betekenis te veranderen.

Voorbeeld van het Thoelaathie werkwoord «سَلِمَ» "hij was veilig" (*saliema*):

-	سَلَّمَ	"Hij behoedde"	(*sal**l**ama*)[255]	Hier is de tweede stamletter verdubbeld.
-	سَالَمَ	"Hij maakte vrede"	(*sa**a**lama*)	Hier is een Alief na de eerste stamletter toegevoegd.
-	تَسَلَّمَ	"Hij ontving"	(***t**asal**l**ama*)	Hier is een Taa' vóór de eerste stamletter toegevoegd en de tweede stamletter is verdubbeld.
-	أَسْلَمَ	"Hij werd moslim"	(***a**slama*)	Hier is een Hamzah vóór de eerste stamletter toegevoegd.
-	اِسْتَسْلَمَ	"Hij gaf over"	(***ista**slama*)	Hier zijn de Hamzah, Sien en Taa' vóór de eerste stamletter toegevoegd.

Voorbeeld van het Roebaa'iey werkwoord «زَلْزَلَ» "hij schudde" (*zalzala*):

-	تَزَلْزَلَ	"Het schudde hevig"[256]	(***t**azalzala*)	Hier is een Taa' voor de eerste stamletter geplaatst.

Elk van deze aangepaste vorm wordt **Baab** «اَلْبَابُ» genoemd.

---

[255] De toegevoegde letters zijn rood gekleurd om ze van de stamletters te onderscheiden.

[256] Voorbeeld: «زَلْزَلَ اللهُ الْأَرْضَ، فَتَزَلْزَلَتْ» "Allah schudde de aarde, en het (d.w.z. de aarde) schudde hevig."

De Abwaab van de Moedjarrad werkwoorden

Er zijn zes groepen van de Moedjarrad werkwoorden «الْفِعْلُ الْمُجَرَّدُ» waarvan we er vier in les 10 van deel 2 hebben geleerd. Elk van deze groep wordt ook in het Arabisch **Baab** «الْبَابُ» genoemd. Het meervoud ervan is: **Abwaab** «الْأَبْوَابُ».

Hier volgen de zes Abwaab (*groepen*):

1. **a-oe** groep:[257]	سَجَدَ – يَسْجُدُ	(*sadjada – ya-sdjoedoe*)	[Baab Nasara]
2. **a-ie** groep:[258]	جَلَسَ – يَجْلِسُ	(*djalasa – ya-djliesoe*)	[Baab Daraba]
3. **a-a** groep:[259]	فَتَحَ – يَفْتَحُ	(*fataha – ya-ftahoe*)	[Baab Fataha]
4. **ie-a** groep:[260]	فَهِمَ – يَفْهَمُ	(*fahiema – ya-fhamoe*)	[Baab Sami'a]
5. **oe-oe** groep:[261]	قَرُبَ – يَقْرُبُ	(*qaroeba – ya-qroeboe*)	[Baab Karoema]
6. **ie-ie** groep:[262]	وَرِثَ – يَرِثُ	(*warietha – ya-riethoe*)[263]	[Baab Hasieba]

2) We hebben zojuist kennisgemaakt met enkele Abwaab van de Mazied werkwoorden. We zullen nu één van deze Abwaab in detail leren.

De Baab die we in detail gaan leren, is **Baab Fa''ala** «فَعَّلَ». In deze Baab is de tweede stamletter verdubbeld.[264]

Voorbeelden:

-	قَبَّلَ	"Hij kuste"	(*qabbala*)
-	دَرَّسَ	"Hij onderwees"	(*darrasa*)
-	سَجَّلَ	"Hij noteerde"	(*sadjdjala*)

---

[257] Deze Baab wordt ook wel *Baab Nasara* «بَابُ نَصَرَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «نَصَرَ – يَنْصُرُ».

[258] Deze Baab wordt ook wel *Baab Daraba* «بَابُ ضَرَبَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «ضَرَبَ – يَضْرِبُ».

[259] Deze Baab wordt ook wel *Baab Fataha* «بَابُ فَتَحَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «فَتَحَ – يَفْتَحُ».

[260] Deze Baab wordt ook wel *Baab Sami'a* «بَابُ سَمِعَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «سَمِعَ – يَسْمَعُ».

[261] Deze Baab wordt ook wel *Baab Karoema* «بَابُ كَرُمَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «كَرُمَ – يَكْرُمُ».

[262] Deze Baab wordt ook wel *Baab Hasieba* «بَابُ حَسِبَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «حَسِبَ – يَحْسِبُ».

[263] De vorm «يَرِثُ» is oorspronkelijk: «يَوْرِثُ».

[264] «فَعَّلَ» = «لَ» + «عَ» + «عْ» + «فَ».

De Moedaari‘ «الْمُضَارِعُ» van Baab «فَعَّلَ»

Laten we nu de Moedaari‘ (*tegenwoordige/toekomende tijd*) van deze Baab leren. Als vuistregel krijgt de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ»[265] een Dammah als het werkwoord uit vier letters bestaat.

Aangezien het werkwoord in deze Baab uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah.[266]

De eerste stamletter krijgt een Fathah, de tweede stamletter een Soekoen, de derde stamletter een Kasrah en de vierde stamletter krijgt de naamvalsuitgang.

Voorbeelden:

- قَبَّلَ → يُقَبِّلُ (*yoe-qabbiel-**oe***) [Dit is oorspronkelijk: يُقَبْبِلُ]
- سَجَّلَ → يُسَجِّلُ (*yoe-sadjdjiel-**oe***) [Dit is oorspronkelijk: يُسَجْجِلُ]

De Amr « الْأَمْرُ» van Baab «فَعَّلَ»

De Amr (*gebiedende wijs*) wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeelden:

- تُقَبِّلُ → قَبِّلْ “Kus!” (*toe-**qabbiel**-oe → qabbiel*)
- تُدَرِّسُ → دَرِّسْ “Onderwijs!” (*toe-**darries**-oe → darries*)

---

[265] We hebben in les 10 van deel 2 geleerd dat één van deze vier letters «ي» ، «ت» ، «أ» ، «ن» vóór de Moedaari‘ komt te staan.

Voorbeelden: «يَكْتُبُ» ، «تَكْتُبُ» ، «أَكْتُبُ» ، «نَكْتُبُ».

Deze vier letters worden **Hoeroef al-Moedaari‘ah** «حُرُوْفُ الْمُضَارِعَةِ» (*de letters van de Moedaari‘*) of **‘Alaamaat al-Moedaari‘** «عَلَامَاتُ الْمُضَارِعِ» (*de kenmerken van de Moedaari‘*) genoemd.

[266] Vanwege de verdubbeling van de tweede stamletter, is het aantal letters in deze Baab vier. Als het werkwoord uit vier letters bestaat, dan krijgt de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah. En als het werkwoord uit drie, vijf of zes letters bestaat, dan krijgt het een Fathah.

De Masdar «الْمَصْدَرُ» van Baab «فَعَّلَ»

In les 11 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de Masdar (*infinitief*). De Thoelaathie Moedjarrad werkwoorden hebben geen specifieke patronen voor de Masdar. De Masdar komt voor in verschillende patronen.

Voorbeelden:

-	قَتَلَ	“Hij doodde”	→	قَتْلٌ	“Doden”
-	كَتَبَ	“Hij schreef”	→	كِتَابَةٌ	“Schrijven”
-	شَرِبَ	“Hij dronk”	→	شُرْبٌ	“Drinken”
-	دَخَلَ	“Hij kwam binnen”	→	دُخُوْلٌ	“Binnenkomen”

Maar bij de Mazied werkwoorden heeft elke Baab zijn eigen patroon voor de Masdar.

Het patroon van de Masdar in Baab Fa‘‘ala is: «تَفْعِيْلٌ» (*taf‘iel-oen*).

Voorbeelden:

-	قَبَّلَ	“Hij kuste”	→	تَقْبِيْلٌ	“Kussen”	(***taqbiel***-*oen*)
-	سَجَّلَ	“Hij noteerde”	→	تَسْجِيْلٌ	“Noteren”	(***tasdjiel***-*oen*)
-	دَرَّسَ	“Hij onderwees”	→	تَدْرِيْسٌ	“Onderwijzen”	(***tadries***-*oen*)

De Masdar van een Naaqis werkwoord,[267] en van een werkwoord waarin de derde stamletter een Hamzah is, is conform het patroon: «تَفْعِلَةٌ».

Voorbeelden:

-	سَمَّى	“Hij benoemde”	→	تَسْمِيَةٌ	“Benoeming”	(***tasmiyat***-*oen*)
-	رَبَّى	“Hij voedde op”	→	تَرْبِيَةٌ	“Opvoeding”	(***tarbiyat***-*oen*)
-	هَنَّأَ	“Hij feliciteerde”	→	تَهْنِئَةٌ	“Felicitatie”	(***tahni’at***-*oen*)

---

[267] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De Ism al-Faa‘iel «إِسْمُ الْفَاعِلِ» van Baab «فَعَّلَ»

In les 4 hebben we geleerd hoe de Ism al-Faa‘iel «إِسْمُ الْفَاعِلِ» (*het actief deelwoord*) van het Thoelaathie Moedjarrad werkwoord wordt gevormd. Hier zullen we leren hoe de Ism al-Faa‘iel van Baab Fa‘‘ala wordt gevormd.

De Ism al-Faa‘iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door: «مُـ» (***moe***-). Aangezien de Ism al-Faa‘iel een Ism (*naamwoord*) is, krijgt het een Tanwien.[268]

Voorbeelden:

- يُسَجِّلُ “Hij legt vast” → مُسَجِّلٌ “Bandrecorder” (***yoe**-sadjdjiloe: **moe**-saddjiloen*)
- يُدَرِّسُ “Hij onderwijst” → مُدَرِّسٌ “Onderwijzer” (***yoe**-darris-oe: **moe**-darris-oen*)

De Ism al-Maf‘oel «إِسْمُ الْمَفْعُوْلِ» van Baab «فَعَّلَ»

In alle Abwaab van de Mazied is de Ism al-Maf‘oel «إِسْمُ الْمَفْعُوْلِ» (*het passief deelwoord*) net zoals de Ism al-Faa‘iel, behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft in plaats van een Kasrah.[269]

Voorbeelden:

-	يُجَلِّدُ	“Hij bindt (een boek)”		
	مُجَلِّدٌ	“Een boekbinder”	(***moe**-djall**ie**d-oen*)	*Ism al-Faa‘iel*
	مُجَلَّدٌ	“Gebonden”	(***moe**-djall**a**d-oen*)	*Ism al-Maf‘oel*
-	يُحَمِّدُ	“Hij prijst veel”		
	مُحَمِّدٌ	“Degene die veel prijst”	(***moe**-hamm**ie**d-oen*)	*Ism al-Faa‘iel*
	مُحَمَّدٌ	“Degene die veel geprezen wordt”	(***moe**-hamm**a**d-oen*)	*Ism al-Maf‘oel*

---

[268] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «فَعَّلَ» is conform het patroon: «مُفَعِّلٌ».

[269] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «فَعَّلَ» is conform het patroon: «مُفَعَّلٌ».

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «فَعَّلَ»

In alle Abwaab van de Mazied hebben de Ism al-Makaan «إِسْمُ الْمَكَانِ» (*het naamwoord van de plaats*) en Ism az-Zamaan «إِسْمُ الزَّمَانِ» (*het naamwoord van de tijd*) dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[270]

Voorbeeld:

- يُصَلِّيْ “Hij bidt” → مُصَلًّى “een plaats van gebed” (*moesalla-n*)

3) We hebben al bepaalde patronen van het gebroken meervoud geleerd. Nu zullen we twee nieuwe patronen leren:

a. «فَعَلَةٌ»

Voorbeeld:

- طَلَبَةٌ “studenten” Dit is het meervoud van: طَالِبٌ “een student”

b. «فُعُلٌ»

Voorbeeld:

- نُسَخٌ “kopieën” Dit is het meervoud van: نُسْخَةٌ “een kopie”

4) Hier leren we twee nieuwe patronen van de Masdar van de Thoelaathie Moedjarrad erbij.

Deze twee patronen zijn:

a. «فَعْلٌ»

Voorbeeld:

- شَرْحٌ “uitleg” Dit is de Masdar van: شَرَحَ – يَشْرَحُ “uitleggen”

b. «فِعَالٌ»

Voorbeeld:

- غِيَابٌ “absent” Dit is de Masdar van: غَابَ – يَغِيْبُ “absent zijn”

---

[270] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «فَعَّلَ» zijn conform het patroon: «مُفَعَّلٌ».

Les 17

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Af‘ala («أَفْعَلَ»): dit is een andere Baab die behoort tot de Abwaab van de Mazied. In deze Baab is er een Hamzah «أ»[271] vóór de eerste stamletter geplaatst die zijn klinker verliest.

Voorbeelden:

-	نَزَلَ	“Hij kwam naar beneden”	(*nazala*)
-	أَنْزَلَ	“Hij bracht naar beneden”	(***a**nzala*)
-	خَرَجَ	“Hij ging naar buiten”	(*garadja*)
-	أَخْرَجَ	“Hij bracht naar buiten”	(***a**gradja*)

De Moedaari‘ van Baab «أَفْعَلَ»

De Moedaari‘ (*tegenwoordige/toekomende tijd*) moest eigenlijk «يُأَنْزِلُ» (*yoe-**a**nzil-oe*) zijn, maar de Hamzah is samen met zijn klinker weggelaten.

Het wordt dus: «يُنْزِلُ» (*yoenzil-oe*).[272]

Merk op dat de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah heeft, omdat het werkwoord oorspronkelijk vier letters heeft. Dus «يَنْزِلُ» is de Moedaari‘ van «نَزَلَ», en «يُنْزِلُ» is de Moedaari‘ van «أَنْزَلَ».

De Amr van Baab «أَفْعَلَ»

Merk op dat de Amr (*gebiedende wijs*) gevormd wordt van de oorspronkelijke vorm van de Moedaari‘, en niet van de huidige vorm.

Dus na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» en de naamvalsuitgang van «تُأَنْزِلُ» (*toe-**anzil**-oe*), krijgen we: «أَنْزِلْ» (***anzil***).

---

[271] Het gaat hier om de Hamzatoel Qat‘i «هَمْزَةُ الْقَطْعِ» (*Hamzah van het snijden*).

[272] Yoe-anzil-oe minus a = **yoenziloe** | «يُأَنْزِلُ» – «أَ» = «يُنْزِلُ».

De Masdar van Baab «أَفْعَلَ»

De Masdar (*infinitief*) van deze Baab is conform het patroon: «إِفْعَالٌ» (***ief‘aal**-oen*).

Voorbeelden:

-	أَنْزَلَ	“Hij liet zakken”	→	إِنْزَالٌ	“laten zakken”	(***ienzaal**-oen*)
-	أَخْرَجَ	“Hij bracht naar buiten”	→	إِخْرَاجٌ	“naar buiten brengen”	(***ikhraadj**-oen*)
-	أَسْلَمَ	“Hij werd moslim”[273]	→	إِسْلَامٌ	“moslim worden”[274]	(***islaam**-oen*)

De Ism al-Faa‘iel van Baab «أَفْعَلَ»

Zoals we in Baab Fa‘‘ala hebben gezien, wordt de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» [bij de Ism al-Faa‘iel] vervangen door: «مُـ» (***moe***).[275]

Voorbeelden:

-	يُسْلِمُ	“Hij wordt moslim”	→	مُسْلِمٌ	“moslim”	(***yoe**eslim-oe: **moe**slim-oen*)
-	يُمْكِنُ	“Het is mogelijk”	→	مُمْكِنٌ	“mogelijk”	(***yoe**mkin-oe: **moe**mkin-oen*)

De Ism al-Maf‘oel van Baab «أَفْعَلَ»

De Ism al-Maf‘oel is net zoals de Ism al-Faa‘iel, behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft.[276]

Voorbeelden:

-	يُرْسِلُ	“Hij stuurt”	(*yoersiel-oe*)	
	مُرْسِلٌ	“Degene die stuurt”	(*moers**iel**-oen*)	*Ism al-Faa‘iel*
	مُرْسَلٌ	“Degene die gestuurd is”	(*moers**al**-oen*)	*Ism al-Maf‘oel*
-	يُغْلِقُ	“Hij sluit”	(*yoeghlieq-oe*)	
	مُغْلِقٌ	“Degene die sluit”	(*moeghl**ie**q-oen*)	*Ism al-Faa‘iel*
	مُغْلَقٌ	“Gesloten”	(*moeghl**a**q-oen*)	*Ism al-Maf‘oel*

---

[273] Een andere mogelijke vertaling: “Hij onderwierp zich.”

[274] Een andere mogelijke vertaling: “onderwerpen”.

[275] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «أَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُفْعِلٌ».

[276] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «أَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُفْعَلٌ».

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «أَفْعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oel.[277]

Voorbeeld:

- يُتْحِفُ – أَتْحَفَ “iemand een curiositeit presenteren”[278] → مُتْحَفٌ “museum”

Hier volgen enkele niet-Saalim werkwoorden[279] die naar deze Baab zijn overgebracht:

الْمَاضِيْ	الْمُضَارِعُ	الْمَصْدَرُ	اِسْمُ الْفَاعِلِ	اِسْمُ الْمَفْعُوْلِ
أَقَامَ “Hij liet (hem) opstaan”	يُقِيْمُ “Hij laat (hem) opstaan”	إِقَامَةٌ “Laten opstaan”	مُقِيْمٌ “Degene die laat opstaan”	مُقَامٌ “Datgene wat opgestaan is”
آمَنَ “Hij geloofde” (dit was: أَأْمَنَ)	يُؤْمِنُ “Hij gelooft”	إِيْمَانٌ “Geloven” (dit was: إِئْمَانٌ)	مُؤْمِنٌ “Degene die gelooft”	مُؤْمَنٌ “Datgene wat geloofd wordt”
أَوْجَبَ “Hij maakte (het) verplicht”	يُوْجِبُ “Hij maakt (het) verplicht”	إِيْجَابٌ “Verplicht maken” (dit was: إِوْجَابٌ)	مُوْجِبٌ “Degene die verplicht maakt”	مُوْجَبٌ “Datgene wat verplicht is gemaakt”
أَتَمَّ “Hij voltooide”	يُتِمُّ “Hij voltooit”	إِتْمَامٌ “Voltooiing”	مُتِمٌّ “Degene die voltooit”	مُتَمٌّ “Datgene wat voltooid is”
أَلْقَى “Hij wierp”	يُلْقِيْ “Hij werpt”	إِلْقَاءٌ “Werpen” (dit was: إِلْقَايٌ)	مُلْقٍ (الْمُلْقِيْ) “Degene die werpt”	مُلْقًى (الْمُلْقٰى) “Datgene wat geworpen is”

---

[277] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «أَفْعَلَ» zijn conform het patroon: «مُفْعَلٌ».

[278] Curiositeit: een zeldzaam of exotisch voorwerp.

[279] Een Saalim werkwoord is een werkwoord dat (1) geen Hamzah «أ», Waaw «و» of Yaa «ي» als één van de stamletters heeft, én (2) een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter niet hetzelfde zijn.

2) Het werkwoord «أَعْطٰى» “hij gaf” is van Baab Afʿala «أَفْعَلَ».

De Moedaariʿ is: «يُعْطِيْ» “Hij geeft”, “Hij zal geven”.

De Masdar is: «إِعْطَاءٌ» “Geven”.

De Amr is: «أَعْطِ» “Geef!”.

De Ism al-Faaʿiel is: «مُعْطٍ» “Degene die geeft”.

De Ism al-Mafʿoel is: «مُعْطًى» “Datgene wat gegeven is”.

Achtereenvolgens: «أَعْطٰى» ، «يُعْطِيْ» ، «إِعْطَاءٌ» ، «أَعْطِ» ، «مُعْطٍ» ، «مُعْطًى».

Dit werkwoord krijgt twee Mafʿoel Bihi’s «مَفْعُوْلٌ بِهِ» (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeeld:

- Ik gaf Bilaal een horloge.[280] أَعْطَيْتُ بِلَالًا سَاعَةً.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّآ أَعْطَيْنَـٰكَ ٱلْكَوْثَرَ ۝١﴾ {Voorwaar, Wij hebben jou al-Kawthar gegeven.}[281]

De twee Mafʿoel Bihi’s mogen ook Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (*voornaamwoorden*) zijn.

Voorbeelden:

- Wie gaf het aan jou?[282] مَنْ أَعْطَاكَهُ؟
- De leraar gaf het aan mij.[283] أَعْطَانِيْهِ الْمُدَرِّسُ.

---

[280] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb Bilaal een horloge gegeven.”

[281] Soerah al-Kawthar, Vers 1 (Soerah 108:1).

[282] Een andere mogelijke vertaling: “Wie heeft het aan jou gegeven?”

[283] Een andere mogelijke vertaling: “De leraar heeft het aan mij gegeven.”

3) Het woord «وَلَوْ» betekent: “ook al”, “zelfs als”.

Voorbeelden:

- Koop dit woordenboek, ook al is het duur. اِشْتَرِ هٰذَا الْمُعْجَمَ وَلَوْ كَانَ غَالِيًا.
- Woon het examen bij, ook al ben je ziek. أُحْضُرِ الْإِمْتِحَانَ وَلَوْ كُنْتَ مَرِيْضًا.
- Ik zal niet in dit huis wonen, ook al geef je het gratis aan mij.
  لَنْ أَسْكُنَ هٰذَا الْبَيْتَ وَلَوْ أَعْطَيْتَنِيْهِ مَجَّانًا.

Merk op dat het werkwoord na «وَلَوْ» in de Maadiy (*verleden tijd*) staat.[284]

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَـٰفِرُونَ ٨﴾

  {Zij willen het Licht van Allah doven met hun monden, maar Allah zal Zijn Licht vervolmaken, ook al hebben de ongelovigen hier een afkeer van.}[285]

4) De **Laam al-Ibtidaa’** «لَامُ الْإِبْتِدَاءِ» (*de Laam van het begin*) is een Laam met een Fathah die vóór de Moebtada’ staat omwille van benadrukking.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَلَذِكْرُ ٱللَّهِ أَكْبَرُۗ﴾ {En het gedenken van Allah is zeker het grootst.}[286]
- ﴿وَلَأَجْرُ ٱلْأَاخِرَةِ أَكْبَرُۚ﴾ {En de Beloning van het Hiernamaals is zeker groter.}[287]
- ﴿وَلَعَذَابُ ٱلْأَاخِرَةِ أَكْبَرُۚ﴾ {En de Bestraffing van het Hiernamaals is zeker groter.}[288]
- ﴿وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْۗ﴾ {En een gelovige slavin is zeker beter dan een veelgodenaanbidster, ook al verbaast (haar schoonheid) jullie.}[289]
- ﴿وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْۗ﴾ {En een gelovige slaaf is zeker beter dan een veelgodenaanbidder, ook al behaagt hij jullie.}[290]

---

[284] Handig om te weten: het werkwoord na «وَلَوْ» staat in de Maadiy, maar de betekenis staat in de Moedaari‘.
[285] Soerah as-Saff, Vers 8 (Soerah 61:8).
[286] Soerah al-‘Ankaboet, Vers 45 (Soerah 29:45).
[287] Soerah an-Nahl, Vers 41 (Soerah 16:41).
[288] Soerah az-Zoemar, Vers 26 (Soerah 39:26).
[289] Soerah al-Baqarah, Vers 221 (Soerah 2:221).
[290] Soerah al-Baqarah, Vers 221 (Soerah 2:221).

Deze Laam moet niet verward worden met de Harf Djarr «لِ» die een Kasrah heeft, maar een Fathah krijgt wanneer het vóór een Damier staat.

Voorbeelden:

- لَهُ	“van hem”	[لِ + ـهُ = لَهُ]
- لَهَا	“van haar”	[لِ + ـهَا = لَهَا]
- لَكَ	“van jou”	[لِ + ـكَ = لَكَ]
- لَكُمْ	“van jullie”	[لِ + ـكُمْ = لَكُمْ]

De Laam al-Ibtidaa’ «لَامُ الْإِبْتِدَاءِ» verandert niet de uitgang[291] van de Moebtada’.

5) Het werkwoord «أَصْبَحَ» “hij werd in de ochtend” is een zus van *Kaana* «كَانَ».

Voorbeelden:

- Haamied werd in de ochtend ziek. أَصْبَحَ حَامِدٌ مَرِيْضًا.

Hier is het woord «حَامِدٌ» de Ism van «أَصْبَحَ», en «مَرِيْضًا» is de Gabar van «أَصْبَحَ».

- Ik werd in de ochtend actief. أَصْبَحْتُ نَشِيْطًا.

Hier is de Damier «تُ» de Ism van «أَصْبَحَ», en «نَشِيْطًا» is de Gabar van «أَصْبَحَ».

Het werkwoord «أَصْبَحَ» wordt ook gebruikt in de betekenis van “hij werd”, zonder naar de tijd te verwijzen.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَٰرِغًا ۖ﴾ {En het hart van de moeder van Moesaa werd leeg.}[292]
- ﴿فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِۦٓ إِخْوَٰنًا﴾ {… toen verenigde Hij jullie harten en jullie werden door Zijn Gunst broeders.}[293]

---

[291] Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

[292] Soerah al-Qasas, Vers 10 (Soerah 28:10).

[293] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 103 (Soerah 3:103).

6) Het werkwoord «أَوْشَكَ» “hij staat op het punt ...” is een zus van *Kaada* «كَادَ».

De Moedaari‘ is: «يُوْشِكُ».

Voorbeeld:

- De studenten staan op het punt om terug te keren naar hun landen in de vakantie.
  يُوْشِكُ الطُّلَّابُ أَنْ يَرْجِعُوْا إِلَى بِلَادِهِمْ فِي الْإِجَازَةِ.

Hier is het woord «الطُّلَّابُ» de Ism van «أَوْشَكَ», en de Masdar Moe-awwal[294] «أَنْ يَرْجِعُوْا» is de Gabar van «أَوْشَكَ».

De Gabar van «أَوْشَكَ» is altijd een Masdar Moe-awwal, namelijk: «أَنْ» + de Moedaari‘.

Hier is nog een voorbeeld:

- Ik sta op het punt te gaan trouwen. أُوْشِكُ أَنْ أَتَزَوَّجَ.

Hier is de Damier Moestatier[295] «أَنَا» in het werkwoord «أُوْشِكُ» de Ism.

7) «يُرِيْدُهَا لِأَمْرٍ مَا»: hier is het woord *Maa* «مَا» een Na‘t (*bijvoeglijk naamwoord*). Het betekent: “sommige”, “wat” of “bepaald(e)”.

De woorden «لِأَمْرٍ مَا» betekenen: “om de een of andere reden”.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Geef mij een of ander boek.	أَعْطِنِيْ كِتَابًا مَا.
- Ik heb hem ergens gezien.	رَأَيْتُهُ فِيْ مَكَانٍ مَا.
- Je zult dit op een zekere dag begrijpen.	سَتَفْهَمُ هٰذَا يَوْمًا مَا.

Deze «مَا» wordt **Maa an-Nakierah at-Taammatoe al-Moebhamah** «مَا النَّكِرَةُ التَّامَّةُ الْمُبْهَمَةُ» (*de volledig onbepaalde en vage Maa*) genoemd.[296]

---

[294] Zie les 10 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal «الْمَصْدَرُ الْمُؤَوَّلُ».

[295] Dat wil zeggen: verborgen voornaamwoord.

[296] Kortom: deze *Maa* «مَا» komt als een Na‘t voor het woord dat ervoor staat.

8) De Hamzah[297] van het woord *Ibn* («ٱبْنُ») “zoon” wordt in schrift weggelaten als het tussen de naam van de zoon en vader staat.

Voorbeeld:

- Mohammed zoon van William.[298] مُحَمَّدُ بْنُ وِلْيَمَ.

Voor deze weglating dient aan de volgende twee voorwaarden te zijn voldaan:

1. De naam van de vader dient niet te worden voorafgegaan door een titel. Als het wel door een titel vooraf wordt gegaan, dan dient de Hamzah te blijven staan.

Voorbeeld:

- الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ “Hasan zoon van ‘Ali”[299]

Maar:

- الْحَسَنُ ٱبْنُ الْإِمَامِ عَلِيٍّ “Hasan zoon van imam ‘Ali”[300]

2. Alle drie de woorden moeten op dezelfde regel staan. Als de drie woorden op verschillende regels staan, dan wordt de Hamzah niet weggelaten.

Voorbeelden:

- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيْدِ “Gaalied zoon van Walied”[301]
- خَالِدُ ٱبْنُ “Gaalied zoon van
  الْوَلِيْدِ Walied”

Merk op dat het woord vóór («ٱبْنُ») zijn Tanwien verliest.

Voorbeeld:

- بِلَالُ بْنُ حَامِدٍ *Bilaal-oe bn-oe Haamied-ien*

Niet: بِلَالٌ بْنُ حَامِدٍ *Bilaal-**oen** bn-oe Haamied-ien*

---

[297] Het gaat hier om de Hamzatoel Wasl «هَمْزَةُ الْوَصْلِ» (*Hamzah van de verbinding*).
[298] Een andere mogelijke vertaling: “Mohammed, de zoon van William.”
[299] Een andere mogelijke vertaling: “Hasan, de zoon van ‘Ali.”
[300] Een andere mogelijke vertaling: “Hasan, de zoon van imam ‘Ali.”
[301] Een andere mogelijke vertaling: “Gaalied, de zoon van Walied.”

De stamboom van Profeet Mohammed ﷺ

مُـحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيّ بْنِ كِلَابِ بْنِ مُرَّةَ ٱبْنِ
كَعْبِ بْنِ لُؤَيّ بْنِ غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ النَّضْرِ بْنِ كِنَانَةَ بْنِ خُزَيْمَةَ بْنِ مُدْرِكَةَ بْنِ إِلْيَاسَ ٱبْنِ
مُضَرَ بْنِ نِزَارِ بْنِ مَعَدّ بْنِ عَدْنَانَ. (اِبْنُ هِشَامٍ)

Mohammed (ﷺ), de zoon van ‘Abdoellah, de zoon van ‘Abdoel Moettalib, de zoon van Haashiem, de zoon van ‘Abd Manaaf, de zoon van Qoesayy, de zoon van Kilaab, de zoon van Moerrah, de zoon van Ka‘b, de zoon van Loe’ayy, de zoon van Ghaalib, de zoon van Fihr, de zoon van Maalik, de zoon van an-Nadr, de zoon van Kinaanah, de zoon van Khoezaymah, de zoon van Moedrikah, de zoon van Ilyaas, de zoon van Moedar, de zoon van Nizaar, de zoon van Ma‘add, de zoon van Adnaan.

(Ibnoe Hishaam)

Les 18

In deze les leren we het volgende:

1) Werkwoorden zijn in hun betekenis **Moeta‘addiy** «الْفِعْلُ الْمُتَعَدِّيْ» (*transitief*) of **Laaziem** «الْفِعْلُ اللَّازِمُ» (*intransitief*).

Al-Fi‘l al-Moeta‘addiy «الْفِعْلُ الْمُتَعَدِّيْ»

Een Moeta‘addiy werkwoord (*transitief*) heeft een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht, én een Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*) die door de handeling wordt beïnvloed.

Voorbeeld:

- De soldaat heeft de spion gedood.[302] قَتَلَ الْجُنْدِيُّ الْجَاسُوْسَ.

Hier verrichtte de soldaat de handeling “het doden”; dus het woord «الْجُنْدِيُّ» is de Faa‘iel (*onderwerp*). En degene die door “het doden” wordt beïnvloed, is de spion. Dus het woord «الْجَاسُوْسَ» is de Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Nog een voorbeeld:

- Ibraahiem (vrede zij met hem) heeft de Ka‘bah gebouwd.[303] بَنٰى إِبْرَاهِيْمُ (﵇) الْكَعْبَةَ.

Hier verrichtte Profeet Ibraahiem (vrede zij met hem) de handeling “het bouwen”; dus het woord «إِبْرَاهِيْمُ» is de Faa‘iel (*onderwerp*). En datgene wat door “het bouwen” wordt beïnvloed, is de Ka‘bah. Dus het woord «الْكَعْبَةَ» is de Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Al-Fi‘l al-Laaziem «الْفِعْلُ اللَّازِمُ»

Een Laaziem werkwoord (*intransitief*) heeft alleen een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht. De handeling heeft alleen betrekking op de Faa‘iel; het beïnvloedt andere woorden niet.

Voorbeelden:

- De leraar was blij. فَرِحَ الْمُدَرِّسُ.
- De studenten zijn naar buiten gegaan.[304] خَرَجَ الطُّلَّابُ.

---

[302] Een andere mogelijke vertaling: “De soldaat doodde de spion.”

[303] Een andere mogelijke vertaling: “Ibraahiem (vrede zij met hem) bouwde de Ka‘bah.”

[304] Een andere mogelijke vertaling: “De studenten gingen naar buiten.”

Indirecte beïnvloeding

Het onderwerp van bepaalde werkwoorden beïnvloedt andere woorden indirect. Zij doen dit door middel van voorzetsels, zoals: "Ik keek *naar* hem", "Wij geloven *in* Allah". Dit gebeurt ook in het Arabisch.

Voorbeelden:

- De leraar was boos op de luie student. غَضِبَ الْمُدَرِّسُ عَلَى الطَّالِبِ الْكَسْلَانِ.
- Ik ging met de patiënt naar het ziekenhuis. ذَهَبْتُ بِالْمَرِيْضِ إِلَى الْمُسْتَشْفٰى.
- Ik keek naar de berg. نَظَرْتُ إِلَى الْجَبَلِ.
- Ik wil kennisnemen van de syllabus van jouw school. أُرِيْدُ أَنْ أَطَّلِعَ عَلٰى مَنْهَجِ مَدْرَسَتِكَ.
- Ik houd er niet van om deze week te reizen. لَا أَرْغَبُ فِي السَّفَرِ هٰذَا الْأُسْبُوْعَ.
- Degene die afkeer heeft van mijn Soennah, behoort niet tot mij.[305]
  فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِيْ فَلَيْسَ مِنِّيْ.

De Maf'oel Bihi van zo'n werkwoord wordt **al-Maf'oel Ghairoes Sarieh** «الْمَفْعُوْلُ غَيْرُ الصَّرِيْحِ» (*indirecte lijdend voorwerp*) genoemd. Het is Madjroer vanwege de Harf Djarr, maar het is in de plaats van Nasb «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ».

2) Hoe maak je van een Fi'l Laaziem (*intransitief werkwoord*) een Fi'l Moeta'addiy (*transitief werkwoord*)?

In het Engels zeggen we: "**Rise** and **raise** your hand" (*Sta op en steek je hand op*). Het woord "rise" (*sta op*) is intransitief, en door het patroon van het werkwoord te veranderen krijgen we "raise" (*steek op*) dat transitief is. Maar deze soort verandering is zeer zeldzaam in het Engels. In het Arabisch is dit heel gewoon.

Een Fi'l Laaziem kan Moeta'addiy worden gemaakt door het te veranderen in:

1. **Baab Fa''ala** «فَعَّلَ»

Voorbeeld:

- نَزَلَ (*nazala*) "Hij kwam naar beneden" → نَزَّلَ (*nazzala*) "Hij bracht naar beneden"

---

[305] **Merk op** dat «رَغِبَ فِي الشَّيْءِ» "iets leuk vinden" betekent. En «رَغِبَ عَنِ الشَّيْءِ» "iets niet leuk vinden" betekent.

Voorbeeldzin:

- Ik stapte uit de auto, vervolgens bracht ik het kind naar beneden.

نَزَلْتُ مِنَ السَّيَّارَةِ، ثُمَّ نَزَّلْتُ الطِّفْلَ.

Dit proces van het veranderen van een Laaziem werkwoord (*intransitief*) naar een Moeta‘addiy (*transitief*) door het verdubbelen van de tweede stamletter, wordt **at-Tad‘ief** «التَّضْعِيْفُ» (*verdubbelen*) genoemd.

2. **Baab Af‘ala** «أَفْعَلَ»

Voorbeeld:

- جَلَسَ (*djalasa*) “Hij zat” → أَجْلَسَ (***a****djlasa*) “Hij liet (hem) zitten”

Voorbeeldzin:

- Ik zat in de eerste rij en liet het kind aan mijn zijde zitten.

جَلَسْتُ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ، وَأَجْلَسْتُ الطِّفْلَ بِجَانِبِيْ.

De Hamzah die vóór het werkwoord in Baab Af‘ala «أَفْعَلَ» staat, wordt **Hamzah at-Ta‘diyah** «هَمْزَةُ التَّعْدِيَةِ» (*de transitieve Hamzah*) genoemd.

Het veranderen in beide Abwaab

Bepaalde werkwoorden kunnen in beide Abwaab worden veranderd.

Voorbeeld:

- نَزَلَ → نَزَّلَ en أَنْزَلَ

De meeste werkwoorden kunnen maar in één van deze twee Abwaab worden veranderd. Dit moet je leren uit boeken en woordenboeken.

Twee Maf‘oel Bihi’s

Als een Fi‘l Moeta‘addiy (*transitief werkwoord*) verandert in één van deze twee Abwaab, dan wordt het dubbel transitief. Het krijgt dan twee Maf‘oel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Ik heb de Arabische taal gestudeerd.[306] دَرَسْتُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.

Hier heeft het werkwoord «دَرَسَ» één Maf‘oel Bihi, namelijk: «اللُّغَةَ».

- Ik heb jou de Arabische taal onderwezen.[307] دَرَّسْتُكَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.

Hier heeft het werkwoord «دَرَّسَ» twee Maf‘oel Bihi’s, namelijk: «كَ» en «اللُّغَةَ».

Andere voorbeelden:

- De leraar heeft naar de Koran geluisterd.[308] سَمِعَ الْمُدَرِّسُ الْقُرْآنَ.

Hier heeft het werkwoord «سَمِعَ» één Maf‘oel Bihi, namelijk: «الْقُرْآنَ».

- De studenten lazen aan de leraar de Koran voor.[309] أَسْمَعَ الطُّلَّابُ الْمُدَرِّسَ الْقُرْآنَ.

Hier heeft het werkwoord «أَسْمَعَ» twee Maf‘oel Bihi’s, namelijk: «الْمُدَرِّسَ» en «الْقُرْآنَ».

3) Het werkwoord «أَرٰى» “hij liet zien” (*araa*) is Baab Af‘ala van «رَأٰى» “hij zag”.

Oorspronkelijk was het «أَرْأٰى» (*ar’aa*), maar de tweede Hamzah is weggelaten.

De Moedaari‘ is: «يُرِيْ» “Hij laat zien”, “Hij zal laten zien” (*yoerie*).

De Amr is: «أَرِ» “Laat zien” (*arie*).

---

[306] Een andere mogelijke vertaling: “Ik studeerde de Arabische taal.”

[307] Een andere mogelijke vertaling: “Ik onderwees jou de Arabische taal.”

[308] Een andere mogelijke vertaling: “De leraar luisterde naar de Koran.”

[309] Letterlijke vertaling: “De studenten lieten de leraar de Koran horen.”

Hieronder zie je hoe de Amr (*gebiedende wijs*) aan de andere Damaa-ier (*voornaamwoorden*) van de tweede persoon wordt gekoppeld:

	Enkelvoud	*Meervoud*
Mannelijk:	أَرِنِيْ هٰذَا الْكِتَابَ يَا عَلِيُّ	أَرُوْنِيْ هٰذَا الْكِتَابَ يَا إِخْوَانُ
Vrouwelijk:	أَرِيْنِيْ هٰذَا الْكِتَابَ يَا مَرْيَمُ	أَرِيْنَنِيْ هٰذَا الْكِتَابَ يَا أَخَوَاتُ

Voorbeelden van dit werkwoord uit de Koran:

- ﴿هَٰذَا خَلۡقُ ٱللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦۚ﴾ {Dit is de schepping van Allah. Dus toon mij wat degenen buiten Hem hebben geschapen.}[310]
- ﴿وَلَقَدۡ أَرَيۡنَٰهُ ءَايَٰتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ٥٦﴾ {En voorzeker, Wij hebben hem (de farao) al Onze Tekenen laten zien, maar hij verloochende en weigerde (te geloven).}[311]
- ﴿هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ وَيُنَزِّلُ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ رِزۡقٗاۚ﴾ {Hij is Degene Die Zijn Tekenen aan jullie toont en Die levensonderhoud vanuit de hemel voor jullie neerzendt.}[312]
- ﴿وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِـۧمُ رَبِّ أَرِنِي كَيۡفَ تُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰۖ﴾ {En (gedenk) toen Ibraahiem zei: "O mijn Heer, laat mij zien hoe U de doden tot leven brengt."}[313]

4) We hebben zojuist gezien dat een werkwoord Moeta'addiy (*transitief*) wordt, wanneer het wordt omgezet in Baab Fa''ala.

Voorbeeld:

- نَزَلَ "Hij kwam naar beneden" → نَزَّلَ "Hij bracht naar beneden"

Als een werkwoord al Moeta'addiy (*transitief*) is met één Maf'oel Bihi (*lijdend voorwerp*), dan wordt het dubbel transitief met twee Maf'oel Bihi's.

Voorbeeld:

- دَرَسَ "Hij studeerde" → دَرَّسَ "Hij onderwees"

---

[310] Soerah Loeqmaan, Vers 11 (Soerah 31:11).
[311] Soerah Taa Haa, Vers 56 (Soerah 20:56).
[312] Soerah Ghaafir/al-Moe'min, Vers 13 (Soerah 40:13).
[313] Soerah al-Baqarah, Vers 260 (Soerah 2:260).

At-Takthier en al-Moebaalaghah

Baab Fa‘‘ala «فَعَّلَ» duidt ook het volgende aan:

1. een uitgebreide handeling;
2. een intensieve handeling.

In het Arabisch wordt de eerste **at-Takthier** «التَّكْثِيْرُ» genoemd.

En de tweede wordt **al-Moebaalaghah** «الْمُبَالَغَةُ» genoemd.

At-Takthier «التَّكْثِيْرُ»

Een uitgebreide handeling (*at-Takthier*) is:

- een handeling die op grote schaal wordt verricht; *of*
- een handeling die herhaaldelijk wordt verricht.

Voorbeelden van een niet-uitgebreide handeling:

- De crimineel doodde een man.[314]	قَتَلَ الْمُجْرِمُ رَجُلًا.
- Ik trok rond in dit land.[315]	جُلْتُ فِيْ هٰذَا الْبَلَدِ.
- Ik opende de deur.[316]	فَتَحْتُ الْبَابَ.
- De man telde zijn geld.[317]	عَدَّ الرَّجُلُ مَالَهُ.

Voorbeelden van een uitgebreide handeling:

- De crimineel slachtte de mensen van het dorp af.[318]	قَتَّلَ الْمُجْرِمُ أَهْلَ الْقَرْيَةِ.
- Ik reisde veel over de hele wereld.[319]	جَوَّلْتُ فِيْ مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا.
- Ik opende de deuren van de klaslokalen.[320]	فَتَّحْتُ أَبْوَابَ الْفُصُوْلِ.
- De man telde herhaaldelijk zijn geld.[321]	عَدَّدَ الرَّجُلُ مَالَهُ.

---

[314] Een andere mogelijke vertaling: “De crimineel heeft een man gedood.”
[315] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb in dit land rondgetrokken.”
[316] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de deur geopend.”
[317] Een andere mogelijke vertaling: “De man heeft zijn geld geteld.”
[318] Een andere mogelijke vertaling: “De crimineel heeft de mensen van het dorp afgeslacht.”
[319] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb veel over de hele wereld gereisd.”
[320] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de deuren van de klaslokalen geopend.”
[321] Een andere mogelijke vertaling: “De man heeft zijn geld herhaaldelijk geteld.”

Voorbeelden van at-Takthier uit de Koran:

- ﴿وَغَلَّقَتِ ٱلْأَبْوَٰبَ﴾ {En zij deed de deuren dicht.}[322]
- ﴿قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْىِۦ نِسَآءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَٰهِرُونَ ١٢٧﴾ {Hij zei: "Wij zullen hun zonen doden en hun dochters in leven laten. En voorwaar, wij zijn oppermachtig over hen."}[323]

Al-Moebaalaghah («الْمُبَالَغَةُ»)

Een intensieve handeling (*al-Moebaalaghah*) is een handeling die grondig en met grote kracht wordt verricht.

Voorbeelden van een niet-intensieve handeling:

- Ik brak het glas.[324] كَسَرْتُ الْكُوبَ.
- Ik sneed het touw.[325] قَطَعْتُ الْحَبْلَ.

Voorbeelden van een intensieve handeling:

- Ik verbrijzelde het glas.[326] كَسَّرْتُ الْكُوبَ.
- Ik sneed het touw in stukken.[327] قَطَّعْتُ الْحَبْلَ.

Voorbeelden van al-Moebaalaghah uit de Koran:

- ﴿ٱلَّذِى جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُۥ ٢﴾ {Degene die bezit verzamelt en het telt.}[328]
- ﴿فَجَعَلْنَٰهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾ {Daarom maakten Wij hen tot verhalen (in het land) en Wij vernietigden hen volledig.}[329]

---

[322] Soerah Yoesoef, Vers 23 (Soerah 12:23).
[323] Soerah al-A'raaf, Vers 127 (Soerah 7:127).
[324] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb het glas gebroken."
[325] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb het touw gesneden."
[326] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb het glas verbrijzeld."
[327] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb het touw in stukken gesneden."
[328] Soerah al-Hoemazah, Vers 2 (Soerah 104:2).
[329] Soerah Saba', Vers 19 (Soerah 34:19).

Merk op dat een uitgebreide handeling (*at-Takthier*) betrekking heeft op een aantal objecten of een aantal keer op één object.

Dit terwijl een intensieve handeling (*al-Moebaalaghah*) slechts één keer op één object betrekking heeft, maar met grote kracht.

Kortom:

- التَّكْثِيْرُ = كَسَّرْتُ الْأَقْلَامَ
- الْمُبَالَغَةُ = كَسَّرْتُ الْقَلَمَ

5) De zin «إِيَّاكَ وَالْكِلَابَ» betekent: “Pas op voor honden!”

Dit wordt **at-Tahdhier** «التَّحْذِيْرُ» (*waarschuwing*) genoemd. **Merk op** dat de Ism (*naamwoord*) na de Waaw «وَ» Mansoeb is.

De vorm «إِيَّاكَ» wordt voor het mannelijk enkelvoud gebruikt.
De vorm «إِيَّاكُمْ» wordt voor het mannelijk meervoud gebruikt.

De vorm «إِيَّاكِ» wordt voor het vrouwelijk enkelvoud gebruikt.
De vorm «إِيَّاكُنَّ» wordt voor het vrouwelijk meervoud gebruikt.

Hier volgt een Hadith:

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ، فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ». (رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ)

Vrije vertaling:

De Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “Passen jullie op voor afgunst, want voorwaar, afgunst eet de goede daden op net zoals het vuur het brandhout eet.”

(Overgeleverd door Aboe Daawoed)

6) De zin «إِنَّمَا أَنَا مُدَرِّسٌ» betekent: “Voorwaar, ik ben slechts een leraar” (namelijk: ik ben een leraar, en niets anders).

Het woord «إِنَّمَا» bestaat uit: «مَا» + «إِنَّ».[330]

Deze *Maa* «مَا» wordt **Maa al-Kaaffah** «مَا الْكَافَّةُ» (*de preventieve Maa*) genoemd. Dit omdat het verhindert dat *Ienna* «إِنَّ» de Ism erna Mansoeb kan maken.

We zeggen:

- Voorwaar, de daden worden alleen beoordeeld op de intenties. إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ.

Hier is het woord «الْأَعْمَالُ» Marfoe‘, en niet Mansoeb.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ لِلْفُقَرَآءِ﴾ {Voorwaar, de Zakaat is slechts voor de armen.}[331]

Het gebruik in een Djoemlah Fi‘liyyah

In tegenstelling tot «إِنَّ» wordt het woord «إِنَّمَا» ook in een Djoemlah Fi‘liyyah[332] gebruikt.[333]

Voorbeeld:

- Voorwaar, hij vertelt slechts een leugen. إِنَّمَا يَكْذِبُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ﴾ {Voorwaar, de moskeeën van Allah worden alleen onderhouden door degene die in Allah en de Laatste Dag gelooft ...}[334]

---

[330] Het woord «إِنَّمَا» kan worden vertaald als: “voorwaar, alleen”, “voorwaar, slechts”. Het woord «إِنَّمَا» voegt een beperking toe aan de betekenis over datgene waarover je spreekt.

[331] Soerah at-Tawbah, Vers 60 (Soerah 9:60).

[332] Een Djoemlah Fi‘liyyah (*verbale zin*) is een zin waarin het eerste woord een Fi‘l (*werkwoord*) is. (Zie ook: les 1 van deel 2 van het begeleidende boek.)

[333] Kortom: het woord «إِنَّمَا» kan aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah alsook Djoemlah Fi‘liyyah staan. Het woord «إِنَّ» kan alleen aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah staan.

[334] Soerah at-Tawbah, Vers 18 (Soerah 9:18).

7) *Wallaahi* «وَاللهِ» betekent: "Bij Allah", "(Ik zweer) bij Allah". Dit is een eed.[335]

In het Arabisch wordt dit **al-Qasam** «الْقَسَمُ» (*de eed*) genoemd. De verklaring die na de Qasam komt, wordt **Djawaab al-Qasam** «جَوَابُ الْقَسَمِ» (*het antwoord van de eed*) genoemd.

Als de Djawaab al-Qasam begint met een werkwoord dat in de Maadiy staat én bevestigend is, dan krijgt de Djawaab al-Qasam het benadrukte woord «لَقَدْ».[336]

Voorbeeld:

- Bij Allah! Voorzeker, ik was enorm blij. وَاللهِ لَقَدْ فَرِحْتُ كَثِيْرًا.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيۡتُونِ ١ وَطُورِ سِينِينَ ٢ وَهَٰذَا ٱلۡبَلَدِ ٱلۡأَمِينِ ٣ لَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ فِيٓ أَحۡسَنِ تَقۡوِيمٖ ٤﴾
  {Bij de vijg en de olijf. (En) bij de berg Sinaï. (En) bij deze veilige stad (Makkah). Voorzeker, Wij hebben de mens in de beste gestalte geschapen.}[337]

Echter, als het werkwoord in de Maadiy staat maar ontkennend is, dan krijgt de Djawaab al-Qasam niet de benadrukte Harf (*partikel*) «لَقَدْ».[338]

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik heb hem niet gezien. وَاللهِ مَا رَأَيْتُهُ.

8) Het werkwoord «أَمْسَى» betekent: "hij werd in de avond". Dit woord is een zus van «كَانَ».

Voorbeeld:

- Het weer werd in de avond aangenaam. أَمْسَى الْجَوُّ لَطِيْفًا.

Hier is het woord «الْجَوُّ» de Ism van «أَمْسَى», en het woord «لَطِيْفًا» is de Gabar van «أَمْسَى».

Zie «أَصْبَحَ» in les 17 voor meer informatie.

---

[335] De Waaw «وَ» die voor een Qasam (*eed*) wordt gebruikt, is een Harf Djarr. Om deze reden is de Ism (*naamwoord*) erna Madjroer. Dit moet niet verward worden met de Waaw al-'Atf «وَاوُ الْعَطْفِ» die "en" betekent.

[336] Het woord «لَقَدْ» is een Harf (*partikel*).

[337] Soerah at-Tien, Verzen 1-4 (Soerah 95:1-4).

[338] Zie les 2 voor meer informatie.

9) Merk op dat veel woorden die een aandoening aanduiden, conform het patroon «فُعَالٌ» zijn.

Voorbeelden:

-	صُدَاعٌ	“hoofdpijn”
-	زُكَامٌ	“verkoudheid”
-	دُوَارٌ	“duizeligheid”
-	سُعَالٌ	“hoest”

Voorbeeldzin:

-	Wat is er met jou aan de hand, o Zainab?	مَاذَا بِكِ يَا زَيْنَبُ؟
	Voorwaar, ik lijd aan hevige hoofdpijn.	إِنَّ بِيْ صُدَاعًا شَدِيْدًا.

10) Eén van de patronen van de Masdar (*infinitief*) is: «فَعَالٌ».

Voorbeelden:

-	ذَهَابٌ	“gaan”	van:	ذَهَبَ	“Hij ging”
-	نَجَاحٌ	“succes”	van:	نَجَحَ	“Hij was succesvol”

11) Het meervoud van «طَرِيْقٌ» “pad” is: «طُرُقٌ» “paden”.

En het meervoud van «طُرُقٌ» is: «طُرُقَاتٌ». Dit wordt **Djam‘ al-Djam‘** «جَمْعُ الْجَمْعِ» (*het meervoud van het meervoud*) genoemd.

Sommige Isms hebben een Djam‘ al-Djam‘.

Voorbeelden:

-	مَكَانٌ	“plaats”	→	أَمْكِنَةٌ	“plaatsen”	→	أَمَاكِنُ	(*Djam‘ al-Djam‘*)
-	سِوَارٌ	“armband”	→	أَسْوِرَةٌ	“armbanden”	→	أَسَاوِرُ	(*Djam‘ al-Djam‘*)
-	يَدٌ	“hand”[339]	→	أَيْدٍ	“handen”	→	أَيَادٍ	(*Djam‘ al-Djam‘*)

---

[339] Handig om te weten: het woord *Yad* «يَدٌ» heeft in het Arabisch meer dan twintig betekenissen. Eén ervan is “gunst”, die we zo meteen zullen zien.

De Djam‘ al-Djam‘ heeft meestal de betekenis van het meervoud. **Maar** in sommige gevallen heeft het een andere betekenis.

Voorbeelden:

- أَيْدٍ betekent: “handen”. Maar «أَيَادٍ» betekent: “gunsten”.
- بُيُوْتٌ betekent: “huizen”. Maar «بُيُوْتَاتٌ» betekent: “respectabele families”.

12) Het werkwoord «دَرَىٰ» betekent: “Hij wist”. En «أَدْرَىٰ» betekent: “Hij liet (hem) weten” (d.w.z. hij informeerde hem).

Voorbeeldzin:

- وَمَا أَدْرَاكَ أَنَّهُ يَكْذِبُ؟ “En wat liet jou weten/informeerde jou dat hij liegt?” (d.w.z.: “Hoe kwam jij te weten dat hij liegt?”)

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةِ ٱلۡقَدۡرِ ١ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ ٢ لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ خَيۡرٞ مِّنۡ أَلۡفِ شَهۡرٖ ٣﴾

  {Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard in de Nacht van de Beschikking. En wat zal jou informeren over de Nacht van de Beschikking? De Nacht van de Beschikking is beter dan duizend maanden.}[340]

Deze uitdrukking komt ongeveer dertien keer voor in de Koran.

13) De betekenis van de volgende dichtregel:

وَلَمْ أَرَ كَالْمَعْرُوْفِ: أَمَّا مَذَاقُهُ   فَحُلْوٌ، وَأَمَّا وَجْهُهُ فَجَمِيْلُ[341]

Vrije vertaling:

“En ik heb niet iets gezien zoals de goede daad: wat betreft zijn smaak,
(het) is zoet. En wat betreft zijn gezicht, (het) is mooi.”

---

[340] Soerah al-Qadr, Verzen 1-3 (Soerah 97:1-3).

[341] Het woord «جَمِيْلُ» zou een Tanwien moeten krijgen, maar dit is weggelaten vanwege metrische redenen.

Les 19

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Faa‘ala «فَاعَلَ»: in deze Baab is er een Alief «ا» na de eerste stamletter toegevoegd.

Voorbeelden:

-	قَابَلَ	“Hij ontmoette”
-	سَاعَدَ	“Hij hielp”
-	حَاوَلَ	“Hij probeerde”
-	رَاسَلَ	“Hij correspondeerde”
-	شَاهَدَ	“Hij aanschouwde”
-	لَاقَى	“Hij ontmoette”

De Moedaari‘ van Baab «فَاعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Dammah.

Voorbeelden:

-	يُقَابِلُ	“Hij ontmoet”	(***yoe**-qaabiel-oe*)
-	يُسَاعِدُ	“Hij helpt”	(***yoe**-saa‘ied-oe*)
-	يُحَاوِلُ	“Hij probeert”	(***yoe**-haawiel-oe*)
-	يُلَاقِيْ	“Hij ontmoet”	(***yoe**-laaqie*)

De Amr van Baab «فَاعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah en de uitgang van «تُقَابِلُ», krijgen we: «قَابِلْ» (*toe-**qaabiel*** → *Qaabiel*). De Yaa van het Naaqis werkwoord[342] wordt weggelaten.

Dus de Amr (*gebiedende wijs*) van «تُلَاقِيْ» is: «لَاقِ» “ontmoet”.

---

[342] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De Masdar van Baab «فَاعَلَ»

Deze Baab heeft twee Masdars:

1. Eén Masdar is conform het patroon: «مُفَاعَلَةٌ» (***moefaa'alat**-oen*).

Voorbeelden:

- سَاعَدَ → مُسَاعَدَةٌ “hulp”
- قَابَلَ → مُقَابَلَةٌ “ontmoeting”
- حَاوَلَ → مُحَاوَلَةٌ “proberen”

In Naaqis werkwoorden verandert “**aya**” «ـيَـ» in: “**aa**” «ـَا».

Voorbeelden:

- لَاقٰى → مُلَاقَاةٌ “ontmoeting” Dit is oorspronkelijk: مُلَاقَيَةٌ
- بَارٰى → مُبَارَاةٌ “wedstrijd” Dit is oorspronkelijk: مُبَارَيَةٌ

2. De tweede Masdar is conform het patroon: «فِعَالٌ» (***fie'aal**-oen*).

Voorbeelden:

- جَاهَدَ → جِهَادٌ “inspannen”
- نَافَقَ → نِفَاقٌ “hypocrisie”

In de Naaqis werkwoorden verandert de Yaa «ى» in een Hamzah «ء».

Voorbeelden:

- نَادٰى → نِدَاءٌ “roepen” Dit is oorspronkelijk: نِدَايٌ

De Ism al-Faa‘iel van Baab «فَاعَلَ»

Zoals we bij de vorige Abwaab hebben gezien, wordt de Harf al-Moedaari‘ah bij de Ism al-Faa‘iel vervangen door «مُـ».[343]

Voorbeelden:

- يُرَاسِلُ → مُرَاسِلٌ “Degene die correspondeert”, “correspondent”
- يُشَاهِدُ → مُشَاهِدٌ “Degene die aanschouwt”, “aanschouwer”
- يُلَاقِيْ → مُلَاقٍ “Degene die ontmoet”, “ontmoeter”
- يُنَادِيْ → مُنَادٍ “Degene die roept”, “roeper”

De Ism al-Maf‘oel van Baab «فَاعَلَ»

De Ism al-Faa‘iel is net als de Ism al-Faa‘iel behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft.[344]

Voorbeelden:

- يُرَاقِبُ → مُرَاقِبٌ “Degene die observeert” → مُرَاقَبٌ “Datgene wat geobserveerd wordt”
- يُخَاطِبُ → مُخَاطِبٌ “Degene die aanspreekt” → مُخَاطَبٌ “Aangesproken persoon”
- يُنَادِيْ → مُنَادٍ “Degene die roept” → مُنَادًى “Degene die geroepen wordt”
- يُبَارِكُ “Hij zegent” → مُبَارَكٌ “Gezegend”

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «اِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «فَاعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan heeft dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[345]

Voorbeeld:

- يُهَاجِرُ “Hij emigreert” → مُهَاجَرٌ “plaats van emigratie”

---

[343] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «فَاعَلَ» is conform het patroon «مُفَاعِلٌ».

[344] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «فَاعَلَ» is conform het patroon «مُفَاعَلٌ».

[345] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «فَاعَلَ» zijn conform het patroon: «مُفَاعَلٌ».
In alle Abwaab van de Mazied hebben de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel (zie les 16).

2) In les 17 hebben we kennisgemaakt met de Laam al-Ibtidaa’ «لَامُ الْإِبْتِدَاءِ» (*de Laam van het begin*).

Voorbeeld:

- Voorzeker, jouw huis is mooier. لَبَيْتُكَ أَجْمَلُ.

Als we nu ook «إِنَّ» in deze zin willen gebruiken, dan dient de Laam naar de Gabar te worden ‘geduwd’ omdat twee partikels van benadrukking niet op één plaats mogen samenkomen.

De zin wordt dan:

- Voorwaar, jouw huis is zeker mooier. إِنَّ بَيْتَكَ لَأَجْمَلُ.

Nadat de Laam van zijn oorspronkelijke positie is verwijderd, wordt de Laam niet meer Laam al-Ibtidaa’ genoemd. Het wordt nu **Laam al-Moezahlaqah** «اللَّامُ الْمُزَحْلَقَةُ» (*de verschoven Laam*) genoemd.

Een zin met zowel «إِنَّ» als de Laam «لَ» is meer benadrukt dan een zin met alleen «إِنَّ» of alleen de Laam «لَ».[346]

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ ٤﴾ {Voorwaar, jullie God is zeker één.}[347]
- ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِى بِبَكَّةَ﴾ {Voorwaar, het eerste Huis dat voor de mensen (ter aanbidding) is toegewezen, is zeker dat in Bakkah.}[348]
- ﴿وَإِنَّ أَوْهَنَ ٱلْبُيُوتِ لَبَيْتُ ٱلْعَنكَبُوتِ﴾ {En voorwaar, het zwakste van de huizen is zeker het huis van de spin.}[349]
- ﴿إِنَّ أَنكَرَ ٱلْأَصْوَٰتِ لَصَوْتُ ٱلْحَمِيرِ ١٩﴾ {Voorwaar, de meest verafschuwde van de stemmen is zeker de stem van de ezel.}[350]
- ﴿يسٓ ١ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ٣﴾ {Yaa Sien. Bij de wijze Koran. Voorwaar, jij (Profeet Mohammed) bent zeker één van de boodschappers.}[351]

---

[346] Handig om te weten: de Laam al-Moezahlaqah kan alleen in combinatie met «إِنَّ» komen.

[347] Soerah as-Saaffaat, Vers 4 (Soerah 37:4).

[348] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 96 (Soerah 3:96). De naam *Bakkah* is een andere benaming voor Makkah.

[349] Soerah al-‘Ankaboet, Vers 41 (Soerah 29:41).

[350] Soerah Loeqmaan, Vers 19 (Soerah 31:19).

[351] Soerah Yaa Sien, Verzen 1-3 (Soerah 36:1-3).

3) De Harf (*partikel*) «قَدْ» kan vóór een Maadiy alsook Moedaari‘ werkwoord staan.

De Harf «قَدْ» vóór de Maadiy

Als «قَدْ» vóór de Maadiy staat, dan duidt het Ta’kied «التَّأْكِيْدُ» (*zekerheid*) aan.

Voorbeelden:

- De leraar is de klas al binnengetreden.	قَدْ دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ.
- Jij hebt veel lessen gemist.	قَدْ فَاتَتْكَ دُرُوْسٌ.

De Harf «قَدْ» vóór de Moedaari‘

Als «قَدْ» vóór de Moedaari‘ staat, dan duidt het één van de volgende dingen aan:

1. Twijfel of mogelijkheid «الشَّكُّ وَالْإِحْتِمَالُ».

Voorbeelden:

- De directeur komt misschien morgen terug.	قَدْ يَعُوْدُ الْمُدِيْرُ غَدًا.
- Het kan vandaag regenen.	قَدْ يَنْزِلُ الْمَطَرُ الْيَوْمَ.

2. Zeldzaamheid of schaarste «التَّقْلِيْلُ». Dit houdt in dat het de betekenis van “soms” overbrengt.

Voorbeelden:

- De luie student slaagt soms.	قَدْ يَنْجَحُ الطَّالِبُ الْكَسْلَانُ.[352]
- De leugenaar spreekt soms de waarheid.	قَدْ يَصْدُقُ الْكَذُوْبُ.

3. Zekerheid «التَّحْقِيْقُ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَقَد تَّعۡلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡۖ﴾ {“… terwijl jullie zeker weten dat ik voorzeker de Boodschapper van Allah tot jullie ben.”}[353]

---

[352] أَيْ: أَحْيَانًا يَنْجَحُ الطَّالِبُ الْكَسْلَانُ

[353] Soerah as-Saff, Vers 5 (Soerah 61:5).

4) Het meervoud van «ذُو» "bezitter van" is: «ذَوُو» "bezitters van". Het wordt net als het mannelijk meervoud verbogen, namelijk: de Raf‘-uitgang is een Waaw «و», en de Nasb-uitgang en Djarr-uitgang is een Yaa «ي».

Voorbeelden:

Raf‘: ذَوُو الْقُرْبَى أَحَقُّ بِمُسَاعَدَتِكَ "Familieleden hebben meer recht op jouw hulp."[354]

Hier is «ذَوُو» Marfoe‘ omdat het Moebtada’ is. En de Raf‘-uitgang is de Waaw «و».

Nasb: سَاعِدْ ذَوِي الْعِلْمِ "Help de mensen van kennis."[355]

Hier is «ذَوِي» Mansoeb omdat het Maf‘oel Bihi is. En de Nasb-uitgang is de Yaa «ي».

Djarr: سَأَلْتُ عَنْ ذَوِي الْحَاجَاتِ "Ik vroeg over de behoeftigen."[356]

Hier is «ذَوِي» Madjroer omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr. En de Djarr-uitgang is de Yaa «ي».

Het woord «أُولُو»

Het woord «أُولُو» "bezitters van" is net zoals «ذَوُو» wat betreft betekenis en verbuiging.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالُوا۟ نَحْنُ أُو۟لُوا۟ قُوَّةٍ وَأُو۟لُوا۟ بَأْسٍ شَدِيدٍ وَٱلْأَمْرُ إِلَيْكِ فَٱنظُرِى مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾﴾

  {Zij zeiden: "Wij zijn de bezitters van kracht en de bezitters van sterke macht. En de zaak is aan u. Dus kijk maar wat u beveelt."}[357]

5) In les 3 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met «لٰكِنَّ» "maar". Het is een zus van «إِنَّ». De Ism (*naamwoord*) van «لٰكِنَّ» is Mansoeb.

Voorbeeld:

- Bilaal is gekomen, maar Haamied niet. جَاءَ بِلَالٌ، لٰكِنَّ حَامِدًا لَمْ يَجِئْ.

---

[354] Letterlijke vertaling: "De bezitters van verwantschap hebben meer recht op jouw hulp."
[355] Letterlijke vertaling: "Help de bezitters van kennis."
[356] Letterlijke vertaling: "Ik vroeg de bezitters van behoefte."
[357] Soerah an-Naml, Vers 33 (Soerah 27:33).

De Noen van «لٰكِنَّ» heeft een Shaddah, maar het wordt ook gebruikt zonder de Shaddah: «لٰكِنْ».

Het gebruik zonder de Shaddah: «لٰكِنْ»

[Wanneer «لٰكِنَّ» zonder de Shaddah wordt gebruikt, dan] verliest het in dit geval twee kenmerken:

1. Het maakt de Ism (*naamwoord*) erna niet Mansoeb.

Voorbeeld:

- De leraar is gekomen, maar de studenten niet. جَاءَ الْمُدَرِّسُ، لٰكِنِ الطُّلَّابُ مَا جَاءُوْا.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَٰكِنِ ٱلظَّٰلِمُونَ ٱلۡيَوۡمَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ٣٨﴾ {Maar de onrechtplegers verkeren vandaag in duidelijke dwaling.}[358]

2. Het mag ook in een Djoemlah Fi'liyyah worden gebruikt.[359]

Voorbeeld:

- Ali was afwezig, maar Ahmad was aanwezig. غَابَ عَلِيٌّ، وَلٰكِنْ حَضَرَ أَحْمَدُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَٰكِن لَّا يَشۡعُرُونَ ١٢﴾ {... maar zij beseffen (het) niet.}[360]

6) De «كَ» in «أُولٰئِكَ» ، «تِلْكَ» ، «ذٰلِكَ» mag worden vervangen door: «كِ» ، «كُمْ» en «كُنَّ», afhankelijk van de persoon of personen tot wie je spreekt.

Voorbeelden:

	Enkelvoud	*Meervoud*
Mannelijk:	لِمَنْ ذٰلِكَ الْبَيْتُ يَا بِلَالُ؟	لِمَنْ ذٰلِكُمُ الْبَيْتُ يَا إِخْوَانُ؟
Vrouwelijk:	لِمَنْ ذٰلِكِ الْبَيْتُ يَا مَرْيَمُ؟	لِمَنْ ذٰلِكُنَّ الْبَيْتُ يَا أَخَوَاتُ؟

---

[358] Soerah Maryam, Vers 38 (Soerah 19:38). **Merk op** dat het «الظَّالِمُوْنَ» is, en niet: «الظَّالِمِيْنَ».

[359] Een Djoemlah Fi'liyyah (*verbale zin*) is een zin waarin het eerste woord een Fi'l (*werkwoord*) is. Het woord «لٰكِنْ» kan dus in een Djoemlah Ismiyyah alsook in een Djoemlah Fi'liyyah worden gebruikt.

[360] Soerah al-Baqarah, Vers 12 (Soerah 2:12).

	Enkelvoud	*Meervoud*
Mannelijk:	تِلْكَ السَّاعَةُ جَمِيْلَةٌ يَاحَامِدُ	تِلْكُمْ السَّاعَةُ جَمِيْلَةٌ يَا إِخْوَانُ
Vrouwelijk:	تِلْكِ السَّاعَةُ جَمِيْلَةٌ يَا مَرْيَمُ	تِلْكُنَّ السَّاعَةُ جَمِيْلَةٌ يَا أَخَوَاتُ

Dit wordt **Tasarroef Kaaf al-Gitaab** «تَصَرُّفُ كَافِ الْخِطَابِ» genoemd, en het is ter keuze.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ كَذَٰلِكِ﴾ {Hij zei: "Zo (zal het zijn)."}[361]
- ﴿ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ {"Dat is beter voor jullie …"}[362]
- ﴿أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُوْلَٰٓئِكُمْ﴾ {Zijn jullie ongelovigen beter dan zij?}[363]
- ﴿وَنُودُوٓا۟ أَن تِلْكُمُ ٱلْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝٤٣﴾ {En tot hen zal er worden geroepen: "Dit is het Paradijs dat jullie hebben geërfd vanwege dat wat jullie plachten te doen."}[364]

7) De Moedaari' wordt soms gebruikt om de Amr (*gebiedende wijs*) aan te duiden.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ﴾ {Jullie moeten geloven in Allah en Zijn Boodschapper.}[365]

Hier staat «تُؤْمِنُوْنَ» voor: «آمِنُوْا» "geloof", "jullie moeten geloven" (*gebiedende wijs*). Daarom is het woord «يَغْفِرْ» in het volgende Koranvers Madjzoem.[366]

Op de volgende bladzijde staan de twee Koranverzen achter elkaar.

---

[361] Soerah Maryam, Vers 21 (Soerah 19:21).
[362] Soerah al-Baqarah, Vers 54 (Soerah 2:54).
[363] Soerah al-Qamar, Vers 43 (Soerah 54:43).
[364] Soerah al-A'raaf, Vers 43 (Soerah 7:43).
[365] Soerah as-Saff, Vers 11 (Soerah 61:11).
[366] Zie les 13 voor meer informatie over al-Djazmoe bit-Talab «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ».

﴿تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَٰهِدُونَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ (١١) يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ وَمَسَٰكِنَ طَيِّبَةً فِى جَنَّٰتِ
عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ (١٢)﴾

Vrije vertaling:

{Jullie moeten geloven in Allah en Zijn Boodschapper, en jullie moeten strijden op de Weg van Allah met jullie bezittingen en jullie levens. Dat is beter voor jullie, als jullie het maar wisten. Hij (Allah) zal jullie zonden vergeven, en jullie Tuinen doen binnentreden waaronder rivieren stromen en (Hij zal jullie) goede Huizen (doen binnentreden) in de Tuinen van ‘Adn. Dat is de grootse Overwinning.}[367]

8) Eén van de patronen van de Masdar is: «فِعَالَةٌ».

Voorbeelden:

- عِيَادَةٌ	“ziekenbezoek”	Dit komt van het werkwoord: عَادَ “Hij bezocht de zieke”
- قِرَاءَةٌ	“lezen”	Dit komt van het werkwoord: قَرَأَ “Hij las”

9) Het woord «مُضِيٌّ» “voorbijgaan”, “verstrijken” is de Masdar van «يَمْضِيْ – مَضٰى».

Het is conform het patroon: «فُعُوْلٌ».

Het woord «مُضِيٌّ» is dus oorspronkelijk «مُضُوْيٌ», maar vanwege de laatste letter Yaa is de Waaw veranderd in een Yaa, en de Dammah van de letter «ض» is vervolgens veranderd in een Kasrah. Het woord is hierdoor als volgt geworden: «مُضِيٌّ» (***moediyy**-oen*).[368]

10) Het gebroken meervoudspatroon «فَعَالِلُ».

Voorbeelden:

- دَفَاتِرُ	“schriften”
- فَنَادِقُ	“hotels”

---

[367] Soerah as-Saff, Verzen 11-12 (Soerah 61:11-12).

[368] Overzicht: «مُضُوْيٌ» → «مُضُيْيٌ» → «مُضِيْيٌ» → «مُضِيٌّ».

Dit patroon wordt **Moentahal Djoemoe‘** «مُنْتَهَى الْجُمُوْعِ» (*het uiterste van het meervoud*) genoemd.[369] Zijn enkelvoudsvorm bestaat uit vier letters, zoals «دَفْتَرٌ» en «فُنْدُقٌ».

Als het meervoud van een woord dat uit meer dan vier letters bestaat conform dit patroon wordt gevormd, dan worden er slechts vier letters in het meervoud behouden en de rest wordt weggelaten.

Voorbeeld:

- بَرْنَامَجٌ “programma”

Dit woord bestaat uit zes letters. Het meervoud hiervan is: «بَرَامِجُ» “programma’s”.

Merk op dat de letters Noen «ن» en Alief «ا» zijn weggelaten.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- سَفَرْجَلٌ “kweepeer” → سَفَارِجُ “kweeperen”
- عَنْكَبُوْتٌ “spin” → عَنَاكِبُ “spinnen”
- عَنْدَلِيْبٌ “nachtegaal” → عَنَادِلُ “nachtegalen”
- مُسْتَشْفًى “ziekenhuis” → مَشَافٍ “ziekenhuizen”[370] [oorspronkelijk: مَشَافِيُ]

11) Het meervoud van «خَطِيْئَةٌ» “zonde” is: «خَطَايَا» “zonden”.

Hier zijn wat voorbeelden van woorden conform dit patroon:

- هَدِيَّةٌ “cadeau” → هَدَايَا “cadeaus”
- مَنِيَّةٌ “lot”, “dood” → مَنَايَا *(geen Nederlandse vertaling voor het meervoud)*[371]
- زَاوِيَةٌ “hoek” → زَوَايَا “hoeken”

---

[369] Het meervoudspatroon «فَعَالِيْلُ» wordt ook **Moentahal Djoemoe‘** «مُنْتَهَى الْجُمُوْعِ» genoemd.

Voorbeelden:

- فَنَاجِيْنُ : فِنْجَانٌ
- دَكَاكِيْنُ : دُكَّانٌ

[370] Het woord «مُسْتَشْفًى» heeft ook een ongebroken vrouwelijk meervoud: «مُسْتَشْفَيَاتٌ» “ziekenhuizen”.

[371] Handig om te weten: in het Nederlands zijn er zelfstandige naamwoorden die je niet in het meervoud kunt zetten. Enkele voorbeelden hiervan zijn: “goud”, “melk”, “begin”, “hoop”, “aanleg”.

Les 20

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Tafa‘‘ala («تَفَعَّلَ»): deze Baab wordt gevormd door «تَ» “Ta” vooraf te laten gaan aan Baab «فَعَّلَ» *(ta + fa‘‘ala)*.[372]

Voorbeelden:

-	تَعَلَّمَ	“Hij leerde”
-	تَكَلَّمَ	“Hij sprak”
-	تَغَدّٰى	“Hij lunchte”
-	تَلَقّٰى	“Hij ontving”

De Moedaari‘ van Baab **«تَفَعَّلَ»**

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Fathah.

Voorbeelden:

-	يَتَكَلَّمُ	“Hij spreekt”	(*ya-takallam-oe*)
-	يَتَلَقّٰى	“Hij ontvangt”	(*ya-talaqqaa*)

Deze Baab begint met een Taa’ («ت»), en als de Harf al-Moedaari‘ah ook een Taa’ is, dan komen twee Taa’s samen. Deze combinatie is een beetje moeilijk om uit te spreken. Om deze reden mag één van de Taa’s worden weggelaten in geschreven werken.

Hier zijn twee voorbeelden uit de Koran:

- ﴿تَنَزَّلُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ فِيهَا﴾ {Daarin dalen de Engelen en de Roeh neer.}[373]

Merk op dat «تَنَزَّلُ» staat voor: «تَتَنَزَّلُ».

- ﴿وَلَا تَجَسَّسُوا۟﴾ {En bespioneer (elkaar) niet.}[374]

Merk op dat «لَا تَجَسَّسُوْا» staat voor: «لَا تَتَجَسَّسُوْا».

---

[372] «تَفَعَّلَ» = «فَعَّلَ» + «تَ».

[373] Soerah al-Qadr, Vers 4 (Soerah 97:4). Met “Roeh” wordt hier Engel Djibriel ﷺ mee bedoeld.

[374] Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 12 (Soerah 49:12).

De Amr van Baab «تَفَعَّلَ»

De Amr wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeeld:

- تَتَكَلَّمُ → تَكَلَّمْ “Praat!” (*ta*-***takallam***-*oe* : ***takallam***)

In Naaqis werkwoorden wordt de laatste Alief – dat als een Yaa wordt geschreven – weggelaten.[375]

Voorbeeld:

- تَتَغَدّٰى → تَغَدَّ “Lunch!” (*ta*-***taghaddaa*** : ***taghadda***)

De Masdar van Baab «تَفَعَّلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَعُّلٌ».

Voorbeelden:

- تَحَدَّثَ “Hij sprak” → تَحَدُّثٌ “spreken”
- تَذَكَّرَ “Hij herinnerde” → تَذَكُّرٌ “herinneren”

In Naaqis werkwoorden verandert de Dammah van de tweede stamletter in een Kasrah, omdat de laatste letter een Yaa is.

Voorbeelden:

- تَلَقّٰى “Hij ontving” → تَلَقٍّ “ontvangen” Met «الْ» wordt het: «التَّلَقِّيْ»
(*talaqq**ie**-n* i.p.v.: *talaqq**oey**-oen*)

---

[375] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Ism al-Faa‘iel van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Faa‘iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door «مُـ».[376] De tweede stamletter krijgt een Kasrah.

Voorbeelden:

- يَتَعَلَّمُ "Hij leert" → مُتَعَلِّمٌ "geschoold"
- يَتَزَوَّجُ "Hij trouwt" → مُتَزَوِّجٌ "getrouwd"

De Ism al-Maf‘oel van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Maf‘oel is net als de Ism al-Faa‘iel behalve dat de tweede stamletter (*‘Ayn Kalimah*) een Fathah heeft.[377]

Voorbeeld:

- يَتَكَلَّمُ "Hij praat" → مُتَكَلَّمٌ "Degene tegen wie er wordt gesproken"

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[378]

Voorbeelden:

- مُتَوَضَّأٌ "plaats van Woedoe"
- مُتَنَفَّسٌ "plaats van ademhalen", "uitlaatklep"

---

[376] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «تَفَعَّلَ» is conform het patroon «مُتَفَعِّلٌ».

[377] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «تَفَعَّلَ» is conform het patroon «مُتَفَعَّلٌ».

[378] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «تَفَعَّلَ» zijn conform het patroon: «مُتَفَعَّلٌ».

De duiding van Baab «تَفَعَّلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, **al-Moetaawa'ah** «الْمُطَاوَعَةُ» aan. Dit houdt in dat het lijdend voorwerp (*Maf'oel Bihi*) van een werkwoord het onderwerp (*Faa'iel*) wordt.

Voorbeeld:

- Mijn vader gaf mij ten huwelijk aan Zainab.[379] زَوَّجَنِيْ أَبِيْ زَيْنَبَ.

Hier is "mijn vader" het onderwerp. En er zijn twee lijdende voorwerpen: "mij" en "Zainab".

Als nu Baab «تَفَعَّلَ» wordt gebruikt, dan wordt "ik" (*mij*) het onderwerp en "Zainab" wordt het lijdend voorwerp; en "mijn vader" speelt helemaal geen rol meer in de zin.

Voorbeeld:

- Ik trouwde met Zainab.[380] تَزَوَّجْتُ زَيْنَبَ.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Bilaal leerde mij zwemmen.[381] عَلَّمَنِيْ بِلَالٌ السِّبَاحَةَ.
- Ik leerde zwemmen.[382] تَعَلَّمْتُ السِّبَاحَةَ.

2) De zin «لَمَّا سَمِعْتُ الْأَذَانَ ذَهَبْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ» betekent: "Toen ik de Adhaan hoorde, ging ik naar de moskee."

Hier is «لَمَّا» "toen" een Zarf az-Zamaan «ظَرْفُ الزَّمَانِ» (*bijwoordelijke bepaling van tijd*). Het werkwoord dat erna komt en zijn Djawaab dienen in de Maadiy (*verleden tijd*) te staan.

Voorbeeld:

- Toen Roeqayyah stierf, trouwde hij met haar zus. لَمَّا تُوُفِّيَتْ رُقَيَّةُ تَزَوَّجَ أُخْتَهَا.[383]

---

[379] Een andere mogelijke vertaling: "Mijn vader heeft mij ten huwelijk aan Zainab gegeven."
[380] Een andere mogelijke vertaling: "Ik ben met Zainab getrouwd."
[381] Een andere mogelijke vertaling: "Bilaal heeft mij het zwemmen geleerd."
[382] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb het zwemmen geleerd."
[383] Het woord «تُوُفِّيْ» is de Madjhoel vorm (*passieve vorm*) van: «مَاتَ». De Ism al-Maf'oel is: «مُتَوَفًّى».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ فَلَمَّا رَءَا ٱلْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ ﴾ {En toen hij de maan zag opkomen, zei hij: “Dit is mijn Heer.”}[384]

Deze *Lammaa* «لَمَّا» wordt **Lammaa al-Hienieyyah** «لَمَّا الْحِيْنِيَّةُ» (*Lammaa van tijd*) genoemd.

Het dient niet te worden verward met de «لَمَّا» die “nog niet” betekent.[385] Deze *Lammaa* «لَمَّا» wordt **Lammaa al-Djaaziemah** «لَمَّا الْجَازِمَةُ» genoemd.[386]

3) Het woord «نَحْنُ» “wij” heeft soms specificatie nodig.

Voorbeelden:

- نَحْنُ الطُّلَّابَ	“Wij, de studenten”
- نَحْنُ التُّجَّارَ	“Wij, de handelaren”
- نَحْنُ الْمُسْلِمِيْنَ	“Wij, de moslims”

Dit proces wordt **al-Igtisaas** «الْإِخْتِصَاصُ» (*de specificatie*) genoemd.

De Ism die na «نَحْنُ» komt, wordt **al-Magsoes** «الْمَخْصُوْصُ» (*datgene wat gespecificeerd is*) genoemd. Zoals je kunt zien, is deze Ism Mansoeb omdat het Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ» is van het veronderstelde werkwoord «أَخُصُّ» “ik specificeer”, “ik bedoel”.

Voorbeelden:

- Wij, Indiërs, spreken een aantal talen.	نَحْنُ الْهُنُوْدَ نَتَكَلَّمُ عِدَّةَ لُغَاتٍ.
- Wij, moslims, eten geen varkensvlees.	نَحْنُ الْمُسْلِمِيْنَ لَا نَأْكُلُ لَحْمَ الْخِنْزِيْرِ.
- Wij, de uitmuntende studenten, ontvingen prijzen.	نَحْنُ الطَّلَبَةَ الْمُتَفَوِّقِيْنَ حَصَلْنَا جَوَائِزَ.
- Wij, de erfgenamen van de overledene, stemmen daarmee in.	نَحْنُ وَرَثَةَ الْمُتَوَفّٰى نُوَافِقُ عَلٰى ذٰلِكَ.

---

[384] Soerah al-An‘aam, Vers 77 (Soerah 6:77).

[385] Zie: deel 2, les 21 punt 2 van het begeleidende boek.

[386] De Lammaa al-Djaaziemah maakt de Fi‘l Moedaari‘ Madjzoem.

Les 21

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Tafaa'ala «تَفَاعَلَ»: deze Baab wordt gevormd door een «تَ» "Ta" vooraf te laten gaan aan Baab «فَاعَلَ» (*ta* + *faa'ala*).[387]

Voorbeelden:

- تَكَاسَلَ	"Hij was lui"
- تَثَاءَبَ	"Hij gaapte"
- تَفَاءَلَ	"Hij was optimistisch"
- تَبَاكَى	"Hij deed alsof hij huilde"
- تَشَاجَرُوْا	"Zij maakten ruzie met elkaar"

De Moedaari' van Baab «تَفَاعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari'ah een Fathah.

Voorbeelden:

- يَتَكَاسَلُ	"Hij is lui"
- يَتَثَاءَبُ	"Hij gaapt"
- يَتَبَاكَى	"Hij doet alsof hij huilt"

Net zoals in Baab «تَفَعَّلَ», mag ook in deze Baab «تَفَاعَلَ» de Harf al-Moedaari'ah "Ta" «تَ» worden weggelaten in schrift.

Hier volgen enkele voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلۡنَٰكُمۡ شُعُوبٗا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓاْ﴾ {En Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt, opdat jullie elkaar leren kennen.}[388]

  Hier staat «تَعَارَفُوْا» voor: «تَتَعَارَفُوْا».

---

[387] «تَفَاعَلَ» = «فَاعَلَ» + «تَ».

[388] Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 13 (Soerah 49:13).

- ﴿ وَلَا تَنَابَزُوا۟ بِٱلْأَلْقَٰبِ ۖ ﴾ {En spreken jullie elkaar niet aan met (beledigende) bijnamen.}[389]

  Hier staat «تَنَابَزُوْا» voor: «تَتَنَابَزُوْا».

- ﴿ وَلَا تَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ ۚ ﴾ {En help elkaar niet in zonde en overtreding.}[390]

  Hier staat «لَا تَعَاوَنُوْا» voor: «لَا تَتَعَاوَنُوْا».

De Amr van Baab «تَفَاعَلَ»

De Amr wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeeld:

- تَتَنَاوَلُ → تَنَاوَلْ “Neem!” (*ta*-***tanaawal***-*oe* : ***tanaawal***)

In Naaqis werkwoorden wordt de laatste letter Alief – die als een Yaa «ى» wordt geschreven – weggelaten.

Voorbeeld:

- تَتَبَاكَىٰ → تَبَاكَ “Doe alsof je huilt!” (*ta*-***tabaakaa*** **:** ***tabaaka***)

De Masdar van Baab «تَفَاعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَاعُلٌ».

Voorbeelden:

- تَنَاوَلَ “Hij nam” → تَنَاوُلٌ “nemen”
- تَشَاءَمَ “Hij was pessimistisch” → تَشَاؤُمٌ “pessimisme”

---

[389] Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 11 (Soerah 49:11).

[390] Soerah al-Maa-idah, Vers 2 (Soerah 5:2).

In Naaqis werkwoorden verandert de tweede stamletter in een Kasrah.[391]

Voorbeeld:

- تَبَاكٰى → تَبَاكٍ (التَّبَاكِيْ) Dit staat voor: تَبَاكُيٌ

De Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel van Baab «تَفَاعَلَ»

De Ism al-Faa‘iel en de Ism al-Maf‘oel worden gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door «مُـ».

De tweede stamletter heeft in de Ism al-Faa‘iel een Kasrah: «مُتَفَاعِلٌ».
De tweede stamletter heeft in de Ism al-Maf‘oel een Fathah: «مُتَفَاعَلٌ».

Voorbeeld:

- يَتَنَاوَلُ “Hij nam”
- مُتَنَاوِلٌ “Degene die neemt” *Ism al-Faa‘iel*
- مُتَنَاوَلٌ “Datgene wat genomen wordt” *Ism al-Maf‘oel*

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «اِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «تَفَاعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[392]

Voorbeelden:

- مُتَنَاوَلٌ “Plaats van nemen”, “Plaats van bereik”
- يَجِبُ أَنْ لَا تُتْرَكَ الْأَدْوِيَةُ فِيْ مُتَنَاوَلِ أَيْدِي الْأَطْفَالِ “Medicijnen dienen niet te worden gelaten in het handbereik van kinderen.”[393]

---

[391] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

[392] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «تَفَاعَلَ» zijn conform het patroon: «مُتَفَاعَلٌ».

[393] Letterlijke vertaling: “Medicijnen dienen niet te worden gelaten in het bereik van de handen van de kinderen.”

De duiding van Baab «تَفَاعَلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, het volgende aan:

1. wederkerige handeling «الْمُشَارَكَةُ»;

Voorbeelden:

- سَأَلَ “Hij vroeg” → تَسَاءَلَ النَّاسُ “De mensen vroegen aan elkaar”
- تَعَاوَنَ النَّاسُ “De mensen hielpen elkaar”, “De mensen werkten samen”

2. voorgewende handeling[394] «إِظْهَارُ مَا لَيْسَ فِي الْبَاطِنِ».

Voorbeelden:

- تَمَارَضَ “Hij deed alsof hij ziek was”
- تَنَاوَمَ “Hij deed alsof hij sliep”
- تَعَامٰى “Hij deed alsof hij blind was”

2) Het woord «لَيْتَ» is een zus van *Ienna* «إِنَّ».

Het wordt gebruikt om:

a. Een wens uit te drukken die onmogelijk is «طَلَبٌ مَا لَا طَمَعَ فِيْهِ»; *of*
b. Een wens uit te drukken die verafgelegen is (d.w.z. het wel kan worden verkregen, maar met veel moeite) «طَلَبٌ مَا فِيْهِ عُسْرٌ».

Voorbeelden:

- لَيْتَ النُّجُوْمَ قَرِيْبَةٌ “Waren de sterren maar dichtbij” (onmogelijke wens)

Hier is het woord «النُّجُوْمَ» de Ism van «لَيْتَ», en het woord «قَرِيْبَةٌ» is de Gabar van «لَيْتَ».

- لَيْتَنِيْ غَنِيٌّ “Was ik maar rijk” (verafgelegen wens)

Hier is «يْ» de Ism van «لَيْتَ», en het woord «غَنِيٌّ» is de Gabar van «لَيْتَ».

---

[394] Dat wil zeggen: doen alsof.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Keerde de jeugd maar terug. لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُوْدُ.

Hier is het woord «الشَّبَابَ» de Ism van «لَيْتَ», en de Djoemlah Fi‘liyyah «يَعُوْدُ» is de Gabar van «لَيْتَ».

- Wat zou ik willen dat mijn moeder mij niet had gebaard. لَيْتَ أُمِّيْ لَمْ تَلِدْنِيْ.

Hier is het woord «أُمِّ» de Ism van «لَيْتَ», en de Djoemlah Fi‘liyyah «لَمْ تَلِدْنِيْ» is de Gabar van «لَيْتَ».

- Had ik maar veel geld zodat ik Sadaqah kan geven.[395] لَيْتَ لِيْ مَالًا كَثِيْرًا فَأَتَصَدَّقَ.

Hier is het woord «مَالًا» de Ism van «لَيْتَ», en «لِيْ» is de Gabar van «لَيْتَ».

Soms staat de Harf an-Nidaa’[396] «يَا» vóór «لَيْتَ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿يَٰلَيۡتَنِي كُنتُ تُرَٰبَۢا ٤٠﴾ {“O wee ik, was ik maar stof geweest!”}[397]
- ﴿قِيلَ ٱدۡخُلِ ٱلۡجَنَّةَۖ قَالَ يَٰلَيۡتَ قَوۡمِي يَعۡلَمُونَ ٢٦﴾ {Er werd gezegd: “Treed het Paradijs binnen.” Hij zei: “O, wist mijn volk maar.”}[398]
- ﴿قَالَتۡ يَٰلَيۡتَنِي مِتُّ قَبۡلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسۡيٗا مَّنسِيّٗا ٢٣﴾ {Zij zei: “O wee ik, was ik hiervóór maar gestorven en volkomen vergeten.”}[399]

---

[395] In «فَأَتَصَدَّقَ» is de Moedaari‘ Mansoeb vanwege de «فَ» die **al-Faa’ as-Sababiyyah** «الْفَاءُ السَّبَبِيَّةُ» wordt genoemd. Het komt na een ontkenning of na een Talab «الطَّلَبُ». We hebben in les 15 geleerd dat de *Amr, Nahy* en *Istifhaam* onder Talab vallen. Een “wens” is ook een Talab.

Dus als een Moedaari‘ werkwoord geconnecteerd is aan een Talab door middel van de «فَ», dan is de Moedaari‘ Mansoeb.

Voorbeelden:

- لَا تَأْكُلْ كَثِيْرًا فَتَنَامَ “Eet niet veel opdat je slaapt.”
- لَيْتَنِيْ غَنِيٌّ فَأُسَاعِدَ الْفُقَرَاءَ “Was ik maar rijk zodat ik de armen kan helpen.”

[396] Vocatief partikel.
[397] Soerah an-Naba’, Vers 40 (Soerah 78:40).
[398] Soerah Yaa Sien, Vers 26 (Soerah 36:26).
[399] Soerah Maryam, Vers 23 (Soerah 19:23).

3) De zin «لَا كِتَابَ عِنْدِي» betekent: “Ik heb geen enkel boek.”

Deze *Laa* «لَا» wordt **Laa an-Naafieyatoe lil Djins** «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennende Laa voor de soort*)[400] genoemd.[401]

In het bovenstaande voorbeeld ontkent *Laa* «لَا» alles wat een boek kan worden genoemd.

[Bij het gebruik van de Laa an-Naafieyatoe lil Djins geldt het volgende:] de Ism en Gabar dienen beide onbepaald te zijn. De Ism is Mabniy (*onverbuigbaar*) en eindigt op één Fathah.[402]

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ﴾ {Er is geen enkele dwang in de godsdienst.}[403]
- ﴿ذَٰلِكَ ٱلْكِتَٰبُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ ۛ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ٢﴾ {Dat is het boek, waar geen enkele twijfel in is, een Leiding voor de godsvruchtigen.}[404]

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Er is geen enkele reden voor angst. لَا دَاعِيَ لِلْخَوْفِ.
- Er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Allah. لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ.
- Er is geen enkel gebed na het Fadjr-gebed totdat de zon opkomt, noch is er geen enkel gebed na het Asr-gebed totdat de zon ondergaat.[405]
  لَا صَلَاةَ بَعْدَ الْغَدَاةِ حَتّٰى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتّٰى تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

---

[400] Kortom: de Laa an-Naafieyatoe lil Djins ontkent de hele soort.

[401] Tot nu toe hebben we drie soorten *Laa* «لَا» geleerd:

1. Laa an-Naafieyatoe «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Laa*).
   Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi treedt niet de universiteit binnen.”
2. Laa an-Naahieyatoe «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).
   Voorbeeld: لَا تَدْخُلْ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi moet niet de universiteit binnentreden.”
3. Laa an-Naafieyatoe lil Djins «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennende Laa voor de soort*).
   Voorbeeld: لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ “Er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Allah.”

[402] De Ism is Mabniy op Mansoeb: dit is zo wanneer het Moefrad is, namelijk geen Moedaaf.

[403] Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:256).

[404] Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:2).

[405] Overgeleverd door Ahmad «رَوَاهُ أَحْمَدُ».

Over de zin *Laa Ilaaha Illallaah* «لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ»

De zin «لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ» begint met de Laa an-Naafieyatoe lil Djins. De Gabar van deze *Laa* «لَا» is hier weggelaten (*Mahzoef*):

لَا إِلٰهَ (.....) إِلَّا اللّٰهُ

Gabar is weggelaten Ism van *Laa an-Naafieyatoe lil Djins*

Er zijn verschillende mogelijkheden gegeven over wat de Gabar in deze zin kan zijn.

Enkele mogelijkheden zijn:

1. «لَا إِلٰهَ مَوْجُوْدٌ إِلَّا اللهُ» “Er bestaat geen enkele god behalve Allah.”
2. «لَا إِلٰهَ فِي الْوُجُوْدِ إِلَّا اللهُ» “Er is geen enkele god in het bestaan behalve Allah.”
3. «لَا إِلٰهَ يَسْتَحِقُّ الْعِبَادَةَ إِلَّا اللهُ» “Er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Allah.”

4) In les 18 hebben we kennisgemaakt met **at-Tahdhier** «التَّحْذِيْرُ» (*waarschuwing*).[406]

Voorbeeld:

- Pas op voor deze man. إِيَّاكَ وَهٰذَا الرَّجُلَ.

Nu, als het ding waarvoor gewaarschuwd wordt een Masdar Moe-awwal is, dan wordt de Waaw «وَ» weggelaten. (Zie les 11 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal.)

Voorbeeld:

- إِيَّاكَ وَالنَّوْمَ فِي الْفَصْلِ “Pas op voor het slapen in de klas.” → إِيَّاكَ أَنْ تَنَامَ فِي الْفَصْلِ[407]

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- إِيَّاكُمْ وَالزِّنَا : إِيَّاكُمْ أَنْ تَزْنُوْا “Pas op voor ontucht.”[408]
- إِيَّاكُنَّ وَالْحَسَدَ : إِيَّاكُنَّ أَنْ تَحْسُدْنَ “Pas op voor afgunst.”[409]
- إِيَّاكِ وَالنِّسْيَانَ : إِيَّاكِ أَنْ تَنْسَيْ “Pas op voor vergeetachtigheid.”

Merk op dat «تَنْسَيْ» (*tansai*) vrouwelijk is. De mannelijke vorm is: «تَنْسَى» (*tansaa*).

---

[406] Zie punt 5 van les 18.

[407] Hier is het ding waarvoor gewaarschuwd wordt een Ism: «النَّوْمِ», en het wordt voorafgegaan door de Waaw «وَ». Maar als een Masdar Moe-awwal wordt gebruikt, dan vervalt de Waaw: «إِيَّاكَ أَنْ تَنَامَ فِي الْفَصْلِ». Niet: «وَأَنْ تَنَامَ».

[408] Een andere mogelijke vertaling: “Passen jullie op voor ontucht.”

[409] Een andere mogelijke vertaling: “Passen jullie op voor afgunst.”

5) De vrouwelijke vorm van «أَعْرَجُ» “mank”, “kreupel” (♂) is: «عَرْجَاءُ» “mank”, “kreupel” (♀).

Het meervoud van de mannelijke en vrouwelijke vorm is: «عُرْجٌ».

Je zegt dus:

- Deze man is mank.	هٰذَا الرَّجُلُ أَعْرَجُ.
- Deze vrouw is mank.	هٰذِهِ الْمَرْأَةُ عَرْجَاءُ.
- Deze mannen zijn mank.	هٰؤُلَاءِ الرِّجَالُ عُرْجٌ.
- Deze vrouwen zijn mank.	هٰؤُلَاءِ النِّسَاءُ عُرْجٌ.

Deze regel geldt voor alle Isms (*naamwoorden*) die een defect in het lichaam of een kleur aanduiden én conform het patroon «أَفْعَلُ» zijn.

Hier is een voorbeeld van een Ism die een kleur aanduidt:

- de vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ» “rood” (♂) is: «حَمْرَاءُ» “rood” (♀).
- het meervoud van de mannelijke en vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ \ حَمْرَاءُ» is: «حُمْرٌ».

Merk op: «الْهُنُوْدُ الْحُمْرُ» “de rode indianen”.

Het meervoud van het woord “wit”

Het meervoud van «أَبْيَضُ» “wit” (♂) en «بَيْضَاءُ» “wit” (♀) is: «بِيْضٌ».

Dit is oorspronkelijk: «بُيْضٌ». De Dammah is veranderd in een Kasrah vanwege de Yaa die erna komt.

6) Werkwoorden waarvan de eerste stamletter een Waaw «و» is, hebben twee Masdars:

1. één Masdar met een Waaw «و»; *en*
2. één Masdar zonder een Waaw «و». Deze vorm krijgt een compenserende «ة».

Voorbeelden:

- وَصَفَ “Hij beschreef” → وَصْفٌ en صِفَةٌ “beschrijving”
- وَعَظَ “Hij preekte” → وَعْظٌ en عِظَةٌ “vermaning”, “preek”
- وَثِقَ “Hij vertrouwde” → وُثُوْقٌ en ثِقَةٌ “vertrouwen”

7) In het woord «حُجْرَةٌ» heeft de tweede letter een Soekoen, maar in het meervoud heeft het een Dammah: «حُجُرَاتٌ».

Deze regel geldt voor alle Isms die conform het patroon «فُعْلَةٌ» zijn.

Voorbeelden:

- غُرْفَةٌ “een kamer” → غُرُفَاتٌ “kamers”
- خُطْوَةٌ “een stap” → خُطُوَاتٌ “stappen”

8) Een Harf Djarr die voorafgaat aan een Masdar Moe-awwal mag worden weggelaten.

Voorbeeld:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah tegen liegen. أَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الْكَذِبِ.

De Harf Djarr «مِنْ» mag worden weggelaten als het gevolgd wordt door een Masdar Moe-awwal. Deze weglating is ter keuze.

Voorbeeld:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah dat ik lieg. أَعُوْذُ بِاللهِ أَنْ أَكْذِبَ.

We mogen ook zeggen:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah dat ik lieg. أَعُوْذُ بِاللهِ مِنْ أَكْذِبَ.

Hier is een ander voorbeeld:

- أَمَرَنَا اللهُ بِالصَّلَاةِ → أَمَرَنَا اللهُ أَنْ نُصَلِّيَ *of* أَمَرَنَا اللهُ بِأَنْ نُصَلِّيَ

9) In les 1 hebben we kennisgemaakt met de Badal «الْبَدَلُ» (*bijstelling/appositie*).

Voorbeeld:

- Waar is jouw broer Haashiem? أَيْنَ أَخُوْكَ هَاشِمٌ؟

De soorten Badal

Er zijn vier soorten Badal:

1. **Badal al-Koell min al-Koell** «بَدَلُ الْكُلِّ مِنَ الْكُلِّ» (*totale Badal*).

Voorbeeld:

- Jouw broer, Mohammed, is geslaagd. نَجَحَ أَخُوْكَ مُحَمَّدٌ.

Hier is «مُحَمَّدٌ» hetzelfde als «أَخُوْكَ».

2. **Badal al-Ba‘d min al-Koell** «بَدَلُ الْبَعْضِ مِنَ الْكُلِّ» (*gedeeltelijke Badal*).

Voorbeeld:

- Ik heb de kip gegeten, de helft ervan. أَكَلْتُ الدَّجَاجَةَ نِصْفَهَا.

Hier is «نِصْفَ» een deel van «الدَّجَاجَةَ».

3. **Badal al-Ieshtimaal** «بَدَلُ الْإِشْتِمَالِ» (*omvangrijke Badal*).

Voorbeeld:

- Ik houd van dit boek, zijn stijl. أَعْجَبَنِيْ هٰذَا الْكِتَابُ أُسْلُوْبُهُ.

Hier is «أُسْلُوْبُ» niet hetzelfde als «الْكِتَابُ», noch is het een deel ervan. Maar het is iets dat het boek bevat.

Hier is een ander voorbeeld:

- Wij vragen aan elkaar over het examen: hoe zal het zijn?
نَتَسَاءَلُ عَنِ الْإِمْتِحَانِ كَيْفَ يَكُوْنُ؟

4. **Al-Badal al-Moebaayien** «الْبَدَلُ الْمُبَايِنُ» (*de ongelijke Badal*).

Voorbeeld:

- Geef mij het boek, (ik bedoel) het kladblok. أَعْطِنِي الْكِتَابَ الدَّفْتَرَ.

Hier is het bedoelde woord «الدَّفْتَرَ», maar de spreker zei per ongeluk «الْكِتَابَ» en corrigeerde zichzelf daarna.

De Ism waarvoor de Badal de plaatsvervanger is, wordt **Moebdal Minhoe** «الْمُبْدَلُ مِنْهُ» genoemd.

In de zin «أَيْنَ ٱبْنُكَ بِلَالٌ؟» is het woord «بِلَالٌ» de Badal, en «ٱبْنُكَ» is de Moebdal Minhoe.

Geen verplichte overeenkomst m.b.t. het bepaald of onbepaald zijn

De Badal hoeft niet met de Moebdal Minhoe overeen te komen wat betreft het bepaald of onbepaald zijn.

Voorbeeld:

- Ik ken twee talen: Frans en Spaans. أَعْرِفُ لُغَتَيْنِ: الْفَرَنْسِيَّةَ وَالْإِسْبَانِيَّةَ.

Hier is het woord «لُغَتَيْنِ» onbepaald, en de woorden «الْفَرَنْسِيَّةَ» en «الْإِسْبَانِيَّةَ» zijn bepaald.

Wat mogen de Badal en de Moebdal Minhoe zijn?

De Badal en de Moebdal Minhoe mogen:

a. Beide een Ism (*naamwoord*) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلشَّهْرِ ٱلْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِۖ﴾

  {Zij vragen jou over het strijden in de heilige maand.}[410]

b. Beide een Fi'l (*werkwoord*) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ٦٨ يُضَٰعَفْ لَهُ ٱلْعَذَابُ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِۦ مُهَانًا ٦٩﴾

  {En degene die dat doet, zal een bestraffing krijgen. De bestraffing zal voor hem vermeerderd worden op de Dag van de Opstanding. En vernederd zal hij daarin voor altijd verblijven.}[411]

c. Beide een Djoemlah (*zin*) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَٱتَّقُوا۟ ٱلَّذِىٓ أَمَدَّكُم بِمَا تَعْلَمُونَ ١٣٢ أَمَدَّكُم بِأَنْعَٰمٍ وَبَنِينَ ١٣٣﴾

  {En vrees Degene Die jullie versterkte met dat wat jullie weten. Hij versterkte jullie met vee en kinderen.}[412]

d. Verschillend zijn: de eerste [d.wz. Badal] mag een Djoemlah zijn en de tweede [d.w.z. Moebdal Minhoe] mag een Ism zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى ٱلْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ١٧﴾

  {Kijken zij dan niet naar de kamelen: hoe zijn zij geschapen?}[413]

---

[410] Soerah al-Baqarah, Vers 217 (Soerah 2:217). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

[411] Soerah al-Foerqaan, Verzen 68-69 (Soerah 25:68-69). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

[412] Soerah ash-Shoe'araa', Verzen 132-133 (Soerah 26:132-133). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

[413] Soerah al-Ghaashiyah, Vers 17 (Soerah 88:17). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

10) De zin «يَبْدُوْ أَنَّهُ مُنَوِّمٌ» betekent: “Het blijkt slaapverwekkend te zijn”, “Het blijkt dat het slaapverwekkend is.”

In deze zin is de Masdar Moe-awwal «أَنَّهُ مُنَوِّمٌ» de Faa‘iel (*onderwerp*).

Je hebt al één soort Masdar Moe-awwal geleerd die opgebouwd is uit: «أَنْ» + Moedaari‘.

Voorbeeld:

- Ik wil naar buiten gaan.	أُرِيْدُ أَنْ أَخْرُجَ.

Er is een **andere soort Masdar Moe-awwal** die opgebouwd is uit: «أَنَّ» + zijn Ism en Gabar.[414]

Voorbeeld:

- Mij heeft (het nieuws) bereikt dat hij is overleden.	بَلَغَنِيْ أَنَّهُ مَاتَ.

Hier is de Masdar Moe-awwal «أَنَّهُ مَاتَ» de Faa‘iel (*onderwerp*) van het werkwoord «بَلَغَ».

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik ben blij dat jij mijn student bent.[415]	يَسُرُّنِيْ أَنَّكَ تِلْمِيْذِيْ.
- Het blijkt dat jij haast hebt.	يَبْدُوْ أَنَّكَ مُسْتَعْجِلٌ.

---

[414] Er zijn twee vormen van de Masdar Moe-awwal:

1. «أَنْ» + Moedaari‘.
   Voorbeeld: «أَنْ تَصُوْمُوْا»

2. «أَنَّ» + Ism + Gabar.
   Voorbeeld: «أَنَّهُ مُسْتَعْجِلٌ»

[415] Letterlijke vertaling: “Het verblijdt mij dat jij mijn student bent.”

Hoeroef die op een Fi‘l lijken

«الْأَحْرُفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ»

Er zijn zes Hoeroef (*partikels*) die op een Fi‘l (*werkwoord*) lijken. Deze zijn:

«إِنَّ» ، «أَنَّ» ، «كَأَنَّ» ، «لٰكِنَّ» ، «لَيْتَ» ، «لَعَلَّ»

Zij worden ook wel **Ienna wa Agawaatoehaa** «إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا» (*Ienna en haar zusters*) genoemd. We hebben ze al geleerd.

Deze Hoeroef (*partikels*) lijken in twee punten op het werkwoord:

1. In hun betekenis, omdat:

   «إِنَّ» en «أَنَّ» duiden op: “ik benadruk”.

   «كَأَنَّ» duidt op: “ik vergelijk”.

   «لٰكِنَّ» duidt op: “ik corrigeer”.

   «لَيْتَ» duidt op: “ik wens”.

   «لَعَلَّ» duidt op: “ik hoop” of “ik vrees”.

2. In hun grammaticale functie, omdat net zoals het werkwoord zijn Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*) Mansoeb[416] maakt, maken deze Hoeroef (*partikels*) hun Ism ook Mansoeb.

De betekenis van deze Hoeroef

- «إِنَّ» en «أَنَّ»: deze duiden **at-Tawkied** «التَّوْكِيْدُ» (*benadrukking*) aan.[417]

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ٢﴾ {Voorwaar, Allah is hard in de bestraffing.}[418]
- ﴿وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ٢٥﴾ {En weet dat Allah voorzeker hard is in de bestraffing.}[419]

---

[416] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

[417] In plaats van at-Tawkied mag je ook “at-Ta’kied” «التَّأْكِيْدُ» zeggen. Beide termen betekenen hetzelfde.

[418] Soerah al-Maa-idah, Vers 2 (Soerah 5:2).

[419] Soerah al-Anfaal, Vers 25 (Soerah 8:25).

- «كَأَنَّ»: dit duidt **at-Tashbieh** «التَّشْبِيْهُ» (*gelijkenis*) aan.

Voorbeeld:

- Het is alsof kennis licht is. كَأَنَّ الْعِلْمَ نُوْرٌ.

Het kan ook **az-Zann** «الظَّنُّ» (*twijfel*) aanduiden.

Voorbeeld:

- Het lijkt alsof ik jou ken. كَأَنَّنِيْ أَعْرِفُكَ.

- «لٰكِنَّ»: dit duidt **al-Istidraak** «الْإِسْتِدْرَاكُ» (*correctie*) aan.

Voorbeeld:

- Haamied is intelligent, maar hij is lui. حَامِدٌ ذَكِيٌّ، لٰكِنَّهُ كَسْلَانُ.

- «لَيْتَ»: dit duidt **at-Tamannie** «التَّمَنِّيْ» (*wens*) aan.

Voorbeeld:

- Keerde de jeugd maar terug. لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُوْدُ.

- «لَعَلَّ»: dit duidt **at-Taradjdjie** «التَّرَجِّيْ» (*hoop*) of **al-Ieshfaaq** «الْإِشْفَاقُ» (*vrees*) aan.

Voorbeelden:

- Ik hoop dat Allah mij zal vergeven. لَعَلَّ اللهَ يَغْفِرُ لِيْ.
- Ik vrees dat de gewonde zal sterven. لَعَلَّ الْجَرِيْحَ يَمُوْتُ.

Het gebruik met de Moebtada’ en Gabar

Deze Hoeroef «الْحُرُوْفُ» (*partikels*) worden met de Moebtada’ en Gabar gebruikt. Zij maken de Moebtada’ Mansoeb. Na de introductie van deze Hoeroef wordt de Moebdata’ **Ismoe Ienna** «اِسْمُ إِنَّ» (*de Ism van Ienna*) genoemd. En de Gabar wordt **Gabaroe Ienna** «خَبَرُ إِنَّ» (*de Gabar van Ienna*) genoemd.

Voorbeeld:

اللّٰهُ	غَفُوْرٌ	←	إِنَّ	اللّٰهَ	غَفُوْرٌ
Moebtada’	*Gabar*			*Ismoe Ienna*	*Gabaroe Ienna*

Wat kan de Ismoe Ienna zijn?

In tegenstelling tot de Moebtada’ kan de Ismoe Ienna onbepaald zijn als de Gabaroe Ienna een Djoemlah Fi‘liyyah (*verbale zin*) is.

Voorbeeld:

- Alsof niets is gebeurd. كَأَنَّ شَيْئًا لَمْ يَحْدَثْ.

Wat kan de Gabaroe Ienna zijn?

De Gabaroe Ienna kan, net zoals de Gabar, één van het volgende zijn: Moefrad (*een woord, d.w.z. geen zin*), Djoemlah (*een zin*) of Shibhoel Djoemlah (*Djaar-Madjroer constructie of Zarf*).

Voorbeelden:

1. **Moefrad** «مُفْرَدٌ»:

Voorbeeld: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ١٩٩﴾ {Voorwaar, Allah is snel met de afrekening.}[420]

2. **Djoemlah** «جُمْلَةٌ»:

a. Djoemlah Fi‘liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (*verbale zin*)

Voorbeeld: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ يَغۡفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًاۚ﴾ {Voorwaar, Allah vergeeft alle zonden.}[421]

---

[420] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 199 (Soerah 3:199).

[421] Soerah az-Zoemar, Vers 53 (Soerah 39:53).

b. Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (*nominale zin*)

Voorbeeld: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلسَّاعَةِ﴾ {Voorwaar, bij Allah ligt de kennis van het Uur.}[422]

3. **Shibhoel Djoemlah** «شِبْهُ الْجُمْلَةِ»:

a. Djaar-Madjroer «الْجَارُّ وَالْمَجْرُوْرُ» (*voorzetselgroep*)

Voorbeeld:

- كَأَنَّكَ مِنَ الصِّيْنِ "Het lijkt alsof jij uit China komt."

b. Zarf «الظَّرْفُ» *(bijwoordelijke bepaling*)

Voorbeeld:

- لَعَلَّ الْمُدَرِّسَ عِنْدَ الْمُدِيْرِ "Ik hoop dat de leraar bij de directeur is."

De Gabar vóór de Ism

Als de Gabar een Shibhoel Djoemlah is, dan mag de Gabar vóór de Ism komen te staan.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّ إِلَيۡنَآ إِيَابَهُمۡ ٢٥ ثُمَّ إِنَّ عَلَيۡنَا حِسَابَهُم ٢٦﴾ {Voorwaar, tot Ons is hun terugkeer. (En) vervolgens is waarlijk aan Ons hun afrekening.}[423]

De oorspronkelijke volgorde is als volgt: «إِنَّ إِيَابَهُمْ إِلَيْنَا ، وَإِنَّ حِسَابَهُمْ عَلَيْنَا».

Hier is de Ism bepaald: «حِسَابَهُمْ» ، «إِيَابَهُمْ». Het veranderen van de volgorde is dus ter keuze.

---

[422] Soerah Loeqmaan, Vers 34 (Soerah 31:34).

[423] Soerah al-Ghaashiyah, Verzen 25-26 (Soerah 88:25-26).

Maar als de Ism onbepaald is, dan is het verplicht dat de Gabar vóór de Ism komt te staan.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ لَدَيْنَآ أَنكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾﴾ {Voorwaar, bij Ons zijn zware boeien[424] en een laaiend Vuur.}[425]

Het is onjuist om te zeggen: «إِنَّ أَنْكَالًا لَدَيْنَا».

- ﴿إِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾﴾ {Voorwaar, met het ongemak komt gemak.}[426]

Het is onjuist om te zeggen: «إِنَّ يُسرًا مَعَ الْعُسْرِ».

Het gebruik van de Noen al-Wiqaayah

Als de Ism van «لَيْتَ» de Damier van de eerste persoon enkelvoud «يْ» is, dan dient de Noen al-Wiqaayah «نُوْنُ الْوِقَايَةِ» (*de Noen van de bescherming*)[427] ermee te worden gebruikt.[428]

Voorbeeld:

- لَيْتَنِيْ طِفْلٌ “Was ik maar een kind.”

Bij «إِنَّ» ، «أَنَّ» ، «كَأَنَّ» en «لٰكِنَّ» is het ter keuze.

Je mag dus zeggen:

- إِنَّنِيْ *of* إِنِّيْ
- أَنَّنِيْ *of* أَنِّيْ
- كَأَنَّنِيْ *of* كَأَنِّيْ
- لٰكِنَّنِيْ *of* لٰكِنِّيْ

---

[424] Het woord «النَّكْلُ» betekent: “boei”, “keten”. Het meervoud is: «أَنْكَالٌ» “boeien”, “ketens”.

[425] Soerah al-Moezammil, Vers 12 (Soerah 73:12).

[426] Soerah ash-Sharh, Vers 6 (Soerah 94:6).

[427] Zie: deel 2, les 9 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie over de Noen al-Wiqaayah.

[428] Het komt zelden voor dat de Noen al-Wiqaayah in zo’n situatie wordt weggelaten.

Enkele voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِنِّيٓ أَعۡلَمُ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ٣٠﴾ {Hij (Allah) zei: “Voorwaar, Ik weet wat jullie niet weten.”}[429]
- ﴿إِنَّنِيٓ أَنَا ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدۡنِي وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِذِكۡرِيٓ ١٤﴾ {“Voorwaar, Ik ben Allah, er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Ik. Dus aanbid Mij (alleen) en onderhoud het gebed om Mij te gedenken.”}[430]

De Noen al-Wiqaayah wordt niet gebruikt met «لَعَلَّ».

We zeggen dus:

- Ik vrees dat ik je een lange tijd niet zal zien.[431] لَعَلِّي لَا أَرَاكَ مُدَّةً طَوِيْلَةً.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِذۡ رَءَا نَارٗا فَقَالَ لِأَهۡلِهِ ٱمۡكُثُوٓاْ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا لَّعَلِّيٓ ءَاتِيكُم مِّنۡهَا بِقَبَسٍ أَوۡ أَجِدُ عَلَى ٱلنَّارِ هُدٗى ١٠﴾

  {Toen hij (Profeet Moesaa) een vuur zag, zei hij tegen zijn familie: “Wacht, voorwaar, ik zie een vuur. Wellicht kan ik voor jullie daar vandaan een brandend vuur brengen of zal ik bij het vuur Leiding vinden.”}[432]

---

[429] Soerah al-Baqarah, Vers 30 (Soerah 2:30).

[430] Soerah Taa Haa, Vers 14 (Soerah 20:14).

[431] Het is dus onjuist om te zeggen: «لَعَلَّنِيْ لَا أَرَاكَ مُدَّةً طَوِيْلَةً».

[432] Soerah Taa Haa, Vers 10 (Soerah 20:10).

Les 22

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Ienfa‘ala «اِنْفَعَلَ»: in deze Baab is «اِنْ» “-ien” vóór «فَعَلَ» geplaatst (*ienfa‘ala*). De Hamzah is de Hamzatoel Wasl.[433]

We zeggen:

- سَقَطَ الْفِنْجَانُ وَٱنْكَسَرَ “De theekop viel en brak.”[434] (*wankasara,* en niet: *wa ienkasara*)

De Moedaari‘ van Baab «اِنْفَعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Fathah.

Voorbeelden:

- اِنْكَسَرَ → يَنْكَسِرُ
- اِنْشَقَّ → يَنْشَقُّ Dit is oorspronkelijk: يَنْشَقِقُ

De Amr van Baab «اِنْفَعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint het werkwoord met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). Het heeft dus een Hamzatoel Wasl nodig.

Voorbeelden:

- تَنْصَرِفُ → نْصَرِفْ → اِنْصَرِفْ “Keer terug!” (***tansarief****-oe* → *nsarief* → *iensarief*)

De Masdar van Baab «اِنْفَعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِنْفِعَالٌ».

Voorbeelden:

- اِنْكَسَرَ → اِنْكِسَارٌ “Breken”
- اِنْقَلَبَ → اِنْقِلَابٌ “Omwenteling”

---

[433] «اِنْفَعَلَ» = «فَعَلَ» + «اِنْ».

[434] Een andere mogelijke vertaling: “De theekop is gevallen en gebroken.”

De geassimileerde letters worden in de Masdar gescheiden.

Voorbeeld:

- اِنْشَقَّ → اِنْشِقَاقٌ “Splijten” (*ienshaqqa* : *ienshieqaaq*-*oen*)

In het Naaqis werkwoord verandert de laatste letter Yaa in een Hamzah.[435]

Voorbeeld:

- اِنْجَلَى → اِنْجِلَاءٌ Dit is oorspronkelijk: اِنْجِلَايٌ

De Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel van Baab «اِنْفَعَلَ»

De Ism al-Faa‘iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door «مُـ», zoals we in de andere Abwaab hebben gezien.

De tweede stamletter krijgt een Kasrah in de Ism al-Faa‘iel: «مُنْفَعِلٌ».[436]
De tweede stamletter krijgt een Fathah in de Ism al-Maf‘oel: «مُنْفَعَلٌ».[437]

Voorbeeld van de Ism al-Faa‘iel:

- يَنْكَسِرُ → مُنْكَسِرٌ “Hij die breekt”

Voorbeeld van de Ism al-Maf‘oel:[438]

- يَنْشَقُّ → مُنْشَقٌّ “Datgene wat gespleten is” Dit is oorspronkelijk: مُنْشَقَقٌ

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «اِنْفَعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[439]

Voorbeeld:

- يَنْعَطِفُ “het buigt af” → مُنْعَطَفٌ “plaats van afbuigen”, d.w.z. een bocht van een weg.

Het woord «مُنْحَنًى» “een bocht” wordt ook in deze betekenis gebruikt.

---

[435] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.
[436] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «اِنْفَعَلَ» is conform het patroon «مُنْفَعِلٌ».
[437] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «اِنْفَعَلَ» is conform het patroon «مُنْفَعَلٌ».
[438] De meeste werkwoorden van deze Baab zijn Laaziem (*intransitief*). Dus de Ism al-Maf‘oel wordt niet gevormd.
[439] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «اِنْفَعَلَ» zijn conform het patroon: «مُنْفَعَلٌ».

De duiding van Baab «اِنْفَعَلَ»

Deze Baab duidt al-Moetaawa‘ah «الْمُطَاوَعَةُ» aan.[440]

Voorbeeld:

- كَسَرْتُ الْكُوْبَ “Ik brak het glas.” → اِنْكَسَرَ الْكُوْبُ “Het glas brak.”

Merk op dat het woord «الْكُوْب» in de eerste zin Maf‘oel Bihi is, en in de tweede zin Faa‘iel.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- فَتَحْتُ الْبَابَ “Ik opende de deur.” → اِنْفَتَحَ الْبَابُ “De deur opende.”
- هَزَمَ الْمُسْلِمُوْنَ الْكُفَّارَ “De moslims versloegen de ongelovigen.” → اِنْهَزَمَ الْكُفَّارُ “De ongelovigen werden verslagen.”

De Moetaawi‘ «مُطَاوِعٌ» van «فَعَلَ» en «فَعَّلَ»

Merk op dat «اِنْفَعَلَ» de Moetaawi‘ is van: «فَعَلَ». En «تَفَعَّلَ» is de Moetaawi‘ van: «فَعَّلَ».

Voorbeelden:

- كَسَرْتُ الزُّجَاجَ “Ik brak het glas.” → اِنْكَسَرَ الزُّجَاجُ “Het glas brak.”
- كَسَّرْتُ الزُّجَاجَ “Ik verbrijzelde het glas.” → تَكَسَّرَ الزُّجَاجُ “Het glas brak in stukjes.”

2) Als de Hamzah al-Istifhaam «هَمْزَةُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*de vragende Hamzah*) vóór Baab «اِنْفَعَلَ» wordt geplaatst, dan vervalt de Hamzatoel Wasl van deze Baab.

Voorbeelden:

- اِنْكَسَرَ “Hij brak” → أَنْكَسَرَ؟ “Brak hij?” Dus niet: أَاِنْكَسَرَ؟
- أَنْفَتَحَ الْبَابُ؟ “Ging de deur open?” Dus niet: أَاِنْفَتَحَ الْبَابُ؟
- أَنْقَلَبَتِ السَّيَّارَةُ؟ “Sloeg de auto om?” Dus niet: أَاِنْقَلَبَتِ السَّيَّارَةُ؟

---

[440] Al-Moetaawa‘ah «الْمُطَاوَعَةُ» houdt in dat de Maf‘oel Bihi van een Fi‘l de Faa‘iel wordt. Met andere woorden: Al-Moetaawa‘ah houdt in dat het lijdend voorwerp van een werkwoord het onderwerp wordt (zie: les 20 punt 1).

3) De zin «اِنْكَسَفَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيْمُ» betekent: “De zon verduisterde [op] de dag dat Ibraahiem overleed.”

Hier is de zin «مَاتَ إِبْرَاهِيْمُ» Moedaaf Ilaih en in de plaats van Djarr.[441] Het woord «يَوْمَ» is Moedaaf.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik was geboren [op] de dag dat mijn opa stierf. وُلِدْتُ يَوْمَ مَاتَ جَدِّيْ.
- Ik ging op reis [op] de dag dat de resultaten verschenen. سَافَرْتُ يَوْمَ ظَهَرَتِ النَّتَائِجُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ ٱللَّهُ هَٰذَا يَوۡمُ يَنفَعُ ٱلصَّٰدِقِينَ صِدۡقُهُمۡۚ﴾ {Allah zal zeggen: “Dit is de Dag waarop hun waarachtigheid de waarachtigen zal baten.”}[442]

4) Het woord *Lawlaa* «لَوْلَا» betekent: “was het niet vanwege”, “ware het niet dat”.[443]

Voorbeeld:

- Was het niet vanwege de zon, dan zou de aarde zijn vergaan.[444] لَوْلَا الشَّمْسُ لَهَلَكَتِ الْأَرْضُ.

Dit partikel *Lawlaa* «لَوْلَا» wordt **Harf Imtinaa‘in lie Woedjoed** «حَرْفُ امْتِنَاعٍ لِوُجُوْدٍ» genoemd. Dit houdt in dat het aanduidt dat iets niet is gebeurd vanwege het bestaan van iets anders.

In het bovenstaande voorbeeld heeft “het vergaan van de aarde” niet plaatsgevonden vanwege “het bestaan van de zon”.

De Ism (*naamwoord*) die na «لَوْلَا» komt, is een Moebtada’ waarvan de Gabar wordt weggelaten.

De tweede zin wordt **Djawaaboe Lawlaa** «جَوَابُ لَوْلَا» (*het antwoord van Lawlaa*) genoemd. Het is een Djoemlah Fi‘liyyah waarvan het werkwoord in de Maadiy staat. Een Laam «لَ» wordt vóór een bevestigende Djawaab geplaatst. Een ontkennende Djawaab krijgt deze Laam «لَ» niet.

---

[441] «يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيْمُ» تَقْدِيْرُهُ: يَوْمَ مَوْتِ إِبْرَاهِيْمَ

[442] Soerah al-Maa-iedah, Vers 119 (Soerah 5:119).

[443] Handig om te weten:

- Het woord «لَوْلَا» is één woord.
- Het woord «لَوْمَا» “was het niet vanwege”, “ware het niet dat” heeft dezelfde betekenis als «لَوْلَا».

[444] Een andere mogelijke vertaling: “Als de zon er niet was geweest, dan zou de aarde zijn vergaan.”

Een voorbeeld van *Lawlaa* «لَوْلَا» met een bevestigende Djawaab:

- Was het niet vanwege het feit dat ik ziek ben, dan zou ik met je meereizen.[445]
  لَوْلَا أَنَّنِيْ مَرِيْضٌ لَسَافَرْتُ مَعَكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ لَوۡلَآ أَنتُمۡ لَكُنَّا مُؤۡمِنِينَ ٣١ ﴾ {"Was het niet vanwege jullie, dan zouden wij zeker tot de gelovigen behoren."}[446]

Een voorbeeld van *Lawlaa* «لَوْلَا» met een ontkennende Djawaab:

- Was het niet vanwege het examen, dan zou ik afwezig zijn. لَوْلَا الْإِخْتِبَارُ مَا حَضَرْتُ الْيَوْمَ.

Djoemlah Ismiyyah met «أَنَّ»

In plaats van de Moebtada' kunnen we ook een Djoemlah Ismiyyah met «أَنَّ» hebben.

Voorbeelden:

- Was het niet vanwege het feit dat het weer warm is, dan zou ik de lezing hebben bijgewoond. لَوْلَا أَنَّ الْجَوَّ حَارٌّ لَحَضَرْتُ الْمُحَاضَرَةَ.
- Was het niet vanwege het feit dat ik ziek ben, dan zou ik met je meereizen.
  لَوْلَا أَنَّنِيْ مَرِيْضٌ لَسَافَرْتُ مَعَكَ.
- Was het niet vanwege het feit dat je haast hebt, dan zou ik je uitnodigen naar het huis.
  لَوْلَا أَنَّكَ مُسْتَعْجِلٌ لَدَعَوْتُكَ إِلَى الْبَيْتِ.

---

[445] Een andere mogelijke vertaling: "Als ik niet ziek was, dan zou ik met je meereizen."

[446] Soerah Saba', Vers 31 (Soerah 34:31).

5) Als een Ism al-Ishaarah «اِسْمُ الْإِشَارَة» (*aanwijzend voornaamwoord*), zoals «ذٰلِكَ» ، «هٰذِهِ» ، «هٰذَا», na een eigennaam[447] of Moedaaf Ilaih komt, dan is het een Na‘t.[448]

Voorbeelden:

- Wie is deze Ibraahiem? مَنْ إِبْرَاهِيْمُ هٰذَا؟
- Deze auto van de directeur is mooi. سَيَّارَةُ الْمُدِيْرِ هٰذِهِ جَمِيْلَةٌ.
- Wiens paspoort is dit? لِمَنْ جَوَازُ السَّفَرِ هٰذَا؟
- Laat mij dit horloge van jou zien. أَرِنِيْ سَاعَتَكَ هٰذِهِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ ٱذْهَب بِّكِتَٰبِى هَٰذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ﴾ {“Ga met deze brief van mij en werp het vervolgens naar hen toe.”}[449]

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Ik vrees dat ik geen Hadj zal verrichten na dit jaar van mij.” لَعَلِّي لَا أَحُجُّ بَعْدَ عَامِي هٰذَا.

6) At-Taghlieb «التَّغْلِيْبُ» is het gebruiken van een mannelijke vorm om te verwijzen naar een groep die zowel mannelijke als vrouwelijke Isms (*naamwoorden*) bevat.

Voorbeeld:

- Mijn zonen en dochters studeren. أَبْنَائِيْ وَبَنَاتِيْ يَدْرُسُوْنَ.

Hier hebben we de mannelijke vorm «يَدْرُسُوْنَ» gebruikt, ook al verwijst de Damier (*voornaamwoord*) naar zonen én dochters.

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Voorwaar, de zon en de maan zijn twee tekenen. Zij verduisteren niet voor iemands dood of geboorte.” إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ … لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ.

Hier is «يَنْكَسِفَانِ» de mannelijke vorm, en de Damier (*voornaamwoord*) erin verwijst naar het woord «الشَّمْسُ» dat vrouwelijk is én naar «الْقَمَرُ» dat mannelijk is.

---

[447] In het Arabisch: ‘Alam «الْعَلَمُ» (*eigennaam*).

[448] Na‘t «النَّعْتُ» (*bijvoeglijk naamwoord*) wordt ook wel “Sifah” «الصِّفَةُ» genoemd.

[449] Soerah an-Naml, Vers 28 (Soerah 27:28). Het woord «أَلْقِهْ» staat in dit Koranvers voor: «أَلْقِهِ».

Nog een voorbeeld:

- De moskee en de school zijn dichtbij. الْمَسْجِدُ وَالْمَدْرَسَةُ قَرِيْبَانِ.

Hier is het woord «قَرِيْبَانِ» de mannelijke vorm. Het heeft betrekking op de woorden «الْمَدْرَسَةُ» dat vrouwelijk is, én «الْمَسْجِدُ» dat mannelijk is.

7) «لِمَهْ؟» “Waarom?”: dit is de **Haa-oes Sakt** «هَاءُ السَّكْتِ» (*de Haa van de stilte*). Het wordt gebracht wanneer je stopt met lezen.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا هِيَهْ ﴿١٠﴾﴾ {En wat doet jou weten wat het (*Haawiyah*) is?}[450]

---

[450] Soerah al-Qaari‘ah, Vers 10 (Soerah 101:10).

Les 23

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Iefta‘ala «اِفْتَعَلَ»: in deze Baab is een «اِ» “-ie” vóór de eerste stamletter toegevoegd, én een «تَ» “-ta” erna.[451]

Voorbeeld:

- اِنْتَظَرَ “Hij wachtte”[452]

Merk op dat «اِنْتَظَرَ» niet van Baab «اِنْفَعَلَ» is, omdat de Noen «ن» de eerste stamletter in dit werkwoord is, en de Taa’ «ت» is extra.

Nog een voorbeeld:

- مَحَنَ → اِمْتَحَنَ “Hij examineerde”[453] (***ie**m**ta**hana*)

Het veranderen van de extra Taa’ «ت» in Baab «اِفْتَعَلَ»

De extra Taa’ «ت» verandert in een Daal «د» of T̲aa’ «ط» in de volgende situaties:

1. Als de eerste stamletter een «د» ، «ذ» of «ز» is, dan verandert de extra «ت» in een: «د».

Voorbeelden:

- دَعَا → اِدَّعَى “Hij beweerde”[454] Dit is oorspronkelijk: اِدْتَعَى (*id**t**a‘aa → id**d**a‘aa*)
- زَحَمَ → اِزْدَحَمَ “Hij drong”[455] Dit is oorspronkelijk: اِزْتَحَمَ (*iz**t**ahama → iz**d**hama*)
- ذَكَرَ → اِذْدَكَرَ “Hij herinnerde”[456] Dit is oorspronkelijk: اِذْتَكَرَ (*idh**t**akara → idh**d**akara*)

Met de samenvoeging van «ذ» naar «د» mag de vorm «اِذْدَكَرَ» ook als volgt worden: «اِدَّكَرَ» (*idhtakara → idh**d**akara → iddakara*).

---

[451] Handig om te weten: de eerste letter in deze Baab is een Hamzatoel Wasl met een Kasrah.

[452] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gewacht.”

[453] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geëxamineerd.”

[454] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft beweerd.”

[455] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gedrongen.”

[456] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft zich herinnerd.”

2. Als de eerste stamletter een «ص» ، «ض» ، «ط» of «ظ» is, dan verandert de extra «ت» in een: «ط».

Voorbeelden:

- صَبَرَ → اِصْطَبَرَ “Hij had geduld” Dit is oorspronkelijk: اِصْتَبَرَ
- ضَرَبَ → اِضْطَرَبَ “Hij was geschokt” Dit is oorspronkelijk: اِضْتَرَبَ
- طَلَعَ → اِطَّلَعَ “Hij wist” Dit is oorspronkelijk: اِطْتَلَعَ
- ظَلَمَ → اِظْطَلَمَ “Hij deed onrecht aan” Dit is oorspronkelijk: اِظْتَلَمَ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَأۡمُرۡ أَهۡلَكَ بِٱلصَّلَوٰةِ وَٱصۡطَبِرۡ عَلَيۡهَاۖ ﴾ {En draag aan jouw familie het gebed op en wees geduldig hierin.}[457]

Wat gebeurt er als de eerste stamletter een Waaw «و» is?

Als de eerste stamletter een Waaw «و» is, dan wordt het geassimileerd aan de extra Taa’ «ت».

Voorbeelden:

- وَحَدَ → اِتَّحَدَ “Hij verenigde” Dit is oorspronkelijk: اِوْتَحَدَ
- وَقٰى → اِتَّقٰى “Hij vreesde”, “Hij beschermde zichzelf” Dit is oorspronkelijk: اِوْتَقٰى

De Moedaari‘ van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Harf al-Moedaari‘ah krijgt een Fathah.

Voorbeelden:

- اِنْتَظَرَ “Hij wachtte” → يَنْتَظِرُ “Hij wacht”
- اِبْتَسَمَ “Hij glimlachte” → يَبْتَسِمُ “Hij glimlacht”
- اِسْتَمَعَ “Hij luisterde” → يَسْتَمِعُ “Hij luistert”
- اِخْتَارَ “Hij koos” → يَخْتَارُ “Hij kiest” Dit is oorspronkelijk: يَخْتَيِرُ

---

[457] Soerah Taa Haa, Vers 132 (Soerah 20:132).

De Amr van Baab «اِفْتَعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint het werkwoord met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). Een Hamzatoel Wasl dient dus aan het begin te worden geplaatst.

Voorbeeld:

- تَنْتَظِرُ → نْتَظِرْ → اِنْتَظِرْ “Wacht!” (*tantazir*-*oe* → *ntazir* → *intazir*)

De Masdar van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِفْتِعَالٌ».

Voorbeelden:

- اِنْتِظَارٌ “Wachten”
- اِجْتِمَاعٌ “Bijeenkomst”
- اِخْتِيَارٌ “Keuze”
- اِلْتِقَاءٌ “Ontmoeting” Dit is oorspronkelijk: اِلْتِقَايٌ

De Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Ism al-Faa‘iel en de Ism al-Maf‘oel worden gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door «مُـ».

De tweede stamletter krijgt een Kasrah in de Ism al-Faa‘iel: «مُفْتَعِلٌ».
De tweede stamletter krijgt een Fathah in de Ism al-Maf‘oel: «مُفْتَعَلٌ».

Voorbeeld:

- يَمْتَحِنُ “Hij examineert”
- مُمْتَحِنٌ “Degene die examineert”, “Examinator” [*Ism al-Faa‘iel*]
- مُمْتَحَنٌ “Degene die geëxamineerd wordt”, “Examenkandidaat” [*Ism al-Maf‘oel*]

In de Moeda‘‘af[458] en Adjwaf[459] werkwoorden hebben de Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel dezelfde vorm.

Voorbeeld:

- يَشْتَقُّ “Hij leidt af”
- مُشْتَقٌّ “Hij die afleidt” Dit is oorspronkelijk: مُشْتَقِقٌ [*Ism al-Faa‘iel*]
- مُشْتَقٌّ “Datgene wat afgeleid is” Dit is oorspronkelijk: مُشْتَقَقٌ [*Ism al-Maf‘oel*]

Op dezelfde manier:

- يَخْتَارُ “Hij kiest”
- مُخْتَارٌ “Hij die kiest” Dit is oorspronkelijk: مُخْتَيِرٌ [*Ism al-Faa‘iel*]
- مُخْتَارٌ “Datgene wat gekozen is” Dit is oorspronkelijk: مُخْتَيَرٌ [*Ism al-Maf‘oel*]

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «اِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[460]

Voorbeelden:

- مُجْتَمَعٌ “samenleving” Letterlijk: “een plaats van verzameling”
- الْمُلْتَزَمُ “*Al-Moeltazam*” Letterlijk: “de plaats van omarming”

  Al-Moeltazam is de naam die gegeven is aan het deel van de Ka‘bah dat zich tussen de Zwarte Steen en de deur van de Ka‘bah bevindt, omdat het Soennah is om dit deel te omarmen.

---

[458] Een Moeda‘‘af werkwoord is een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter hetzelfde zijn.

Voorbeeld: «حَجَّ» “Hij ging op Hadj”. In dit werkwoord zijn zowel de tweede als derde stamletter een Djiem «ج».

Het werkwoord is oorspronkelijk: «حَجَجَ».

[459] Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

Voorbeeld: «قَالَ» “Hij zei”. In dit werkwoord is de tweede stamletter een Waaw «و», omdat het oorspronkelijk als volgt is: «قَوَلَ». De tweede stamletter is in dit werkwoord uiteindelijk veranderd in een Alief: «قَالَ».

[460] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «اِفْتَعَلَ» zijn conform het patroon: «مُفْتَعَلٌ».

2) Net zoals in Baab «اِنْفَعَلَ» wordt de Hamzatoel Wasl in Baab «اِفْتَعَلَ» weggelaten wanneer een Hamzah al-Istifhaam «أَ» eraan voorafgaat.[461]

Voorbeeld:

- أَنْتَظَرْتَنِيْ؟ “Heb jij op mij gewacht?”[462] Dit is oorspronkelijk: أَاِنْتَظَرْتَنِيْ؟

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَصۡطَفَى ٱلۡبَنَاتِ عَلَى ٱلۡبَنِينَ ١٥٣﴾ {Heeft Hij de dochters boven de zonen verkozen?}[463]

3) In les 14 hebben we kennisgemaakt met het woord «إِذَا» “wanneer”, “als”, “indien”.

Het woord «إِذَا» wordt ook gebruikt om verbazing uit te drukken.

Bijvoorbeeld: wanneer je een geklop op de deur hoort en je gaat eropuit met de verwachting dat je je oude vriend zal zien, staat er plotseling een politieagent op je te wachten.

Om deze onverwachte gebeurtenis uit te drukken, gebruik je de **Idhaa al-Foedjaa-ieyyah** «إِذَا الْفُجَائِيَّةُ» (*de Idhaa van verbazing*).

Voorbeeld:

- Ik ging naar buiten en tot mijn verbazing stond er een politieagent bij de deur.
خَرَجْتُ فَإِذَا شُرْطِيٌّ بِالْبَابِ.

Als iemand van ons zijn wandelstok gooit, dan gebeurt er niets behalve dat de wandelstok van zijn positie verandert van verticaal naar horizontaal. Maar toen Profeet Moesaa ﵇ zijn staf wierp, gebeurde er iets onverwachts: zijn staf veranderde in een slang.

In de Koran wordt de Idhaa al-Foedjaa-ieyyah gebruikt om deze gebeurtenis uit te drukken:

- ﴿فَأَلۡقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعۡبَانٌ مُّبِينٌ ١٠٧ وَنَزَعَ يَدَهُۥ فَإِذَا هِيَ بَيۡضَآءُ لِلنَّٰظِرِينَ ١٠٨﴾

  {Toen wierp hij (Profeet Moesaa) zijn staf, en tot hun verbazing werd deze een duidelijke slang. En hij haalde zijn hand tevoorschijn, en tot hun verbazing werd deze wit voor de toeschouwers.}[464]

---

[461] «أَفْتَعَلَ؟» = «ٱفْتَعَلَ» + «أَ».

[462] Een andere mogelijke vertaling: “Wachtte jij op mij?”

[463] Soerah as-Saaffaat, Vers 153 (Soerah 37:153).

[464] Soerah al-A‘raaf, Verzen 107-108 (Soerah 7:107-108).

Twee zaken dienen opgemerkt te worden:

1. Een «فَـ» wordt meestal vóór de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) geplaatst.
2. De Moebtada’ die na de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) komt, mag onbepaald zijn.[465]

Voorbeeld:

- Ik kwam de kamer binnen, en tot mijn schrik en verbazing, was er een slang op het bed. دَخَلْتُ الْغُرْفَةَ فَإِذَا حَيَّةٌ عَلَى السَّرِيْرِ.

4) Het werkwoord «ظَنَّ» krijgt twee Maf'oel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*) die oorspronkelijk Moebtada’ en Gabar zijn.

Voorbeelden:

- الْإِمْتِحَانُ قَرِيْبٌ → أَظُنُّ الْإِمْتِحَانَ قَرِيْبًا “Ik denk dat het examen dichtbij is.”

Hier is het woord «الْإِمْتِحَانَ» de eerste Maf'oel Bihi, en «قَرِيْبًا» is de tweede Maf'oel Bihi.

- الْمُدِيْرُ يَأْتِي غَدًا → أَظُنُّ الْمُدِيْرَ يَأْتِي غَدًا “Ik denk dat de directeur morgen komt.”

Hier is het woord «الْمُدِيْرَ» de eerste Maf'oel Bihi, en de zin «يَأْتِي غَدًا» is de tweede Maf'oel Bihi die in de plaats van Nasb is «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً﴾ {En ik denk niet dat het Uur zal komen.}[466]

Gevolgd worden door «أَنَّ» of «أَنْ»

Het werkwoord «ظَنَّ» mag gevolgd worden door «أَنَّ» of «أَنْ».

Voorbeeld met «أَنَّ»:

- الْإِمْتِحَانُ سَهْلٌ → أَظُنُّ أَنَّ الْإِمْتِحَانَ سَهْلٌ “Ik denk dat het examen makkelijk is.”

Hier is het woord «الْإِمْتِحَانَ» de Ism van «أَنَّ», en «سَهْلٌ» is de Gabar van «أَنَّ».

---

[465] Handig om te weten: de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) komt in een Djoemlah Ismiyyah voor en het staat niet aan het begin van een zin.

[466] Soerah al-Kahf, Vers 36 (Soerah 18:36).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَٰكِن ظَنَنتُمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ ٢٢﴾ {Maar jullie dachten dat Allah niet veel wist van dat wat jullie deden.}[467]

Voorbeeld met «أَنْ»:

- مَا ظَنَنْتُ أَنْ يَرْسُبَ أَحْمَدُ → يَرْسُبُ أَحْمَدُ “Ik had niet gedacht dat Ahmad zou falen.”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ مَآ أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَٰذِهِۦٓ أَبَدًا ٣٥﴾ {Hij zei: “Ik denk niet dat dit ooit zal vergaan.”}[468]
- ﴿تَظُنُّ أَن يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ٢٥﴾ {Denkende dat hun (op elk moment) een onheil kan overkomen.}[469]

5) We zeggen: «دَخَلْتُ الْبَيْتَ» ، «دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ» ، «دَخَلْتُ الْغُرْفَةَ».

Maar: «دَخَلْتُ فِي الْإِمْتِحَانِ» ، «دَخَلْتُ فِي الْإِسْلَامِ».

Als datgene wat je binnentreedt een plaats is, zoals een huis of een moskee, dan gebruik je niet het woord «فِيْ».

En als datgene wat je binnentreedt geen plaats is, dan gebruik je wel het woord «فِيْ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُۥ﴾ {En hij ging zijn tuin binnen.}[470]

Maar:

- ﴿وَلَمَّا يَدْخُلِ ٱلْإِيمَٰنُ فِي قُلُوبِكُمْ ۖ﴾ {... want het geloof is jullie harten nog niet binnengetreden.}[471]

Beide regels komen voor in de volgende Koranverzen:

- ﴿فَٱدْخُلِي فِي عِبَٰدِى ٢٩ وَٱدْخُلِي جَنَّتِى ٣٠﴾ {Dus treed toe tot Mijn dienaren. En treed Mijn Paradijs binnen.}[472]

---

[467] Soerah Foessilat, Vers 22 (Soerah 41:22).

[468] Soerah al-Kahf, Vers 35 (Soerah 18:35).

[469] Soerah al-Qiyaamah, Vers 25 (Soerah 75:25).

[470] Soerah al-Kahf, Vers 35 (Soerah 18:35).

[471] Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 14 (Soerah 49:14).

[472] Soerah al-Fadjr, Verzen 29-30 (Soerah 89:29-30).

6) In les 4 hebben we kennisgemaakt met de Ism al-Faa‘iel «اِسْمُ الْفَاعِلِ». Nu zullen we een patroon leren dat de intensiteit in de Ism al-Faa‘iel aanduidt.

Dit patroon is: «فَعَّالٌ».

Voorbeelden:

-	غَافِرٌ	“iemand die vergeeft”	→	غَفَّارٌ	“iemand die veel vergeeft”
-	رَازِقٌ	“iemand die voorziet”	→	رَزَّاقٌ	“iemand die veel voorziet”
-	آكِلٌ	“iemand die eet”	→	أَكَّالٌ	“iemand die veel eet”

Er zijn nog vier andere patronen die de intensiteit in de Ism al-Faa‘iel aanduiden. Deze zijn:

a. «فَعِيْلٌ»

Voorbeelden:

-	عَلِيْمٌ	“iemand die veel weet”
-	سَمِيْعٌ	“iemand die veel hoort”

b. «فَعُوْلٌ»

Voorbeelden:

-	غَفُوْرٌ	“iemand die veel vergeeft”
-	شَكُوْرٌ	“iemand die veel bedankt”
-	عَبُوْسٌ	“iemand die veel fronst”
-	أَكُوْلٌ	“iemand die veel eet”

c. «فَعِلٌ»

Voorbeeld:

-	حَذِرٌ	“zeer voorzichtig”

d. «مِفْعَالٌ»

Voorbeeld:

- مِعْطَاءٌ "iemand die veel geeft"

Deze vijf patronen[473] worden als volgt genoemd: **Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faa'iel** «صِيَغُ مُبَالَغَةِ اسْمِ الْفَاعِلِ» (*patronen die de intensiteit in de Ism al-Faa'iel aanduiden*).[474]

7) De zin «لَا بُدَّ مِنَ الْإِخْتِبَارِ» betekent: "Men moet het examen afleggen."

Letterlijk betekent het: "Er is geen enkel ontkomen aan het examen."[475]

Hier is *Laa* «لَا» de Laa an-Naafieyatoe lil Djins «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ», die we in les 21 hebben geleerd.

Als een Masdar Moe-awwal wordt gebruikt, dan mag de «مِنْ» worden weggelaten.

Voorbeelden:

Jij moet naar hem schrijven.	لَا بُدَّ أَنْ تَكْتُبَ لَهُ.
Wij moeten reizen.	لَا بُدَّ أَنْ نُسَافِرَ.
Jullie moeten de bediening van de computer leren.	لَا بُدَّ أَنْ تَتَعَلَّمُوْا تَشْغِيْلَ الْحَاسُوْبِ.

---

[473] Namelijk:

1. «فَعَّالٌ»
2. «فَعِيْلٌ»
3. «فَعُوْلٌ»
4. «فَعِلٌ»
5. «مِفْعَالٌ»

[474] Handig om te weten: veel Schone Namen van Allah ﷻ zijn conform de Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faa'iel.

Enkele voorbeelden:

«التَّوَّابُ»	"de Meest Berouwaanvaardende"
«السَّمِيْعُ»	"de Alhorende"
«الْوَدُوْدُ»	"de Meest Liefdevolle"

[475] Handig om te weten:

- Het woord «بُدٌّ» betekent: "ontkomen", "uitweg". Wanneer de Laa an-Naafieyatoe lil Djins ervóór staat, krijgen we: «لَا بُدَّ».
- Na «لَا بُدَّ» komt het woord «مِنْ» → «لَا بُدَّ مِنْ».

Les 24

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Ief‘alla «اِفْعَلَّ»: in deze Baab is een «اِ» “-ie” vóór de eerste stamletter toegevoegd, én de derde stamletter is verdubbeld.[476] Deze Baab wordt alleen voor kleuren en defecten gebruikt.[477]

Voorbeelden:

- اِحْمَرَّ “Hij werd rood”, “Het werd rood”[478]
- اِعْوَجَّ “Hij werd krom”, “Het werd krom”[479]

De Moedaari‘ van Baab «اِفْعَلَّ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَلُّ».

Voorbeelden:

- اِحْمَرَّ “Hij werd rood” → يَحْمَرُّ “Hij wordt rood”
- اِعْوَجَّ “Hij werd krom” → يَعْوَجُّ “Hij wordt krom”

De Ism al-Faa‘iel van Baab «اِفْعَلَّ»

De Ism al-Faa‘iel van deze Baab is: «مُفْعَلٌّ».

Voorbeeld:

- مُحْمَرٌّ “Degene die rood is”

Deze Baab heeft geen Ism al-Maf‘oel.[480]

---

[476] Handig om te weten: de eerste letter in deze Baab is een Hamzatoel Wasl met een Kasrah.

[477] «فِي الْأَلْوَانِ وَالْعُيُوْبِ»

[478] Een andere mogelijke vertaling: “Hij is rood geworden”, “Het is rood geworden”.

[479] Een andere mogelijke vertaling: “Hij is krom geworden”, “Het is krom geworden”.

[480] Deze Baab heeft geen Ism al-Maf‘oel omdat deze Baab Laaziem (*intransitief*) is. Een Laaziem werkwoord heeft alleen een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht. Zie les 18 voor meer informatie over “Laaziem”.

De Masdar van Baab «اِفْعَلَّ»

De Masdar van deze Baab is: «اِفْعِلَالٌ».

Voorbeeld:

- اِحْمِرَارٌ “roodheid”

* * *

Een andere vorm is «اِفْعَالَّ»

Baab «اِفْعَلَّ» heeft ook een andere vorm waarbij een Alief na de tweede stamletter is toegevoegd.

Dit patroon is: «اِفْعَالَّ» (*Baab Ief‘aalla*).[481]

Voorbeeld:

- اِحْمَارَّ “Hij werd (erg) rood”, “Het werd (erg) rood”
- اِدْهَامَّ “Hij werd donkergroen”, “Het werd donkergroen”

De Moedaari‘ van Baab «اِفْعَالَّ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَالُّ».

Voorbeelden:

- اِحْمَارَّ “Hij werd rood” → يَحْمَارُّ “Hij wordt rood”
- اِدْهَامَّ “Hij werd donkergroen” → يَدْهَامُّ “Hij wordt donkergroen”

De Ism al-Faa‘iel van Baab «اِفْعَالَّ»

De Ism al-Faa‘iel van deze Baab is: «مُفْعَالٌّ».

Voorbeeld:

- مُحْمَارٌّ “Degene die (erg) rood is”

---

[481] Handig om te weten: de vorm *Ief‘aalla* «اِفْعَالَّ» wordt alleen voor kleuren gebruikt. Daarnaast duidt deze Baab op al-Moebaalaghah. Deze Baab wordt ook aangeduid als: IXA.

De Masdar van Baab «اِفْعَالَّ»

De Masdar van deze Baab is: «اِفْعِيْلَالٌ».

Voorbeeld:

- اِحْمِيْرَارٌ “roodheid”

Merk op dat een werkwoord zoals «اِشْتَدَّ» niet van Baab «اِفْعَلَّ» is, maar van Baab «اِفْتَعَلَ». De letter Taa’ «ت» in «اِشْتَدَّ» is extra, maar beide Daals «د» zijn origineel omdat de stamletters van dit werkwoord «د» ، «د» ، «ش» zijn.

Om de Abwaab[482] vast te kunnen stellen, dienen we de stamletters te achterhalen. De vorm van sommige werkwoorden kunnen in bepaalde gevallen misleidend zijn.

2) Het werkwoord «يَرٰى – رَأٰى» heeft twee betekenissen:

1. “zien”
2. “denken”, “vinden”, “oordelen”, “achten”

In de eerste betekenis wordt het **Ra’aa al-Basariyyah** «رَأَى الْبَصَرِيَّةُ» (*Ra’aa van het oog*) genoemd.

En in de tweede betekenis wordt het **Ra’aa al-Qalbiyyah** «رَأَى الْقَلْبِيَّةُ» (*Ra’aa van de gedachte*) genoemd.

Ra’aa al-Basariyyah «رَأَى الْبَصَرِيَّةُ»

In deze betekenis krijgt het werkwoord één Maf‘oel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Voorbeeld:

- Ik heb Ibraahiem gezien.[483] رَأَيْتُ إِبْرَاهِيْمَ.

---

[482] Het woord “Abwaab” «الْأَبْوَابُ» is het meervoud van: “Baab” «الْبَابُ».

[483] Een andere mogelijke vertaling: “Ik zag Ibraahiem.”

Ra’aa al-Qalbiyyah «رَأَى الْقَلْبِيَّةُ»

In deze betekenis krijgt het werkwoord twee Maf‘oel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*) die oorspronkelijk Moebtada’ en Gabar zijn.

Voorbeelden:

- حَامِدٌ عَالِمٌ → أَرَى حَامِدًا عَالِمًا “Ik denk dat Haamied een geleerde is.”
- أَنْتَ ضَعِيفٌ → أَرَاكَ ضَعِيفًا “Ik denk dat jij zwak bent.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُۥ بَعِيدًا ۝٦ وَنَرَىٰهُ قَرِيبًا ۝٧﴾ {Voorwaar, zij achten (dat) het ver weg is. En Wij achten het dichtbij.}[484]

3) Het werkwoord «عَسَى» duidt “hoop” of “vrees” aan, net zoals de Harf «لَعَلَّ».[485]

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿عَسَى ٱللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ﴾ {Hopelijk zal Allah zich genadig tot hen wenden.}[486]
- ﴿وَعَسَىٰٓ أَن تَكْرَهُوا۟ شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ {En het is gevreesd dat jullie afkeer van iets hebben, terwijl het goed voor jullie is.}[487]

Het gebruik van het werkwoord «عَسَى»

Het werkwoord «عَسَى» kan als een Fi‘l Naaqis «الْفِعْلُ النَّاقِصُ» (*incompleet werkwoord*) of Fi‘l Taam «الْفِعْلُ التَّامُّ» (*compleet werkwoord*) worden gebruikt.[488]

a. Het gebruik als een Fi‘l Naaqis

Een Fi‘l Naaqis (*incompleet werkwoord*) is een zus van «كَانَ», en het krijgt een Ism en een Gabar.

Wanneer «عَسَى» als een Fi‘l Naaqis (*incompleet werkwoord*) wordt gebruikt, dan is het een zus van «كَانَ». Het krijgt dan een Ism en een Gabar.

---

[484] Soerah al-Ma‘aaridj, Verzen 6-7 (Soerah 70:6-7).

[485] Het woord “Harf” betekent hier: partikel.

[486] Soerah at-Tawbah, Vers 102 (Soerah 9:102).

[487] Soerah al-Baqarah, Vers 216 (Soerah 2:216).

[488] Een Fi‘l Naaqis (*incompleet werkwoord*) heeft een Ism en Gabar nodig. En een Fi‘l Taam (*compleet werkwoord*) heeft een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig. Zie hierover meer in les 10.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعۡفُوَ عَنۡهُمۡۚ ﴾ {Hopelijk zal Allah (hun fouten) uitwissen.}[489]

Hier is het woord «اللّٰهُ» de Ism van «عَسٰى», en de Masdar Moe-awwal «أَنْ يَعْفُوَ» is de Gabar van «عَسٰى».

Merk op dat de Gabar van «عَسٰى» een Masdar Moe-awwal moet zijn.[490]

De Ism van «عَسٰى» kan ook een Damier (*voornaamwoord*) zijn.

Voorbeeld:

- Ik hoop dat ik zal trouwen dit jaar. عَسَيْتُ أَنْ أَتَزَوَّجَ هٰذَا الْعَامَ.

Hier is de Damier «ـتُ» de Ism van «عَسٰى».

b. Het gebruik als een Fi‘l Taam

Een Fi‘l Taam (*compleet werkwoord*) wordt gevolgd door een Faa‘iel (*onderwerp*).

Voorbeeld:

- De leraar is binnengekomen.[491] دَخَلَ الْمُدَرِّسُ.

Wanneer «عَسٰى» als een Fi‘l Taam (*compleet werkwoord*) wordt gebruikt, dan wordt het direct gevolgd door een Masdar Moe-awwal.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ عَسَىٰٓ أَن يَهۡدِيَنِ رَبِّي ﴾ {"Hopelijk zal mijn Heer mij leiden ..."}[492]

Hier is de Masdar Moe-awwal «أَنْ يَهْدِيَ» de Faa‘iel van «عَسٰى».

In de zin «عَسَيْتُ أَنْ أَرْسُبَ» "Ik vrees dat ik zal falen" is «عَسٰى» Naaqis (*incompleet*).

En in «عَسٰى أَنْ أَرْسُبَ» "Gevreesd wordt dat ik zal falen" is «عَسٰى» Taam (*compleet*).

---

[489] Soerah an-Nisaa', Vers 99 (Soerah 4:99).

[490] Zie les 10, punt 1 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal.

[491] Een andere mogelijke vertaling: "De leraar kwam binnen."

[492] Soerah al-Kahf, Vers 24 (Soerah 18:24). In dit Koranvers staat «أَنْ يَهْدِيَنِ» voor: «أَنْ يَهْدِيَنِي».

4) De zin «بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدَرِّسُ» betekent: “Na het binnenkomen van de leraar.”

Hier heeft *Maa* «مَا» samen met het werkwoord dat erna komt, de betekenis van een Masdar.

Dus «بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدَرِّسُ» betekent: «بَعْدَ دُخُوْلِ الْمُدَرِّسِ».

Hierom wordt deze *Maa* «مَا» als volgt genoemd: **Maa al-Masdariyyah** «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ» (*de infinitieve Maa*).[493]

Het werkwoord dat na de Maa al-Masdariyyah komt, mag Maadiy of Moedaari‘ zijn.[494]

Voorbeeld met een Maadiy:

- Na het binnenkomen van de leraar. بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدَرِّسُ.

Voorbeeld met een Moedaari‘:

- Ik zal jou het magazine laten zien na het naar buiten gaan van de leraar.
  سَأُرِيْكَ الْمَجَلَّةَ بَعْدَ مَا يَخْرُجُ الْمُدَرِّسُ.

Hier heeft «بَعْدَ مَا يَخْرُجُ الْمُدَرِّسُ» de betekenis van: «بَعْدَ خُرُوْجِ الْمُدَرِّسِ».

---

[493] Tot nu toe hebben we vijf soorten *Maa* «مَا» geleerd:

1. Maa an-Naafieyatoe «مَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Maa*).
   Voorbeeld: مَا فَهِمْتُ الدَّرْسَ “Ik heb de les niet begrepen.”
2. Maa al-Istifhaamiyyah «مَا الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Maa*).
   Voorbeeld: مَا هٰذَا؟ “Wat is dit?”
3. Maa al-Mawsoelah «مَا الْمَوْصُوْلَةُ» (*de betrekkelijke Maa*).
   Voorbeeld: آكُلُ مَا تَأْكُلُ “Ik eet wat jij eet.”
4. Maa al-Hidjaaziyyah «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*).
   Voorbeeld: مَا الْبَيْتُ جَدِيْدًا “Het huis is niet nieuw.”
5. Maa al-Masdariyyah «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ» (*de infinitieve Maa*).
   Voorbeeld: بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدَرِّسُ “Na het binnenkomen van de leraar.”

[494] Handig om te weten: als na het woord «بَعْدَ» het woord «مَا» komt dat gevolgd wordt door een Fi‘l Maadiy of Fi‘l Moedaari‘, dan weten we dat het om de Maa al-Masdariyyah gaat.

Enkele voorbeelden van de Maa al-Masdariyyah uit de Koran:

- ﴿لَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدُۢ بِمَا نَسُواْ يَوۡمَ ٱلۡحِسَابِ ٢٦﴾ {Voor hen is er een hevige straf vanwege hun vergeten van de Dag van de Afrekening.}[495]

  Hier heeft «بِمَا نَسُوْا يَوْمَ ٱلْحِسَابِ» de betekenis van: «بِنِسْيَانِهِمْ يَوْمَ ٱلْحِسَابِ».

- ﴿فَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ١٠٦﴾ {Proef dan de straf vanwege datgene wat jullie plachten te verloochenen.}[496]

  Hier heeft «بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ» de betekenis van: «بِكَوْنِكُمْ تَكْفُرُوْنَ».

5) In les 11 van deel 2 hebben we geleerd dat de Gabar die na «أَمَّا» komt, een «فـَ» moet krijgen.

Voorbeeld:

- Mijn broer studeert aan de school. Wat betreft ik, ik studeer aan de universiteit.
  أَخِي يَدْرُسُ بِالْمَدْرَسَةِ، أَمَّا أَنَا فَأَدْرُسُ بِالْجَامِعَةِ.

In het Koranvers ﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱسۡوَدَّتۡ وُجُوهُهُمۡ أَكَفَرۡتُم بَعۡدَ إِيمَٰنِكُمۡ﴾[497] is er geen «فـَ», omdat de Gabar is weggelaten aangezien deze duidelijk is vanuit de context.

De weggelaten Gabar is: «فَيُقَالُ لَهُمْ» "Er zal tegen hen worden gezegd".

Hier volgt een vrije vertaling van de betekenis van dit Koranvers:

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱسۡوَدَّتۡ وُجُوهُهُمۡ أَكَفَرۡتُم بَعۡدَ إِيمَٰنِكُمۡ﴾

Vrije vertaling:

{Wat betreft degenen van wie de gezichten zwart zijn geworden, (**tegen hen zal er worden gezegd:**) "Zijn jullie ongelovig geworden, nadat jullie gelovig waren?"}[498]

---

[495] Soerah Saad, Vers 26 (Soerah 38:26).

[496] Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

[497] Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

[498] Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

Les 25

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Iestaf‘ala «اِسْتَفْعَلَ»: in deze Baab is «اِسْتَـ» “-iesta” vóór de eerste stamletter geplaatst.

Voorbeelden:

- اِسْتَغْفَرَ	“Hij vroeg om vergiffenis”[499]
- اِسْتَيْقَظَ	“Hij werd wakker”[500]
- اِسْتَعَدَّ	“Hij maakte zich klaar”[501]
- اِسْتَحَمَّ	“Hij nam een bad”[502]
- اِسْتَقَالَ	“Hij nam ontslag”[503]
- اِسْتَلْقٰى	“Hij lag”[504]

De Moedaari‘ van Baab «اِسْتَفْعَلَ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَسْتَفْعِلُ».

Voorbeelden:

- اِسْتَغْفَرَ → يَسْتَغْفِرُ “Hij vraagt om vergiffenis”
- اِسْتَيْقَظَ → يَسْتَيْقِظُ “Hij wordt wakker”
- اِسْتَعَدَّ → يَسْتَعِدُّ “Hij maakt zich klaar”
- اِسْتَحَمَّ → يَسْتَحِمُّ “Hij neemt een bad”
- اِسْتَقَالَ → يَسْتَقِيْلُ “Hij neemt ontslag”
- اِسْتَلْقٰى → يَسْتَلْقِيْ “Hij ligt”

---

[499] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om vergiffenis gevraagd.”
[500] Een andere mogelijke vertaling: “Hij is wakker geworden.”
[501] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft zich klaargemaakt.”
[502] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft een bad genomen.”
[503] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft ontslag genomen.”
[504] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gelegen.”

De Amr van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint de Amr (*gebiedende wijs*) van deze Baab met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). De Amr krijgt dus een Hamzatoel Wasl.

Voorbeelden:

- تَسْتَغْفِرُ → سْتَغْفِرْ → إِسْتَغْفِرْ "Vraag om vergeving!"[505]
- تَسْتَقِيْلُ → سْتَقِيْلْ → إِسْتَقِلْ "Neem ontslag!"
- تَسْتَلْقِيْ → سْتَلْقِيْ → إِسْتَلْقِ "Lig!"
- تَسْتَحِمُّ → سْتَحِمّ → إِسْتَحِمَّ "Neem een bad!" (Dit heeft een Fathah aan het einde om zo Iltiqaa'-oes Saakinain te vermijden.)[506]

De Masdar van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «إِسْتِفْعَالٌ».

Voorbeeld:

- إِسْتِغْفَارٌ "Vergiffenis vragen"

In Adjwaf werkwoorden[507] wordt een compenserende Taa' Marboetah «ة» aan het einde geplaatst.

Voorbeelden:

- إِسْتَقَالَ → إِسْتِقَالَةٌ "Ontslag nemen"
- إِسْتَشَارَ → إِسْتِشَارَةٌ "Raadplegen"

In Naaqis werkwoorden[508] verandert de laatste letter Yaa «ي» in een Hamzah «ء».

Voorbeelden:

- إِسْتِلْقَايٌ → إِسْتِلْقَاءٌ "Liggen"

---

[505] ta**staghfier**-oe → staghfier → **ie**staghfier.

[506] Iltiqaa'-oes Saakinain houdt in dat twee klinkerloze letters naast elkaar staan.

[507] Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

[508] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

In de Ism al-Faa‘iel krijgt de tweede stamletter een Kasrah.[509]

Voorbeeld:

- مُسْتَغْفِرٌ “Degene die vergeving zoekt”

In de Ism al-Maf‘oel krijgt de tweede stamletter een Fathah.[510]

Voorbeeld:

- مُسْتَغْفَرٌ “Degene van wie vergeving wordt gezocht”

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf‘oel.[511]

Voorbeelden:

- مُسْتَقْبَلٌ “toekomst”
- مُسْتَوْصَفٌ “kliniek
- مُسْتَشْفًى “ziekenhuis”

De duiding van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, de betekenis van “zoeken”, “op zoek naar” aan.

Voorbeelden:

- غَفَرَ “Hij vergaf”[512] → إِسْتَغْفَرَ “Hij zocht om vergeving”[513]
- طَعِمَ “Hij at”[514] → إِسْتَطْعَمَ “Hij vroeg om eten”[515]
- هَدَى “Hij leidde”[516] → إِسْتَهْدَى “Hij vroeg om begeleiding”[517]

---

[509] Kortom: de Ism al-Faa‘iel van Baab «إِسْتَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُسْتَفْعِلٌ».

[510] Kortom: de Ism al-Maf‘oel van Baab «إِسْتَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُسْتَفْعَلٌ».

[511] Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «إِسْتَفْعَلَ» zijn conform het patroon: «مُسْتَفْعَلٌ».

[512] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft vergeven.”

[513] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om vergeving gezocht.”

[514] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gegeten.”

[515] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om eten gevraagd.”

[516] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geleid.”

[517] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om begeleiding gevraagd.”

2) De zin «أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لِكَيْ أَفْهَمَ الْقُرْآنَ الْكَرِيْمَ» betekent: “Ik studeer de Arabische taal, zodat ik de Koran kan begrijpen.”

Het woord «لِكَيْ» “zodat”, “opdat” is een **Harf Masdariy** «حَرْفٌ مَصْدَرِيٌّ» (*infinitief partikel*). En «لِكَيْ أَفْهَمَ الْقُرْآنَ» betekent: «لِفَهْمِ الْقُرْآنِ» “vanwege het begrijpen van de Koran”.

Het woord «كَيْ» wordt gebruikt met de Moedaari‘ die erdoor Mansoeb[518] wordt gemaakt.

De Laam at-Ta‘liel «لِ»[519] wordt vóór «كَيْ» geplaatst.[520] Deze Laam wordt soms weggelaten.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ ﴾ {Zodat wij U veelvuldig zullen prijzen.}[521]

  Hier staat «كَيْ» voor: «لِكَيْ».

Het aaneenschrijven aan de Laa an-Naafieyah

Het woord «لِكَيْ» wordt met de Laa an-Naafieyah «لَا النَّافِيَةُ» aan elkaar geschreven.

Voorbeelden:

- Werk hard, zodat je niet zult zakken. اِجْتَهِدْ لِكَيْلَا تَرْسُبَ.
- Schrijf mijn telefoonnummer in het dagboek, zodat je [het] niet vergeet.
  اُكْتُبْ رَقْمَ هَاتِفِيْ فِي الْمُفَكِّرَةِ لِكَيْلَا تَنْسَى.

Andere voorbeelden:

- Mijn klasgenoten zijn naar de markt gegaan, zodat zij de benodigdheden kopen.
  ذَهَبَ زُمَلَائِيْ إِلَى السُّوْقِ لِكَيْ يَشْتَرُوا الْحَوَائِجَ.
- O Maryam, word vroeg wakker zodat je de trein niet mist.[522]
  يَا مَرْيَمُ، اِسْتَيْقِظِيْ مُبَكِّرَةً لِكَيْلَا يَفُوْتَكِ الْقِطَارُ.

---

[518] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

[519] Zie: deel 2, les 17 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie over de Laam at-Ta‘liel «لَامُ التَّعْلِيْلِ».

[520] «لِكَيْ» = «كَيْ» + «لِ».

[521] Soerah Taa Haa, Vers 33 (Soerah 20:33).

[522] In het Nederlands zeggen we: “Ik heb de trein gemist.”
Maar in het Arabisch zeggen we: “De trein heeft mij gemist” «فَاتَنِي الْقِطَارُ».

3) Het woord «إِذَنْ» “in dat geval”, “dus” is een andere Harf (*partikel*) van Nasb. Het komt vóór de Moedaari‘ te staan en het maakt de Moedaari‘ Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Het wordt alleen gebruikt als een antwoord op een verklaring.

Als jouw vriend tegen je zegt: «يَرْجِعُ الْمُدِيْرُ الْيَوْمَ مِنَ الْخَارِجِ» “De directeur keert vandaag terug vanuit het buitenland”, dan zal je als antwoord geven: «إِذَنْ نَسْتَقْبِلَهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval zullen we hem op het vliegveld ontvangen.”

Merk op dat het werkwoord na «إِذَنْ» Mansoeb is.

Drie voorwaarden voor het Mansoeb maken

Het woord «إِذَنْ» maakt het werkwoord alleen Mansoeb wanneer er aan de volgende drie voorwaarden zijn voldaan:

1. Het woord «إِذَنْ» dient aan het begin van de zin te staan, en het dient niet vooraf te worden gegaan door een ander woord.
2. Het werkwoord dient direct na «إِذَنْ» te komen. Een tussenkomst van de Laa an-Naafieyatoe (*de ontkennende Laa*) of een Qasam (*eed*) is toegestaan.
3. Het werkwoord moet op de toekomst duiden.

In het voorbeeld dat hierboven is gegeven, zijn aan alle drie de voorwaarden voldaan: het woord «إِذَنْ» staat aan het begin van de zin, het werkwoord «نَسْتَقْبِلَهُ» komt direct na «إِذَنْ», en het werkwoord duidt op de toekomst.

Maar als we zeggen: «نَحْنُ إِذَنْ نَسْتَقْبِلُهُ», dan dient het werkwoord Marfoe‘ (*d.w.z. in de Dammah positie*) te zijn, omdat het woord «إِذَنْ» niet aan het begin van de zin staat.

Op dezelfde manier, als we zeggen: «إِذَنْ فِي الْمَطَارِ نَسْتَقْبِلُهُ», dan dient het werkwoord Marfoe‘ te zijn, omdat het niet direct na het woord «إِذَنْ» komt.

We mogen echter wel zeggen: «إِذَنْ وَاللهِ نَسْتَقْبِلَهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval, bij Allah, zullen we hem op het vliegveld ontvangen.”

We mogen ook zeggen: «إِذَنْ لَا نَسْتَقْبِلَهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval zullen we hem niet op het vliegveld ontvangen.”

Het werkwoord is in deze twee gevallen Mansoeb.

Hier volgt een voorbeeld waarin het werkwoord niet op de toekomst duidt:

- De bus arriveert op het vliegveld om twee uur. In dat geval vrees ik dat ik de vlucht mis.
  تَصِلُ الْحَافِلَةُ إِلَى الْمَطَارِ السَّاعَةَ الثَّانِيَةَ. إِذَنْ أَخَافُ أَنْ تَفُوْتَنِي الرِّحْلَةُ.

Hier is «أَخَافُ» Marfoe‘[523] omdat het niet op de toekomst duidt.

4) We hebben gezien dat het werkwoord in de Maadiy (*verleden tijd*) ontkennend wordt gemaakt door middel van *Maa* «مَا».[524]

Voorbeeld:

- Ik heb niet gegeten.[525] مَا أَكَلْتُ.

Maar als we twee werkwoorden in de Maadiy samen ontkennend willen maken, dan gebruiken we *Laa* «لَا».

Voorbeeld:

- Ik heb niet gegeten, noch gedronken.[526] لَا أَكَلْتُ وَلَا شَرِبْتُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ ٣١﴾ {Hij geloofde niet, noch verrichtte hij het gebed.}[527]

5) We hebben gezien dat Waaw al-Haal «وَ» aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah staat.[528]

Voorbeeld:

- Ik kwam de moskee binnen terwijl de imam Faatihah las.[529]
  دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ يَقْرَأُ الْفَاتِحَةَ.

De Waaw al-Haal kan ook aan het begin van een Djoemlah Fi‘liyyah staan met een werkwoord in de Maadiy [dat bevestigend is]. Het dient dan wel gevolgd te worden door «قَدْ».

---

[523] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

[524] Zie: deel 2, les 4 punt 2 van het begeleidende boek.

[525] Een andere mogelijke vertaling: “Ik at niet.”

[526] Een andere mogelijke vertaling: “Ik at niet, noch dronk ik.”

[527] Soerah al-Qiyaamah, Vers 31 (Soerah 75:31).

[528] Zie les 2 voor meer informatie over de Waaw al-Haal «وَاوُ الْحَالِ» (*de Waaw van de toestand*).

[529] Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben de moskee binnengekomen terwijl de imam Faatihah las.”

Voorbeeld:

- Ik kwam de moskee binnen terwijl de imam Faatihah had gereciteerd.[530]
  دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَقَدْ قَرَأَ الْإِمَامُ الْفَاتِحَةَ.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- De dokter arriveerde terwijl de patiënt was overleden.[531] جَاءَ الطَّبِيْبُ وَقَدْ مَاتَ الْمَرِيْضُ.
- Wij zijn uit de klas gegaan terwijl de leraar de les had uitgelegd.
  خَرَجْنَا مِنَ الْفَصْلِ وَقَدْ شَرَحَ الْمُدَرِّسُ الدَّرْسَ.
- Ik arriveerde op het vliegveld terwijl het vliegtuig was vertrokken.[532]
  وَصَلْتُ الْمَطَارَ وَقَدْ أَقْلَعَتِ الطَّائِرَةُ.

Samengevat:

- «وَاوُ الْحَالِ» + «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ»
- «وَاوُ الْحَالِ» + «قَدْ» + «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ فِعْلُهَا مَاضٍ مُثْبَتٌ»

6) Het werkwoord («جَعَلَ») heeft vier betekenissen:

1. “**Maken**”, namelijk: iets veroorzaken of iets laten worden.[533]

In deze betekenis krijgt het twee Mafʿoel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Ik zal van deze kamer een winkel maken. سَأَجْعَلُ هٰذِهِ الْغُرْفَةَ دُكَّانًا.

Hier is «هٰذِهِ» de eerste Mafʿoel Bihi, en «دُكَّانًا» is de tweede Mafʿoel Bihi.[534]

- Allah heeft alcoholische dranken haram gemaakt. جَعَلَ اللهُ الْخَمْرَ حَرَامًا.

Hier is «الْخَمْرَ» de eerste Mafʿoel Bihi, en «حَرَامًا» is de tweede Mafʿoel Bihi.

---

[530] Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben de moskee binnengekomen terwijl de imam Faatihah had gereciteerd.”

[531] Een andere mogelijke vertaling: “De dokter was gearriveerd terwijl de patiënt overleden was.”

[532] Een andere mogelijke vertaling: “Ik was op het vliegveld gearriveerd terwijl het vliegtuig was vertrokken.”

[533] بِمَعْنَى: «صَيَّرَ»

[534] Het woord «الْغُرْفَةَ» is hier Badal.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلَ ٱلۡقَمَرَ فِيهِنَّ نُورٗا وَجَعَلَ ٱلشَّمۡسَ سِرَاجٗا ١٦﴾ {En Hij maakte de maan daarin tot een licht, en Hij maakte de zon tot een lamp.}[535]
- ﴿وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ بِسَاطٗا ١٩﴾ {En Allah heeft voor jullie de aarde uitgestrekt gemaakt.}[536]
- ﴿وَلَوۡ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ ٱلنَّاسَ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗۖ﴾ {En als jouw Heer het had gewild, dan had Hij de mensheid zeker tot één natie gemaakt.}[537]

2. “**Denken**”, “**achten**”[538]

In deze betekenis krijgt het ook twee Mafʿoel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Denk jij dat ik een directeur ben?[539] أَجَعَلْتَنِي مُدِيْرًا؟

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ ٱلَّذِينَ هُمۡ عِبَٰدُ ٱلرَّحۡمَٰنِ إِنَٰثًاۚ﴾ {En zij achten de Engelen, die dienaren van de Meest Barhartige zijn, tot vrouwen.}[540]

3. “**Scheppen**”[541]

In deze betekenis krijgt het alleen één Mafʿoel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَٰتِ وَٱلنُّورَۖ﴾

  {Alle lof zij Allah, Degene Die de hemelen en de aarde heeft geschapen, en Die de duisternissen en het licht heeft gemaakt.}[542]

---

[535] Soerah Noeh, Vers 16 (Soerah 71:16).

[536] Soerah Noeh, Vers 19 (Soerah 71:19).

[537] Soerah Hoed, Vers 118 (Soerah 11:118).

[538] بِمَعْنَى: «ظَنَّ»

[539] Letterlijke vertaling: “Heb jij van mij een directeur gemaakt?”

[540] Soerah az-Zoegroef, Vers 19 (Soerah 43:19).

[541] بِمَعْنَى: «أَوْجَدَ»

[542] Soerah al-Anʿaam, Vers 1 (Soerah 6:1).

4. “**Beginnen**”[543]

In deze betekenis gedraagt het zich als «كَانَ», en heeft het een Ism en een Gabar. De Gabar is een Djoemlah Fi‘liyyah met een werkwoord in de Moedaari‘.

Voorbeeld:

- Haamied begon mij te slaan. جَعَلَ حَامِدٌ يَضْرِبُنِيْ.

Hier is «حَامِدٌ» de Ism van «جَعَلَ», en «يَضْرِبُنِيْ» is Gabar van «جَعَلَ».[544]

7) Het meervoud van «مَاشٍ» “een voetganger” is: «مُشَاةٌ» “voetgangers”.

Het is conform het patroon: «فُعَلَةٌ».

Dus «مُشَاةٌ» is oorspronkelijk: «مُشَيَةٌ», waarbij -**aya**- «ـيَـ» verandert in: -**aa**- «ـَا».

Hier zijn wat meer voorbeelden:

-	قَاضٍ	“een rechter”	→	قُضَاةٌ	“rechters”	[Dit is oorspronkelijk: قُضَيَةٌ]
-	حَافٍ	“blootsvoet”	→	حُفَاةٌ	“blootsvoeten”	[Dit is oorspronkelijk: حُفَيَةٌ]
-	عَارٍ	“naakt”	→	عُرَاةٌ	“naakt”[545]	[Dit is oorspronkelijk: عُرَيَةٌ]
-	وَالٍ	“een heerser”	→	وُلَاةٌ	“heersers”	[Dit is oorspronkelijk: وُلَيَةٌ]

8) «قَفَايَ» “mijn achterhoofd”: de Yaa Moetakalliem «يْ» krijgt een Fathah als het gekoppeld wordt aan een Ism (*naamwoord*) waarvan de laatste letter een Alief «ا» of een Yaa met een Soekoen «يْ» is.

Voorbeelden:

-	عَصَايَ	“mijn stok”	[عَصَا + يْ = عَصَايَ]
-	فَتَايَ	“mijn jongen”	[فَتَا + يْ = فَتَايَ]
-	دُنْيَايَ	“mijn wereld”	[دُنْيَا + يْ = دُنْيَايَ]
-	يَدَايَ	“mijn handen”[546]	[يَدَا + يْ = يَدَايَ][547]

---

[543] بِمَعْنٰى: «بَدَأَ»

[544] Zie les 10 voor meer informatie.

[545] Als bijvoeglijk naamwoord.

[546] «غَسَلْتُ يَدَيَّ» “Ik waste mijn handen”. Over «يَدَيَّ»: «يَدَانِ» → «يَدَيْنِ» → «يَدَيْنِ + يْ» → «يَدَيْ + يْ» → «يَدَيَّ».

[547] «يَدَانِ + يْ» wordt: «يَدَايْ». En «يَدَايْ» wordt: «يَدَايَ».

De Nawaasib van de Moedaari‘

«نَوَاصِبُ الْمُضَارِعِ»

De Hoeroef (*partikels*)[548] die de Moedaari‘ Mansoeb maken, worden **Nawaasib al-Fi‘l al-Moedaari‘** «نَوَاصِبُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ» genoemd. Dit zijn er vier, en we hebben ze allemaal al geleerd.

Deze vier zijn:

1. «أَنْ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾ {En Allah wil jullie berouw aanvaarden.}[549]

De Harf «أَنْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ مَصْدَرِيَّةٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een infinitief partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomende tijd duidt*).

2. «لَنْ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ٦٧﴾ {Hij zei: “Voorwaar, jij zult niet in staat zijn om geduldig met mij te zijn.”}[550]

De Harf «لَنْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Nafyin wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ نَفْيٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een ontkennend partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomende tijd duidt*).

---

[548] Het woord “Hoeroef” «الْحُرُوْفُ» (*partikels*) is het meervoud van: “Harf” «الْحَرْفُ» (*partikel*).

[549] Soerah an-Nisaa’, Vers 27 (Soerah 4:27).

[550] Soerah al-Kahf, Vers 67 (Soerah 18:67).

3. «كَيْ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ كَيۡ نُسَبِّحَكَ كَثِيرٗا ٣٣ ﴾ {Zodat wij U veelvuldig zullen prijzen.}[551]

De Harf «كَيْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ مَصْدَرِيَّةٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een infinitief partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomende tijd duidt*).

4. «إِذَنْ»

Voorbeeld:

- Ik zal je morgen bezoeken, indien Allah het wil. In dat geval zal ik op je wachten.
سَأَزُوْرُكَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللهُ. إِذَنْ أَنْتَظِرَكَ.

De Harf «إِذَنْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Djawaab wa Djazaa’ wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ جَوَابٍ وَجَزَاءٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een beantwoordend partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomende tijd duidt*).

Samengevat:

De vier Nawaasib al-Fi‘l al-Moedaari‘ zijn: «إِذَنْ» ، «كَيْ» ، «لَنْ» ، «أَنْ».

---

[551] Soerah Taa Haa, Vers 33 (Soerah 20:33).

Les 26

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey «الْفِعْلُ الرُّبَاعِيُّ» (*het Roebaa‘iey werkwoord of het vierletterige werkwoord*): dit is een werkwoord dat **vier stamletters** heeft.

Voorbeelden:

- تَرْجَمَ “Hij vertaalde”
- بَعْثَرَ “Hij vergooide”
- هَرْوَلَ “Hij liep snel”
- بَسْمَلَ “Hij zei: *‘Bismillaahier Raḥmaanier Raḥiem.’*”

Net zoals bij de Thoelaathie is de Roebaa‘iey ook Moedjarrad of Mazied.[552]

Roebaa‘iey Moedjarrad

De Roebaa‘iey Moedjarrad heeft alleen vier stamletters zonder dat er een extra letter aan is toegevoegd, zoals «تَرْجَمَ» dat uit de volgende letters is samengesteld: «ت» ، «ر» ، «ج» ، «م» (*t-r-dj-m*).

De Baab van de Roebaa‘iey Moedjarrad

De Roebaa‘iey Moedjarrad heeft slechts één Baab, namelijk: **Baab Fa‘lala** «فَعْلَلَ».

De Maadiy van deze Baab is: «فَعْلَلَ».
De Moedaari‘ van deze Baab is: «يُفَعْلِلُ».

Aangezien het werkwoord uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Dammah.

Voorbeelden:

- تَرْجَمَ “Hij vertaalde” (*Maadiy*)
- يُتَرْجِمُ “Hij vertaalt” (*Moedaari‘*)

---

[552] Zie les 16 voor meer informatie over deze termen.

De Masdar van Baab «فَعْلَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «فَعْلَلَةٌ».

Voorbeeld:

- تَرْجَمَةٌ “vertaling”

De Ism al-Faa‘iel van Baab «فَعْلَلَ»

De Ism al-Faa‘iel van deze Baab is conform het patroon: «مُفَعْلِلٌ». De derde stamletter heeft een Kasrah.

Voorbeeld:

- مُتَرْجِمٌ “een vertaler”, “hij die vertaalt”

De Ism al-Maf‘oel van Baab «فَعْلَلَ»

De Ism al-Maf‘oel is conform het patroon: «مُفَعْلَلٌ». De derde stamletter heeft een Fathah.

Voorbeelden:

- مُتَرْجَمٌ “een vertaling”, “datgene wat vertaald is”
- كِتَابٌ مُتَرْجَمٌ “een vertaald boek”

Achtereenvolgens: «فَعْلَلَ» ، «يُفَعْلِلُ» ، «فَعْلَلَةٌ» ، «مُفَعْلِلٌ» ، «مُفَعْلَلٌ».

* * *

De Abwaab van de Roebaa‘iey Mazied

De Roebaa‘iey Mazied heeft drie Abwaab.[553]

Deze drie Abwaab zijn:

1. «تَفَعْلَلَ» *Baab Tafa‘lala*
2. «اِفْعَلَلَّ» *Baab Ief‘alalla*
3. «اِفْعَنْلَلَ» *Baab Ief‘anlala*

1. Baab Tafa‘lala «تَفَعْلَلَ»

In deze Baab is er een «تَ» "-ta" vóór de eerste stamletter geplaatst (***ta**fa‘lala*).

Voorbeelden:

- تَرَعْرَعَ "Hij groeide op"
- تَمَضْمَضَ "Hij spoelde zijn mond met water"

De Moedaari‘ van Baab «تَفَعْلَلَ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَتَفَعْلَلُ».

Voorbeeld:

- يَتَرَعْرَعُ "Hij groeit op"

De Masdar van Baab «تَفَعْلَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَعْلُلٌ».

Voorbeeld:

- تَرَعْرُعٌ "Opgroeien"

Achtereenvolgens: «تَفَعْلُلٌ» ، «يَتَفَعْلَلُ» ، «تَفَعْلَلَ».

---

[553] Het woord "Abwaab" «الْأَبْوَابُ» is het meervoud van: "Baab" «الْبَابُ».

2. Baab Ief‘alalla («اِفْعَلَلَّ»)

In deze Baab is er een «اِ» “-ie” vóór de eerste stamletter geplaatst, en de vierde stamletter is verdubbeld (***ief***‘*alalla*).

Voorbeelden:

- اِطْمَأَنَّ “Hij voelde zich gerustgesteld”
- اِشْمَأَزَّ “Hij verafschuwde”, “Hij walgde”

De Moedaari‘ van Baab («اِفْعَلَلَّ»)

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَلِلُّ».

Voorbeeld:

- يَطْمَئِنُّ “Hij voelt zich gerustgesteld”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ ٢٨ ﴾ {Luister goed! In het gedenken van Allah komen de harten tot rust.}[554]

De Masdar van Baab («اِفْعَلَلَّ»)

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِفْعِلَّالٌ».

Voorbeeld:

- اِطْمِئْنَانٌ “Gerustgesteld voelen”

Achtereenvolgens: «اِفْعِلَّالٌ» ، «يَفْعَلِلُّ» ، «اِفْعَلَلَّ».

---

[554] Soerah ar-Ra‘d, Vers 28 (Soerah 13:28).

3. Baab Ief‘anlala («اِفْعَنْلَلَ»)

In deze Baab is er een «اِ» “-ie” vóór de eerste stamletter geplaatst, en er is een «نْ» “-n” na de tweede stamletter toegevoegd (***ief‘anlala***).

Voorbeelden:

- اِفْرَنْقَعَ “Hij kraakte zijn vingers”

De Moedaari‘ van Baab «اِفْعَنْلَلَ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَنْلِلُ».

Voorbeeld:

- يَفْرَنْقِعُ “Hij kraakt zijn vingers”

De Masdar van Baab «اِفْعَنْلَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِفْعِنْلَالٌ».

Voorbeeld:

- اِفْرِنْقَاعٌ “Het kraken van de vingers”

De zin «اِفْرَنْقَعَ النَّاسُ» betekent: “De mensen verspreidden zich.”

Achtereenvolgens: «اِفْعَنْلَلَ» ، «يَفْعَنْلِلُ» ، «اِفْعِنْلَالٌ».

2) “Dit is **een** man” is: «هٰذَا رَجُلٌ».

“Dit is **de** man” is: «هٰذَا الرَّجُلُ». **Maar** deze zin kan ook “deze man” betekenen.[555]

Wanneer je «هٰذَا الرَّجُلُ» zegt, dan zou de luisteraar kunnen denken dat je “deze man” (i.p.v. “dit is de man”) bedoelt. De luisteraar zal dan op de Gabar wachten. Om deze dubbelzinnigheid te vermijden, wordt een passende Damier (*voornaamwoord*) tussen de Moebtada’ en Gabar geplaatst.

---

[555] De betekenis “deze man” krijg je als je ervan uitgaat dat het woord «الرَّجُلُ» een Badal is.

Voorbeelden:

هٰذَا هُوَ الرَّجُلُ	“Dit is de man”	[*mannelijk enkelvoud*]
هٰؤُلَاءِ هُمُ الْمُجْرِمُوْنَ	“Deze zijn de criminelen”	[*mannelijk meervoud*]
هٰذِهِ هِيَ السَّيَّارَةُ	“Dit is de auto”	[*vrouwelijk enkelvoud*]
هٰؤُلَاءِ هُنَّ الْمُسْلِمَاتُ	“Deze zijn de moslima’s”	[*vrouwelijk meervoud*]

De Damier «الضَّمِيْرُ» (*voornaamwoord*) die op deze manier wordt gebruikt, wordt **Damier al-Fasl** «ضَمِيْرُ الْفَصْلِ» (*het voornaamwoord van de scheiding*) genoemd.[556]

Deze dubbelzinnigheid komt ook in een zin voor wanneer de Moebtada’ een eigennaam is, en de Gabar een Na‘t (*bijvoeglijk naamwoord*) is of een Ism die «الْ» heeft.

Voorbeeld:

- حَامِدٌ اللَّاعِبُ kan betekenen: “Haamied, de speler” *of* “Haamied is de speler”.

Als we “Haamied is de speler” bedoelen, dan zeggen we: «حَامِدٌ هُوَ اللَّاعِبُ».

Hier volgen enkele voorbeelden van de Damier al-Fasl «ضَمِيْرُ الْفَصْلِ» uit de Koran:

- ﴿وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ٥﴾ {En zij zijn degenen die succesvol zijn.}[557]
- ﴿ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ٧٢﴾ {Dat is de grootse Overwinning.}[558]

Maar het gebruik van de Damier al-Fasl «ضَمِيْرُ الْفَصْلِ» is niet verplicht. Als je denkt dat er geen dubbelzinnigheid ontstaat, dan dien je het niet te gebruiken.

Zo zien we in de Koran:

- ﴿ذَٰلِكَ ٱلْكِتَٰبُ﴾ {Dit is het Boek ...}[559]
- ﴿ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ٨٩﴾ {Dat is de grootse Overwinning.}[560]

---

[556] Door middel van de Damier al-Fasl worden de Moebtada’ en de Gabar gescheiden gehouden.

[557] Soerah al-Baqarah, Vers 5 (Soerah 2:5).

[558] Soerah at-Tawbah, Vers 72 (Soerah 9:72).

[559] Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:2).

[560] Soerah at-Tawbah, Vers 89 (Soerah 9:89).

3) Als aan jou iets wordt aangeboden om te eten met de instructie «كُلْ هٰذَا», dan kan je het hele ding eten.[561]

Maar als de instructie «كُلْ مِنْ هٰذَا» is, dan mag je alleen **een deel** ervan eten.[562]

Op dezelfde manier zeggen we:

- Onder de studenten zijn er sommigen die geen Engels kennen.
مِنَ الطُّلَّابِ مَنْ لَا يَعْرِفُ الْإِنْكِلِيْزِيَّةَ.

Deze *Mien* «مِنْ» wordt **Mien at-Tab‘iediyyah** «مِنَ التَّبْعِيْضِيَّةُ» (*de partitief Mien*) genoemd.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Jij bent één van de beste studenten. أَنْتَ مِنْ أَحْسَنِ الطُّلَّابِ.

Vergelijk dit met:

- Jij bent de beste student. أَنْتَ أَحْسَنُ الطُّلَّابِ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ٣﴾ {En zij spenderen een deel van datgene waarmee Wij hun hebben voorzien.}[563]
- ﴿وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَبِٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ ٨﴾ {En onder de mensen zijn er sommigen die zeggen: “Wij geloven in Allah en in de Laatste Dag”, maar zij zijn geen gelovigen.}[564]

---

[561] De zin «كُلْ هٰذَا» betekent: “Eet dit.”

[562] De zin «كُلْ مِنْ هٰذَا» betekent: “Eet van dit.”

[563] Soerah al-Baqarah, Vers 3 (Soerah 2:3). Het woord «مِمَّا» = «مَا» + «مِنْ التَّبْعِيْضِيَّةُ».

[564] Soerah al-Baqarah, Vers 8 (Soerah 2:8).

4) In de zin «وَهَلْ جَاءَ الْمُدِيْرُ؟» “En is de directeur gekomen?” komt het verbindingswoord «وَ» “en” als eerst, en daarna komt de Harf al-Istifhaam «هَلْ».[565]

Maar de Hamzah al-Istifhaam «أَ» komt vóór het verbindingswoord te staan.

Voorbeeld:

- أَوَجَاءَ الْمُدِيْرُ؟ “En is de directeur gekomen?”

We kunnen niet zeggen: «وَأَجَاءَ الْمُدِيْرُ؟».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿أَوَلَمۡ يَنظُرُواْ فِي مَلَكُوتِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ﴾ {En hebben zij niet naar het Koninkrijk van de hemelen en de aarde gekeken?}[566]
- ﴿أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنتُم بِهِۦٓۚ﴾ {Vervolgens, wanneer het (de bestraffing) heeft plaatsgevonden, zullen jullie er dan in geloven?}[567]

5) Veel Aayaat (*Koranverzen*) beginnen met het woord «إِذْ», zoals: «وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيْمُ».

In zulke gevallen is het woord «إِذْ» de Maf‘oel Bihi van het werkwoord «أُذْكُرُوْا» “gedenk”, “gedenken jullie” dat altijd is weggelaten.

De betekenis van het bovenstaande Koranvers is:

- ﴿وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِـۧمُ﴾ {En **gedenk** toen Ibraahiem zei …}

Hier volgen wat meer voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذۡ قَالَتِ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرۡيَمُ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰكِ وَطَهَّرَكِ وَٱصۡطَفَىٰكِ عَلَىٰ نِسَآءِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٤٢﴾

  {En (**gedenk**) toen de Engelen zeiden: “O Maryam! Voorwaar, Allah heeft jou bevoorrecht, jou gereinigd en jou verkozen boven de vrouwen van de werelden.”}[568]
- ﴿وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ﴾ {En (**gedenk**) toen Moesaa tegen zijn volk zei: “Gedenk de Gunst van Allah aan jullie …”}[569]

---

[565] Harf al-Istifhaam = vraagpartikel.

[566] Soerah al-A‘raaf, Vers 185 (Soerah 7:185).

[567] Soerah Yoenoes, Vers 51 (Soerah 10:51).

[568] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 42 (Soerah 3:42).

[569] Soerah Ibraahiem, Vers 6 (Soerah 14:6).

6) Het meervoud van «مَيِّتٌ» “een gestorvene” is: «مَوْتٰى» “gestorvenen”.

Dit is conform het patroon: «فَعْلٰى».

Woorden conform dit patroon zijn **Mamnoe‘ minas Sarf** «مَمْنُوْعٌ مِنَ الصَّرْفِ» (*diptoot*)[570] en krijgen dus geen Tanwien.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

-	أَسِيْرٌ	“een gevangene”	→	أَسْرٰى	“gevangenen”
-	مَرِيْضٌ	“een zieke”	→	مَرْضٰى	“zieken”
-	جَرِيْحٌ	“een gewonde”	→	جَرْحٰى	“gewonden”

7) Als de Moenaadaa een Ism is waarvan de Moedaaf Ilaih de Damier van de eerste persoon enkelvoud is (d.w.z. de Damier is يْ), dan heeft deze Moenaadaa vijf verschillende vormen: [571]

1. «يَا رَبِّيْ» : dit is de originele vorm.
2. «يَا رَبِّ» : hier is de «يْ» weggelaten.[572]
3. «يَا رَبِّيَ» : hier is de «يْ» blijven staan, maar het heeft een Fathah.
4. «يَا رَبَّ» : hier is de «يْ» weggelaten, en de laatste letter heeft een Fathah.
5. «يَا رَبَّا» : hier is de «يْ» weggelaten, en de laatste letter heeft een Fathah en een Alief.

De laatste vorm krijgt de Haa-oes Sakt «هَاءُ السَّكْتُ» aan het einde: «يَا رَبَّاهْ».[573]

Een geheugensteuntje voor al deze vijf vormen: «رَبِّ» ، «رَبِّيْ» ، «رَبَّ» ، «رَبَّا» ، «رَبِّيَ».

De vorm «رَبِّ» komt het meest voor in de Koran.

---

[570] Mamnoe‘ minas Sarf wordt ook wel “Ghair Moensarief” «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» genoemd.

[571] Kortom: als de Moenaada een Ism is waarvan de Moedaaf Ilaih een Yaa Moetakalliem «يْ» is, dan heeft deze Moenaadaa vijf verschillende vormen.

[572] Handig om te weten: de vorm «يَا رَبِّ» komt het meest voor. Daarna komt de vorm «يَا رَبِّيْ» het meest voor.

[573] De Haa-oes Sakt «هَاءُ السَّكْتِ» (*de Haa van de stilte*) wordt toegevoegd wanneer je op dit woord stopt.

8) In les 14 hebben we gezien dat de Djawaab ash-Shart een «فَ» krijgt, wanneer het een Djoemlah Ismiyyah is.[574]

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ (٨٠)﴾ {En wanneer ik ziek ben, dan is Hij Die mij geneest.}[575]

Deze «فَ» kan worden vervangen door de **Idhaa al-Foedjaa-ieyyah** «إِذَا الْفُجَائِيَّةُ».[576]

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦٓ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ (٤٥)﴾ {En wanneer degenen (die zij) naast Hem (aanbidden) worden genoemd, zie, dan verheugen zij zich.}[577]
- ﴿فَإِنْ أُعْطُوا۟ مِنْهَا رَضُوا۟ وَإِن لَّمْ يُعْطَوْا۟ مِنْهَآ إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ (٥٨)﴾ {Als zij daar een gedeelte van krijgen, zijn zij tevreden. En als hun er niet van wordt gegeven, zie, dan worden zij boos.}[578]

9) In les 29 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de Moeda‘‘af werkwoorden. In alle vormen van de Moedaari‘ – met uitzondering van twee vormen – verliest de tweede stamletter zijn klinker en het wordt geassimileerd aan de derde stamletter.

Voorbeeld:

- يَحُجُّ – يَحُجَّانِ – يَحُجُّوْنَ؛ تَحُجُّ – تَحُجَّانِ – يَحْجُجْنَ؛ تَحُجُّ – تَحُجَّانِ – تَحُجُّوْنَ؛
تَحُجِّيْنَ – تَحُجَّانِ – تَحْجُجْنَ؛ أَحُجُّ – نَحُجُّ

Het proces waarbij de tweede stamletter aan de derde stamletter assimileert, wordt **Idghaam** «الْإِدْغَامُ» (*assimilatie*) genoemd.

Alleen de twee onderstreepte vormen ondergaan geen Idghaam, omdat zij gekoppeld worden aan Moetaharriek Damaa-ier (*voornaamwoorden met een klinker*).

---

[574] Zie les 14 punt 1 voor meer informatie.

[575] Soerah ash-Shoe‘araa’, Vers 80 (Soerah 26:80).

[576] Zie les 23 punt 3 voor meer informatie over de Idhaa al-Foedjaa-ieyyah.

[577] Soerah az-Zoemar, Vers 45 (Soerah 39:45).

[578] Soerah at-Tawbah, Vers 58 (Soerah 9:58).

De vier vormen in de Moedaari‘ Madjzoem

In de Moedaari‘ Madjzoem hebben de vier vormen «يَحُجُّ» ، «تَحُجُّ» ، «أَحُجُّ» ، «نَحُجُّ» twee mogelijkheden:

1. één mogelijkheid met Idghaam; *en*
2. één mogelijkheid zonder Idghaam.

Voorbeeld:

- لَمْ يَحُجَّ (*met Idghaam*) *of* لَمْ يَحْجُجْ (*zonder Idghaam*)

Onthoud dat «يَحُجُّ» oorspronkelijk als volgt is: «يَحْجُجُ».

Op dezelfde manier:

- لَمْ تَحُجَّ (*met Idghaam*) *of* لَمْ تَحْجُجْ (*zonder Idghaam*)
- لَمْ أَحُجَّ (*met Idghaam*) *of* لَمْ أَحْجُجْ (*zonder Idghaam*)
- لَمْ نَحُجَّ (*met Idghaam*) *of* لَمْ نَحْجُجْ (*zonder Idghaam*)

De Amr van de tweede persoon

De Amr (*gebiedende wijs*) van de tweede persoon mannelijk enkelvoud heeft ook deze mogelijkheid.

Voorbeeld:

- حُجَّ “Verricht Hadj!” *of* أُحْجُجْ “Verricht Hadj!”

De Amr van de tweede persoon vrouwelijk meervoud is al zonder Idghaam.

Voorbeeld:

- أُحْجُجْنَ “Verricht Hadj!”, “Jullie moeten de Hadj verrichten!”

Het kan geen Idghaam hebben, omdat het gekoppeld wordt aan een Moetaharriek Damier.

Het verwijderen van de Idghaam wordt **Fakkoel Idghaam** «فَكُّ الْإِدْغَامِ» (*het losmaken van de Idghaam*) genoemd.

Enkele voorbeelden van Fakkoel Idghaam uit de Koran:

- ﴿قَالَتْ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ٢٠﴾ {Zij (Maryam) zei: "Hoe kan ik een zoon krijgen, terwijl geen man mij heeft aangeraakt en ik geen onkuise vrouw ben?"}[579]
- ﴿وَمَن يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ٨١﴾ {En degene op wie Mijn Toorn neerdaalt, zal zeker ten onder gaan.}[580]
- ﴿وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ٣٦﴾ {En degene die Allah doet afdwalen, voor hem is er geen leider (die hem naar de goede richting wijst).}[581]
- ﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۚ﴾ {Zeg (o Profeet Mohammed): "Als jullie (werkelijk) van Allah houden, volg mij dan. Allah zal van jullie houden en jullie zonden vergeven."}[582]
- ﴿وَٱحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي ٢٧﴾ {"En maak de knoop van mijn tong los."}[583]

10) De zin «مَا لَمْ يُغَرْغِرْ» betekent: "Zolang hij niet de doodstrijd heeft", namelijk: de duur van het niet-zijn van de doodstrijd.

Deze *Maa* («مَا») wordt **Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah** («مَا الْمَصْدَرِيَّةُ الظَّرْفِيَّةُ») (*de infinitieve Maa van tijd*) genoemd.[584]

Voorbeelden:

- De Islam zal blijven zolang de wereld bestaat. سَيَبْقَى الْإِسْلَامُ مَا بَقِيَ الْعَالَمُ.
- Gehoorzaam mij zolang ik Allah en Zijn Boodschapper gehoorzaam. أَطِيْعُوْنِي مَا أَطَعْتُ اللهَ وَرَسُوْلَهُ.

---

[579] Soerah Maryam, Vers 20 (Soerah 19:20).

[580] Soerah Taa Haa, Vers 81 (Soerah 20:81).

[581] Soerah az-Zoemar, Vers 36 (Soerah 39:36).

[582] Soerah Aali 'Imraan, Vers 31 (Soerah 3:31).

[583] Soerah Taa Haa, Vers 27 (Soerah 20:27).

[584] Tot nu toe hebben we zes soorten *Maa* («مَا») geleerd:

1. Maa an-Naafieyatoe («مَا النَّافِيَةُ») (*de ontkennende Maa*).
2. Maa al-Istifhaamiyyah («مَا الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ») (*de vragende Maa*).
3. Maa al-Mawsoelah («مَا الْمَوْصُوْلَةُ») (*de betrekkelijke Maa*).
4. Maa al-Hidjaaziyyah («مَا الْحِجَازِيَّةُ») (*de Hidjaazi Maa*).
5. Maa al-Masdariyyah («مَا الْمَصْدَرِيَّةُ») (*de infinitieve Maa*).
6. Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah («مَا الْمَصْدَرِيَّةُ الظَّرْفِيَّةُ») (*de infinitieve Maa van tijd*).

Schematisch overzicht van de Thoelaathie en Roebaa‘iey (1/2):

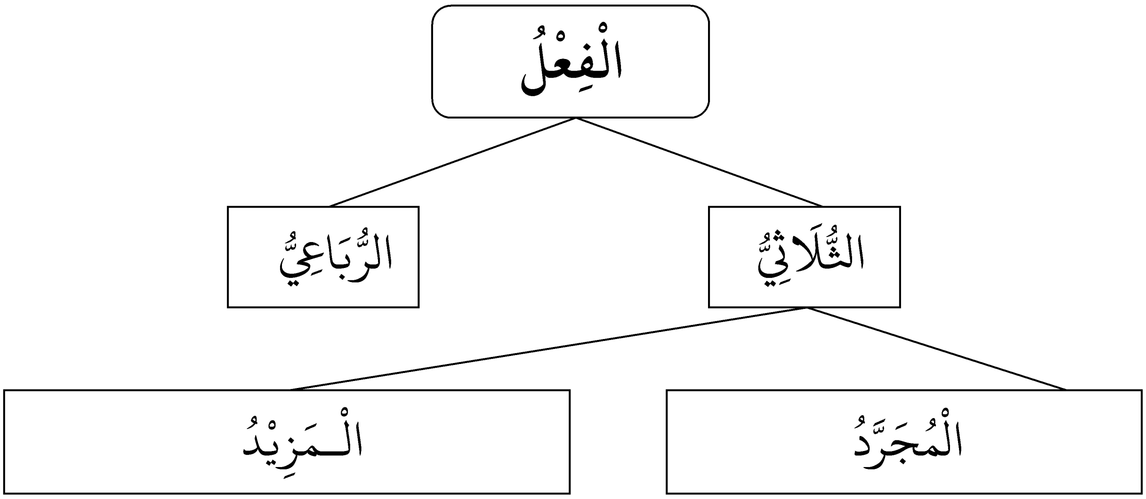

١) **فَعَلَ - يَفْعُلُ**: كَتَبَ - يَكْتُبُ
٢) **فَعَلَ - يَفْعِلُ**: جَلَسَ - يَجْلِسُ
٣) **فَعَلَ - يَفْعَلُ**: ذَهَبَ - يَذْهَبُ
٤) **فَعِلَ - يَفْعَلُ**: سَمِعَ - يَسْمَعُ
٥) **فَعُلَ - يَفْعُلُ**: كَثُرَ - يَكْثُرُ
٦) **فَعِلَ - يَفْعِلُ**: حَسِبَ - يَحْسِبُ

مَا زِيْدَ فِيْهِ حَرْفٌ وَاحِدٌ

١) **فَعَّلَ - يُفَعِّلُ**: سَلَّمَ - يُسَلِّمُ
٢) **أَفْعَلَ - يُفْعِلُ**: أَسْلَمَ - يُسْلِمُ
٣) **فَاعَلَ - يُفَاعِلُ**: جَاهَدَ - يُجَاهِدُ

مَا زِيْدَ فِيْهِ حَرْفَانِ

٤) **تَفَعَّلَ - يَتَفَعَّلُ**: تَعَلَّمَ - يَتَعَلَّمُ
٥) **تَفَاعَلَ - يَتَفَاعَلُ**: تَنَاوَلَ - يَتَنَاوَلُ
٦) **اِنْفَعَلَ - يَنْفَعِلُ**: اِنْكَسَرَ - يَنْكَسِرُ
٧) **اِفْتَعَلَ - يَفْتَعِلُ**: اِسْتَمَعَ - يَسْتَمِعُ
٨) **اِفْعَلَّ - يَفْعَلُّ**: اِحْمَرَّ - يَحْمَرُّ

مَا زِيْدَ فِيْهِ ثَلَاثَةُ أَحْرُفٍ

٩) **اِسْتَفْعَلَ - يَسْتَفْعِلُ**: اِسْتَقْبَلَ - يَسْتَقْبِلُ
١٠) **اِفْعَالَّ - يَفْعَالُّ**: اِحْمَارَّ - يَحْمَارُّ
١١) **اِفْعَوْعَلَ - يَفْعَوْعِلُ**: اِعْشَوْشَبَ - يَعْشَوْشِبُ
١٢) **اِفْعَوَّلَ - يَفْعَوِّلُ**: اِجْلَوَّذَ - يَجْلَوِّذُ

Schematisch overzicht van de Thoelaathie en Roebaa‘iey (2/2):

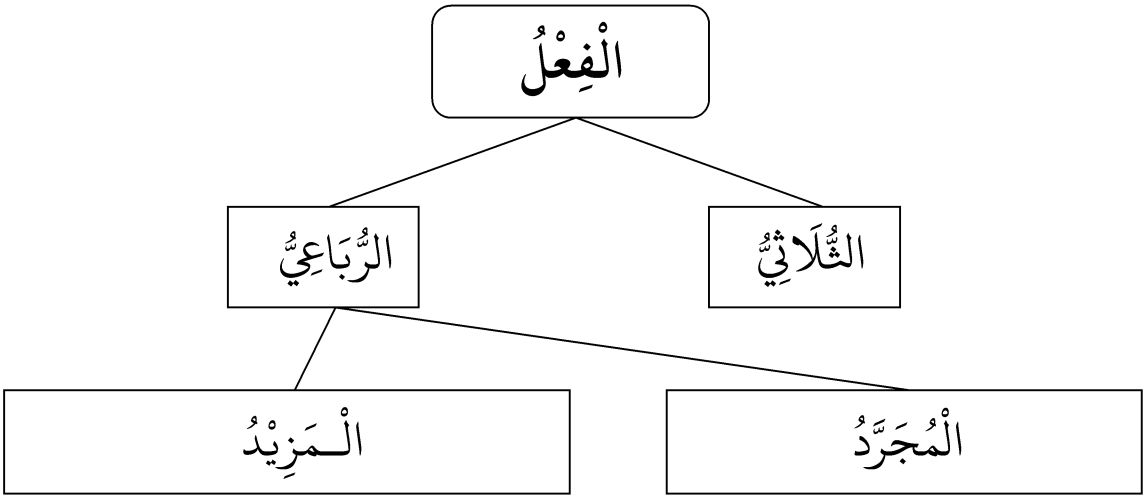
الْفِعْلُ
الثُّلَاثِيُّ
الرُّبَاعِيُّ
الْمُجَرَّدُ
الْـمَزِيْدُ

١) **فَعْلَلَ - يُفَعْلِلُ:** تَرْجَمَ - يُتَرْجِمُ

مَا زِيْدَ فِيْهِ حَرْفٌ وَاحِدٌ

١) **تَفَعْلَلَ - يَتَفَعْلَلُ:** تَمَضْمَضَ - يَتَمَضْمَضُ

مَا زِيْدَ فِيْهِ حَرْفَانِ

٢) **اِفْعَلَلَّ - يَفْعَلِلُّ:** اِطْمَأَنَّ - يَطْمَئِنُّ

٣) **اِفْعَنْلَلَ - يَفْعَنْلِلُ:** اِحْرَنْجَمَ - يَحْرَنْجِمُ

Les 27

In deze les leren we het volgende:

1) De soorten van de Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (*voornaamwoorden*).[585]

Damaa-ier zijn **Moenfasiel** «الْمُنْفَصِلُ» (*gescheiden*) of **Moettasiel** «الْمُتَّصِلُ» (*geconnecteerd*).

Damier Moenfasiel

Een Damier Moenfasiel «الضَّمِيْرُ الْمُنْفَصِلُ» (*gescheiden voornaamwoord*) is onafhankelijk en niet geconnecteerd aan een ander woord.

Een Damier Moenfasiel komt meestal aan het begin van een zin voor. Het komt ook na het woord «إِلَّا» voor.

Voorbeelden:

- Ik ben een moslim.	أَنَا مُسْلِمٌ.
- Niemand heeft de les begrepen behalve jij.[586]	مَا فَهِمَ الدَّرْسَ إِلَّا أَنْتَ.
- Jóú heb ik gezien.[587]	إِيَّاكَ رَأَيْتُ.
- Ik heb niemand gezien behalve jou.[588]	مَا رَأَيْتُ إِلَّا إِيَّاكَ.

Damier Moettasiel

Een Damier Moettasiel «الضَّمِيْرُ الْمُتَّصِلُ» (*geconnecteerd voornaamwoord*) is niet onafhankelijk, maar is altijd geconnecteerd aan een ander woord.

Een Damier Moettasiel komt niet na het woord «إِلَّا».

Voorbeeld:

- Ik heb jou gezien.[589]	رَأَيْتُكَ.

Hier is «تُ» "-toe" de Damier Moettasiel die "ik" betekent. En «كَ» "-ka" is de Damier Moettasiel die "jou" betekent.

---

[585] Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (*voornaamwoorden*) is het meervoud van: "Damier" «ضَمِيْرٌ» (*voornaamwoord*).

[586] Een andere mogelijke vertaling: "Niemand begreep de les behalve jij."

[587] Een andere mogelijke vertaling: "Het is jou die ik heb gezien."

[588] Een andere mogelijke vertaling: "Ik zag niemand behalve jou."

[589] Een andere mogelijke vertaling: "Ik zag jou."

We weten dat Isms hun functies in de zin aangeven door hun uitgangen[590] te veranderen.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْوَلَدُ *al-walad-**oe***
- سَأَلْتُ الْوَلَدَ *al-walad-**a***
- قُلْتُ لِلْوَلَدِ *al-walad-**ie***

Maar Damaa-ier (*voornaamwoorden*) veranderen niet hun uitgangen; zij veranderen zichzelf volledig.

Voorbeeld:

- مَنْ أَنْتَ؟ "Wie ben jij?"

Maar:

- أَسْأَلُكَ "Ik vraag aan jou."

Dus «أَنْتَ» is de Marfoe' vorm en «كَ» is de Mansoeb vorm.

Samenvatting

Er zijn dus twee soorten Damaa-ier:

1. één soort voor de Raf' «ضَمِيْرُ الرَّفْعِ»; *en*
2. één soort voor de Nasb en Djarr «ضَمِيْرُ النَّصْبِ وَالْجَرِّ».

En elk van deze twee soorten heeft twee vormen:

1. een gescheiden vorm (*Moenfasiel*) «ضَمِيْرٌ مُنْفَصِلٌ»; *en*
2. een geconnecteerde vorm (*Moettasiel*) «ضَمِيْرٌ مُتَّصِلٌ».

---

[590] Met "uitgang" wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

De Damaa-ier van Raf‘

«ضَمَائِرُ الرَّفْعِ»

Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moenfasielah «ضَمَائِرُ الرَّفْعِ الْمُنْفَصِلَةِ»

De Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moenfasielah (*de ongescheiden Damaa-ier van Raf‘*) zijn:

- Derde persoon: «هُوَ» ، «هُمَا» ، «هُمْ» ؛ «هِيَ» ، «هُمَا» ، «هُنَّ».
- Tweede persoon: «أَنْتَ» ، «أَنْتُمَا» ، «أَنْتُمْ» ؛ «أَنْتِ» ، «أَنْتُمَا» ، «أَنْتُنَّ».
- Eerste persoon: «أَنَا» ، «نَحْنُ».

Handig om te weten: de Damier ar-Raf‘ al-Moenfasielah wordt gebruikt aan het begin van een zin en na het woord «إِلَّا», zoals we eerder hebben gezien.

Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah «ضَمَائِرُ الرَّفْعِ الْمُتَّصِلَةِ»

Hieronder zijn de Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Raf‘*):

1. De Moetaharriek Taa, zoals in: «ذَهَبْتُ» ، «ذَهَبْتُمَا» ، «ذَهَبْتُمْ» ، «ذَهَبْتِ» ، «ذَهَبْتُنَّ».
2. De Alief van het tweevoud, zoals in: «ذَهَبَا» ، «ذَهَبَتَا» ، «يَذْهَبَانِ» ، «تَذْهَبَانِ» ، «اِذْهَبَا».
3. De Waaw van het meervoud, zoals in: «ذَهَبُوْا» ، «يَذْهَبُوْنَ» ، «تَذْهَبُوْنَ» ، «اِذْهَبُوْا».
4. De Yaa van de tweede persoon vrouwelijk, zoals in: «تَذْهَبِيْنَ» ، «اِذْهَبِيْ».
5. De Noen van het vrouwelijk meervoud, zoals in: «ذَهَبْنَ» ، «يَذْهَبْنَ» ، «تَذْهَبْنَ» ، «اِذْهَبْنَ».
6. De «نَا» van de eerste persoon meervoud, zoals in: «ذَهَبْنَا».

Verborgen Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah

De Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Raf‘*) zijn in de volgende vormen verborgen:

a. De Maadiy: in de volgende twee vormen: «ذَهَبَ» en «ذَهَبَتْ».

Merk op dat de Taa’ in «ذَهَبَتْ» geen Damier (*voornaamwoord*) is. Het is een Harf (*partikel*) die de vrouwelijke vorm aanduidt.

b. De Moedaari‘: in de volgende vier vormen: «يَذْهَبُ» ، «تَذْهَبُ» ، «أَذْهَبُ» ، «نَذْهَبُ».

De Damaa-ier van Nasb

«ضَمَائِرُ النَّصْبِ»

Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah «ضَمَائِرُ النَّصْبِ الْمُنْفَصِلَةِ»

Je hebt nog geen kennisgemaakt met de Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah (*de ongescheiden Damaa-ier van Nasb*). Deze vormen bestaan uit het woord «إِيَّا» plus de geconnecteerde Damaa-ier van Nasb die je al kent, zoals: «إِيَّاكَ» (*iyyaa-ka*).

De ongescheiden vormen van de Damaa-ier an-Nasb zijn:

- Derde persoon: «إِيَّاهُ» ، «إِيَّاهُمَا» ، «إِيَّاهُمْ» ؛ «إِيَّاهَا» ، «إِيَّاهُمَا» ، «إِيَّاهُنَّ».
- Tweede persoon: «إِيَّاكَ» ، «إِيَّاكُمَا» ، «إِيَّاكُمْ» ؛ «إِيَّاكِ» ، «إِيَّاكُمَا» ، «إِيَّاكُنَّ».
- Eerste persoon: «إِيَّايَ» ، «إِيَّانَا».

Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah «ضَمَائِرُ النَّصْبِ الْمُتَّصِلَةِ»

De Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Nasb*) kunnen niet afzonderlijk worden vermeld. Zij dienen geconnecteerd te zijn aan een werkwoord, aan *Ienna* «إِنَّ» of aan één van de zusters van *Ienna* «إِنَّ».

De Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah zijn:

- Derde persoon: «سَأَلَهُ» ، «سَأَلَهُمَا» ، «سَأَلَهُمْ» ؛ «سَأَلَهَا» ، «سَأَلَهُمَا» ، «سَأَلَهُنَّ».
- Tweede persoon: «سَأَلَكَ» ، «سَأَلَكُمَا» ، «سَأَلَكُمْ» ؛ «سَأَلَكِ» ، «سَأَلَكُمَا» ، «سَأَلَكُنَّ».
- Eerste persoon: «سَأَلَنِيْ» ، «سَأَلَنَا».[591]

---

[591] De geconnecteerde vorm van de Damier (*voornaamwoord*) van de eerste persoon enkelvoud is alleen de Yaa «يْ». De Noen «ن» is de Noen al-Wiqaayah «نُوْنُ الْوِقَايَةِ» (*de Noen van de bescherming*). Zie: deel 2, les 9 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Damaa-ier van Djarr

«ضَمَائِرُ الْجَرِّ»

Damaa-ier al-Djarr «ضَمَائِرُ الْجَرِّ»

De Damaa-ier al-Djarr (*de voornaamwoorden van Djarr*) hebben alleen een geconnecteerde vorm (*Moettasiel vorm*). Zij hebben dezelfde vorm als de Damaa-ier van Nasb.

De Damaa-ier al-Djarr zijn:

- Derde persoon: «مِنْهُ» ، «مِنْهُمَا» ، «مِنْهُمْ» ؛ «مِنْهَا» ، «مِنْهُمَا» ، «مِنْهُنَّ».
- Tweede persoon: «مِنْكَ» ، «مِنْكُمَا» ، «مِنْكُمْ» ؛ «مِنْكِ» ، «مِنْكُمَا» ، «مِنْكُنَّ».
- Eerste persoon: «مِنِّي» ، «مِنَّا».

* * *

Wanneer gebruik je de Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah?

De Damaa-ier van Nasb dient in de volgende gevallen te worden gescheiden:

1. Als de Damier an-Nasb een Maf'oel Bihi (*lijdend voorwerp*) is én voorafgaat aan het werkwoord.

Voorbeeld:

- Wij aanbidden U. نَعْبُدُكَ.

Maar:

- U alleen aanbidden wij.[592] إِيَّاكَ نَعْبُدُ.

We kunnen niet «كَ نَعْبُدُ» zeggen, omdat «كَ» een Damier Moettasiel (*geconnecteerd voornaamwoord*) is en dus niet alleen mag staan.

---

[592] Doordat de volgorde tussen het werkwoord en de voornaamwoord (*Damier*) is omgedraaid, ontstaat er exclusiviteit in de betekenis. Daarom is de vertaling: "U **alleen** aanbidden wij." In het vak 'Ilm al-Balaaghah leer je hier meer over.

2. Als de Damier an-Nasb een Maf‘oel Bihi is van een Masdar.

Voorbeeld:

- Wij wachten op het bezoek van de directeur aan ons. نَنْتَظِرُ زِيَارَةَ الْمُدِيْرِ إِيَّانَا.

Hier is «إِيَّانَا» de Maf‘oel Bihi van de Masdar «زِيَارَةَ».

Hier is nog een voorbeeld:

- Jouw hulp aan mij was vóór mijn hulp aan jou. مُسَاعَدَتُكَ إِيَّايَ كَانَتْ قَبْلَ مُسَاعَدَتِيْ إِيَّاكَ.

3. Als de Damier an-Nasb na een Harf al-‘Atf (*voegwoord*) komt.

Voorbeeld:

- Ik zag jou en hem. رَأَيْتُكَ وَإِيَّاهُ.

Hier kunnen we niet «رَأَيْتُكَ وَهُ» zeggen, omdat «هُ» een Damier Moettasielah (*geconnecteerd voornaamwoord*) is en dus niet alleen mag staan.

Op dezelfde manier zeggen we:

- Voorwaar, ik en jij zijn geslaagd. إِنِّيْ وَإِيَّاكَ نَاجِحَانِ.

We kunnen niet «إِنِّيْ وَكَ ...» zeggen, noch kunnen we «إِنِّيْ وَأَنْتَ» zeggen, omdat «أَنْتَ» de Damier van Raf‘ is.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ يُخۡرِجُونَ ٱلرَّسُولَ وَإِيَّاكُمۡ ﴾ {Zij hebben de Boodschapper en jullie verdreven …}[593]

---

[593] Soerah al-Moemtahanah, Vers 1 (Soerah 60:1).

4. Als de Damier an-Nasb na het woord «إِلَّا» komt.

Voorbeelden:

- Wij aanbidden niemand behalve Hem.	لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ.
- Ik heb aan niemand gevraagd behalve aan jou.	مَا سَأَلْتُ إِلَّا إِيَّاكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنًاۚ﴾ {En jouw Heer heeft bepaald dat jullie niets behalve Hem alleen aanbidden, en (dat jullie) voor de ouders goed zijn.}[594]

5. Als de Damier an-Nasb na een Damier an-Nasb al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damier van Nasb*) komt.

Voorbeeld:

- Waar is het magazine van de directeur?	أَيْنَ مَجَلَّةُ الْمُدِيْرِ؟
Ik heb het aan hem gegeven.[595]	أَعْطَيْتُهُ إِيَّاهَا.

Hier kunnen we niet «أَعْطَيْتُهُهَا» zeggen. Als beide Damaa-ier tot dezelfde persoon (*d.w.z. de eerste, tweede of derde persoon*) behoren, zoals in dit voorbeeld, dan dient de tweede Damier te worden gescheiden.

Maar als de Damaa-ier niet tot dezelfde persoon (*d.w.z. de eerste, tweede of derde persoon*) behoren, dan mogen we de Damier Moettasiel (*geconnecteerde voornaamwoord*) of de Damier Moenfasiel (*gescheiden voornaamwoord*) gebruiken. Het is wel beter om de Damier Moettasiel te gebruiken.

Voorbeeld:

- Waar is mijn boek?	أَيْنَ كِتَابِيْ؟
Ik heb het aan jou gegeven.[596]	أَعْطَيْتُكَهُ \ أَعْطَيْتُكَ إِيَّاهُ.

---

[594] Soerah al-Israa', Vers 23 (Soerah 17:23).

[595] Een andere mogelijke vertaling: "Ik gaf het aan hem."

[596] Een andere mogelijke vertaling: "Ik gaf het aan jou."

2) Eén van de patronen van de Masdar is: «فَعِيْلٌ».

Voorbeelden:

- رَنَّ الْجَرَسُ “De bel rinkelde” → رَنِيْنٌ “Rinkelen”
- صَفَرَ “Hij floot” → صَفِيْرٌ “Fluiten”

Schematisch overzicht van de Damaa-ier ar-Raf‘:

ضَمَائِرُ الرَّفْعِ

الْمُنْفَصِلَةُ الْمُتَّصِلَةُ

	الْمُنْفَصِلَةُ		الْمُتَّصِلَةُ		
١)	هُوَ	١)	ذَهَبَ*	–	يَذْهَبُ*
٢)	هُمَا	٢)	ذَهَبَا	–	يَذْهَبَانِ
٣)	هُمْ	٣)	ذَهَبُوْا	–	يَذْهَبُوْنَ
٤)	هِيَ	٤)	ذَهَبَتْ*	–	تَذْهَبُ*
٥)	هُمَا	٥)	ذَهَبَتَا	–	تَذْهَبَانِ
٦)	هُنَّ	٦)	ذَهَبْنَ	–	يَذْهَبْنَ
٧)	أَنْتَ	٧)	ذَهَبْتَ	–	تَذْهَبُ*
٨)	أَنْتُمَا	٨)	ذَهَبْتُمَا[597]	–	تَذْهَبَانِ
٩)	أَنْتُمْ	٩)	ذَهَبْتُمْ[598]	–	تَذْهَبُوْنَ
١٠)	أَنْتِ	١٠)	ذَهَبْتِ	–	تَذْهَبِيْنَ
١١)	أَنْتُمَا	١١)	ذَهَبْتُمَا	–	تَذْهَبَانِ
١٢)	أَنْتُنَّ	١٢)	ذَهَبْتُنَّ[599]	–	تَذْهَبْنَ
١٣)	أَنَا	١٣)	ذَهَبْتُ	–	أَذْهَبُ*
١٤)	نَحْنُ	١٤)	ذَهَبْنَا	–	نَذْهَبُ*

* Hier is de Damier verborgen.

---

[597] Over «ذَهَبْتُمَا»: de «تُ» is de Faa‘iel «فَاعِلٌ» (*onderwerp*), en de «مَا» is de ‘Alaamah at-Tathnieyah «عَلَامَةُ التَّثْنِيَةِ» (*het kenmerk van het tweevoud*).

[598] Over «ذَهَبْتُمْ»: de «مْ» is de ‘Alaamah al-Djam‘ «عَلَامَةُ الْجَمْعِ» (*het kenmerk van het meervoud*).

[599] Over «ذَهَبْتُنَّ»: de «نَّ» is de ‘Alaamah al-Djam‘ al-Moe-annath «عَلَامَةُ الْجَمْعِ الْمُؤَنَّثِ» (*het kenmerk van het vrouwelijk meervoud*).

Schematisch overzicht van de Damaa-ier an-Nasb:

ضَمَائِرُ النَّصْبِ

	الْمُنْفَصِلَةُ		الْمُتَّصِلَةُ		
١)	إِيَّاهُ	١)	سَأَلَهُ	\	إِنَّهُ
٢)	إِيَّاهُمَا	٢)	سَأَلَهُمَا	\	إِنَّهُمَا
٣)	إِيَّاهُمْ	٣)	سَأَلَهُمْ	\	إِنَّهُمْ
٤)	إِيَّاهَا	٤)	سَأَلَهَا	\	إِنَّهَا
٥)	إِيَّاهُمَا	٥)	سَأَلَهُمَا	\	إِنَّهُمَا
٦)	إِيَّاهُنَّ	٦)	سَأَلَهُنَّ	\	إِنَّهُنَّ
٧)	إِيَّاكَ	٧)	سَأَلَكَ	\	إِنَّكَ
٨)	إِيَّاكُمَا	٨)	سَأَلَكُمَا	\	إِنَّكُمَا
٩)	إِيَّاكُمْ	٩)	سَأَلَكُمْ	\	إِنَّكُمْ
١٠)	إِيَّاكِ	١٠)	سَأَلَكِ	\	إِنَّكِ
١١)	إِيَّاكُمَا	١١)	سَأَلَكُمَا	\	إِنَّكُمَا
١٢)	إِيَّاكُنَّ	١٢)	سَأَلَكُنَّ	\	إِنَّكُنَّ
١٣)	إِيَّايَ	١٣)	سَأَلَنِي	\	إِنِّي ، إِنَّنِي
١٤)	إِيَّانَا	١٤)	سَأَلَنَا	\	إِنَّا ، إِنَّنَا

Let op: de Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah dienen geconnecteerd te zijn aan een werkwoord, aan *Ienna* («إِنَّ») of aan één van de zusters van *Ienna* («إِنَّ»).

Schematisch overzicht van de Damaa-ier al-Djarr:

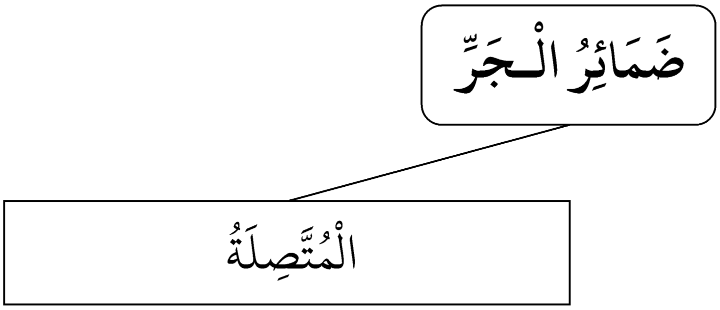

١) مِنْهُ

٢) مِنْهُمَا

٣) مِنْهُمْ

٤) مِنْهَا

٥) مِنْهُمَا

٦) مِنْهُنَّ

٧) مِنْكَ

٨) مِنْكُمَا

٩) مِنْكُمْ

١٠) مِنْكِ

١١) مِنْكُمَا

١٢) مِنْكُنَّ

١٣) مِنِّيْ

١٤) مِنَّا

Let op: de Damaa-ier al-Djarr hebben alleen de Moettasiel vorm (*de geconnecteerde vorm*).

Les 28

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Maf‘oel al-Moetlaq «الْمَفْعُوْلُ الْمُطْلَقُ»: dit is de Masdar van het werkwoord dat in de zin voorkomt, die samen met het werkwoord wordt gebruikt omwille van benadrukking. De al-Maf‘oel al-Moetlaq is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeeld:

- Bilaal heeft mij (met) een pak slaag geslagen.[600] ضَرَبَنِيْ بِلَالٌ ضَرْبًا.

De woorden «ضَرَبَنِيْ بِلَالٌ» brengen de betekenis over. Maar je kunt deze woorden ook gebruiken wanneer hij je niet daadwerkelijk heeft geslagen, maar slechts zijn hand ophief of zijn hand zachtjes op jouw lichaam plaatste.

Maar je kunt «ضَرَبَنِيْ بِلَالٌ ضَرْبًا» alleen zeggen wanneer hij jou daadwerkelijk heeft geslagen.

Het gebruik van de al-Maf‘oel al-Moetlaq

De al-Maf‘oel al-Moetlaq wordt om vier redenen gebruikt. Het wordt gebruikt om:

1. de betekenis te benadrukken «لِتَأْكِيْدِ الْمَعْنٰى»;

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ تَكۡلِيمٗا ١٦٤﴾ {En Allah sprak werkelijk tot Moesaa.}[601]

2. het aantal te specificeren «لِبَيَانِ الْعَدَدِ»;[602]

Voorbeelden:

- Het boek werd twee keer gedrukt. طُبِعَ الْكِتَابُ طَبْعَتَيْنِ.
- Ik vergat en verrichte alleen één Sajdah (*prosternatie*). نَسِيْتُ وَسَجَدْتُ سَجْدَةً وَاحِدَةً.

---

[600] Een andere mogelijke vrije vertaling: "Bilaal sloeg mij (met) een pak slaag."

[601] Soerah An-Nisaa', Vers 164 (Soerah 4:164).

[602] Dat wil zeggen: het geeft aan hoe vaak de handeling heeft plaatsgevonden.

3. de soort van de handeling te specificeren «لِبَيَانِ النَّوْعِ»;

Voorbeelden:

- Hij stierf de dood van de martelaren.	مَاتَ مَوْتَ الشُّهَدَاءِ.
- Schrijf leesbaar.[603]	أُكْتُبْ كِتَابَةً وَاضِحَةً.

4. een werkwoord te vervangen «الْمَصْدَرُ النَّائِبُ عَنْ فِعْلِهِ». In dit geval wordt alleen de Masdar gebruikt.[604]

Voorbeelden:

- Wees geduldig.	صَبْرًا.

Hier is de Masdar «صَبْرًا» een vervanging voor de Amr: «اِصْبِرْ» “Wees geduldig”.[605]

- Ik bedank jou.	شُكْرًا.

Hier is de Masdar «شُكْرًا» een vervanging voor de Moedaari‘: «أَشْكُرُ» “Ik bedank”.[606]

Woorden die fungeren als een vervanging voor de Masdar

De volgende woorden fungeren als een vervanging voor de Masdar. Om deze reden zijn deze woorden Mansoeb (*d.w.z. zij bevinden zich in de Fathah positie*). Grammaticaal gezien worden zij beschouwd als Maf‘oel Moetlaq.

Deze woorden zijn:

1. De woorden «كُلّ» ، «بَعْض» ، «أَيّ» met de Masdar als hun Moedaaf Ilaih.

Voorbeelden:

- Ik ken hem volledig.	أَعْرِفُهُ كُلَّ الْمَعْرِفَةِ.
- De directeur strafte mij tot op een zekere hoogte.	آخَذَنِي الْمُدِيْرُ بَعْضَ الْمُؤَاخَذَةِ.
- Wat voor een soort slaap ben je aan het slapen?	أَيَّ نَوْمٍ تَنَامُ؟

---

[603] Letterlijke vertaling: “Schrijf een duidelijk schrift.”

[604] In dit geval laat je het werkwoord weg.

[605] Oorspronkelijk is de zin: «اِصْبِرْ صَبْرًا».

[606] Oorspronkelijk is de zin: «أَشْكُرُ شُكْرًا».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَسَيَعْلَمُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَىَّ مُنقَلَبٍ يَنقَلِبُونَ ٢٢٧﴾ {En degenen die onrecht plegen, zullen weten naar welke (plaats van) Terugkeer zij zullen terugkeren.}[607]

2. Een getal waarvan de Tamyiez[608] een Masdar is.

Voorbeeld:

- Het boek werd driemaal gedrukt. طُبِعَ الْكِتَابُ ثَلَاثَ طَبَعَاتٍ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَٱجْلِدُوهُمْ ثَمَٰنِينَ جَلْدَةً﴾ {… gesel hen dan met tachtig slagen.}[609]
- ﴿فَٱجْلِدُواْ كُلَّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا مِاْئَةَ جَلْدَةٍ ۖ﴾ {… gesel eenieder van hen met honderd slagen.}[610]

3. Een Na‘t (*bijvoeglijk naamwoord*) van de Masdar (de Masdar zelf wordt weggelaten).

Voorbeeld:

- Ik heb de les goed begrepen.[611] فَهِمْتُ الدَّرْسَ جَيِّدًا.

Deze zin staat voor: «فَهِمْتُ الدَّرْسَ فَهْمًا جَيِّدًا». Het betekent letterlijk: “Ik heb de les met een goed begrip begrepen.”[612]

---

[607] Soerah Ash-Shoe‘araa’, Vers 227 (Soerah 26:227).

[608] De Tamyiez «التَّمْيِيْزُ» is een woord dat gebruikt wordt om een vaag idee te specificeren. De Tamyiez van het getal kan Madjroer (d.w.z. in de Kasrah positie) of Mansoeb (d.w.z. in de Fathah positie) zijn.

Voorbeelden: «عِشْرُوْنَ كِتَابًا» ، «ثَلَاثَةُ كُتُبٍ».

[609] Soerah An-Noer, Vers 4 (Soerah 24:4).

[610] Soerah An-Noer, Vers 2 (Soerah 24:2).

[611] Een andere mogelijke vertaling: “Ik begreep de les goed.”

[612] Een andere mogelijke vertaling: “Ik begreep de les met een goed begrip.”

4. De Ism al-Masdar «اِسْمُ الْمَصْدَرِ» (*het naamwoord van de infinitief*): dit is een Ism (*naamwoord*) die dezelfde betekenis heeft als de Masdar, maar het heeft minder letters dan de Masdar.

Voorbeelden:

كَلَامٌ	“spreken” is een Ism al-Masdar	→	تَكْلِيْمٌ	“spreken” is een Masdar
قُبْلَةٌ	“kussen” is een Ism al-Masdar	→	تَقْبِيْلٌ	“kussen” is een Masdar

Voorbeeldzin:

- Hij heeft met harde woorden tot mij gesproken.[613] كَلَّمَنِيْ كَلَامًا شَدِيْدًا.

5. Een verwante Masdar.[614]

Deze zijn:

a. De Masdar van het Moedjarrad werkwoord, terwijl het werkwoord dat in de zin wordt gebruikt Mazied is.

Voorbeeld:

- Ik heb deze auto direct gekocht.[615] اِشْتَرَيْتُ هٰذِهِ السَّيَّارَةَ شِرَاءً مُبَاشِرًا.

Hier is het woord «شِرَاءً» de Masdar van het Moedjarrad werkwoord «شَرٰى – يَشْرِيْ» “kopen”, terwijl «اِشْتِرَاءٌ» de Masdar is van het Mazied werkwoord «اِشْتَرٰى – يَشْتَرِيْ» “kopen”.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ وَتُحِبُّونَ ٱلْمَالَ حُبًّا جَمًّا ٢٠ ﴾ {En jullie houden van het bezit met overvloedige liefde.}[616]

Hier is het woord «حُبًّا» de Masdar van het Moedjarrad werkwoord «حَبَّ – يَحِبُّ» (*Baab Daraba*) dat zeer zelden wordt gebruikt, terwijl het woord «إِحْبَابٌ» de Masdar is van het Mazied werkwoord «أَحَبَّ – يُحِبُّ». Deze Masdar wordt zeer zelden gebruikt.

---

[613] Een andere mogelijke vertaling: “Hij sprak met harde woorden tot mij.”

[614] Dat wil zeggen: verwant zijn aan het werkwoord. Verwant zijn aan het werkwoord houdt in dat ze dezelfde stamletters hebben.

[615] Een andere mogelijke vertaling: “Ik kocht deze auto direct.”

[616] Soerah al-Fadjr, Vers 20 (Soerah 89:20).

b. Een Masdar van een Mazied Baab die verschilt van de Baab van het werkwoord.[617]

Voorbeeld:

- Ik heb geglimlacht.[618] تَبَسَّمْتُ ابْتِسَامًا.

Hier is het woord «اِبْتِسَامًا» de Masdar van het werkwoord «اِبْتَسَمَ» dat behoort tot Baab «اِفْتَعَلَ», terwijl het werkwoord «تَبَسَّمَ» tot Baab «تَفَعَّلَ» behoort. En beide hebben dezelfde betekenis.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ٨﴾ {En geef je met volle toewijding aan Hem over.}[619]

Hier behoort het werkwoord «تَبَتَّلَ» tot Baab «تَفَعَّلَ», terwijl de Masdar «تَبْتِيْلًا» tot Baab «فَعَّلَ» behoort.

6. Een Ism al-Ishaarah «اِسْمُ الْإِشَارَةِ» (*aanwijzend voornaamwoord*) waarvan de Badal een Masdar is.

Voorbeeld:

- Ontvang je mij met deze ontvangst? أَتَسْتَقْبِلُنِيْ هٰذَا الْإِسْتِقْبَالَ؟

Hier is het woord «هٰذَا» de Maf'oel Moetlaq en dus in de plaats van Nasb «فِيْ مَحَلِّ نَصْبٍ», en het woord «الْإِسْتِقْبَالَ» is de Badal ervan.

7. Een Damier (*voornaamwoord*) die verwijst naar de Masdar.

Voorbeeld:

- Ik werkte hard op een manier die niemand anders heeft gedaan.[620]
اِجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدْهُ.

Hier staat de Damier «هُ» voor de Masdar: «اِجْتِهَادًا».[621]

---

[617] Met andere woorden: de Masdar en het werkwoord zijn beide afkomstig van een Mazied werkwoord, maar ze verschillen van Baab.

[618] Een andere mogelijke vertaling: "Ik glimlachte."

[619] Soerah al-Moezzammiel, Vers 8 (Soerah 73:8).

[620] Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb hard gewerkt op een manier die niemand anders heeft gedaan."

[621] De Damier «هُ» verwijst dus in deze zin naar de Masdar «اِجْتِهَادًا»: «اِجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدْهُ».

De zin is oorspronkelijk als volgt: «اِجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدِ اجْتِهَادًا».

8. Een synoniem van de Masdar.

Voorbeeld:

- Ik heb een gelukkig leven geleid. عِشْتُ حَيَاةً سَعِيْدَةً.

Hier is het woord «حَيَاةً» “leven” synoniem van [de Masdar] «عِيْشَةً», die afgeleid is van «عَاشَ».

2) Er zijn vele soorten Masdar.

a. Eén ervan is de **Masdar al-Marrah** «مَصْدَرُ الْمَرَّةِ». Deze Masdar geeft aan hoe vaak de handeling heeft plaatsgevonden: één keer, twee keer, drie keer, etc.

Het is conform het patroon: «فَعْلَةٌ».[622]

Voorbeelden:

- Ik sloeg hem één keer, en hij sloeg mij twee keer.[623] ضَرَبْتُهُ ضَرْبَةً، وَضَرَبَنِيْ ضَرْبَتَيْنِ.
- Dit boek is meerdere keren gedrukt. طُبِعَ هٰذَا الْكِتَابُ طَبَعَاتٍ.

Het woord «طَبَعَاتٍ» is het meervoud van: «طَبْعَةٌ».

Masdar al-Marrah bij Mazied werkwoorden

In de Abwaab van de Mazied wordt de Masdar al-Marrah gevormd door een Taa’ Marboetah «ة» achter de oorspronkelijke Masdar te plaatsen.

Voorbeelden:

- تَكْبِيْرٌ “*Allaahoe Akbar* zeggen” → تَكْبِيْرَةٌ “één keer *Allaahoe Akbar* zeggen”
- إِطْلَالٌ “naar buiten kijken” → إِطْلَالَةٌ “één keer naar buiten kijken”

Voorbeeldzinnen:

- Wij zeggen vier keer *Allaahoe Akbar* in het dodengebed. نُكَبِّرُ أَرْبَعَ تَكْبِيْرَاتٍ فِي الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ.
- Ik keek twee keer uit het raam naar buiten.[624] أَطْلَلْتُ مِنَ النَّافِذَةِ إِطْلَالَتَيْنِ.

---

[622] Handig om te weten: dit patroon geldt voor de Fi‘l Thoelaathie Moedjarrad. (Zie les 16 voor meer informatie over Thoelaathie en Moedjarrad.)

[623] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb hem één keer geslagen, en hij heeft mij twee keer geslagen.”

[624] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb twee keer uit het raam naar buiten gekeken.”

b. Een andere soort van de Masdar is de **Masdar al-Hai-ah** «مَصْدَرُ الْهَيْئَةِ» (*de Masdar van de wijze*).[625]

Het is conform het patroon: «فِعْلَةٌ».[626]

Voorbeelden:

- جِلْسَةٌ	“Manier van zitten”
- مِشْيَةٌ	“Manier van lopen”

Wij zeggen:

- Loop niet zoals vrouwen.[627]	لَا تَمْشِ مِشْيَةَ النِّسَاءِ.
- Zit zoals een student van kennis zit.[628]	اِجْلِسْ جِلْسَةَ طَالِبِ عِلْمٍ.

Merk op dat de eerste letter een Fathah heeft in de Masdar al-Marrah: «فَعْلَةٌ».

En de eerste letter heeft een Kasrah in de Masdar al-Hai-ah: «فِعْلَةٌ».

De Masdar al-Hai-ah wordt niet gevormd van de Mazied Abwaab.

c. Een andere soort van de Masdar is de **al-Masdar al-Miemie** «الْمَصْدَرُ الْمِيمِيُّ».[629]

Het is conform het patroon: «مَفْعَلَةٌ» / «مَفْعَلٌ» en «مَفْعِلَةٌ» / «مَفْعِلٌ».[630]

Voorbeelden:

- مَمَاتٌ	“Dood”	[De oorspronkelijke Masdar is: مَوْتٌ]
- مَعْرِفَةٌ	“Kennis”	[De oorspronkelijke Masdar is: عِرْفَانٌ]
- مَغْفِرَةٌ	“Vergiffenis”	[De oorspronkelijke Masdar is: غُفْرَانٌ]

---

[625] Het geeft aan op welke manier iets gebeurt.

[626] Handig om te weten: dit patroon geldt alleen voor de Fi‘l Thoelaathie Moedjarrad.

[627] Letterlijke vertaling: “Loop niet [zoals] de loop van de vrouwen.”

[628] Letterlijke vertaling: “Zit [zoals] een zithouding van een student van kennis.”

[629] Deze soort Masdar begint met de letter Miem «م». Vandaar de naam: al-Masdar al-Miemie.

[630] Handig om te weten: naast de al-Masdar al-Miemie heeft het werkwoord ook nog zijn eigen oorspronkelijke Masdar.

Al-Masdar al-Miemie bij Mazied werkwoorden

In de Abwaab van de Mazied heeft de al-Masdar al-Miemie dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oel.

Voorbeelden:

- مُمَزَّقٌ “In stukken scheuren”
- مُخْرَجٌ “Naar buiten brengen”
- مُنْقَلَبٌ “Terugkeren”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَجَعَلْنَٰهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍۚ﴾ {Daarom hebben Wij hen tot (het onderwerp van) verhalen gemaakt en verspreidden hen wijd en zijd.}[631]

---

[631] Soerah Saba', Vers 19 (Soerah 34:19).

Les 29

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Maf'oel Lahoe «الْمَفْعُوْلُ لَهُ» of **al-Maf'oel Lie Adjlihie** «الْمَفْعُوْلُ لِأَجْلِهِ»: dit is een Masdar die ons vertelt waarom een handeling wordt verricht.

Voorbeelden:

- Ik ben niet naar buiten gegaan, uit vrees voor de regen. لَمْ أَخْرُجْ خَوْفًا مِنَ الْمَطَرِ.

Hier vertelt de Masdar «خَوْفًا» ons de reden voor "het niet naar buiten gaan".

- Ik heb (de klas) bijgewoond uit liefde voor grammatica.[632] حَضَرْتُ حُبًّا لِلنَّحْوِ.

Hier vertelt de Masdar «حُبًّا» ons de reden voor "het bijwonen van de klas".

Deze Masdar[633] duidt meestal een mentale handeling aan, zoals vrees, liefde, verlangen, respect. Deze Masdar is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Maf'oel Lahoe als Moedaaf

De Masdar in Maf'oel Lahoe heeft meestal een Tanwien, maar het kan ook Moedaaf zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَقْتُلُوٓاْ أَوْلَٰدَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَٰقٍۖ﴾ {En dood niet jullie kinderen uit vrees voor armoede.}[634]

Een voorbeeld uit de Hadith:

- De Profeet [Mohammed] ﷺ verbood (de moslims) om met de Koran naar het land van de vijand te reizen uit vrees dat de vijand het zou schaden.
نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ مَخَافَةَ أَنْ يَنَالَهُ الْعَدُوُّ.

---

[632] Een andere mogelijke vertaling: "Ik woonde (de klas) bij uit liefde voor grammatica."

[633] Namelijk: al-Maf'oel Lahoe/al-Maf'oel Lie Adjlihie.

[634] Soerah al-Israa', Vers 31 (Soerah 17:31).

2) «هَلَّا»: deze Harf (*partikel*) wordt gebruikt in een Djoemlah Fi‘liyyah.[635]

Het wordt met de Moedaari‘ gebruikt om iemand aan te sporen om een bepaalde handeling te verrichten.

En het wordt met de Maadiy gebruikt om iemand te berispen voor het nalaten van een handeling.

Voorbeelden:

1. هَلَّا تَشْكُوْهُ إِلَى الْمُدِيْرِ “Moet je niet over hem klagen bij de directeur?” (namelijk: je moet het doen.)
2. هَلَّا شَكَوْتَهُ إِلَى الْمُدِيْرِ “Moest je niet over hem geklaagd hebben bij de directeur?” (namelijk: je had het moeten doen.)

In het eerste geval wordt het **Harf at-Tahdied** «حَرْفُ التَّحْضِيْضِ» (*het partikel van aansporen*) genoemd.[636]

En in het tweede geval wordt het **Harf at-Tandiem** «حَرْفُ التَّنْدِيْمِ» (*het partikel van berispen*) genoemd.[637]

Samengevat:

- «هَلَّا» + الْمُضَارِعُ = حَرْفُ التَّحْضِيْضِ (Aansporen)
- «هَلَّا» + الْمَاضِيْ = حَرْفُ التَّنْدِيْمِ (Berispen)

---

[635] Een Djoemlah Fi‘liyyah is een zin die met een Fi‘l (*werkwoord*) begint.

[636] Nog een voorbeeld van «هَلَّا» in de betekenis van at-Tahdied (*aansporen*):

- هَلَّا تَزُوْرُنِيْ “Waarom bezoek je mij niet?” *of* “Jij moet mij bezoeken.”

[637] Nog een voorbeeld van «هَلَّا» in de betekenis van at-Tandiem (*berispen*):

- هَلَّا اجْتَهَدْتَ “Waarom heb je niet hard gewerkt?” *of* “Jij moest hard werken.”

Andere woorden voor Tahdied en Tandiem

De woorden «لَوْلَا» ، «لَوْمَا» ، «أَلَّا» en «أَلَا» worden ook voor Tahdied (*aansporen*) en Tandiem (*berispen*) gebruikt.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَّوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ ٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِفْكٌ مُّبِينٌ ١٢﴾

  {Waarom dachten de gelovige mannen en de gelovige vrouwen, toen jullie het hoorden, niet uit zichzelf het goede, en hadden zij maar gezegd: "Dit is een duidelijke laster."}[638]

3) De zin «رَغْبَةً فِي الْعِلْمِ، لَا رَهْبَةً مِنَ الْإِمْتِحَانِ» betekent: "Uit liefde voor kennis, niet uit vrees voor het examen."

Deze *Laa* «لَا» is **Laa al-'Aatiefah** «لَا الْعَاطِفَةُ», dat wil zeggen dat het een voegwoord is.[639]

Het wordt gebruikt in een bevestigende zin, of in een zin die een Amr bevat. [De Ma'toef van de Laa al-'Aatiefah dient Moefrad (d.w.z. geen zin) te zijn.][640]

Voorbeelden:

Bevestigende zin:

- Bilaal is naar buiten gegaan, niet Haamied.[641] خَرَجَ بِلَالٌ، لَا حَامِدٌ.

---

[638] Soerah an-Noer, Vers 12 (Soerah 24:12).

[639] Tot nu toe hebben we vier soorten *Laa* «لَا» geleerd:

1. Laa an-Naafieyatoe «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Laa*).
   Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ "De taxi treedt niet de universiteit binnen."
2. Laa an-Naahieyatoe «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).
   Voorbeeld: لَا تَدْخُلْ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ "De taxi moet niet de universiteit binnentreden."
3. Laa an-Naafieyatoe lil Djins «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennende Laa voor de soort*).
   Voorbeeld: لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللهُ "Er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Allah."
4. Laa al-'Aatiefah «لَا الْعَاطِفَةُ» (*de voegwoordelijke Laa*).
   Voorbeeld: خَرَجَ بِلَالٌ، لَا حَامِدٌ "Bilaal is naar buiten gegaan, niet Haamied."

[640] Kortom: de *Laa al-'Aatiefah* «لَا» wordt gebruikt in een bevestigende zin of in een zin die een Amr bevat. Daarnaast mag deze *Laa* «لَا» alleen een woord verbinden, niet een zin.

[641] Een andere mogelijke vertaling: "Bilaal ging naar buiten, niet Haamied."

Een zin met een Amr:

- Vraag aan de directeur, niet aan de leraar.	اِسْأَلِ الْمُدِيْرَ، لَا الْمُدَرِّسَ.
- Eet appels, geen bananen.	كُلِ التُّفَّاحَ، لَا الْمَوْزَ.

Les 30

In deze les leren we het volgende:

1) At-Tamyiez «التَّمْيِيزُ»: dit is een Ism Nakirah[642] die gebruikt wordt om een vaag idee te definiëren en te specificeren dat in het vorige woord of in de hele zin zit.

De Tamyiez is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeelden:

- Ik heb een liter melk gedronken.[643] شَرِبْتُ لِتْرًا حَلِيبًا.

Het woord «لِتْرًا» "liter" verwijst naar een hoeveelheid, maar de betekenis is niet compleet tenzij woorden als "water", "melk", "olie", worden vermeld.

- Ibraahiem is beter dan ik met betrekking tot handschrift. إِبْرَاهِيمُ أَحْسَنُ مِنِّي خَطًّا.

Er zijn veel dingen waar iemand beter dan de ander in kan zijn. In dit voorbeeld specificeert het woord «خَطًّا» "handschrift" het bepaalde aspect.

Twee soorten Tamyiez

Er zijn twee soorten Tamyiez:

a. Tamyiez adh-Dhaat «تَمْيِيزُ الذَّاتِ»: deze Tamyiez komt na woorden die een hoeveelheid aanduiden.

Er zijn vier soorten hoeveelheden:

1. Getal «الْعَدَدُ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ يَـٰٓأَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا ﴾ {"O mijn vader, voorwaar, ik zag (in een droom) elf sterren ...}[644]

De Tamyiez van de getallen is Mansoeb wanneer het na de getallen 11 tot en met 99 komt.

---

[642] Ism Nakirah: een onbepaald naamwoord.

[643] Voorbeelden: "Ik dronk een liter melk."

[644] Soerah Yoesoef, Vers 4 (Soerah 12:4).

Na de getallen 3 tot en met 10 is de Tamyiez meervoud Madjroer.

En na de getallen 100 en 1000 is de Tamyiez enkelvoud Madjroer, zoals we in les 24 van deel 2 hebben geleerd.

2. Lineair maatsysteem «الْمِسَاحَةُ»

Voorbeeld:

- Ik heb een meter zijde gekocht.[645] اِشْتَرَيْتُ مِتْرًا حَرِيْرًا.

3. Inhoudsmaat «الْكَيْلُ»

Voorbeeld:

- Geef mij twee liter melk. أَعْطِنِيْ لِتْرَيْنِ حَلِيْبًا.

4. Gewicht «الْوَزْنُ»

Voorbeeld:

- Ik heb een kilogram sinaasappels. عِنْدِيْ كِيْلُوْغِرَامٌ بُرْتُقَالًا.

Woorden die lijken op hoeveelheden

Woorden die lijken op woorden die een hoeveelheid aanduiden, krijgen ook een Tamyiez:

1. Het woord *Kam* «كَمْ» "hoeveel" lijkt op "het getal" «الْعَدَدُ».

Voorbeeld:

- Hoeveel dochters heb jij? كَمْ بِنْتًا لَكَ؟

2. «مَا فِي السَّمَاءِ قَدْرُ رَاحَةٍ سَحَابًا» "Er is geen wolk in de lucht ter grootte van een handpalm."

Hier lijken de woorden «قَدْرُ رَاحَةٍ» "de grootte van een handpalm" op woorden die een "lineair maatsysteem" «الْمِسَاحَةُ» aanduiden.

---

[645] Een andere mogelijke vertaling: "Ik kocht een meter zijde."

3. «هَلْ عِنْدَكَ كِيْسٌ دَقِيْقًا؟» “Heb jij een zak meel?”

Hier lijkt het woord «كِيْسٌ» “zak” op woorden die een “inhoudsmaat” «الْكَيْلُ» aanduiden.

4. ﴿فَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرٗا يَرَهُۥ ٧﴾ {Wie goed doet ter grootte van een mosterdzaadje, zal het zien.}[646]

Hier lijken de woorden «مِثْقَالَ ذَرَّةٍ» “grootte van een mosterdzaadje” op woorden die een “gewicht” «الْوَزْنُ» aanduiden.

De regel met betrekking tot de Tamyiez adh-Dhaat

[De Tamyiez adh-Dhaat kan Mansoeb zijn.] Daarnaast kan de Tamyiez adh-Dhaat Madjroer zijn vanwege de Harf Djarr «مِنْ» of vanwege het Moedaaf-Ilaih-zijn.

Voorbeeld:

- اِشْتَرَيْتُ مِتْرًا حَرِيْرًا kan ook zijn: «اِشْتَرَيْتُ مِتْرًا مِنْ حَرِيْرٍ» *of* «اِشْتَرَيْتُ مِتْرَ حَرِيْرٍ».

Maar deze regel geldt niet voor de Tamyiez van getallen, omdat deze zijn eigen regels heeft.

b. Tamyiez an-Niesbah «تَمْيِيْزُ النِّسْبَةِ»: deze Tamyiez wordt gebruikt om een vaag idee in de hele zin te specificeren en te definiëren.

Voorbeeld:

- Deze student is goed met betrekking tot manieren. حَسُنَ هٰذَا الطَّالِبُ خُلُقًا.

Deze Tamyiez kan ook uitgelegd worden als de Faa‘iel of als de Maf‘oel Bihi van de zin.

Voorbeeld:

- حَسُنَ بِلَالٌ خُلُقًا “Bilaal is goed met betrekking tot manieren.”

  kan worden uitgelegd als:

- حَسُنَ خُلُقُ بِلَالٍ “De manieren van Bilaal zijn goed.”[647] (*Faa‘iel*)

---

[646] Soerah az-Zalzalah, Vers 7 (Soerah 99:7).

[647] Een andere mogelijke vertaling: “Bilaals manieren zijn goed.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَفَجَّرۡنَا ٱلۡأَرۡضَ عُيُونٗا﴾ {En Wij deden bronnen uit de aarde ontspringen …}[648]

kan worden uitgelegd als:

- وَفَجَّرْنَا عُيُوْنَ الْأَرْضِ “En Wij spleten de bronnen van de aarde.” (*Maf‘oel Bihi*)

Deze Tamyiez (nl. de Tamyiez an-Niesbah) is altijd Mansoeb, en het kan niet Madjroer zijn.[649]

2) Eén van de patronen van de Masdar is: «فُعْلٌ».

Voorbeelden:

- شَرِبَ “Hij dronk”[650] → شُرْبٌ “Drinken”
- شَكَرَ “Hij bedankte”[651] → شُكْرٌ “Bedanken”

3) In les 9 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de **Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb** «فِعْلُ التَّعَجُّبِ» (*het werkwoord van verbazing*).

[We hebben geleerd dat de Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb de volgende vorm heeft: «مَا أَفْعَلَهُ».]

Voorbeeld:

- Wat zijn de sterren mooi![652] مَا أَجْمَلَ النُّجُوْمَ!

De Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb heeft ook nog een andere vorm. Deze is: «أَفْعِلْ بِهِ».

Voorbeeld:

- مَا أَكْثَرَ النُّجُوْمَ! “Wat zijn de sterren veel!”[653] → أَكْثِرْ بِالنُّجُوْمِ! “Wat zijn de sterren veel!”
- مَا أَفْقَرَهُ! “Wat is hij arm!”[654] → أَفْقِرْ بِهِ! “Wat is hij arm!”

---

[648] Soerah al-Qamar, Vers 12 (Soerah 54:12).

[649] Er zijn wel bepaalde uitzonderingen die je later kunt leren.

[650] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gedronken.”

[651] Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft bedankt.”

[652] Een andere mogelijke vertaling: “Wat mooi zijn de sterren!”

[653] Een andere mogelijke vertaling: “Wat veel zijn de sterren!”

[654] Een andere mogelijke vertaling: “Wat arm is hij!”

Beide vormen zijn in de Koran gebruikt.

Een voorbeeld van de vorm «مَا أَفْعَلَهُ» uit de Koran:

- ﴿فَمَآ أَصۡبَرَهُمۡ عَلَى ٱلنَّارِ ١٧٥﴾ {Hoe geduldig zij het Vuur kunnen verdragen!}[655]

Een voorbeeld van de vorm «أَفْعِلْ بِهِ» uit de Koran:

- ﴿أَبۡصِرۡ بِهِۦ وَأَسۡمِعۡۚ﴾ {Wat is Hij Scherpziend en wat is Hij Scherphorend!}[656]

Het woord «بِهِ» is na het woord «أَسْمِعْ» weggelaten om herhaling te voorkomen.[657]

Samengevat:

De Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb kent twee patronen:

1. «مَا أَفْعَلَهُ» Voorbeelden: مَا أَكْثَرَ النُّجُوْمَ / مَا أَكْثَرَهُ
2. «أَفْعِلْ بِهِ» Voorbeelden: أَكْثِرْ بِالنُّجُوْمِ / أَكْثِرْ بِهِ

---

[655] Soerah al-Baqarah, Vers 175 (Soerah 2:175).

[656] Soerah al-Kahf, Vers 26 (Soerah 18:26).

[657] De volledige zin is dus: «أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ بِهِ».

Les 31

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Haal «الْحَالُ» (*toestandsaccusatief*): dit is een Ism die gebruikt wordt om de toestand van de Saahib al-Haal «صَاحِبُ الْحَالِ» (*de bezitter van de toestand*)[658] uit te drukken terwijl een handeling plaatsvindt.

Voorbeeld:

- Bilaal is rijdend gekomen. جَاءَ بِلَالٌ رَاكِبًا.

Hier is het woord «بِلَالٌ» de Saahib al-Haal, namelijk degene wiens toestand wordt beschreven.

Het woord «رَاكِبًا» "rijdend" is de Haal, en het woord «جَاءَ» "hij kwam" is de handeling.

Haal als antwoord op de vraag "hoe"

De Haal «الْحَالُ» is het antwoord op de vraag «كَيْفَ» "hoe".

Als antwoord op de vraag «كَيْفَ جَاءَ بِلَالٌ؟» "Hoe is Bilaal gekomen?", dan is het antwoord: «جَاءَ رَاكِبًا» "Hij kwam rijdend."

De Haal is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Het kind kwam huilend naar mij en keerde lachend terug.
  جَاءَتْنِي الطِّفْلَةُ بَاكِيَةً، وَرَجَعَتْ ضَاحِكَةً.
- Ik houd van het vlees gegrild, de vis gebakken en het ei gekookt.
  أُحِبُّ اللَّحْمَ مَشْوِيًّا، وَالسَّمَكَ مَقْلِيًّا، وَالْبَيْضَ مَسْلُوْقًا.

---

[658] Een andere benaming voor "Saahib al-Haal" is: **Dhoel Haal** «ذُو الْحَالِ» (*bezitter van de toestand*).

De Saahib al-Haal «صَاحِبُ الْحَالِ»

De Saahib al-Haal is één van het volgende:

1. Faa‘iel «فَاعِلٌ»

Voorbeeld: «كَلَّمَنِي الرَّجُلُ بَاسِمًا» “De man sprak glimlachend tot mij.”

2. Naa-ieb al-Faa‘iel «نَائِبُ فَاعِلٍ»

Voorbeeld: «يُسْمَعُ الْأَذَانُ وَاضِحًا» “De Adhaan wordt duidelijk gehoord.”

3. Maf‘oel Bihi «مَفْعُوْلٌ بِهِ»

Voorbeeld: «اِشْتَرَيْتُ الدَّجَاجَةَ مَذْبُوْحَةً» “Ik kocht de kip geslacht.”[659]

4. Moebtada’ «مُبْتَدَأٌ»

Voorbeeld: «الطِّفْلُ فِي الْغُرْفَةِ نَائِمًا» “Het kind is slapend in de kamer.”

5. Gabar «خَبَرٌ»

Voorbeeld: «هٰذَا الْهِلَالُ طَالِعًا» “Dit is de maansikkel (die) rijzend is.”

De Saahib al-Haal kan onbepaald zijn

De Saahib al-Haal is meestal bepaald, zoals je in de bovenstaande voorbeelden hebt gezien.

De Saahib al-Haal kan ook onbepaald zijn als het:

1. Omschreven wordt door een Na‘t (*bijvoeglijk naamwoord*).

Voorbeeld:

- Een hardwerkende student kwam naar mij, zoekende naar toestemming.[660]

جَاءَنِيْ طَالِبٌ مُجْتَهِدٌ مُسْتَأْذِنًا.

---

[659] Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de kip geslacht gekocht.”

[660] Een andere mogelijke vertaling: “Een hardwerkende student is naar mij gekomen, zoekende naar toestemming.”

2. Of als het Moedaaf is van een onbepaalde Moedaaf Ilaih.

Voorbeeld:

- De zoon van een leraar vroeg mij boos. سَأَلَنِي ٱبْنُ مُدَرِّسٍ غَاضِبًا.

Als aan één van deze voorwaarden niet is voldaan, dan moet de Haal:

3. vóór de onbepaalde Saahib al-Haal staan.

Voorbeeld:

- Een student kwam vragend naar mij.[661] جَاءَنِي سَائِلًا طَالِبٌ.

4. Of de Haal dient een Djoemlah Ismiyyah te zijn die door middel van Waaw al-Haal «وَ» aan de hoofdzin is verbonden.

Voorbeeld:

- Een jongen kwam huilend naar mij.[662] جَاءَنِي وَلَدٌ وَهُوَ يَبْكِي.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَوْ كَٱلَّذِى مَرَّ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا﴾ {Of zoals degene die een stad passeerde, terwijl het vervallen was met haar daken ingestort.}[663]

Saahib al-Haal onbepaald zonder de voorwaarden

Soms kan de Saahib al-Haal toch onbepaald zijn zonder dat aan deze voorwaarden zijn voldaan, zoals in de volgende Hadith:

صَلَّى رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدًا، وَصَلَّى وَرَاءَهُ رِجَالٌ قِيَامًا. (رَوَاهُ مَالِكٌ)

Vrije vertaling:

“De Boodschapper van Allah ﷺ verrichtte het gebed zittend, en achter hem verrichtten mannen het gebed staand.”

(Overgeleverd door Maalik)

---

[661] Een andere mogelijke vertaling: “Een student is vragend naar mij gekomen.”

[662] Een andere mogelijke vertaling: “Een jongen kwam naar mij terwijl hij huilde.”

[663] Soerah al-Baqarah, Vers 259 (Soerah 2:259).

De soorten van Haal

De Haal is Moefrad «مُفْرَدٌ» (*een woord, d.w.z. geen zin*) of een Djoemlah «جُمْلَةٌ» (*een zin*).

a. **Al-Haal al-Moefrad** «الْحَالُ الْمُفْرَدُ»: hiervan hebben we al voorbeelden gezien.

Hier is een ander voorbeeld:

- De leraar kwam de klas binnen, dragend een hoop boeken.
  دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ حَامِلًا كُتُبًا كَثِيرَةً.

b. **Al-Haal al-Djoemlah** «الْحَالُ الْجُمْلَةُ»: de Djoemlah kan een Djoemlah Ismiyyah of een Djoemlah Fi'liyyah zijn.

Voorbeelden van een Djoemlah Ismiyyah:

- Ik heb de Koran gememoriseerd, terwijl ik klein was. حَفِظْتُ الْقُرْآنَ وَأَنَا صَغِيرٌ.
- De gewonde kwam, (terwijl) zijn bloed er uitspoot. جَاءَ الْجَرِيْحُ دَمُهُ يَتَدَفَّقُ.

Voorbeelden van een Djoemlah Fi'liyyah:

- Ik zat luisterend naar de Koranrecitatie van de radio.
  جَلَسْتُ أَسْتَمِعُ إِلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ الْكَرِيْمِ مِنَ الْإِذَاعَةِ.

Hier is het werkwoord Moedaari'.

- Ik ben de universiteit toegetreden, nadat mijn broer was afgestudeerd.
  اِلْتَحَقْتُ بِالْجَامِعَةِ وَقَدْ تَخَرَّجَ أَخِي.

Hier is het werkwoord Maadiy.[664]

---

[664] Handig om te weten: wanneer je een bevestigende Fi'l Maadiy hebt die als een Haal moet komen, dien je het woord «قَدْ» te gebruiken.

Kortom: Waaw al-Haal in combinatie met een bevestigende Fi'l Maadiy = «الْفِعْلُ الْمَاضِي» + «قَدْ» + «وَ».

Haal al-Djoemlah en een Raabit

De Haal al-Djoemlah «الْحَالُ الْجُمْلَةُ» dient een woord te bevatten waarmee het aan de hoofdzin wordt verbonden. Dit woord wordt **Raabit** «الرَّابِطُ» (*binder, connector*) genoemd.

De Raabit is een Damier (*voornaamwoord*), een Waaw «وَ» of beide (d.w.z. een Damier én een Waaw).[665]

Voorbeelden:

a. جَاءَتِ الْأَخَوَاتُ يَضْحَكْنَ “De zusters zijn lachend gekomen.”[666]

Hier is de «نَ» in het woord «يَضْحَكْنَ» de Damier die de Haal aan de Saahib al-Haal verbindt.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَجَآءُوٓ أَبَاهُمۡ عِشَآءٗ يَبۡكُونَ ١٦﴾ {En zij kwamen tot hun vader bij het vallen van de nacht, huilend.}[667]

b. دَخَلْتُ مَكَّةَ وَالشَّمْسُ تَغْرُبُ “Ik kwam Makkah binnen, terwijl de zon onderging.”

Hier heeft de Haal geen Damier die hem verbindt aan de Saahib al-Haal. Het enige woord dat hem verbindt is de Waaw «وَ».

c. رَجَعَ الطُّلَّابُ وَهُمْ مُتْعَبُوْنَ “De studenten keerden terug, terwijl zij moe waren.”[668]

Hier verbinden de Damier «هُمْ» en de Waaw «وَ» de Haal aan de Saahib al-Haal.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ خَرَجُواْ مِن دِيَٰرِهِمۡ وَهُمۡ أُلُوفٌ حَذَرَ ٱلۡمَوۡتِ﴾

  {Heb jij niet nagedacht over degenen die uit hun huizen vertrokken, terwijl zij met duizenden waren, uit angst voor de dood?}[669]

---

[665] Kortom: een Raabit «الرَّابِطُ» heb je nodig wanneer een zin als een Haal komt. De Raabit is een (1) Damier, (2) Waaw of (3) beide (d.w.z. Damier én Waaw).

[666] In dit voorbeeld komt de Djoemlah Fi'liyyah «يَضْحَكْنَ» als een Haal.

[667] Soerah Yoesoef, Vers 16 (Soerah 12:16).

[668] Een andere mogelijke vertaling: “De studenten keerden moe terug.”

[669] Soerah al-Baqarah, Vers 243 (Soerah 2:243).

De overeenstemming van de Haal met de Saahib al-Haal

De Haal komt in getal[670] en geslacht overeen met de Saahib al-Haal.

Voorbeelden:

Mannelijk:

- De student kwam lachend.	جَاءَ الطَّالِبُ ضَاحِكًا.
- De (twee) studenten kwamen lachend.	جَاءَ الطَّالِبَانِ ضَاحِكَيْنِ.
- De studenten kwamen lachend.	جَاءَ الطُّلَّابُ ضَاحِكِيْنَ.

Vrouwelijk:

- De studente kwam lachend.	جَاءَتِ الطَّالِبَةُ ضَاحِكَةً.
- De (twee) studentes kwamen lachend.	جَاءَتِ الطَّالِبَتَانِ ضَاحِكَتَيْنِ.
- De studentes kwamen lachend.	جَاءَتِ الطَّالِبَاتُ ضَاحِكَاتٍ.

2) Eén van de patronen van de Masdar (*infinitief*) is: «فَعِلٌ».

Voorbeeld:

- لَعِبَ “Hij speelde” → لَعِبٌ “spelen”

3) Hier volgen twee andere patronen van het gebroken meervoud:

a. «فِعَالٌ»

Voorbeelden:

- Het meervoud van «نَائِمٌ» en «نَائِمَةٌ» is: «نِيَامٌ».
- Het meervoud van «قَائِمٌ» en «قَائِمَةٌ» is: «قِيَامٌ».

---

[670] Dat wil zeggen: enkelvoud, tweevoud of meervoud.

b. «فُعُوْلٌ»

Voorbeelden:

- Het meervoud van «قَاعِدٌ» en «قَاعِدَةٌ» is: «قُعُوْدٌ».
- Het meervoud van «جَالِسٌ» en «جَالِسَةٌ» is: «جُلُوْسٌ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ٱلَّذِينَ يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ قِيَـٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ﴾ {Degenen die Allah staand, zittend en (liggend) op hun zij gedenken …}[671]

Een voorbeeld uit de Hadith:

خَرَجَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا نِسْوَةٌ جُلُوْسٌ. (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَة)

Vrije vertaling:

"De Boodschapper van Allah ﷺ ging naar buiten, en (plots) zaten er vrouwen."

(Overgeleverd door Ibn Maadjah)

4) «فَاتِحًا فَاهُ» "Openend zijn mond": het woord «فُوْ» "mond" behoort tot de al-Asmaa' al-Gamsah «الْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ» (*de vijf naamwoorden*).[672]

Je zegt:

- فُوْهُ صَغِيْرٌ "Zijn mond is klein." (*Marfoe'*)
- اِفْتَحْ فَاكَ "Open jouw mond." (*Mansoeb*)
- يَقُوْلُ بِفِيْهِ مَا لَيْسَ فِيْ قَلْبِهِ "Hij zegt met zijn mond wat niet in zijn hart is." (*Madjroer*)

---

[671] Soerah Aali 'Imraan, Vers 191 (Soerah 3:191). De Waaw in «يَذْكُرُوْنَ» is de Saahib al-Haal.

[672] Zie les 1 voor meer informatie over al-Asmaa' al-Gamsah.

Les 32

In deze les leren we het volgende:

1) De zin «نَجَحَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا خَالِدًا» betekent: “Alle studenten zijn geslaagd behalve Gaalied.”

Dit is een voorbeeld van **al-Istithnaa’** «الْإِسْتِثْنَاءُ» (*uitzondering*).

De Istithnaa’ heeft drie elementen:

a. **Al-Moestathnaa** «الْمُسْتَثْنٰى»: dit is het ding dat wordt uitgezonderd.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «خَالِدٌ».

b. **Al-Moestathnaa Minhoe** «الْمُسْتَثْنٰى مِنْهُ»: dit is het ding waarvan uitzondering wordt gemaakt.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «الطُّلَّابُ».

c. **Adaatoel Istithnaa’** «أَدَاةُ الْإِسْتِثْنَاءُ»: dit is het instrument van de uitzondering.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «إِلَّا». Het woord «إِلَّا» is een Harf «حَرْفٌ» (*partikel*).

Andere Adaatoel Istithnaa’

Er zijn ook andere Adaatoel Istithnaa’ (*instrument van de uitzondering*).

Deze zijn:[673]

1. «غَيْرُ» → dit is een Ism (*naamwoord*)
2. «سِوٰى» → dit is een Ism (*naamwoord*)
3. «مَا خَلَا» → dit is een Fi‘l (*werkwoord*)
4. «مَا عَدَا» → dit is een Fi‘l (*werkwoord*)

---

[673] Handig om te weten: hiernaast zijn er nog andere Adaatoel Istithnaa’ die je later kunt leren, *In shaa’ Allah*.

De categorieën van Istithnaa’ «أَقْسَامُ الْإِسْتِثْنَاءِ»

1. Moettasiel «مُتَّصِلٌ»

Als de Moestathnaa tot dezelfde soort behoort als de Moestathnaa Minhoe, dan wordt er over de Istithnaa’ (*uitzondering*) gezegd dat het **Moettasiel** «مُتَّصِلٌ» (*verbonden*) is.

In het voorbeeld «نَجَحَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا خَالِدًا» “Alle studenten zijn geslaagd behalve Gaalied” is Gaalied «خَالِدٌ» een student.[674]

Hier is nog een voorbeeld:

- Ik heb alle Europese landen bezocht behalve Griekenland.

زُرْتُ الْبِلَادَ الْأُورُبِّيَّةَ كُلَّهَا إِلَّا الْيُونَانَ.

Griekenland «الْيُونَانَ» is een Europees land.

2. Moenqati‘ «مُنْقَطِعٌ»

Als de Moestathnaa totaal anders in zijn soort is dan de Moestathnaa Minhoe, dan wordt er over de Istithnaa’ gezegd dat het **Moenqati‘** «مُنْقَطِعٌ» (*los*) is.

Voorbeeld:

- De gasten zijn gearriveerd, behalve hun bagage. وَصَلَ الضُّيُوْفُ إِلَّا أَمْتِعَتَهُمْ.

Het is overduidelijk dat “de bagage” «أَمْتِعَة» totaal anders in zijn soort is dan “de gasten” «الضُّيُوْفُ». De betekenis van de zin is dat de gasten zijn gearriveerd, maar hun bagage nog niet.

In de Koran lezen we dat Profeet Ibraahiem (vrede zij met hem) over de afgoden zegt:

- ﴿فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّيٓ إِلَّا رَبَّ ٱلْعَٰلَمِينَ ٧٧﴾ {“Voorwaar, zij (de afgodsbeelden) zijn een vijand voor mij, behalve de Heer van de werelden.”}[675]

Het is duidelijk dat “de Heer van de werelden” niet tot de soort van de afgodsbeelden behoort.

---

[674] Bij “Moettasiel” behoren de Moestathnaa en de Moestathnaa Minhoe tot dezelfde soort. In dit voorbeeld is «الطُّلَّاب» “de studenten” de Moestathnaa Minhoe en «خَالِد» “Gaalied” is de Moestathnaa die behoort tot de categorie “student”. Dus de Istithnaa’ (*uitzondering*) is in dit voorbeeld Moettasiel (*verbonden*).

[675] Soerah ash-Shoe‘araa’, Vers 77 (Soerah 26:77).

Taam «تَامٌّ» en Moefarragh «مُفَرَّغٌ»

Vanuit een ander oogpunt is de Istithnaa’ **Taam** «تَامٌّ» of **Moefarragh** «مُفَرَّغٌ».

Als de Moestathnaa Minhoe wordt vermeld, dan is het **Taam** «تَامٌّ» zoals in de voorgaande voorbeelden.

Voorbeeld van Taam «تَامٌّ»:

- Ik heb de Koran gememoriseerd behalve Soerah Baqarah. حَفِظْتُ الْقُرْآنَ إِلَّا سُوْرَةَ الْبَقَرَةِ.

En als de Moestathnaa Minhoe niet wordt vermeld, dan is het **Moefarragh** «مُفَرَّغٌ». In de Istithnaa’ Moefarragh is de zin altijd *ontkennend*, *verbiedend* of *vragend*.

Voorbeelden van Moefarragh «مُفَرَّغٌ»:

- Niemand is gekomen behalve Haamied. مَا جَاءَ إِلَّا حَامِدٌ.
- Ik heb niemand gezien behalve Haamied. مَا رَأَيْتُ إِلَّا حَامِدًا.

Moedjab «مُوْجَبٌ» en Ghair Moedjab «غَيْرُ مُوْجَبٍ»

De zin die de Istithnaa’ bevat, bestaat ook uit twee soorten:

1. Een bevestigende zin wordt **Moedjab** «مُوْجَبٌ» genoemd.[676]

Voorbeeld:

- Open de ramen behalve het laatste. اِفْتَحِ النَّوَافِذَ إِلَّا الْأَخِيْرَةَ.

2. Een ontkennende, verbiedende of vragende zin wordt **Ghair Moedjab** «غَيْرُ مُوْجَبٍ» genoemd.

Voorbeelden:

Ontkennend «النَّفْيُ»:

- De studenten waren niet afwezig behalve Ibraahiem. مَا غَابَ الطُّلَّابُ إِلَّا إِبْرَاهِيْمَ \ إِبْرَاهِيْمُ.

---

[676] Bij Moedjab is er geen sprake van ontkenning «النَّفْيُ», verbieding «النَّهْيُ» of vraag «الْإِسْتِفْهَامُ».

Verbiedend «النَّهْيُ»:

- Niemand mag vertrekken behalve de nieuwelingen.	لَا يَخْرُجْ أَحَدٌ إِلَّا الْجُدُدَ \ الْجُدُدُ.

Vragend «الْإِسْتِفْهَامُ»:

- Zakt iemand behalve de luie persoon?	هَلْ يَرْسُبُ أَحَدٌ إِلَّا الْكَسْلَانَ \ الْكَسْلَانُ؟

De I‘raab (*verbuiging*) van de Moestathnaa

«إِعْرَابُ الْمُسْتَثْنَى»

De Moestathnaa na *Illaa* «إِلَّا»

1. In de Istithnaa’ Moenqati‘

De Moestathnaa is in de Istithnaa’ Moenqati‘ altijd Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeeld:

- Voor elke ziekte is er een medicijn, behalve voor de dood. لِكُلِّ دَوَاءٍ دَوَاءٌ إِلَّا الْمَوْتَ.

De dood «الْمَوْتَ» is geen ziekte.

2. In de Istithnaa’ Moettasiel

a. Als de zin Moedjab[677] is, dan is de Moestathnaa Mansoeb.

Voorbeeld:

- Allah vergeeft alle zonden behalve Shirk (polytheïsme). يَغْفِرُ اللهُ الذُّنُوْبَ كُلَّهَا إِلَّا الشِّرْكَ..

b. Als de zin Ghair Moedjab (*ontkennend, verbiedend of vragend*) is, dan zijn er twee mogelijkheden:

1. de Moestathnaa kan Mansoeb zijn; *of*
2. de Moestathnaa kan dezelfde I‘raab (*verbuiging*) hebben als de Moestathnaa Minhoe.

Voorbeelden:

Ontkennend «النَّفْيُ»:

- De studenten waren niet aanwezig behalve Haamied. مَا حَضَرَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ.

- Ik vroeg niet aan de studenten behalve aan Haamied. مَا سَأَلْتُ الطُّلَّابَ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا.

- Ik contacteerde de studenten niet behalve Haamied. مَا اتَّصَلْتُ بِالطُّلَّابِ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ.

---

[677] Dat wil zeggen dat de zin niet ontkennend, verbiedend of vragend is.

Verbiedend («النَّهْيُ»):

- Niemand mag vertrekken behalve Haamied.	لَا يَخْرُجْ أَحَدٌ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ.
- Vraag aan niemand behalve aan Haamied.	لَا تَسْأَلْ أَحَدًا إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا.
- Contacteer niemand behalve Haamied.	لَا تَتَّصِلْ بِأَحَدٍ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ.

Vragend («الْإِسْتِفْهَامُ»):

- Was iemand afwezig behalve Haamied?	هَلْ غَابَ أَحَدٌ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ؟
- Heb jij iemand gezien behalve Haamied?	هَلْ رَأَيْتَ أَحَدًا إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا؟
- Heb jij iemand gecontacteerd behalve Haamied?	هَلِ اتَّصَلْتَ بِأَحَدٍ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ؟

3. In de Istithnaa' Moefarragh

In de Istithnaa' Moefarragh heeft de Moestathnaa geen vaste Iʻraab (*verbuiging*). Het krijgt de Iʻraab die het in de zin hoort te krijgen.

Voorbeeld:

- Niemand is gezakt behalve Bilaal.	مَا رَسَبَ إِلَّا بِلَالٌ.

Hier is de Moestathnaa «بِلَالٌ» de Faaʻiel.

Om erachter te komen welke Iʻraab de Moestathnaa hoort te krijgen, laat je «إِلَّا» weg waarna het voor jou duidelijk zal worden welke Iʻraab de Moestathnaa moet krijgen.

Bijvoorbeeld:

Als we «إِلَّا» in het bovenstaande voorbeeld weglaten, dan krijgen we: «مَا رَسَبَ بِلَالٌ» "Bilaal is niet gezakt". Hier is «بِلَالٌ» de Faaʻiel.

Dit wordt alleen gedaan om de Iʻraab te achterhalen. De betekenis van deze zin is natuurlijk het tegenovergestelde van wat de oorspronkelijke zin betekent.

En in de zin «مَا رَأَيْتُ إِلَّا بِلَالًا» "Ik heb niemand gezien behalve Bilaal" is het woord «بِلَالًا» de Mafʻoel Bihi zoals duidelijk is uit: «مَا رَأَيْتُ بِلَالًا» "Ik heb Bilaal niet gezien."

Er is geen probleem met de Madjroer, aangezien het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

Voorbeeld:

- Ik was op zoek naar niemand behalve Gaalied. مَا بَحَثْتُ إِلَّا عَنْ خَالِدٍ.
- Wij hebben niet aan een universiteit gestuurd behalve aan de Islamitische Universiteit. مَا دَرَسْنَا إِلَّا بِالْجَامِعَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.

Merk op: we hebben in les 27 gezien dat alleen de Moenfasiel vorm van de Damier (*de scheidbare vorm van het voornaamwoord*) na het woord «إِلَّا» wordt gebruikt.

Hier volgen enkele voorbeelden:

- لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ “Wij aanbidden niemand behalve Hem.” Niet: إِلَّاهُ
- سَأَلَ الْمُدَرِّسُ الطُّلَّابَ كُلَّهُمْ إِلَّا إِيَّاكَ “De leraar heeft aan alle studenten gevraagd behalve aan jou.” Niet: إِلَّاكَ

Schematisch overzicht:

١. تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، مُوْجَبٌ ← وُجُوْبُ النَّصْبِ

٢. تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، غَيْرُ مُوْجَبٍ ← يَجُوْزُ نَصْبُهُ أَوِ الْإِتْبَاعُ الْمُسْتَثْنٰى مِنْهُ

٣. تَامٌّ، مُنْقَطِعٌ (مُوْجَبٌ وَغَيْرُ مُوْجَبٍ) ← وُجُوْبُ النَّصْبِ فِيْ جَمِيْعِ الْأَحْوَالِ

٤. مُفَرَّغٌ [altijd: غَيْرُ مُوْجَبٍ] ← يُعْرَبُ بِحَسْبِ مَا يَقْتَضِيْهِ الْعَامِلُ كَمَا لَوْ كَانَتْ «إِلَّا» غَيْرَ مَوْجُوْدَةٍ

Handig om te weten:

In alle situaties is het Mansoeb maken van de Moestathnaa van toepassing, behalve bij Moefarragh. Bij Moefarragh dien je te kijken welke klinker de Moestathnaa zou krijgen wanneer het woord «إِلَّا» er niet zou zijn.

Voorbeelden uit de Koran

1. Een voorbeeld van Taam Moettasiel Moedjab «تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، مُوْجَبٌ» uit de Koran:

- ﴿فَشَرِبُوا۟ مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۚ﴾ {Toen dronken zij (toch) ervan, behalve enkelen van hen.}[678]

2. Een voorbeeld van Taam Moettasiel Ghair Moedjab «تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، غَيْرُ مُوْجَبٍ» uit de Koran:

- ﴿وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ إِلَّا ٱمْرَأَتَكَ ۖ﴾ {En laat niemand van jullie achterblijven, behalve jouw vrouw.}[679]

3. Een voorbeeld van Taam Moenqati‘ «تَامٌّ، مُنْقَطِعٌ» uit de Koran:

- ﴿فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّىٓ إِلَّا رَبَّ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٧٧﴾﴾ {“Voorwaar, zij (de afgodsbeelden) zijn een vijand voor mij, behalve de Heer van de werelden.”}[680]

4. Een voorbeeld van Taam Moefarragh «تَامٌّ، مُفَرَّغٌ» uit de Koran:

- ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ﴾ {En jouw Heer heeft bepaald dat jullie niets aanbidden behalve Hem alleen.}[681]

* * *

---

[678] Soerah al-Baqarah, Vers 249 (Soerah 2:249).

[679] Soerah Hoed, Vers 81 (Soerah 11:81).

[680] Soerah ash-Shoe‘araa’, Vers 77 (Soerah 26:77).

[681] Soerah al-Israa’, Vers 23 (Soerah 17:23).

De Moestathnaa na *Ghair* («غَيْر») en *Siwaa* («سِوَى»)

De Moestathnaa die na de woorden *Ghair* («غَيْر») of *Siwaa* («سِوَى») komt, is Madjroer omdat het Moedaaf Ilaih is.[682] De oorspronkelijke I'raab (*verbuiging*) van de Moestathnaa wordt door deze twee woorden getoond.[683]

Voorbeelden:

- De studenten zijn geslaagd behalve Haamied. نَجَحَ الطُّلَّابُ غَيْرَ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرَ» Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*), net zoals het woord «حَامِدًا» Mansoeb is in: «نَجَحَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا».

- De studenten zijn niet geslaagd behalve Haamied. مَا نَجَحَ الطُّلَّابُ غَيْرَ \ غَيْرُ حَامِدٍ.

Hier kan het woord «غَيْر» Mansoeb of Marfoe'[684] zijn, net zoals het woord «حَامِد» Mansoeb of Marfoe' kan zijn in: «مَا نَجَحَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ».

- Niemand is geslaagd behalve Haamied. مَا نَجَحَ غَيْرُ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرُ» Marfoe', net zoals het woord «حَامِد» Marfoe' is in: «مَا نَجَحَ إِلَّا حَامِدٌ».

- Ik heb niemand gevraagd behalve Haamied. مَا سَأَلْتُ غَيْرَ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرَ» Mansoeb, zoals het woord «حَامِد» Mansoeb is in: «مَا سَأَلْتُ إِلَّا حَامِدًا».

De I'raab (*verbuiging*) van het woord «سِوَى» is precies hetzelfde als die van het woord «غَيْر», maar in «سِوَى» is het verborgen omdat het een Maqsoer Ism is.[685]

* * *

---

[682] Handig om te weten: de woorden «غَيْر» en «سِوَى» zijn beide een Ism (*naamwoord*).

[683] Kortom: de oorspronkelijke uitgang van de Moestathnaa is in deze twee woorden te zien.

[684] Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

[685] Maqsoer Ism: een Ism (*naamwoord*) die eindigt op een lange "-a". Zie les 1 voor meer informatie.

De Moestathnaa na *Maa Galaa* «مَا خَلَا» en *Maa ‘Adaa* «مَا عَدَا»

De Moestathnaa die na de Adaatoel Istithnaa’[686] *Maa Galaa* «مَا خَلَا» en *Maa ‘Adaa* «مَا عَدَا» komt,[687] is Mansoeb.[688]

Voorbeelden:

- Ik heb de studenten getoetst behalve drie. إِخْتَبَرْتُ الطُّلَّابَ مَا عَدَا ثَلَاثَةً.

De dichter heeft gezegd:[689]

أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللّٰهَ بَاطِلُ   وَكُلُّ نَعِيمٍ لَا مَحَالَةَ زَائِلُ

Vrije vertaling:
“Luister goed! Alles behalve Allah is nietig.[690]
En elke gunst is onvermijdelijk vergankelijk.”

Hier zou het woord «بَاطِلُ» een Tanwien moeten krijgen, maar vanwege metrische redenen is het weggelaten.

2) Het woord *Alaa* «أَلَا» “Luister goed!”, “Weet!” is een Harf (*partikel*) die gebruikt wordt om de aandacht op iets belangrijks te vestigen.

De Harf *Alaa* «أَلَا» wordt **Harf Istiftaah wa Tanbieh** «حَرْفُ اسْتِفْتَاحٍ وَتَنْبِيهٍ» (*het partikel van aanvang en attenderen*) genoemd.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ ٢٨﴾ {Luister goed! In het gedenken van Allah komen de harten tot rust.}[691]
- ﴿أَلَآ إِنَّهُمْ هُمُ ٱلْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ ١٢﴾ {Weet! Voorzeker, zij zijn degenen die verderf zaaien, maar zij beseffen (het) niet.}[692]

---

[686] Adaatoel Istithnaa’ «أَدَاةُ الْإِسْتِثْنَاءُ» (*het instrument van de uitzondering*).

[687] Handig om te weten: de woorden «مَا خَلَا» en «مَا عَدَا» zijn beide een Fi‘l (*werkwoord*).

[688] Dit omdat de Moestathnaa na deze werkwoorden Maf‘oel Bihi wordt.

[689] Het gaat hier om de dichter Labied bin Rabie‘ah al-‘Aamiri ﵁.

[690] “Alles behalve Allah is nietig”: hiermee wordt bedoeld dat alles behalve Allah ﷻ zal vergaan. Dit staat in lijn met Soerah al-Qasas, Vers 88: ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾ {Alles is vergankelijk, behalve Hijzelf (Allah).} (Soerah 28:88).

[691] Soerah ar-Ra‘d, Vers 28 (Soerah 13:28).

[692] Soerah al-Baqarah, Vers 12 (Soerah 2:12).

3) Eén van de patronen van de Masdar is: «فَعْلٌ».

Voorbeeld:

- شَرَحَ "Hij legde uit" → شَرْحٌ "uitleg"

4) Het meervoud van «دِيْنَارٌ» "dinar" is: «دَنَانِيْرُ» "dinars".

Merk op dat er in het enkelvoud slechts één Noen «ن» aanwezig is, maar in het meervoud zijn er twee Noens aanwezig.

Hier zijn enkele andere woorden die hun meervoud net als «دِيْنَارٌ» vormen:

- دِيْوَانٌ "divan" → دَوَاوِيْنُ "divans"
- قِيْرَاطٌ "karaat" → قَرَارِيْطُ "karaats"
- دِيْمَاسٌ "diepe plek"[693] → دَمَامِيْسُ "diepe plekken"

5) Als de Gabar van «كَانَ» een Damier (*voornaamwoord*) is, dan mag de Damier geconnecteerd of gescheiden zijn.

Voorbeeld:

- Wil jij een rechter zijn? أَتُرِيْدُ أَنْ تَكُوْنَ قَاضِيًا؟

  Nee, ik wil het niet zijn. لَا، مَا أُرِيْدُ أَنْ أَكُوْنَهُ \ أَكُوْنَ إِيَّاهُ.

Beide vormen – «أَكُوْنَهُ» en «أَكُوْنَ إِيَّاهُ» – zijn juist.

---

[693] «دِيْمَاسٌ» is een diepe plek waar geen licht komt.

Les 33

In deze les leren we het volgende:

1) De zin «وَاللهِ لَأَنْشُرَنَّ الْإِسْلَامَ فِيْ بَلَدِيْ» betekent: “Bij Allah! Ik zal de islam zeer zeer zeker verspreiden in mijn land.”

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied** «نُوْنُ التَّوْكِيْدِ» (*de Noen van benadrukking*) genoemd.[694]

Er zijn twee soorten van de Noen at-Tawkied:

1. één met een dubbele Noen «نَّ»;[695]

Voorbeeld:

- Ga zeer zeker eruit! أُخْرُجَنَّ.

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied ath-Thaqielah** «نُوْنُ التَّوْكِيْدِ الثَّقِيْلَةُ» (*de zware Noen van de benadrukking*) genoemd.[696]

2. en de ander met één Noen «نْ».

Voorbeeld:

- Ga zeker eruit! أُخْرُجَنْ.

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied al-Gafiefah** «نُوْنُ التَّوْكِيْدِ الْخَفِيْفَةُ» (*de lichte Noen van de benadrukking*) genoemd.[697] Deze Noen wordt minder vaak gebruikt dan de Thaqielah.[698]

De Noen at-Tawkied duidt benadrukking aan. Het wordt alleen met de Moedaari‘ en Amr gebruikt; niet met de Maadiy.

---

[694] Europese arabisten noemen deze Noen “de energieke Noen”. De Noen van de benadrukking is een andere vorm van benadrukking. In de Arabische taal zijn er verschillende manieren van benadrukking die er in andere talen niet bestaan.

[695] «نَّ» = «نَ» + «نْ».

[696] Door deze dubbele Noen vindt er twee keer benadrukking plaats. Om deze dubbele benadrukking in het Nederlands aan te geven, zullen wij de woorden “zeer zeker” gebruiken. De zin kan ook vrij worden vertaald als “Ga eruit!”, maar hierin is de dubbele benadrukking niet te zien. Om deze reden is er niet voor deze vertaling gekozen, omdat je in deze les kennismaakt met de dubbele benadrukking die in de Arabische taal bestaat. Deze modus van het werkwoord wordt in het Nederlands “energicus” genoemd.

[697] Door deze enkele Noen vindt er één keer benadrukking plaats.

[698] Met “Thaqielah” wordt hier verwezen naar de Noen at-Tawkied ath-Thaqielah «نَّ».

Hoe dien je de Noen at-Tawkied achter het werkwoord toe te voegen?

a. In de Moedaari‘ Marfoe‘

1. In de vier vormen «نَكْتُبُ» ، «أَكْتُبُ» ، «تَكْتُبُ» ، «يَكْتُبُ» wordt de laatste Dammah «◌ُ» vervangen door een Fathah «◌َ».

Dus «يَكْتُبُ» wordt: «يَكْتُبَنَّ» (*yaktoeb-**oe*** → *yaktoeb-**a**-nna*).

Hetzelfde proces vindt ook plaats bij de overige drie vormen:

- «تَكْتُبُ» wordt: «تَكْتُبَنَّ».
- «أَكْتُبُ» wordt: «أَكْتُبَنَّ».
- «نَكْتُبُ» wordt: «نَكْتُبَنَّ».

2. In de volgende drie vormen wordt de laatste Noen «نَ» samen met de Waaw «و» of Yaa «ي» weggelaten:

- «يَكْتُبُوْنَ»	[derde persoon mannelijk meervoud]
- «تَكْتُبُوْنَ»	[tweede persoon mannelijk meervoud]
- «تَكْتُبِيْنَ»	[tweede persoon vrouwelijk enkelvoud]

Dus «يَكْتُبُوْنَ» wordt: «يَكْتُبُنَّ».

Na het weglaten van «نَ» “*-na*” in «يَكْتُبُوْنَ» en daarna het toevoegen van «نَّ» “*-nna*” krijgen we: «يَكْتُبُوْنَّ» (*yaktoeb**oenna***).

Aangezien een lange klinker in het Arabisch niet gevolgd mag worden door een klinkerloze letter, wordt de lange “-oe” verkort. We krijgen dan: «يَكْتُبُنَّ» (*yaktoeb**oenna***).[699]

Op dezelfde manier wordt «تَكْتُبُوْنَ» gevormd naar: «تَكْتُبُنَّ».[700]

---

[699] De lange “-oe” wordt verkort door de Waaw Saakinah weg te laten: «يَكْتُبُوْنَّ» → «يَكْتُبُنَّ».

[700] «تَكْتُبُوْنَ» → «تَكْتُبُنَّ».

Merk op: het verschil tussen het enkelvoud «يَكْتُبَنَّ» en het meervoud «يَكْتُبُنَّ» is de Fathah bij de eerste en de Dammah bij de tweede.[701]

De tweede persoon vrouwelijk enkelvoud «تَكْتُبِيْنَ» wordt: «تَكْتُبِنَّ».

Na het weglaten van «نَ» "*-na*" in «تَكْتُبِيْنَ» (*taktoebie**na***) en daarna het toevoegen van «نَّ» "*-nna*" krijgen we: «تَكْتُبِيْنَّ» (*taktoebie**nna***).

Ook hier wordt de lange klinker gevolgd door een klinkerloze letter. De lange klinker wordt dus verkort. Het resultaat wordt dan: «تَكْتُبِنَّ» (*taktoebi**enna***).

3. In de twee tweevoudvormen «تَكْتُبَانِ» en «يَكْتُبَانِ» wordt de laatste Noen weggelaten, maar de Alief wordt behouden omdat het weglaten ervan ervoor zorgt dat de tweevoudsvorm identiek wordt aan de enkelvoudsvorm.

Een belangrijk verschil in de tweevoudsvorm is dat de Noen een Kasrah krijgt in plaats van een Fathah. De resulterende vormen zijn dus: «تَكْتُبَانِّ» en «يَكْتُبَانِّ».

Na het weglaten van «نِ» "*-nie*" in «يَكْتُبَانِ» en het toevoegen van «نَّ» "*-nna*", krijgen we: «يَكْتُبَانَّ» (*yaktoeba**anna***). De laatste Fathah verandert in een Kasrah omwille van dissimilatie.

4. In de twee vrouwelijke meervoudsvormen «تَكْتُبْنَ» en «يَكْتُبْنَ» wordt de laatste Noen behouden en er wordt «انِّ» "*-aanie*" toegevoegd. Net zoals de Noen in de tweevoudsvormen een Kasrah krijgt, krijgt de Noen in deze meervoudsvormen ook een Kasrah.

De resulterende vormen zijn: «تَكْتُبْنَانِّ» en «يَكْتُبْنَانِّ».

Merk op dat er een Alief «ا» wordt toegevoegd tussen de "Noen van de Damier" en de "Noen at-Tawkied": «يَكْتُبْنَ» → «يَكْتُبْنَانِّ» (*yaktoebna → yaktoebn-**aa**-**nnie***).

---

[701] Kortom: er is een verschil tussen het enkelvoud «يَكْتُبَنَّ» (*derde persoon mannelijk enkelvoud*) en het meervoud «يَكْتُبُنَّ» (*derde persoon mannelijk meervoud*). Bij het enkelvoud is er een Fathah op de letter Baa «بَـ» en bij het meervoud een Dammah «بُـ».

b. De Moedaari‘ Madjzoem

Het proces in de Moedaari‘ Madjzoem is hetzelfde als in de Moedaari‘ Marfoe‘ behalve dat de Noen in de vijf vormen al is weggelaten in de Moedaari‘ Madjzoem.

Hier zijn enkele voorbeelden:

- Zit zeer zeker niet op deze stoel, want het is kapot.
  لَا تَجْلِسَنَّ فِيْ هٰذَا الْكُرْسِيِّ فَإِنَّهُ مَكْسُوْرٌ.
- O broeders, verlaat zeer zeker niet de klas vóór 1 uur.
  يَا إِخْوَانُ، لَا تَخْرُجُنَّ مِنَ الْفَصْلِ قَبْلَ السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ.
- O Zainab, was zeer zeker niet jouw kledingstuk met deze zeep.
  يَا زَيْنَبُ، لَا تَغْسِلِنَّ ثَوْبَكِ بِهٰذَا الصَّابُوْنِ.
- O zusters, drink zeer zeker niet dit water. يَا أَخَوَاتُ، لَا تَشْرَبْنَانِّ هٰذَا الْمَاءَ.

Merk op dat in het Naaqis werkwoord[702] de weggelaten derde stamletter terugkeert voordat de Noen at-Tawkied achter wordt toegevoegd.

Voorbeelden:

- لَا تَدْعُ → لَا تَدْعُوَنَّ [De derde stamletter Waaw «و» is teruggekeerd]
- لَا تَنْسَ → لَا تَنْسَيَنَّ [De derde stamletter Yaa «ي» is teruggekeerd]
- لَا تَمْشِ → لَا تَمْشِيَنَّ [De derde stamletter Yaa «ي» is teruggekeerd]

Hetzelfde gebeurt ook in de Amr (*gebiedende wijs*).

c. De Amr

Het proces in de Amr is grotendeels ook hetzelfde.

Voorbeelden:

- أُكْتُبْ → أُكْتُبَنَّ (*oektoeb* : *oektoeba-**nna***)
- أُكْتُبَا → أُكْتُبَانِّ (*oektoebaa* : *oektoebaa-**nnie***)
- أُكْتُبُوْا → أُكْتُبُنَّ (*oektoeboe* : *oektoeboe-**nna***)
- أُكْتُبِيْ → أُكْتُبِنَّ (*oektoebie* : *oektoebie-**nna***)
- أُكْتُبْنَ → أُكْتُبْنَانِّ (*oektoebna* : *oektoebn-aa-**nnie***)

---

[702] Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

Wanneer dien je de Noen at-Tawkied te gebruiken?

Het gebruik van de Noen at-Tawkied (*de Noen van de benadrukking*) is optioneel, verplicht of bijna verplicht.[703]

a. Optioneel (*ter keuze*)

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is in de volgende twee gevallen optioneel:

1. In de Amr (*gebiedende wijs*).

Voorbeeld:

- اِنْزِلَنَّ مِنَ السَّيَّارَةِ يَا وَلَدُ “Ga zeer zeker uit de auto, o jongen.” [*Amr*]

2. In de Moedaari‘ wanneer het Talab «الطَّلَبُ» aanduidt, d.w.z. Amr (*gebiedende wijs*), Nahy (*verbiedend*) of Istifhaam (*vraag*).[704]

Voorbeelden:

- لَا تَأْكُلَنَّ وَأَنْتَ شَبْعَانُ “Eet zeer zeker niet terwijl je vol zit.” [*Nahy*]
- هَلْ تُسَافِرَنَّ وَأَنْتَ مَرِيْضٌ؟ “Ben je aan het reizen terwijl je ziek bent?” [*Istifhaam*]

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَحۡسَبَنَّ ٱللَّهَ غَٰفِلًا عَمَّا يَعۡمَلُ ٱلظَّٰلِمُونَۚ﴾ {En denk zeer zeker niet dat Allah onachtzaam is van wat de onrechtplegers doen.}[705]

Als de spreker de behoefte voelt om te benadrukken, dan kan hij de Noen at-Tawkied gebruiken.

---

[703] Met “bijna verplicht” wordt bedoeld dat je het hoogstwaarschijnlijk zult gebruiken.

[704] Zie les 13 en les 14 voor meer informatie over Talab.

[705] Soerah Ibraahiem, Vers 42 (Soerah 14:42).

b. Verplicht

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is in de Moedaari‘ verplicht wanneer het Djawaab al-Qasam «جَوَابُ الْقَسَمِ» (*het antwoord van de eed*) is.

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik zal zeer zeer zeker de Edele Koran memoriseren. وَاللهِ لَأَحْفَظَنَّ الْقُرْآنَ الْكَرِيْمَ.

Hier is de Moedaari‘ «أَحْفَظُ» de Djawaab al-Qasam, omdat het vooraf wordt gegaan door de Qasam *Wallaahi* «وَاللهِ».

Merk op dat aan dit werkwoord niet alleen een Noen achter is toegevoegd, maar er is ook een Laam aan voorafgegaan. Deze Laam wordt **Laam Talaqqie al-Qasam** «لَامُ تَلَقِّي الْقَسَمِ» (*de Laam van het ontvangen van de eed*) genoemd.

Voorwaarden voor het gebruik van Noen at-Tawkied

Er zijn echter drie voorwaarden voor het gebruik van de Noen at-Tawkied in de Djawaab al-Qasam.[706]

Deze zijn:

1. Het werkwoord dient bevestigend te zijn, zoals in het bovenstaande voorbeeld. Zowel de Laam Talaqqie al-Qasam als de Noen at-Tawkied wordt niet gebruikt bij een ontkennend werkwoord.

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik zal niet naar buiten gaan. وَاللهِ لَا أَخْرُجُ.

2. Het werkwoord dient in de toekomende tijd te staan. Als het in de tegenwoordige tijd staat, dan wordt alleen de Laam Talaqqie al-Qasam gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Ik hou zeker van jou. وَاللهِ لَأُحِبُّكَ.
- Bij Allah! Ik denk zeker dat hij oprecht is. وَاللهِ لَأَظُنُّهُ صَادِقًا.

---

[706] Als één van deze drie voorwaarden ontbreekt, dan mag de Noen at-Tawkied «نَّ» niet worden gebruikt.

Merk op:

- De zin «وَاللهِ لَأُسَاعِدَنَّهُ» betekent: “Bij Allah! **Ik zal** hem zeer **zeer zeker helpen**.”

- De zin «وَاللهِ لَأُسَاعِدُهُ» betekent: “Bij Allah! **Ik ben** hem zeker **aan het helpen**.”

3. De Laam Talaqqie al-Qasam dient aan het werkwoord geconnecteerd te zijn. Als het aan een ander woord dan het werkwoord geconnecteerd is, dan kan de Noen at-Tawkied niet worden gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Naar Makkah zal ik zeker gaan. وَاللهِ لَإِلَى مَكَّةَ أَذْهَبُ.

Hier is de Laam «لَ» geconnecteerd aan «إِلَى»: «لَإِلَى» (*la-ielaa*).

- Bij Allah! Ik zal jou zeker bezoeken. وَاللهِ لَسَوْفَ أَزُوْرُكَ.

Hier is de Laam «لَ» geconnecteerd aan «سَوْفَ»: «لَسَوْفَ» (*la-sawfa*).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ﴾ {En Hij zal jou zeker geven …}[707]

Dit is de Djawaab al-Qasam, en de Qasam is: «وَالضُّحَىٰ» {Bij het morgenlicht!}.[708]

Maar als het geconnecteerd is aan het werkwoord, dan moet de Noen at-Tawkied worden gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Ik zal zeer zeer zeker naar Makkah gaan. وَاللهِ لَأَذْهَبَنَّ إِلَى مَكَّةَ.
- Bij Allah! Ik zal jou zeer zeer zeker bezoeken. وَاللهِ لَأَزُوْرَنَّكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَتَٱللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصۡنَٰمَكُم﴾ {“En bij Allah! Ik zal zeer zeer zeker een plan beramen tegen jullie afgodsbeelden.”}[709]

---

[707] Soerah ad-Doehaa, Vers 5 (Soerah 93:5).

[708] Soerah ad-Doehaa, Vers 1 (Soerah 93:1).

[709] Soerah al-Anbiyaa’, Vers 57 (Soerah 21:57).

c. Bijna verplicht

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is bijna verplicht na het voorwaardelijke partikel «إِمَّا»,[710] dat opgebouwd is uit «إِنْ» plus «مَا» voor versterking. De Noen van «إِنْ» is in het woord «إِمَّا» geassimileerd aan de Miem van «مَا».[711]

Voorbeeld:

- Als jij naar Makkah gaat, dan zal ik met jou meegaan. إِمَّا تَذْهَبَنَّ إِلَى مَكَّةَ أَذْهَبْ مَعَكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ٢٣﴾

  {Als één van de twee of beiden bij jou de ouderdom bereiken, zeg dan niet: “*Oef*” tegen hen, snauw hen niet af en spreek op een hoffelijke manier tot hen.}[712]

---

[710] In het Arabisch wordt dit **lemmaa ash-Shartiyyah** «إِمَّا الشَّرْطِيَّةُ» (*de voorwaardelijke lemmaa*) genoemd.

[711] «إِمَّا» = «مَا» + «إِنْ».

[712] Soerah al-Israa’, Vers 23 (Soerah 17:23).

2) Het woord «أُفٍّ» “*oef*” is een Ismoel Fi‘l «اِسْمُ الْفِعْلِ».[713] Het betekent: “ik ben geïrriteerd”, “ik ben geërgerd”.[714] Dit woord is Mabniy (*onverbuigbaar*).

3) Het Koranvers ﴿بَلۡ أَحۡيَآءٌ﴾: hierin is de Moebtada’ weggelaten.[715]

De volledige zin is: «بَلْ هُمْ أَحْيَآءٌ» {Integendeel, zij zijn levend}. Wanneer «بَلْ» voorafgaat aan een zin, dan wordt het **Harf al-Ibtidaa’** «حَرْفُ الْإِبْتِدَاءِ» (*het partikel van de inleiding*) genoemd.

Het duidt ‘afdwaling’ aan, dat wil zeggen: verandering van onderwerp.

Deze verandering van onderwerp duidt één van de volgende twee dingen aan:

1. **Al-Ibtaal** «الْإِبْطَالُ»: dit houdt in dat de vorige verklaring komt te vervallen.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ قُتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمۡوَٰتَۢاۚ بَلۡ أَحۡيَآءٌ عِندَ رَبِّهِمۡ يُرۡزَقُونَ ١٦٩﴾

  {En denk zeer zeker niet over degenen die op het Pad van Allah gedood zijn dat zij dood zijn; integendeel, zij zijn levend bij hun Heer. Zij worden van onderhoud voorzien.}[716]

Het woord «بَلْ» wordt gebruikt om het idee dat zij “dood” zijn ongeldig te verklaren, en te verklaren dat zij “levend” zijn.

2. **Al-Intiqaal** «الْإِنْتِقَالُ»: dit houdt in dat er van het ene idee naar het andere idee wordt overgegaan zonder dat het eerste idee komt te vervallen.

Voorbeeld:

- Ibraahiem is lui; nee, hij is nalatig. إِبْرَاهِيمُ كَسْلَانُ، بَلْ هُوَ مُهْمِلٌ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَمَّا رَأَوۡهَا قَالُوٓاْ إِنَّا لَضَآلُّونَ ٢٦ بَلۡ نَحۡنُ مَحۡرُومُونَ ٢٧﴾

  {Maar toen zij het (d.w.z. hun afgebrande tuin) zagen, zeiden zij: “Voorwaar, wij zijn verdwaald; nee, wij zijn verstoken van het goede!”}[717]

---

[713] Een Ismoel Fi‘l is een Ism (*naamwoord*), maar het heeft de betekenis van een Fi‘l (*werkwoord*).

[714] Het woord «أُفٍّ» heeft de betekenis van: «أَتَضَجَّرُ» “ik ben geïrriteerd”, “ik ben geërgerd”.

[715] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 169 (Soerah 3:169).

[716] Soerah Aali ‘Imraan, Vers 169 (Soerah 3:169).

[717] Soerah al-Qalam, Verzen 26-27 (Soerah 68:26-27).

Les 34

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Mamnoe‘ minas Sarf «الْمَمْنُوْعُ مِنَ الصَّرْفِ» (*diptoot*):[718] dit is een Moe‘rab Ism[719] die geen Tanwien accepteert.

Voorbeelden:

- إِبْرَاهِيْمُ “Ibraahiem”
- فَاطِمَةُ “Faatimah”
- أَحْمَرُ “Rood”
- مَسَاجِدُ “Moskeeën”
- زُمَلَاءُ “Klasgenoten”

Al-Mamnoe‘ minas Sarf is van twee soorten:

1. Isms die geen Tanwien accepteren vanwege slechts één reden.
2. Isms die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen.

Isms die geen Tanwien accepteren vanwege slechts één reden

Deze reden is één van de volgende twee dingen:

a. **Alief at-Ta’nieth** «أَلِفُ التَّأْنِيْثِ»: de Alief die vrouwelijkheid aanduidt.

De Alief at-Ta’nieth is ofwel **Maqsoerah** «مَقْصُوْرَةٌ» (*kort*) of **Mamdoedah** «مَمْدُوْدَةٌ» (*verlengd*).

Maqsoerah is een lange “-a” die in het Arabisch wordt geschreven met een Yaa «ى» of Alief «ا».

Mamdoedah is een lange “-a” gevolgd door een Hamzah: «اء».

En beide dienen na de derde stamletter extra te zijn toegevoegd.

---

[718] Al-Mamnoe‘ minas Sarf wordt ook “Ghair Moensarief” «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» genoemd.

[719] Een Ism (*naamwoord*) die Moe‘rab is, kan verbuigen.

Voorbeelden van Alief at-Ta’nieth al-Maqsoerah «أَلِفُ التَّأْنِيْثِ الْمَقْصُوْرَةُ»:

- مَرْضٰى “Zieken”[720]
- دُنْيَا “Wereld”
- هَدَايَا “Cadeaus”
- حُبْلٰى “Zwanger”
- فَتَاوٰى “Religieuze uitspraken”[721]

Merk op dat woorden zoals «فَتًى» “jongeman” ، «رَحًى» “slijpsteen”, “molensteen” ، «عَصًا» “stok” niet Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) zijn, omdat de Alief in deze woorden de derde stamletter is; het is niet extra.

Voorbeelden van Alief at-Ta’nieth al-Mamdoedah «أَلِفُ التَّأْنِيْثِ الْمَمْدُوْدَةُ»:

- حَمْرَاءُ “Rood”[722]
- فُقَرَاءُ “Armen”[723]
- صَحْرَاءُ “Woestijn”
- أَصْدِقَاءُ “Vrienden”[724]

Merk op dat woorden zoals «أَنْحَاءٌ» ، «آلَاءٌ» ، «آبَاءٌ» ، «أَسْمَاءٌ» niet Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) zijn, omdat deze woorden net zoals «أَحْكَامٌ» ، «أَوْلَادٌ» ، «أَقْلَامٌ» zijn, conform het patroon «أَفْعَالٌ». De Hamzah is de derde stamletter; het is niet extra.

---

[720] Dit is het meervoud van: «مَرِيْضٌ» “zieke”.

[721] Dit is het meervoud van: «فَتْوٰى» “religieuze uitspraak”.

[722] Mannelijke vorm: «أَحْمَرُ» “rood”.

[723] Dit is het meervoud van: «فَقِيْرٌ» “arm”.

[724] Dit is het meervoud van: «صَدِيْقٌ» “vriend”.

b. **Al-Djam‘ al-Moetanaahie** «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِيْ»:[725] dit is het meervoud conform de patronen «مَفَاعِلُ» en «مَفَاعِيْلُ».[726]

Voorbeelden:

مَسَاجِدُ	“Moskeeën”	فَنَادِقُ	“Hotels”
مَدَارِسُ	“Scholen”	مَفَاتِيْحُ	“Sleutels”
أَسَاوِرُ	“Armbanden”	أَسَابِيْعُ	“Weken”
حَدَائِقُ	“Tuinen”	فَنَاجِيْنُ	“Koffiekoppen”
سَلَاسِلُ	“Kettingen”	ثَعَابِيْنُ	“Slangen”
أَنَامِلُ	“Vingertoppen”	مَنَادِيْلُ	“Zakdoeken”

Ook enkelvoud Isms (*naamwoorden*) conform deze twee patronen (مَفَاعِلُ en مَفَاعِيْلُ) zijn Mamnoe‘ minas Sarf.

Voorbeelden:

طَمَاطِمُ	“Tomaten”
بَطَاطِسُ	“Aardappelen”[727]
طَبَاشِيْرُ	“Krijt”
سَرَاوِيْلُ	“Broek”

---

[725] Al-Djam‘ al-Moetanaahie «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِيْ» betekent: “het ultieme meervoud”. Sommige meervoudsvormen kunnen in deze meervoudsvorm veranderen die “Djam‘ al-Djam‘” «جَمْعُ الْجَمْعِ» (*het meervoud van het meervoud*) wordt genoemd.

Voorbeeld: het woord «أَمْكِنَةٌ» “plaatsen” is het meervoud van: «مَكَانٌ» “een plaats”.

En «أَمْكِنَةٌ» kan zelf veranderen in: «أَمَاكِنُ». Maar van deze laatste vorm kan niet verder een meervoud worden gemaakt. Daarom wordt dit “het ultieme meervoud” genoemd.

[726] Handig om te weten: in plaats van al-Djam‘ al-Moetanaahie «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِيْ» kun je ook **Moentahal Djoemoe‘** «مُنْتَهَى الْجُمُوْعِ» zeggen. Beide termen verwijzen naar hetzelfde.

[727] De woorden «طَمَاطِمُ» en «بَطَاطِسُ» behoren tot de categorie “Ism al-Djins al-Djam‘iy” «اِسْمُ الْجِنْسِ الْجَمْعِيُّ», net zoals «الْعِنَبُ» “druiven” ، «التَّمْرُ» “dadels”. Deze woorden worden als enkelvoud behandeld, hoewel zij meervoud zijn in hun betekenis.

Woorden conform het patroon «مَفَاعِلَةٌ»

Woorden conform het patroon «مَفَاعِلَةٌ» (ة + مَفَاعِل) zijn niet Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*). Deze woorden accepteren wel de Tanwien.

Voorbeelden:

-	أَسَاتِذَةٌ	“Leraren”
-	دَكَاتِرَةٌ	“Doktoren”
-	تَلَامِذَةٌ	“Leerlingen”

* * *

Isms die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen

Isms (*naamwoorden*) die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen zijn ‘**Alam** «الْعَلَمُ» (*eigennaam*) of **Wasf** «الْوَصْفُ» (*bijvoeglijk naamwoord*).

a. ‘Alam «الْعَلَمُ» (*eigennaam*)

Eigennamen accepteren geen Tanwien wanneer ze één van de volgende redenen hebben:

1. Als de eigennaam vrouwelijk is «عَلَمٌ مُؤَنَّثٌ».

Voorbeelden:

- آمِنَةُ	“Aaminah”
- زَيْنَبُ	“Zainab”
- حَمْزَةُ	“Hamzah”

Merk op dat *Hamzah* «حَمْزَةُ» een mannelijke eigennaam, maar het woord is vrouwelijk, omdat het eindigt op een Taa’ Marboetah «ة».

Als een vrouwelijke eigennaam uit drie letters bestaat waarvan de tweede letter Saakien (d.w.z. klinkerloos) is, dan mag het worden gebruikt als een Mamnoe‘ minas Sarf of als een Moensarief (*triptoot*).[728]

Maar het is wel beter om deze eigennaam als een Moensarief te gebruiken.

Voorbeelden:

- هِنْدٌ	“Hind”	[mag ook: هِنْدُ]
- دَعْدٌ	“Da‘d”	[mag ook: دَعْدُ]
- رِيْمٌ	“Riem”	[mag ook: رِيْمُ]

---

[728] Een Moensarief «مُنْصَرِفٌ» (*triptoot*) is een regelmatige Ism (*naamwoord*) die de Tanwien accepteert.

2. Als de eigennaam niet-Arabisch is «عَلَمٌ أَعْجَمِيٌّ».

Voorbeelden:

إِبْرَاهِيْمُ	“Ibraahiem”
وِلْيَمُ	“William”
بَاكِسْتَانُ	“Pakistan”

Als een niet-Arabische eigennaam mannelijk is én het bestaat uit drie letters waarvan de tweede letter Saakien (d.w.z. klinkerloos) is, dan accepteert het wel de Tanwien.

Voorbeelden:

نُوْحٌ	“Noeh”
لُوْطٌ	“Loet”[729]
شِيْثٌ	“Shieth”[730]
جُرْجٌ	“George”
خَانٌ	“Khan”[731]

Maar als een niet-Arabische eigennaam vrouwelijk is én het bestaat uit drie letters waarvan de tweede letter Saakien is, dan blijft het nog steeds Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*).

Voorbeelden:

بَلْخُ	“Balch”	(een stad in Afghanistan)
حِمْصُ	“Hims”[732]	(een stad in Syrië)
نِيْسُ	“Nice”	(een stad in Frankrijk)
مُوْشُ	“Muş”	(een stad in Turkije)
بَاثُ	“Bath”	(een stad in Engeland)
بَرْثُ	“Perth”	(een stad in Australië)

---

[729] Noeh «نُوْحٌ» en Loet «لُوْطٌ» zijn namen van twee Profeten (vrede zij met hen).

[730] Shieth «شِيْثٌ» is de naam van één van de zonen van Profeet Adam (vrede zij met hem).

[731] Khan «خَانٌ» is een naam die veel voorkomt in India en Pakistan.

[732] Deze stad wordt ook “Homs” «حُمْصُ» genoemd.

Als een niet-Arabisch woord in het Arabisch als een gewone Ism werd genomen en later als een eigennaam werd gebruikt, dan accepteert het de Tanwien.

Voorbeeld:

جَوْهَرٌ	“Djawhar”

Dit is een Perzisch woord dat “juweel” betekent, en het wordt ook als een naam gebruikt.

3. Als de eigennaam **Ma‘doel** «مَعْدُوْلٌ» is, dat wil zeggen conform het patroon: «فُعَلُ».[733]

Voorbeelden:

عُمَرُ	“‘Oemar”
زُفَرُ	“Zoefar”[734]
زُحَلُ	“Saturnus”[735]
هُبَلُ	“Hoebal”[736]

4. Als de eigennaam eindigt op een extra Alief en Noen «ان».[737]

Voorbeelden:

رَمَضَانُ	“Ramadaan”
مَرْوَانُ	“Marwaan”
شَعْبَانُ	“Sha‘baan”
عُثْمَانُ	“‘Oethmaan”

De eigennaam *Hassaan* «حَسَّانٌ» – afkomstig van «حُسْنٌ» – accepteert wel de Tanwien, omdat het conform het patroon «فَعَّالٌ» is. De Noen «ن» is dus de derde stamletter; het is niet een extra letter.

---

[733] عَلَمٌ مَعْدُوْلٌ

[734] ‘Oemar «عُمَرُ» en Zoefar «زُفَرُ» zijn mannelijke eigennamen.

[735] Saturnus wordt in het Arabisch “Zoehal” «زُحَلُ» genoemd.

[736] Hoebal «هُبَلُ» is de naam van een afgodsbeeld dat in de pre-islamitische periode werd aanbeden.

[737] عَلَمٌ مَخْتُوْمٌ بِأَلِفٍ وَنُوْنٍ زَائِدَتَيْنِ

5. Als de eigennaam in zijn vorm op een werkwoord lijkt «عَلَمٌ عَلٰى وَزْنِ فِعْلٍ».

Voorbeelden:

- أَحْمَدُ “Ahmad” : dit is conform het patroon «أَذْهَبُ» “ik ga”.
- يَزِيْدُ “Yazied” : dit is conform het patroon «يَبِيْعُ» “hij verkoopt”.

6. Als de eigennaam opgebouwd is uit twee Isms (*naamwoorden*) «عَلَمٌ مُرَكَّبٌ تَرْكِيْبًا مَجْزِيًّا».

Voorbeelden:

- حَضْرَمَوْتُ “Hadramawt”[738]
- مَعْدِيْكَرِبُ “Ma‘diekarib”[739]

---

[738] Dit is een regio in Jemen.

[739] Dit is een mannelijke eigennaam.

b. Wasf «الْوَصْفُ» (*bijvoeglijk naamwoord*)

Bijvoeglijke naamwoorden accepteren geen Tanwien in de volgende gevallen:

1. Als het bijvoeglijk naamwoord conform het patroon «أَفْعَلُ» is, op voorwaarde dat het niet vrouwelijk wordt gemaakt door middel van de Taa’ Marboetah «ة».

Voorbeelden:

- أَكْبَرُ	“Groot”
- أَحْمَرُ	“Rood”

De vrouwelijke vorm van «أَكْبَرُ» is: «كُبْرَى» “groot” (♀).
En de vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ» is: «حَمْرَاءُ» “rood” (♀).

Het woord «أَرْمَلٌ» “weduwnaar” accepteert wel de Tanwien, omdat de vrouwelijke vorm «أَرْمَلَةٌ» “weduwe” is.

2. Als het bijvoeglijk naamwoord conform het patroon «فَعْلَانُ» is.

Voorbeelden:

- جَوْعَانُ	“Hongerig”
- شَبْعَانُ	“Vol zitten (qua eten en drinken)”
- عَطْشَانُ	“Dorstig”
- مَلْآنُ	“Vol”

3. Als het bijvoeglijk naamwoord Maʿdoel «مَعْدُوْلٌ» is.

Een Maʿdoel bijvoeglijk naamwoord is één van de volgende twee dingen:

a. Getallen die conform de patronen «فُعَالُ» en «مَفْعَلُ» zijn.

Voorbeelden van getallen conform het patroon «فُعَالُ»:

- ثُلَاثُ	“Drie tegelijk”
- رُبَاعُ	“Vier tegelijk”

Voorbeelden van getallen conform het patroon «مَفْعَلُ»:

- مَثْنَىٰ	“Twee tegelijk”
- مَثْلَثُ	“Drie tegelijk”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا۟ فِى ٱلْيَتَـٰمَىٰ فَٱنكِحُوا۟ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ ٱلنِّسَآءِ مَثْنَىٰ وَثُلَـٰثَ وَرُبَـٰعَ ۖ﴾ {En indien jullie vrezen de wezen niet rechtvaardig te behandelen, trouw dan met vrouwen die jullie aanstaan, twee, drie of vier.}[740]

b. Het woord «أُخَرُ» “andere(n)” (♀). Dit is het meervoud van: «أُخْرَىٰ» “ander(e)” (♀).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ﴾ {En wie ziek of op reis is, haal het aantal (gemiste dagen) in op andere dagen.}[741]

* * *

---

[740] Soerah an-Nisaa’, Vers 3 (Soerah 4:3).

[741] Soerah al-Baqarah, Vers 185 (Soerah 2:185).

De I‘raab (*verbuiging*) van al-Mamnoe‘ minas Sarf

We hebben de I‘raab (*verbuiging*) van al-Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) in les 23 van deel 1 geleerd en in de eerste les van deel 3. De Djarr-uitgang[742] van al-Mamnoe‘ minas Sarf is Fathah in plaats van Kasrah.

Voorbeelden:

- Ik heb op veel scholen gestudeerd.[743]	دَرَسْتُ فِيْ مَدَارِسَ كَثِيْرَةٍ.
- Ik heb van Londen naar Berlijn gereisd.[744]	سَافَرْتُ مِنْ لَنْدَنَ إِلٰى بَرْلِيْنَ.
- Dit zijn de boeken van Zainab.[745]	هٰذِهِ كُتُبُ زَيْنَبَ.

Maar de al-Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) krijgt, net zoals een regelmatige Ism, een Kasrah in de volgende twee gevallen:

a. Waneer de al-Mamnoe‘ minas Sarf het bepaald lidwoord «الْ» “al-” heeft.

Voorbeelden:

- Ik heb in deze hotels verbleven.[746]	نَزَلْتُ فِيْ هٰذِهِ الْفَنَادِقِ.
- Schrijf met de rode pen.	أُكْتُبْ بِالْقَلَمِ الْأَحْمَرِ.
- Ik heb het brood aan de hongerige jongen gegeven.[747]	سَلَّمْتُ الرَّغِيْفَ لِلْوَلَدِ الْجَوْعَانِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ ٤٠﴾ {Maar nee! Ik zweer bij de Heer van het oosten en het westen dat Wij voorzeker in staat zijn.}[748]

---

[742] Dat wil zeggen: de uitgang in de Kasrah positie.

[743] Een andere mogelijke vertaling: “Ik studeerde op veel scholen.”

[744] Een andere mogelijke vertaling: “Ik reisde van Londen naar Berlijn.”

[745] Een andere mogelijke vertaling: “Dit zijn Zainabs boeken.”

[746] Een andere mogelijke vertaling: “Ik verbleef in deze hotels.”

[747] Een andere mogelijke vertaling: “Ik gaf het brood aan de hongerige jongen.

[748] Soerah al-Ma‘aaridj, Vers 40 (Soerah 70:40).

b. Wanneer de al-Mamnoe‘ minas Sarf Moedaaf is.[749]

Voorbeeld:

- Ik heb lesgegeven in de scholen van Madinah.[750] دَرَّسْتُ فِيْ مَدَارِسِ الْمَدِيْنَةِ.
- Ik heb de vrienden van Bilaal gebeld.[751] اِتَّصَلْتُ بِأَصْدِقَاءِ بِلَالٍ.
- Hij is één van de beste studenten. هُوَ مِنْ أَحْسَنِ الطُّلَّابِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ فِيٓ أَحۡسَنِ تَقۡوِيمٖ ٤﴾ {Voorzeker, Wij hebben de mens in de beste gestalte geschapen.}[752]

Merk de volgende woorden op:

- Het woord «مَعَانٍ» is het meervoud van: «مَعْنًى» “betekenis”.
- Het woord «جَوَارٍ» is het meervoud van: «جَارِيَةٌ» “slavin” .
- Het woord «نَوَادٍ» is het meervoud van: «نَادٍ» “club”.

Zulke woorden zijn conform het patroon «مَفَاعِلُ», en tegelijkertijd zijn ze Manqoes aangezien hun derde stamletter de letter Yaa «ي» is die tevoorschijn komt wanneer deze woorden het bepaald lidwoord «الْ» “al-” hebben:

- مَعَانٍ → الْمَعَانِيْ Dit is oorspronkelijk: مَعَانِيٌ
- جَوَارٍ → الْجَوَارِيْ Dit is oorspronkelijk: جَوَارِيٌ
- نَوَادٍ → النَّوَادِيْ Dit is oorspronkelijk: نَوَادِيٌ

---

[749] Kortom: al-Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) wordt Moensarief (*triptoot*) als het “al-” «الْ» heeft of als het Moedaaf is.

[750] Een andere mogelijke vertaling: “Ik gaf les in de scholen van Madinah.”

[751] Een andere mogelijke vertaling: “Ik belde de vrienden van Bilaal” *of* “Ik belde Bilaals vrienden”.

[752] Soerah at-Tien, Vers 4 (Soerah 95:4).

Deze woorden worden als volgt genoemd: “de Manqoes van al-Djam‘ al-Moetanaahie”.[753] Zij worden net zoals de Manqoes in I‘raab (*verbuiging*) behandeld. Zij krijgen de Tanwien in de Raf‘- en Djarr-positie, maar niet in de Nasb-positie.

Voorbeelden:

Marfoe‘: هٰذِهِ الْكَلِمَةُ لَهَا مَعَانٍ كَثِيْرَةٌ “Dit woord heeft veel betekenissen.”

Hier is het woord «مَعَانٍ» de Moebtada’, en het is Marfoe‘. Het krijgt hier de Tanwien.

Mansoeb: أَعْرِفُ مَعَانِيَ كَثِيْرَةً لِهٰذِهِ الْكَلِمَةِ “Ik ken veel betekenissen van dit woord.”

Hier is het woord «مَعَانِيَ» de Maf‘oel Bihi, en dus is het Mansoeb. Het krijgt hier geen Tanwien.

Madjroer: تُسْتَعْمَلُ هٰذِهِ الْكَلِمَةُ بِمَعَانٍ كَثِيْرَةٍ “Dit woord wordt gebruikt in veel betekenissen.”

Hier is het woord «مَعَانٍ» Madjroer, omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.[754] Het krijgt hier ook de Tanwien.

Hier volgen andere voorbeelden:

Marfoe‘: تُوْجَدُ هُنَا نَوَادٍ مُخْتَلِفَةٌ “Diverse clubs zijn hier te vinden.”
Mansoeb: أَسَّسَ النَّاسُ نَوَادِيَ مُخْتَلِفَةً “De mensen hebben diverse clubs opgericht.”
Madjroer: هُوَ عُضْوٌ فِيْ نَوَادٍ مُخْتَلِفَةٍ “Hij is lid van diverse clubs.”

---

[753] In het Arabisch: “al-Manqoes min al-Djam‘ al-Moetanaahie” «الْمَنْقُوْصُ مِنَ الْجَمْعِ الْمُتَنَاهِيْ».

[754] Namelijk door de Harf Djarr «بِ».

Woordenlijst

أ

radio & TV (letterlijk: de hoorbare en de zichtbare transmissies)	الْإِذَاعَتَانِ الْمَسْمُوْعَةُ والْمَرْئِيَّةُ
de bank, de sofa	الْأَرِيْكَةُ
inhuren, huren	اِسْتَأْجَرَ
een bad nemen, douchen	اِسْتَحَمَّ
de eerste hulp	الْإِسْعَافُ
de ambulance	سَيَّارَةُ الْإِسْعَافِ
de aankondiging, de bekendmaking	الْإِعْلَانُ
de suggestie, het idee	الْإِقْتِرَاحُ
toetreden tot (een school, een universiteit, etc)	اِلْتَحَقَ بِـ
het halfjaarlijkse examen	الْإِمْتِحَانُ النِّصْفِيّ
de secretaris, de vertrouweling	الْأَمِيْنُ
de kassier	أَمِيْنُ الصُّنْدُوْقِ
het vertrek van school	الْإِنْصِرَافُ

ب

het telegram	الْبَرْقِيَّةُ
het programma	الْبَرْنَامَجُ
de aardappel	الْبَطَاطِسُ
de kruidenier	الْبَقَّالُ
de gemeente, het stadhuis	الْبَلَدِيَّةُ
procent (%)	بِالْمِائَةِ

ت

afstuderen	تَخَرَّجَ
de vaccinatie, de inenting	التَّطْعِيْمُ
de vulgarisering	التَّعْمِيْمُ
beoordeling (in een examenresultaat)	التَّقْدِيْرُ
met onderscheiding	بِتَقْدِيْرِ مُمْتَازٍ
de televisie	التِّلْفَازُ
een wandeling maken, wandelen	تَنَزَّهَ
de distributie, de verdeling	التَّوْزِيْعُ

ث

cultureel	ثَقَافِيٌّ

ج

de prijs	الْجَائِزَةُ
de kaas	الْجُبْنُ
het (Egyptische) pond	الْجُنَيْهُ
het weer	الْجَوُّ
de richtingen	الْجِهَاتُ
studenten van verschillende afdelingen, klassen, colleges, etc.	طُلَّابٌ مِنْ جِهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ

ح

de bus	الْحَافِلَةُ
de grootte, de afmeting, het formaat	الْحَجْمُ
de oorlog	الْحَرْبُ
de wereldoorlog	الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ
de civiele oorlog	الْحَرْبُ الْأَهْلِيَّةُ
het lesuur	الْحِصَّةُ
de theekrans	حَفْلُ الشَّايِ

خ

afstuderen	الْخَرِيْجُ
de kaart, de landkaart	الْخَرِيْطَةُ

د

de gewoonte	الدَّأْبُ وَالدَّيْدَنُ
roken	دَخَّنَ
de postmaster en postdoctorale studies	الدِّرَاسَاتُ الْعُلْيَا
de lade (in een tafel)	الدُّرْجُ
het versterkende middel	الدَّوَاءُ الْمُقَوِّيْ
de duizeligheid	الدُّوَارُ
de staat, het land, de mogendheid, het rijk	الدَّوْلَةُ (الْجَمْعُ: دُوَلٌ)

ر

de president, de voorzitter	الرَّئِيْسُ
zakken (voor een examen)	رَسَبَ
degene die is gezakt, zittenblijver	رَاسِبٌ

ز

Saturnus	زُحَلُ

س

opnemen (op een cassette-recorder)	سَجَّلَ
geld opnemen van een bank	سَحَبَ
de kanker	السَّرَطَانُ
de hoest	السُّعَالُ
de kweepeer	السَّفَرْجَلُ
de ambulance	سَيَّارَةُ الْإِسْعَافِ

ش

de vrachtwagen, de vrachtauto	الشَّاحِنَةُ
de (tv) scherm	الشَّاشَةُ
de jeugd	الشَّبَابُ (الْجَمْعُ: شَابٍّ)
de politie	الشُّرْطَةُ
de politieagent	الشُّرْطِيُّ
de band (van een bandrecorder), de cassetteband	الشَّرِيطُ
aanzetten (van een machine)	شَغَّلَ
de flat	الشَّقَّةُ

ص

het fonds	الصُّنْدُوْقُ
het liefdadigheidsfonds	صُنْدُوْقُ الْبِرِّ

ض

de precisie, de accuratesse	(الضَّبْطُ) بِالضَّبْطِ

ط

de verdieping, de etage	الطَّابَقُ
het krijt	الطَّبَاشِيْرُ
het model	الطِّرَازُ
de tomaat	الطَّمَاطِمُ
het weghalen van de naam van een student van de lijst, aftrappen	طُوِيَ قَيْدُهُ
Taibah (dit is een andere naam van de stad Madinah)	طَيْبَةُ
het spectrum	الطَّيْفُ

ع

de linzen	الْعَدَسُ

غ

gram	الْغِرَامُ
het gorgelen	الْغَرْغَرَةُ
de omslag, de titelpagina	الْغِلَافُ

ف

de pauze (tijdens schooltijd)	الْفُسْحَةُ
de binnenplaats	الْفِنَاءُ
van tijd tot tijd	الْفَيْنَةَ بَعْدَ الْفَيْنَةِ

ق

het examenhal	قَاعَةُ الْإِمْتِحَانِ
de balpen	الْقَلَمُ الْجَافُّ
de regenboog	قَوْسُ قُزَحَ

ك

voetbal	كُرَةُ الْقَدَمِ
de elektriciteit	الْكَهْرَبَاءُ
de zak, de tas	الْكِيْسُ
kilogram	الْكِيْلُوْغِرَامُ

ل

de regels en voorschriften	اللَّائِحَةُ
de liter	اللِّتْرُ
het bord, de plaat	اللَّوْحَةُ

م

de belemmering, de tegenwerping	الْمَانِعُ
de wedstrijd	الْمُبَارَاةُ
de vijl, de nagelvijl	الْمِبْرَدُ
het museum	الْمُتْحَفُ
de meter	الْمِتْرُ
voorbeeldig, ideaal	مِثَالِيٌّ
gratis	مَجَّانًا

het (trein)station	الْمَحَطَّةُ
de kamp	الْمُخَيَّمُ
de rector (of voorzitter) van de universiteit	مُدِيْرُ الْجَامِعَةِ
de radio-omroeper, de nieuwslezer	الْمُذِيْعُ
de correspondent	الْمُرَاسِلُ
de opvoeder	الْمُرَبِّيْ
de opzichter (van de aanwezigheid van studenten)	الْمُرَاقِبُ
het verkeer	الْمُرُوْرُ
de grendel (op een deur)	الْمِزْلَاجُ
de wedstrijd	الْمُسَابَقَةُ
de zwemwedstrijd	مُسَابَقَةُ السِّبَاحَةِ
de bandrecorder, de cassetterecorder	الْمُسَجِّلُ
de voetgangers	الْمُشَاةُ
de supervisor	الْمُشْرِفُ
de verantwoordelijke voor culturele activiteiten	الْمُشْرِفُ عَلَى النَّشَاطِ الثَّقَافِيِّ
de bank	الْمَصْرِفُ
de lift	الْمِصْعَدُ
het vliegveld	الْمَطَارُ
het woordenboek	الْمُعْجَمُ
het schoolwoordenboek	الْمُعْجَمُ الْمَدْرَسِيُّ
het universitaire woordenboek	الْمُعْجَمُ الْجَامِعِيُّ
het legerkamp	الْمُعَسْكَرُ
het instituut	الْمَعْهَدُ

de schep, de opscheplepel	الْمِغْرَفَةُ
het koliek, de buikkramp	الْمَغْصُ
de wegensplitsing	مُفْتَرَقُ الطُّرُقِ
de woorden	الْمُفْرَدَاتُ
de ventilator	الْمِرْوَحَةُ
het interview, de ontmoeting	الْمُقَابَلَةُ
het artikel (in een tijdschrift)	الْمَقَالُ
de schaar	الْمِقَصُّ
de kantine	الْمَقْصِفُ
de frituurpan	الْمِقْلَاةُ
de airconditioner	الْمُكَيِّفُ
het miljoen	الْمَلْيُوْنُ
uitmuntend, uitstekend, onderscheid (graad)	الْمُمْتَازُ
de gum, de wisser	الْمِمْحَاةُ
de sikkel	الْمِنْجَلُ
de bocht, de wending	الْمُنْعَطَفُ
doorzetter, aanhouder, regelmatig (in handeling)	مُوَاظِبٌ
de parkeerplaats	مَوْقِفُ السَّيَّارَاتِ
tijdperk na de geboorte van Christus	مِيْلَادِيٌّ / لِلْمِيْلَادِ

ن

de club	النَّادِيْ
de literaire club	النَّادِي الْأَدَبِيُّ
de activiteit	النَّشَاطُ
het nieuwsbulletin	نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ
voorschrijven, bepalen, vastleggen	نَصَّ عَلٰى
de bril	النَّظَّارَةُ

ه

de telefoon	الْهَاتِفُ

ق

de absentielijst	وَرَقَةُ الْغِيَابِ
distribueren, verdelen, verspreiden	وَزَّعَ

Appendix

مِنْ أَبْنِيَةِ مَصَادِرِ الْفِعْلِ الثُّلَاثِيِّ الْمُجَرَّدِ[755]

١	**فَعْلٌ**	ضَرَبَ – يَضْرِبُ: **ضَرْبٌ**. فَهِمَ – يَفْهَمُ: **فَهْمٌ**. قَالَ – يَقُوْلُ: **قَوْلٌ**. غَزَا – يَغْزُوْ: **غَزْوٌ**. نَهٰى – يَنْهٰى: **نَهْيٌ**
٢	**فَعَلٌ**	طَلَبَ – يَطْلُبُ: **طَلَبٌ**. نَظَرَ – يَنْظُرُ: **نَظَرٌ**. عَمِلَ – يَعْمَلُ: **عَمَلٌ**. تَعِبَ – يَتْعَبُ: **تَعَبٌ**. فَرِحَ – يَفْرَحُ: **فَرَحٌ**.
٣	**فَعِلٌ**	كَذَبَ – يَكْذِبُ: **كَذِبٌ**. لَعِبَ – يَلْعَبُ: **لَعِبٌ**. حَلَفَ – يَحْلِفُ: **حَلِفٌ**.
٤	**فِعْلٌ**	حَفِظَ – يَحْفَظُ: **حِفْظٌ**. عَلِمَ – يَعْلَمُ: **عِلْمٌ**. ذَكَرَ – يَذْكُرُ: **ذِكْرٌ**.
٥	**فِعَلٌ**	كَبُرَ – يَكْبُرُ: **كِبَرٌ**. عَظُمَ – يَعْظُمُ: **عِظَمٌ**. صَغُرَ – يَصْغُرُ: **صِغَرٌ**. رَضِيَ – يَرْضٰى: **رِضًى**.
٦	**فُعْلٌ**	شَكَرَ – يَشْكُرُ: **شُكْرٌ**. شَرِبَ – يَشْرَبُ: **شُرْبٌ**. وَدَّ – يَوَدُّ: **وُدٌّ**. سَخِطَ – يَسْخَطُ: **سُخْطٌ**.
٧	**فُعَلٌ**	هَدٰى – يَهْدِيْ: **هُدًى**. سَرٰى – يَسْرِيْ: **سُرًى**.
٨	**فَعْلَةٌ**	رَحِمَ – يَرْحَمُ: **رَحْمَةٌ**. كَثُرَ – يَكْثُرُ: **كَثْرَةٌ**. حَارَ – يَحَارُ: **حَيْرَةٌ**.

---

[755] مُعْظَمُ هٰذِهِ الْأَبْنِيَةِ سَمَاعِيَّةٌ. أَمَّا أَبْنِيَةُ مَصَادِرِ الْفِعْلِ الثُّلَاثِيِّ الْمَزِيْدِ وَالْفِعْلِ الرُّبَاعِيِّ الْمُجَرَّدِ وَالْمَزِيْدِ فَقِيَاسِيَّةٌ.

٩	**فَعَلَةٌ**	غَلَبَ – يَغْلِبُ: **غَلَبَةٌ**. شَكَا – يَشْكُوْ: **شَكَاةٌ** (أَصْلُهُ: شَكَوَةٌ).
١٠	**فَعِلَةٌ**	سَرَقَ – يَسْرِقُ: **سَرِقَةٌ**.
١١	**فِعْلَةٌ**	حَمٰى – يَحْمِيْ: **حِمْيَةٌ**. عَصَمَ – يَعْصِمُ: **عِصْمَةٌ**.
١٢	**فَعْلٰى**	دَعٰى – يَدْعُوْ: **دَعْوٰى**. شَكَا – يَشْكُوْ: **شَكْوٰى**.
١٣	**فِعْلٰى**	ذَكَرَ – يَذْكُرُ: **ذِكْرٰى**.
١٤	**فُعْلٰى**	رَجَعَ – يَرْجِعُ: **رُجْعٰى**.
١٥	**فَعَلَانٌ**	جَالَ – يَجُوْلُ: **جَوَلَانٌ**. دَارَ – يَدُوْرُ: **دَوَرَانٌ**. خَفَقَ – يَخْفِقُ: **خَفَقَانٌ**. هَاجَ – يَهِيْجُ: **هَيَجَانٌ**. شَنَأَ – يَشْنَأُ: **شَنَآنٌ**.
١٦	**فِعْلَانٌ**	نَسِيَ – يَنْسٰى: **نِسْيَانٌ**. حَرَمَ – يَحْرِمُ: **حِرْمَانٌ**. رَضِيَ – يَرْضٰى: **رِضْوَانٌ**.
١٧	**فُعْلَانٌ**	رَجَحَ – يَرْجُحُ: **رُجْحَانٌ**. غَفَرَ – يَغْفِرُ: **غُفْرَانٌ**. كَفَرَ – يَكْفُرُ: **كُفْرَانٌ**.

١٨	**فَعَالٌ**	ذَهَبَ – يَذْهَبُ: **ذَهَابٌ**. نَجَحَ – يَنْجَحُ: **نَجَاحٌ**. فَسَدَ – يَفْسُدُ: **فَسَادٌ**. صَلَحَ – يَصْلَحُ: **صَلَاحٌ**. نَفِدَ – يَنْفَدُ: **نَفَادٌ**.
١٩	**فِعَالٌ**	نَكَحَ – يَنْكَحُ: **نِكَاحٌ**. قَامَ – يَقُوْمُ: **قِيَامٌ**. صَامَ – يَصُوْمُ: **صِيَامٌ**. آبَ – يَؤُوْبُ: **إِيَابٌ**.
٢٠	**فُعَالٌ**	سَأَلَ – يَسْأَلُ: **سُؤَالٌ**. دَعَا – يَدْعُوْ: **دُعَاءٌ**. مَزَحَ – يَمْزَحُ: **مُزَاحٌ**. سَعَلَ – يَسْعُلُ: **سُعَالٌ**. زُكِمَ – يُزْكَمُ: **زُكَامٌ**.
٢١	**فَعَالَةٌ**	نَظُفَ – يَنْظُفُ: **نَظَافَةٌ**. فَصُحَ – يَفْصُحُ: **فَصَاحَةٌ**. ضَخُمَ – يَضْخُمُ: **ضَخَامَةٌ**. ظَرُفَ – يَظْرُفُ: **ظَرَافَةٌ**.
٢٢	**فِعَالَةٌ**	كَتَبَ – يَكْتُبُ: **كِتَابَةٌ**. قَرَأَ – يَقْرَأُ: **قِرَاءَةٌ**. عَبَدَ – يَعْبُدُ: **عِبَادَةٌ**. صَانَ – يَصُوْنُ: **صِيَانَةٌ**. تَلَا – يَتْلُوْ: **تِلَاوَةٌ**. زَارَ – يَزُوْرُ: **زِيَارَةٌ**.
٢٣	**فَعَالِيَةٌ**	كَرِهَ – يَكْرَهُ: **كَرَاهِيَةٌ**. عَلِنَ – يَعْلَنُ: **عَلَانِيَةٌ**.
٢٤	**فَعُوْلٌ**	قَبِلَ – يَقْبَلُ: **قَبُوْلٌ**. وَلِعَ – يَوْلَعُ: **وَلُوْعٌ**.
٢٥	**فُعُوْلٌ**	خَرَجَ – يَخْرُجُ: **خُرُوْجٌ**. رَكَعَ – يَرْكَعُ: **رُكُوْعٌ**. لَزِمَ – يَلْزَمُ: **لُزُوْمٌ**. غَدَا – يَغْدُوْ: **غُدُوٌّ**.

٢٦	**فُعُوْلَةٌ**	سَهُلَ - يَسْهُلُ: **سُهُوْلَةٌ**. صَعَبَ - يَصْعُبُ: **صُعُوْبَةٌ**. عَذُبَ - يَعْذُبُ: **عُذُوْبَةٌ**.
٢٧	**فَعِيْلٌ**	رَنَّ - يَرِنُّ: **رَنِيْنٌ**. أَنَّ - يَئِنُّ: **أَنِيْنٌ**. شَخَرَ - يَشْخِرُ: **شَخِيْرٌ**. رَحَلَ - يَرْحَلُ: **رَحِيْلٌ**.

لِكَثِيْرٍ مِنَ الْأَفْعَالِ أَكْثَرُ مِنْ مَصْدَرٍ.

يُذْكَرُ الْمَصْدَرُ بَعْدَ الْفِعْلِ مَنْصُوْبًا عَلٰى أَنَّهُ مَفْعُوْلٌ مُطْلَقٌ، نَحْوُ:

رَضِيَ - يَرْضٰى **رِضًا**، وَ**رِضَاءً**، وَ**رِضْوَانًا**، وَ**مَرْضَاةً**.

سَمِعَ - يَسْمَعُ **سَمْعًا**، وَ**سَمَاعًا**.

أَوْزَانُ جَمْعِ التَّكْسِيْرِ

جَمْعُ التَّكْسِيْرِ عَلٰى قِسْمَيْنِ: جَمْعُ قِلَّةٍ وَجَمْعُ كَثْرَةٍ.

فَجَمْعُ القِلَّةِ يَدُلُّ عَلٰى ثَلَاثَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَى الْعَشَرَةِ.

وَجَمْعُ الْكَثْرَةِ يَدُلُّ عَلٰى مَا فَوْقَ الْعَشَرَةِ إِلٰى غَيْرِ نِهَايَةٍ.

وَيُسْتَعْمَلُ كُلٌّ مِنْهُمَا فِيْ مَوْضِعِ الْآخَرِ مَجَازًا.

أَبْنِيَةُ جُمُوْعِ الْقِلَّةِ:

١	**أَفْعُلٌ**	حَرْفٌ: **أَحْرُفٌ**. شَهْرٌ: **أَشْهُرٌ**. نَجْمٌ: **أَنْجُمٌ**. عَيْنٌ: **أَعْيُنٌ**. وَجْهٌ: **أَوْجُهٌ**. كَفٌّ: **أَكُفٌّ**.
٢	**أَفْعَالٌ**	عِنَبٌ: **أَعْنَابٌ**. ثَوْبٌ: **أَثْوَابٌ**. سَيْفٌ: **أَسْيَافٌ**. قُفْلٌ: **أَقْفَالٌ**.
٣	**أَفْعِلَةٌ**	رَغِيْفٌ: **أَرْغِفَةٌ**. عَمُوْدٌ: **أَعْمِدَةٌ**. سِلَاحٌ: **أَسْلِحَةٌ**. طَعَامٌ: **أَطْعِمَةٌ**.
٤	**فِعْلَةٌ**	فَتًى: **فِتْيَةٌ**. غُلَامٌ: **غِلْمَةٌ**. صَبِيٌّ: **صِبْيَةٌ**.

أَبْنِيَةُ جُمُوْعِ الْكَثْرَةِ:

١	**فُعْلٌ**	أَحْمَرُ – حَمْرَاءُ: **حُمْرٌ**. أَعْمٰى – عَمْيَاءُ: **عُمْيٌ**. أَبْيَضُ – بَيْضَاءُ: **بِيْضٌ** (أَصْلُهُ: بُيْضٌ).
٢	**فُعُلٌ**	كِتَابٌ: **كُتُبٌ**. حِمَارٌ: **حُمُرٌ**. سَرِيْرٌ: **سُرُرٌ**. جَدِيْدٌ: **جُدُدٌ**. رَسُوْلٌ: **رُسُلٌ**. مَدِيْنَةٌ: **مُدُنٌ**. صَحِيْفَةٌ: **صُحُفٌ**.
٣	**فُعَلٌ**	غُرْفَةٌ: **غُرَفٌ**. سُوْرَةٌ: **سُوَرٌ**. مُدْيَةٌ: **مُدًى**. قَرْيَةٌ: **قُرًى**. لِحْيَةٌ: **لُحًى**. كُبْرٰى: **كُبَرٌ**.
٤	**فِعَلٌ**	إِبْرَةٌ: **إِبَرٌ**. عِبْرَةٌ: **عِبَرٌ**. حِجَّةٌ: **حِجَجٌ**. مِرْيَةٌ: **مِرًى**.
٥	**فُعَلَةٌ**	مَاشٍ: **مُشَاةٌ** (أَصْلُهُ: مُشَيَةٌ). قَاضٍ: **قُضَاةٌ**. رَامٍ: **رُمَاةٌ**.
٦	**فَعَلَةٌ**	طَالِبٌ: **طَلَبَةٌ**. كَافِرٌ: **كَفَرَةٌ**. فَاجِرٌ: **فَجَرَةٌ**. سَيِّدٌ: **سَادَةٌ** (أَصْلُهُ: سَوَدَةٌ). بَائِعٌ: **بَاعَةٌ** (أَصْلُهُ: بَيَعَةٌ).
٧	**فَعْلٰى**	مَرِيْضٌ: **مَرْضٰى**. قَتِيْلٌ: **قَتْلٰى**. مَيِّتٌ: **مَوْتٰى**. جَرِيْحٌ: **جَرْحٰى**. أَحْمَقُ: **حَمْقٰى**.
٨	**فِعَلَةٌ**	دِيْكٌ: **دِيَكَةٌ**. فِيْلٌ: **فِيَلَةٌ**. قِرْدٌ: **قِرَدَةٌ**. دُبٌّ: **دِبَبَةٌ**.
٩	**فُعَّلٌ**	رَاكِعٌ: **رُكَّعٌ**. سَاجِدٌ: **سُجَّدٌ**. صَائِمٌ: **صُوَّمٌ**.

١٠	**فُعَّالٌ**	طَالِبٌ: **طُلَّابٌ**. رَاكِبٌ: **رُكَّابٌ**. قَارِئٌ: **قُرَّاءٌ**.
١١	**فِعَالٌ**	كَبِيْرٌ – كَبِيْرَةٌ: **كِبَارٌ**. ثَوْبٌ: **ثِيَابٌ**. ذِئْبٌ: **ذِئَابٌ**. جَبَلٌ: **جِبَالٌ**. رَقَبَةٌ: **رِقَابٌ**. ثَمَرٌ: **ثِمَارٌ**. غَضْبَانُ – غَضْبٰى: **غِضَابٌ**. جَوْعَانُ – جَوْعٰى: **جِيَاعٌ**. قَائِمٌ: **قِيَامٌ**. نَائِمٌ: **نِيَامٌ**. أُنْثٰى: **إِنَاثٌ**. أَعْجَفُ: **عِجَافٌ**.
١٢	**فُعُوْلٌ**	بَيْتٌ: **بُيُوْتٌ**. نَجْمٌ: **نُجُوْمٌ**. أَسَدٌ: **أُسُوْدٌ**. ذَكَرٌ: **ذُكُوْرٌ**. سَاجِدٌ: **سُجُوْدٌ**. شَاهِدٌ: **شُهُوْدٌ**.
١٣	**فِعْلَانٌ**	غُلَامٌ: **غِلْمَانٌ**. نَارٌ: **نِيْرَانٌ**. جَارٌ: **جِيْرَانٌ**. تَاجٌ: **تِيْجَانٌ**. خَرُوْفٌ: **خِرْفَانٌ**. غَزَالٌ: **غِزْلَانٌ**. أَخٌ: **إِخْوَانٌ**. نِسْوَةٌ: **نِسْوَانٌ**.
١٤	**فُعْلَانٌ**	شَابٌّ: **شُبَّانٌ**. رَاكِبٌ: **رُكْبَانٌ**. أَسْوَدُ: **سُوْدَانٌ**. أَعْمٰى: **عُمْيَانٌ**. ذَكَرٌ: **ذُكْرَانٌ**. قَضِيْبٌ: **قُضْبَانٌ**. رَغِيْفٌ: **رُغْفَانٌ**.
١٥	**فُعَلَاءُ**	فَقِيْرٌ: **فُقَرَاءُ**. بَخِيْلٌ: **بُخَلَاءُ**. كَرِيْمٌ: **كُرَمَاءُ**. جَلِيْسٌ: **جُلَسَاءُ**. شَاعِرٌ: **شُعَرَاءُ**. خَلِيْفَةٌ: **خُلَفَاءُ**.
١٦	**أَفْعِلَاءُ**	طَبِيْبٌ: **أَطِبَّاءُ**. شَدِيْدٌ: **أَشِدَّاءُ**. عَزِيْزٌ: **أَعِزَّاءُ**. قَوِيٌّ: **أَقْوِيَاءُ**. وَلِيٌّ: **أَوْلِيَاءُ**. غَنِيٌّ: **أَغْنِيَاءُ**. صَدِيْقٌ: **أَصْدِقَاءُ**.
١٧	**فَوَاعِلُ**	كَافِرَةٌ: **كَوَافِرُ**. كَاذِبَةٌ: **كَوَاذِبُ**. زَوْبَعَةٌ: **زَوَابِعُ**. طَابِعٌ: **طَوَابِعُ**. فَارِسٌ: **فَوَارِسُ**.

١٨	**فَعَائِلُ**	رِسَالَةٌ: **رَسَائِلُ**. صَحِيْفَةٌ: **صَحَائِفُ**. عَجُوْزٌ: **عَجَائِزُ**.
١٩	**فَعَالٍ**	فَتْوٰى: **فَتَاوٍ**. صَحْرَاءُ: **صَحَارٍ**.
٢٠	**فَعَالٰى**	سَكْرَانُ: **سَكَارٰى**. يَتِيْمٌ: **يَتَامٰى**. أَيِّمٌ: **أَيَّامٰى**. طَاهِرٌ: **طَهَارٰى**.
	فُعَالٰى	قَدِيْمٌ: **قُدَامٰى**. أَسِيْرٌ: **أُسَارٰى**. كَسْلَانُ: **كُسَالٰى**.
٢١	**فَعَالِيُّ**	كُرْسِيٌّ: **كَرَاسِيُّ**. بُخْتِيٌّ: **بَخَاتِيُّ**. قُمْرِيٌّ: **قَمَارِيُّ**.
٢٢	**فَعَالِلُ**	فُنْدُقٌ: **فَنَادِقُ**. بُرْثُنٌ: **بَرَاثِنُ**. بُرْعُمٌ: **بَرَاعِمُ**. جَوْهَرٌ: **جَوَاهِرُ**.
	فَعَالِيْلُ	قِنْدِيْلٌ: **قَنَادِيْلُ**. قِرْطَاسٌ: **قَرَاطِيْسُ**. عُصْفُوْرٌ: **عَصَافِيْرُ**. فِنْجَانٌ: **فَنَاجِيْنُ**. تِلْمِيْذٌ: **تَلَامِيْذُ** / **تَلَامِذَةٌ**. أُسْتَاذٌ: **أَسَاتِيْذُ** / **أَسَاتِذَةٌ**.
٢٣	شِبْهُ **فَعَالِلُ**	مَسْجِدٌ: **مَسَاجِدُ**. مِنْبَرٌ: **مَنَابِرُ**. أَفْضَلُ: **أَفَاضِلُ**.
	شِبْهُ **فَعَالِيْلُ**	أُسْبُوْعٌ: **أَسَابِيْعُ**. مِفْتَاحٌ: **مَفَاتِيْحُ**.

Register

A

aandoening, 148
  conform het patroon فُعَالٌ, 148
aansporen, 252, 253
  zie ook: Harf at-Tahdied
aantal, 91, 243
aanwijzend voornaamwoord, 28, 69, 85, 98, 189, 247
  zie ook: Ism al-Ishaarah
aanwijzende voornaamwoorden, 26
  zie ook: Asmaa’ al-Ishaarah
Aayaat, 225
  zie ook: Koranverzen
Abwaab, 124, 127, 128, 129, 140, 141, 152, 185, 202, 220, 248, 249, 250
  Roebaa‘iey Mazied, 220
  schematisch overzicht Abwaab, 230, 231
accusatief, 15, 31
  zie ook: Mansoeb
actief deelwoord, 56, 127
  zie ook: Ism al-Faa‘iel
actieve vorm, 46, 48, 61
  zie ook: al-Fi‘l al-Mabniy lil Ma‘loem
Adaatoel Istithnaa’, 267, 276
  het woord إِلَّا, 267, 271, 272
  het woord سِوٰى, 267
  het woord غَيْر, 267
  het woord مَا خَلَا, 267, 276
  het woord مَا عَدَا, 267, 276
  zie ook: instrument van de uitzondering
Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah, 110, 111
  zie ook: zusters van Ien إِنْ
Adjwaf, 59, 60, 61, 194
  Adjwaf Waawie, 60, 61
  Adjwaf Yaa-ie, 60, 61
  Adjwaf werkwoord, 59, 60, 194, 208
Af‘aal an-Naaqisah, 82
  zie ook: Fi‘l Naaqis, incompleet werkwoord en Naaqis
Af‘aal ash-Shoeroe‘, 83
  zie ook: werkwoorden van de intrede
afhankelijke verbuiging, 34
‘Alaamaat al-Asliyyah, 37
  zie ook: primaire uitgangen
‘Alaamaat al-Far‘iyyah, 37
  zie ook: secundaire uitgangen
‘Alaamaat al-I‘raab al-Asliyyah, 16, 36, 37
  zie ook: primaire uitgangen
‘Alaamaat al-I‘raab al-Far‘iyyah, 16, 36, 37
  zie ook: secundaire uitgangen
‘Alaamaat al-Moedaari‘, 47, 125
  zie ook: Harf al-Moedaari‘ah en letters van de Moedaari‘
‘Alaamah al-Djam‘, 240
  zie ook: kenmerk van het meervoud
‘Alaamah al-Djam‘ al-Moe-annath, 240
  zie ook: kenmerk van het vrouwelijk meervoud
‘Alaamah at-Tathnieyah, 240
  zie ook: kenmerk van het tweevoud
‘Alam, 55, 85, 189, 291
  zie ook: eigennaam en Ism al-‘Alam
al-Af‘aal al-Gamsah, 37
  de vorm يَفْعَلَانِ, 37
  de vorm تَفْعَلَانِ, 37
  de vorm يَفْعَلُوْنَ, 37
  de vorm تَفْعَلُوْنَ, 37
  de vorm تَفْعَلِيْنَ, 37
  zie ook: vijf werkwoorden
al-Asmaa’ al-Gamsah, 17, 19, 266
  het woord أَبٌ, 17
  het woord أَخٌ, 17
  het woord حَمٌ, 17
  het woord ذُوْ, 17
  het woord فَمٌ, 17
  zie ook: vijf naamwoorden
al-Djam‘ al-Moetanaahie, 289, 299
  zie ook: ultieme meervoud
al-Djazmoe bit-Talab, 104, 157
al-Faa’ as-Sababiyyah, 169
al-Fi‘l al-Laaziem, 138
  zie ook: Fi‘l Laaziem, intransitief en Laaziem
al-Fi‘l al-Mabniy lil Ma‘loem, 46
  zie ook: actieve vorm
al-Fi‘l al-Mabniy lil Madjhoel, 46
  zie ook: passieve vorm
al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, 138
  zie ook: Fi‘l Moeta‘addiy, Moeta‘addiy en transitief
al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey, 122, 218
  zie ook: Moedjarrad, Roebaa‘iey en vierletterige werkwoord
al-Fi‘l ath-Thoelaathie, 122
  zie ook: drieletterige werkwoord, Moedjarrad en Thoelaathie
al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi‘l, 82
  Ienna إِنَّ en haar zusters, 82
  zie ook: zusters van Ienna إِنَّ
al-Ibtaal, 286
Alief at-Ta’nieth, 287
  Mamdoedah, 287, 288
  Maqsoerah, 287, 288
al-Ieshfaaq, 40, 179
  zie ook: vrees
al-Igtisaas, 164
  zie ook: specificatie
al-Intiqaal, 286
al-Istidraak, 179
  zie ook: correctie

al-Istithnaa’, 267
  zie ook: Istithnaa’ en uitzondering
al-Maf‘oel al-Moetlaq, 32, 243, 244, 247
  gebruik om vier redenen, 243, 244
  zie ook: Masdar
al-Maf‘oel Bihi, 31
  zie ook: lijdend voorwerp en Maf‘oel Bihi
al-Maf‘oel Fihi, 31
  zie ook: bijwoord van plaats of tijd en Maf‘oel Fihi
al-Maf‘oel Ghairoes Sarieh, 139
  zie ook: indirecte lijdend voorwerp
al-Maf‘oel Lahoe, 31, 251
  zie ook: al-Maf‘oel Lie Adjlihie
al-Maf‘oel Lie Adjlihie, 31, 251
  zie ook: al-Maf‘oel Lahoe
al-Maf‘oel Ma‘ahoe, 32
al-Magsoes, 164
al-Mamnoe‘ minas Sarf, 16, 41, 52, 55, 287, 297, 298
  definitie, 287
  zie ook: diptoot, Ghair Moensarief en Mamnoe‘ minas Sarf
al-Moebaalaghah, 143, 144, 145, 201
  Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 143
  definitie, 144
  zie ook: intensieve handeling
al-Moeltazam, 194
al-Moenaadaa, 33
  zie ook: Moenaadaa
al-Moestathnaa, 32, 267
  zie ook: Moestathnaa
al-Moestathnaa Minhoe, 267
  zie ook: Moestathnaa Minhoe
al-Moetaawa‘ah, 163, 186
  zie ook: Moetaawi‘
al-Moethannaa, 20
  zie ook: Moethannaa en tweevoud
al-Qasam, 147
  Wallaahi وَاللّٰهِ, 283
  zie ook: Qasam en eed
Amr, 36, 53, 71, 77, 78, 102, 104, 108, 113, 119, 125, 129, 132, 141, 142, 150, 157, 161, 166, 169, 184, 193, 208, 228, 244, 253, 254, 278, 281, 282
  Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 129
  Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 125
  Baab Faa‘ala فَاعَلَ, 150
  Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 193
  Baab Ienfa‘ala اِنْفَعَلَ, 184
  Baab Iestaf‘ala اِسْتَفْعَلَ, 208
  Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 161
  Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 166
  met of zonder Idghaam, 228
  Noen at-Tawkied, 278
  van het werkwoord أَتَى - يَأْتِي, 77
  zie ook: bevel, gebiedende wijs en verzoek
an-Noedbah, 104, 105
antwoord van de eed, 147, 283
  zie ook: Djawaab al-Qasam
antwoord van de voorwaarde, 107
  zie ook: Djawaab ash-Shart
antwoord van *Lawlaa* لَوْلَا, 187
  zie ook: Djawaab Lawlaa لَوْلَا
appositie, 35, 98, 173
  zie ook: Badal en bijstelling
Asmaa’, 34
  al-Asmaa’ al-Mawsoelah, 26
  Asmaa’ al-Ishaarah, 26
  Asmaa’ al-Istifhaam, 26
  Asmaa-oel Faa‘ieliena, 56
  Asmaa-oel Fi‘l, 27
  zie ook: Isms en naamwoorden
assimilatie, 59, 227
  zie ook: Idghaam
at-Ta’kied, 178
  zie ook: at-Tawkied, benadrukken ,Ta’kied, Tawkied
at-Tad‘ief, 140
  zie ook: verdubbelen
at-Taghlieb, 189
at-Tahdhier, 145, 171
  zie ook: waarschuwing
at-Takthier, 143, 144, 145
  Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 143
  definitie, 143
  zie ook: uitgebreide handeling
at-Tamannie, 179
  zie ook: wens
at-Taradjdjie, 40, 179
  zie ook: hoop
at-Tashbieh, 179
  zie ook: gelijkenis
at-Tawkied, 178
  zie ook: at-Ta’kied, benadrukken ,Ta’kied en Tawkied
‘Ayn Kalimah, 64, 162
  zie ook: tweede stamletter
az-Zann, 179
  zie ook: twijfel

B

Baab, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 150, 151, 160, 161, 163, 165, 166, 168, 184, 186, 191, 193, 200, 201, 202, 207, 208, 209, 218, 219, 220, 221, 222, 247
  Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 129, 132, 140, 141
  Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 191
  Baab Daraba ضَرَبَ, 124, 246
  Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 124, 126, 127, 130, 139, 142, 143, 160, 247
  Baab Fa‘lala فَعْلَلَ, 218
  Baab Faa‘ala فَاعَلَ, 150, 165

  - Baab Fataha فَتَحَ, 124
  - Baab Hasieba حَسِبَ, 124
  - Baab Ief‘aalla إِفْعَالَّ, 201
  - Baab Ief‘alalla إِفْعَلَلَّ, 220, 221
  - Baab Ief‘alla إِفْعَلَّ, 200, 202
  - Baab Ief‘anlala إِفْعَنْلَلَ, 220, 222
  - Baab Iefta‘ala إِفْتَعَلَ, 191, 193, 194, 195, 202, 247
  - Baab Ienfa‘ala إِنْفَعَلَ, 184
  - Baab Iestaf‘ala إِسْتَفْعَلَ, 207
  - Baab Karoema كَرُمَ, 124
  - Baab Nasara نَصَرَ, 124
  - Baab Sami‘a سَمِعَ, 124
  - Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 160, 165, 186, 247
  - Baab Tafa‘lala تَفَعْلَلَ, 220
  - Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 165
  - schematisch overzicht, 230, 231
- Badal, 35, 98, 173, 175, 176, 213, 222, 247
  - Badal al-Ba‘d min al-Koell, 174
  - Badal al-Ieshtimaal, 174, 176
  - Badal al-Koell min al-Koell, 174
  - Badal al-Moebaayien, 174
  - geen verplichte overeenkomst bepaaldheid, 175
  - vier soorten Badal, 174
  - wat de Badal mag zijn, 176
  - *zie ook: appositie en bijstelling*
- benadrukken, 42
  - al-Maf‘oel al-Moetlaq, 32, 243, 244, 247
  - d.m.v. Laam al-Ibtidaa’, 133
  - d.m.v. Mien az-Zaa-iedah مِنْ, 42
  - d.m.v. لَقَدْ, 147
  - Noen at-Tawkied, 277, 282
  - *zie ook: at-Ta’kied, at-Tawkied, Ta’kied en Tawkied*
- benadrukking, 34, 111, 133, 153, 178, 243, 278
- benoeming Mabniy naamwoord
  - in de plaats van Djarr, 27
  - in de plaats van Nasb, 27
  - in de plaats van Raf‘, 27
- bepaald, 69, 70, 85, 86, 93, 175, 181, 261
  - *zie ook: categorieën van Ma‘rifah en Ma‘rifah*
- bepaald lidwoord أَلْ, 23, 44, 45, 55, 69, 85, 296, 297, 298
- bepaald naamwoord, 69, 70
  - *zie ook: Ma‘rifah*
- berispen, 252, 253
  - *zie ook: Harf at-Tandiem*
- betrekkelijk voornaamwoord, 69, 85
  - *zie ook: Ism al-Mawsoel*
- betrekkelijke *Maa* مَا, 58, 205, 229
- betrekkelijke voornaamwoorden, 26
  - *zie ook: Asmaa’ al-Mawsoelah*
- bevel, 102
  - *zie ook: Amr*
- bevestigend, 147, 187, 188, 212, 253, 269, 283
- bezittelijk voornaamwoord, 17, 18, 22
  - *zie ook: Damier*
- bezitter van de toestand, 260
  - *zie ook: Saahiboel Haal*
- bijstelling, 35, 98, 173
  - *zie ook: appositie en Badal*
- bijvoeglijk naamwoord, 34, 98, 135, 189, 215, 223, 245, 261, 291, 295, 296
  - conform het patroon أَفْعَلُ, 295
  - conform het patroon فَعْلَانُ, 295
  - Ma‘doel, 296
  - *zie ook: Na‘t, Sifah en Wasf*
- bijvoeglijke naamwoorden, 295
  - zonder Tanwien, 295
- bijwoord, 31, 32, 51
  - van plaats of tijd, 31
  - *zie ook: al-Maf‘oel Fihi, Maf‘oel Fihi en Zarf*
- bijwoordelijke bepaling, 44, 86, 91, 181
  - bijwoordelijke bepaling van plaats, 96
  - bijwoordelijke bepaling van tijd, 96, 163
  - *zie ook: Zarf, Zarf al-Makaan en Zarf az-Zamaan*
- bijwoorden, 27
  - *zie ook: Zoeroef*
- binder, 264
  - *zie ook: connector en Raabit*

C

- categorieën van Ma‘rifah, 69
  - al-Moehallaa bie “al-” اَلْ, 69
  - an-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa’, 70
  - Ism ad-Damier, 69
  - Ism al-‘Alam, 69
  - Ism al-Ishaarah, 69
  - Ism al-Mawsoel, 69
  - Moedaaf ilaa Ma‘rifah, 70
  - *zie ook: bepaald naamwoord en Ma‘rifah*
- collectief zelfstandig naamwoord, 53
  - *zie ook: collectivum en Ism al-Djins al-Djam‘iy*
- collectivum, 53
  - *zie ook: collectief zelfstandig naamwoord en Ism al-Djins al-Djam‘iy*
- compenserende Taa’ Marboetah ة, 172, 208
- compleet werkwoord, 82, 203, 204
  - *zie ook: Fi‘l Taam en Taam*
- connector, 264
  - *zie ook: binder en Raabit*
- correctie, 179
  - *zie ook: al-Istidraak*

D

- Damaa-ier, 25, 71, 132, 142, 227, 232, 233, 238
  - Damaa-ier al-Djarr, 236, 242
  - Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah, 235, 236
  - Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah, 235, 241
  - Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moenfasielah, 234

  Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah, 234
  Damaa-ier van Djarr, 236
  Damaa-ier van Nasb, 235, 236
  Damaa-ier van Raf‘, 234
  Moettasiel vorm, 236, 242
  soorten Damaa-ier, 232, 233
  verborgen Damaa-ier ar-Raf‘, 234
  zie ook: voornaamwoorden
Damier, 36, 41, 44, 48, 69, 77, 80, 83, 84, 85, 104, 106, 134, 182, 189, 204, 222, 223, 226, 228, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 247, 264, 273, 277
  Damier al-Fasl, 223
  Damier al-Moettasiel, 238
  Damier an-Nasb, 236, 237, 238
  Damier an-Nasb al-Moettasielah, 238
  Damier Moenfasiel, 232, 273
  Damier Moenfasiel na إِلَّا, 232, 273
  Damier Moestatier, 135
  Damier Moettasiel, 232, 236
  Damier Moettasiel niet na إِلَّا, 232
  Damier Moettasielah, 237
  Moenfasiel, 232, 233, 273
  Moettasiel, 232, 233, 236,
  soorten Damier, 232, 233
  verborgen Damier, 106, 240
  zie ook: voornaamwoord
Dammah positie, 29, 43, 45, 84, 211, 212, 275
  zie ook: Marfoe‘
defect, 172
  Baab Ief‘alla إِفْعَلَّ, 200
  conform het patroon أَفْعَلُ, 172
derde persoon, 36, 102, 103, 234, 235, 236, 238, 279
  mannelijk enkelvoud, 280
  mannelijk meervoud, 280
derde stamletter, 37, 38, 59, 61, 62, 64, 120, 125, 126, 131, 150, 161, 167, 185, 194, 200, 208, 219, 227, 281, 287, 293, 298
Dhoel Haal, 60
  zie ook: bezitter van de toestand en Saahib al-Haal
dichter, 120, 276
  al-Moetanabbi, 120
  Labied bin Rabie‘ah al-‘Aamiri ﵁, 276
dichtregel, 120, 149, 276
diminutief, 119
  zie ook: Ism al-Moesaggar, Ism at-Tasghier en verkleinwoord
diptoot, 16, 41, 52, 55, 226, 287, 288, 290, 292, 297, 298
  zie ook: al-Mamnoe‘ minas Sarf, Ghair Moensarief en Mamnoe‘ minas Sarf
Djaamied, 113
  Djaamied werkwoord, 113
Djaar-Madjroer constructie, 86, 87, 88, 91, 180, 181
  zie ook: voorzetselgroep
Djam‘ al-Djam‘, 148, 149, 289
  zie ook: meervoud van het meervoud
Djam‘ al-Moe-annath as-Saalim, 16
  zie ook: ongebroken vrouwelijk meervoud
Djam‘ al-Moedhakkar as-Saalim, 19
  zie ook: ongebroken mannelijk meervoud
Djarr, 155, 233
Djarr-positie, 15, 74, 75, 76, 299
  zie ook: tweede naamval
Djarr-uitgang, 16, 17, 19, 20, 43, 101, 155, 297
  Yaa ي, 17
Djarr-voornaamwoorden, 25
  zie ook: Damier en Damaa-ier
Djawaab, 100, 163
  bevestigende Djawaab, 187, 188
  ontkennende Djawaab, 187, 188
Djawaab al-Qasam, 147, 283, 284
  benadrukking d.m.v. لَقَدْ, 147
  zie ook: antwoord van de eed
Djawaab ash-Shart, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 227
  met Idhaa al-Foedjaa-ieyyah إِذَا, 227
  situaties met فَـ, 108, 113, 114, 115, 227
  Talabiy, 108, 113
  tijdsvorm, 112
  zie ook: antwoord van de voorwaarde
Djawaab at-Talab, 104
  zie ook: Talab
Djawaaboe *Lawlaa* لَوْلَا, 187
  zie ook: antwoord van Lawlaa لَوْلَا
Djawaaziem, 105
Djawaaziem al-Moedaari‘, 105
  Laa an-Naahieyatoe لَا النَّاهِيَةُ, 105
  Laam al-Amr لَامُ الْأَمْرِ, 105
  Lam لَمْ, 105
  Lammaa لَمَّا, 105
Djazm, 38, 115
Djoemlah, 90, 176, 180, 263
  zie ook: zin
Djoemlah Fi‘liyyah, 51, 80, 82, 90, 91, 146, 156, 169, 180, 187, 212, 215, 252, 263, 264
  begin ervan met Fi‘l Naaqis, 82
  begin ervan met Fi‘l Taam, 82
  definitie, 82, 90
  zie ook: verbale zin
Djoemlah Ismiyyah, 39, 40, 58, 80, 84, 90, 108, 113, 146, 156, 181, 188, 196, 212, 227, 262, 263
  begin ervan Harf die op werkwoord lijkt, 82
  begin ervan Ism of Damier, 80
  begin ervan Masdar Moe-awwal, 81
  definitie, 80
  met أَنَّ, 188
  zie ook: nominale zin

- drieletterige werkwoord, 122
  - *zie ook: Moedjarrad en Thoelaathie*
- duiding, 163, 168, 186, 209
  - Baab Ienfa‘ala اِنْفَعَلَ, 186
  - Baab Iestaf‘ala اِسْتَفْعَلَ, 209
  - Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 163
  - Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 168
  - twijfel of mogelijkheid, 154
  - van إِنَّ en أَنَّ, 178
  - van قَدْ, 154
  - van كَأَنَّ, 179
  - van لَعَلَّ, 179
  - van لٰكِنَّ, 179
  - van لَيْتَ, 179
  - zekerheid, 154
  - zeldzaamheid of schaarste, 154

E

- eed, 39, 147, 211
  - *Wallaahi* وَاللهِ, 147, 283
  - *zie ook: al-Qasam en Qasam*
- eerste naamval, 15
  - *zie ook: Raf‘-positie*
- eerste persoon, 102, 234, 235, 236, 238
  - eerste persoon enkelvoud, 17, 18, 22, 182, 226, 235
  - eerste persoon meervoud, 102, 234
- eerste stamletter, 46, 47, 56, 57, 65, 123, 125, 129, 150, 172, 191, 192, 200, 207, 220, 221, 222
  - Waaw و in Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 192
- eigennaam, 55, 69, 85, 189, 223, 291, 292, 293, 294
  - conform het patroon فَعَّالٌ, 293
  - conform het patroon فُعَلُ, 293
  - de eigennaam *Hamzah* حَمْزَةُ, 291
  - de eigennaam *Hassaan* حَسَّانٌ, 293
  - eindigend op extra Alief en Noen, 293
  - lijkend op werkwoord, 294
  - niet-Arabische eigennaam, 292
  - opgebouwd uit twee naamwoorden, 294
  - vrouwelijke eigennaam, 291
  - *zie ook: ‘Alam en Ism al-‘Alam*
- eigennamen, 51, 291, 293
  - met اَلْ, 51
  - voorafgegaan door يَا, 51
- energicus, 278
- energieke Noen, 278
  - *zie ook: Noen at-Tawkied*
- enkelvoud, 53, 54, 76, 91, 116, 119, 142, 156, 157, 256, 265, 277, 280, 289
  - conform de patronen مَفَاعِلُ en مَفَاعِيْلُ, 288
  - de woorden كِلَا en كِلْتَا, 76
  - enkelvoudsvorm, 54, 76, 159, 280
- extra *Mien* مِنْ, 42, 43
  - voorwaarden gebruik extra Mien, 42
  - *zie ook: Mien az-Zaa-iedah*

F

- Faa‘iel, 15, 21, 22, 29, 43, 46, 81, 82, 106, 138, 163, 177, 186, 200, 203, 204, 240, 257, 261
  - *zie ook: actief deelwoord, Ism al-Faa‘iel en onderwerp*
- Fathah positie, 41, 43, 45, 58, 70, 96, 178, 210, 243, 244, 245, 251, 255, 260, 271, 275
  - *zie ook: Mansoeb*
- Fi‘l, 27, 36, 41, 80, 90, 106, 146, 156, 176, 178, 186, 252, 259, 267, 274, 276, 286
  - *zie ook: werkwoord*
- Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb, 258
  - conform het patroon أَفْعِلْ بِهِ, 258, 259
  - conform het patroon مَا أَفْعَلَهُ, 258, 259
  - samenvatting, 259
  - *zie ook: werkwoord van verbazing*
- Fi‘l Laaziem, 139
  - *zie ook: al-Fi‘l al-Laaziem, Laaziem en intransitief*
- Fi‘l Maadiy, 205, 263
  - *zie ook: Maadiy*
- Fi‘l Moedaari‘, 36, 164, 205
  - *zie ook: Moedaari‘, tegenwoordige tijd en toekomende tijd*
- Fi‘l Moeta‘addiy, 139, 141
  - *zie ook: al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, Moeta‘addiy en transitief*
- Fi‘l Naaqis, 82, 83, 203
  - *zie ook: Af‘aal an-Naaqisah, incompleet werkwoord en Naaqis*
- Fi‘l Taam, 82, 203, 204
  - *zie ook: compleet werkwoord en Taam*

G

- Gabar, 29, 40, 42, 58, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 134, 135, 147, 153, 168, 169, 170, 171, 177, 180, 181, 182, 187, 196, 203, 204, 206, 215, 222, 223, 261
  - na het woord أَمَّا, 206
  - soorten Gabar, 90
  - vóór de Ism, 181
  - voorafgegaan door بِ, 58
  - weggelaten Gabar, 206
- Gabar van *Kaana* كَانَ, 31
  - als Gabar van *Kaana* كَانَ een Damier is, 277
- Gabar vóór Moebtada’, 86, 87, 89
  - *zie ook: volgorde Moebtada’ en Gabar*
- Gabaroe *Ienna* إِنَّ, 180
  - Djoemlah, 180
  - Gabar van *Ienna*, 29, 180, 196
  - Moefrad, 180
  - Shibhoel Djoemlah, 180
  - wat Gabaroe *Ienna* kan zijn, 180
- gebiedende wijs, 36, 71, 102, 104, 125, 129, 142, 150, 157, 208, 228, 281, 282
  - *zie ook: Amr*

gebroken meervoud, 128
  conform het patroon فِعَالٌ, 265
  conform het patroon فَعَالِلُ, 158
  conform het patroon فُعَلٌ, 128
  conform het patroon فَعَلَةٌ, 128
  conform het patroon فُعُوْلٌ, 266
gebruik van het woord لَيْتَ, 168
  voorafgegaan door يَا, 169
  zie ook: zusters van Ienna إِنَّ
geconnecteerde vorm, 233, 235, 236, 242
  zie ook: Damier en Moettasiel
gedeeltelijke Badal, 174
  zie ook: Badal al-Ba‘d min al-Koell
geheugensteuntje, 47, 226
gelijkenis, 179
  zie ook: at-Tashbieh
genitief, 15, 33
  zie ook: Madjroer, Kasrah positie
geslacht, 91, 92, 265
getal, 91, 245, 255, 264
  zie ook: Tamyiez adh-Dhaat
getallen, 27, 99, 255, 256, 257
  conform de patronen فُعَالُ en مَفْعَلُ, 296
  getallen 3 t/m 10, 256
  getallen 300 t/m 900, 53
gewicht, 256, 257
  zie ook: Tamyiez adh-Dhaat
Ghair Moedjab, 269, 271, 274
  ontkennende zin, 269
  verbiedende zin, 269
  vragende zin, 269
Ghair Moensarief, 41, 52, 55, 226, 287
  het woord أُخَرُ, 52
  zie ook: al-Mamnoe‘ minas Sarf, diptoot en Mamnoe‘ minas Sarf

H

Haa van de stilte, 190, 226
  zie ook: Haa-oes Sakt
Haal الْحَالُ, 32, 260, 262, 263, 264
  al-Haal al-Djoemlah, 263
  al-Haal al-Moefrad, 263
  antwoord op de vraag *“Hoe”* كَيْفَ, 260
  definitie, 260
  Dhoel Haal, 260
  Haal al-Djoemlah en Raabit, 264
  overeenstemming met Saahib al-Haal, 265
  soorten Haal, 263
  zie ook: toestandsaccusatief
Haa-oes Sakt, 190, 226
  zie ook: Haa van de stilte
Hadith, 40, 48, 68, 73, 90, 91, 113, 114, 118, 145, 189, 251, 262, 266
Hamzah, 59, 77, 78, 123, 126, 129, 131, 139, 140, 141, 151, 152, 185, 208, 287
  Hamzatoel Wasl ٱ, 77, 136, 184, 186, 191, 193, 195, 208
  Hamzatoel Qat‘i أ, 129
  Hamzah van de verbinding, 136
  Hamzah van het snijden, 129
  vervalt in Baab Ienfa‘ala اِنْفَعَلَ, 186
  vervalt in Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 195
  vervalt in het woord اِبْن, 136
Hamzah al-Istifhaam, 186, 195, 225
  zie ook: vragende Hamzah
Hamzah at-Ta‘diyah, 140
  zie ook: transitieve Hamzah
Hamzahs, 77, 78
Harf, 82, 99, 105, 112, 147, 154, 203, 211, 216, 234, 252, 267, 276
  andere woorden Tahdied en Tandiem, 253
  Harf *Alaa* أَلَا, 276
  Harf *Law* لَوْ, 99
  Harf *Lawlaa* لَوْلَا, 187
  Harf إِذَنْ, 211
  Harf إِلَّا, 266
  Harf إِمَّا, 285
  Harf أَنْ, 216
  Harf بَلْ, 286
  Harf قَدْ, 154
  Harf كَيْ, 217
  Harf لَعَلَّ, 203
  Harf لَقَدْ, 147
  Harf لَنْ, 216
  Harf هَلْ, 225
  Harf هَلَّا, 252
  Harf al-Ibtidaa’, 286
  Harf at-Tahdied, 252
  Harf at-Tandiem, 252
  Harf Djawaab wa Djazaa’ wa Nasb wa Istiqbaal, 217
  Harf Istiftaah wa Tanbieh, 276
  Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal, 216, 217
  Harf Nafyin wa Nasb wa Istiqbaal, 216
  zie ook: partikel
Harf al-‘Atf, 39, 237
  zie ook: voegwoord
Harf al-Istifhaam, 225
  Hamzah al-Istifhaam أ, 225
  Harf هَلْ, 225
  zie ook: vraagpartikel
Harf al-Moedaari‘ah, 125, 127, 129, 130, 150, 152, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 184, 185, 192, 193, 208, 218
  zie ook: ‘Alaamaat al-Moedaari‘ en letters van de Moedaari‘
Harf an-Nidaa’, 33, 70, 169
  het woord يَا, 169
  zie ook: Nidaa’ en vocatief partikel

- Harf Djarr, 16, 17, 21, 33, 39, 41, 81, 116, 139, 147, 155, 173, 273, 299
  - Harf Djarr إِلَى, 41
  - Harf Djarr بِ, 299
  - Harf Djarr لِ, 134
  - Harf Djarr مِنْ, 101, 173, 257
  - Harf Djarr وَ, 39
  - vóór Masdar Moe-awwal, 173
  - *zie ook: voorzetsel*
- Harf Imtinaa‘in lie Woedjoed, 187
- Harf Imtinaa‘in limtinaa‘in, 100
- Harf Masdariy, 210
  - *zie ook: infinitief partikel*
- het bepaald lidwoord اَلْ, 23
- het woord *Lammaa* لَمَّا, 105
  - Lammaa al-Djaaziemah, 164
  - Lammaa al-Hienieyyah, 164
  - Lammaa van tijd, 164
- het woord حَتّٰى, 118
  - betekenis “totdat”, 118
  - betekenis “zodat”, "opdat”, 118
  - verborgen أَنْ na het woord حَتّٰى, 118
- Hidjaazi Maa, 58, 205, 229
  - *zie ook: Maa* مَا
- Hoeroef, 86, 105, 178, 180, 216
  - *zie ook: partikels*
- Hoeroef al-Moedaari‘ah, 47, 125
  - geheugensteuntje أَتَيْنَ, 47
  - *zie ook: ‘Alaamaat al-Moedaari‘*
- Hoeroef die op een Fi‘l lijken, 178
  - gebruik met Moebtada’ en Gabar, 180
  - Harf أَنَّ, 178
  - Harf إِنَّ, 178
  - Harf كَأَنَّ, 178, 179
  - Harf لَعَلَّ, 178, 179
  - Harf لٰكِنَّ, 178, 179
  - Harf لَيْتَ, 178, 179
  - *zie ook: zusters van Ienna* إِنَّ
- hoeveelheid, 116, 255, 256
  - vier soorten hoeveelheden, 255, 256
  - woorden die lijken op een hoeveelheid, 256
- hoop, 40, 179, 203
  - *zie ook: at-Taradjdjie*

I

- *Ibn* إِبْن, 136
  - weglating van de Hamzah, 136
- I‘raab, 34, 53, 97, 271, 272, 275, 297, 299
  - *zie ook: ontleding en verbuiging*
- Idghaam, 227, 228
  - Fakkoel Idghaam, 228, 229
  - losmaken van de Idghaam, 228
  - *zie ook: assimilatie*
- Idhaa al-Foedjaa-ieyyah إِذَا, 195, 196, 227
  - Idhaa van verbazing, 195
  - twee opmerkingen, 196
- Iemmaa ash-Shartiyyah إِمَّا, 285
  - *zie ook: voorwaardelijke Iemmaa* إِمَّا
- *Ienna* إِنَّ, 82, 146, 178, 235, 241
  - *Ienna* en haar zusters, 82, 178
  - *Ienna* wa Agawaatoehaa, 178
  - *zie ook: zusters van Ienna* إِنَّ
- Iltiqaa’-oes Saakinain, 38, 208
- in de plaats van Djarr, 81, 187
- in de plaats van Nasb, 28, 81, 97, 98, 139, 196, 247
- in de plaats van Raf‘, 27, 81, 91
- incompleet, 204
  - *zie ook: Af‘aal an-Naaqisah, Fi‘l Naaqis, incompleet werkwoord en Naaqis*
- incompleet werkwoord, 82, 83, 203
  - definitie, 82
  - *zie ook: Af‘aal an-Naaqisah, Fi‘l Naaqis en Naaqis*
- indirecte beïnvloeding, 139
- infinitief, 32, 81, 126, 130, 148, 265
  - *zie ook: Masdar*
- infinitief partikel, 210
  - *zie ook: Harf Masdariy*
- infinitieve Maa, 205
  - *zie ook: Maa al-Masdariyyah*
- infinitieve Maa van tijd, 229
  - *zie ook: Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah*
- inhoudsmaat, 256, 257
  - *zie ook: Tamyiez adh-Dhaat*
- instrument van de uitzondering, 267, 276
  - *zie ook: Adaatoel Istithnaa’*
- intensieve handeling, 143, 144, 145
  - *zie ook: al-Moebaalaghah*
- intransitief, 138, 139, 140, 185, 200
  - definitie, 138
  - intransitief naar transitief, 139
  - intransitief werkwoord, 139
  - *zie ook: al-Fi‘l al-Laaziem en Laaziem*
- islamitische maanden, 55
- Ism, 15, 18, 21, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 56, 57, 69, 70, 72, 76, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 90, 96, 106, 112, 116, 121, 127, 134, 135, 145, 146, 147, 155, 156, 164, 168, 169, 170, 171, 172, 175, 176, 177, 178, 181, 182, 187, 196, 203, 204, 215, 223, 226, 246, 260, 267, 275, 286, 287, 291, 293, 297
  - conform het patroon فُعْلَةٌ, 173
  - het woord سِوٰى, 267, 275
  - het woord غَيْر, 267, 275
  - Ism al-Masdar, 246
  - Ism van *Ienna* إِنَّ, 31, 180, 196
  - Ism van *Kaana* كَانَ, 29
  - wanneer Ism Madjroer is, 33
  - wanneer Ism Mansoeb is, 31
  - wanneer Ism Marfoe‘ is, 29
  - *zie ook: naamwoord*

- Ism al-Aalah, 67
  - conform het patroon مِفْعَالٌ, 67
  - conform het patroon مِفْعَلٌ, 68
  - conform het patroon مِفْعَلَةٌ, 68
  - *zie ook: naamwoord van het instrument*
- Ism al-ʻAlam, 69
  - *zie ook: ʻAlam en eigennaam*
- Ism al-Djins al-Djamʻiy, 53, 288
  - enkelvoud d.m.v. ة, 54
  - enkelvoud d.m.v. يّ, 53
  - *zie ook: collectief zelfstandig naamwoord en collectivum*
- Ism al-Faaʻiel, 56, 59, 127, 130, 132, 152, 162, 167, 185, 193, 194, 198, 200, 201, 209, 219
  - Baab Afʻala أَفْعَلَ, 130
  - Baab Faʻʻala فَعَّلَ, 127
  - Baab Faʻlala فَعْلَلَ, 219
  - Baab Faaʻala فَاعَلَ, 152
  - Baab Iefʻaalla إِفْعَالَّ, 201
  - Baab Iefʻalla إِفْعَلَّ, 200
  - Baab Ieftaʻala إِفْتَعَلَ, 193
  - Baab Ienfaʻala إِنْفَعَلَ, 185
  - Baab Iestafʻala إِسْتَفْعَلَ, 209
  - Baab Tafaʻʻala تَفَعَّلَ, 162
  - Baab Tafaaʻala تَفَاعَلَ, 167
  - conform het patroon فَاعِلٌ, 56
  - conform het patroon فَاعِلَةٌ, 56
  - conform het patroon مُتَفَعِّلٌ, 162
  - conform het patroon مُسْتَفْعِلٌ, 209
  - conform het patroon مُفَاعِلٌ, 152
  - conform het patroon مُفْتَعِلٌ, 193
  - conform het patroon مُفْعَالٌّ, 201
  - conform het patroon مُفَعِّلٌ, 127
  - conform het patroon مُفْعَلٌّ, 200
  - conform het patroon مُفْعِلٌ, 130
  - conform het patroon مُفَعْلِلٌ, 219
  - conform het patroon مُنْفَعِلٌ, 185
  - intensiteit conform patroon فَعَّالٌ, 198
  - intensiteit conform patroon فَعِلٌ, 198
  - intensiteit conform patroon فَعُوْلٌ, 198
  - intensiteit conform patroon فَعِيْلٌ, 198
  - intensiteit conform patroon مِفْعَالٌ, 199
  - intensiteit Ism al-Faaʻiel, 199
  - *zie ook: actief deelwoord, Faaʻiel en onderwerp*
- Ism al-Ishaarah, 69, 85, 98, 189, 247
  - *zie ook: aanwijzend voornaamwoord*
- Ism al-Istifhaam, 87, 88, 89, 93
  - *zie ook: vragend naamwoord*
- Ism al-Mafʻoel, 57, 60, 61, 127, 130, 131, 132, 152, 162, 163, 167, 185, 193, 194, 200, 209, 219, 250
  - Baab Afʻala أَفْعَلَ, 130
  - Baab Faʻʻala فَعَّلَ, 127
  - Baab Faʻlala فَعْلَلَ, 219
  - Baab Faaʻala فَاعَلَ, 152
  - Baab Ieftaʻala إِفْتَعَلَ, 193
  - Baab Ienfaʻala إِنْفَعَلَ, 185
  - Baab Iestafʻala إِسْتَفْعَلَ, 209
  - Baab Tafaʻʻala تَفَعَّلَ, 162
  - Baab Tafaaʻala تَفَاعَلَ, 167
  - conform het patroon مُتَفَعَّلٌ, 162
  - conform het patroon مُسْتَفْعَلٌ, 209
  - conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
  - conform het patroon مُفْتَعَلٌ, 193
  - conform het patroon مُفَعَّلٌ, 127
  - conform het patroon مُفْعَلٌ, 130
  - conform het patroon مُفَعْلَلٌ, 219
  - conform het patroon مَفْعُوْلٌ, 57
  - conform het patroon مَفْعُوْلَةٌ, 57
  - conform het patroon مُنْفَعَلٌ, 185
  - *zie ook: lijdend voorwerp en passief deelwoord*
- Ism al-Makaan, 64, 128, 131, 152, 162, 167, 185, 194, 209
  - Baab Afʻala أَفْعَلَ, 131
  - Baab Faʻʻala فَعَّلَ, 128
  - Baab Faaʻala فَاعَلَ, 152
  - Baab Ieftaʻala إِفْتَعَلَ, 194
  - Baab Ienfaʻala إِنْفَعَلَ, 185
  - Baab Iestafʻala إِسْتَفْعَلَ, 209
  - Baab Tafaʻʻala تَفَعَّلَ, 162
  - Baab Tafaaʻala تَفَاعَلَ, 167
  - conform het patroon مُتَفَاعَلٌ, 167
  - conform het patroon مُتَفَعَّلٌ, 162
  - conform het patroon مُسْتَفْعَلٌ, 209
  - conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
  - conform het patroon مُفْتَعَلٌ, 194
  - conform het patroon مَفْعَلٌ, 64, 66
  - conform het patroon مَفْعِلٌ, 64, 65
  - conform het patroon مُفَعَّلٌ, 128
  - conform het patroon مُفْعَلٌ, 131
  - conform het patroon مُنْفَعَلٌ, 185
  - enkele uitzonderingen, 66
  - *zie ook: naamwoord van plaats*
- Ism al-Mawsoel, 69, 85
  - *zie ook: betrekkelijk voornaamwoord*
- Ism al-Moesaggar, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِلٌ, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِيْلٌ, 120
  - conform het patroon فُعَيْلٌ, 119
  - *zie ook: diminutief, Ism at-Tasghier en verkleinwoord*
- Ism at-Tasghier, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِلٌ, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِيْلٌ, 120
  - conform het patroon فُعَيْلٌ, 119
  - *zie ook: diminutief, Ism al-Moesaggar en verkleinwoord*
- Ism az-Zamaan, 64, 128, 131, 152, 162, 167, 185, 194, 209
  - Baab Afʻala أَفْعَلَ, 131
  - Baab Faʻʻala فَعَّلَ, 128
  - Baab Faaʻala فَاعَلَ, 152

  - Baab Iefta‘ala إِفْتَعَلَ, 194
  - Baab Ienfa‘ala إِنْفَعَلَ, 185
  - Baab Iestaf‘ala إِسْتَفْعَلَ, 209
  - Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 162
  - Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 167
  - conform het patroon مُفْعَلٌ, 131
  - conform het patroon مُتَفَاعَلٌ, 167
  - conform het patroon مُسْتَفْعَلٌ, 209
  - conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
  - conform het patroon مُفْتَعَلٌ, 194
  - conform het patroon مَفْعَلٌ, 64, 66
  - conform het patroon مَفْعِلٌ, 64, 65
  - conform het patroon مُفَعَّلٌ, 128
  - conform het patroon مُنْفَعَلٌ, 185
  - enkele uitzonderingen, 66
  - *zie ook: naamwoord van tijd*
- Ism Nakirah, 255
  - *zie ook: onbepaald naamwoord*
- Ism van *Kaana* كَانَ, 29
- Ismoe *Ienna* إِنَّ, 180
  - Ism van *Ienna* إِنَّ, 31, 180
  - wat Ismoe *Ienna* kan zijn, 180
- Ismoel Fi‘l, 27, 41, 106, 119
  - het woord أُفٍّ, 27, 286
  - het woord آهٍ ، آهِ, 27, 106
  - het woord إِلَيْكُمْ, 41
  - het woord آمِيْنَ, 27, 41
  - het woord هَاءَ, 119
- Isms, 34, 44, 45, 52, 69, 86, 87, 121, 148, 172, 173, 189, 233, 287, 289, 291, 294
  - onregelmatige Mansoeb-vormen, 52
  - *zie ook: Asmaa’, naamwoorden*
- Istifhaam, 108, 113, 169, 282
  - *zie ook: vraag*
- Istithnaa’, 267, 268, 269
  - categorieën van Istithnaa’, 268
  - drie elementen, 267
  - Ghair Moedjab, 269
  - Moedjab, 269, 271
  - Moefarragh, 269, 273
  - Moenqati‘, 268, 271, 274
  - Moettasiel, 268, 271
  - Taam, 269
  - Taam Moefarragh, 274
  - Taam Moenqati‘, 274
  - Taam Moettasiel Ghair Moedjab, 274
  - Taam Moettasiel Moedjab, 274
  - *zie ook: al-Istithnaa’ en uitzondering*

K

- *Kam* كَمْ, 99, 116, 117, 256
  - intonatie, 117
  - informatieve Kam, 116
  - Kam al-Gabariyyah, 116, 117
  - Kam al-Istifhaamiyyah, 116, 117
  - leesteken, 117
  - schematisch overzicht soorten *Kam* كَمْ, 117
  - verschillen, 116
  - vragende Kam, 116
  - *zie ook: Tamyiez*
- Kasrah positie, 33, 43, 45, 58, 245, 297
  - *zie ook: genitief en Madjroer*
- kenmerk
  - kenmerk van het meervoud, 240
  - kenmerk van het tweevoud, 240
  - kenmerk van het vrouwelijk meervoud, 240
  - kenmerken van de Moedaari‘, 47, 125
- kleur, 172
  - Baab Ief‘aalla إِفْعَالَّ, 201
  - Baab Ief‘alla إِفْعَلَّ, 200
  - conform het patroon أَفْعَلُ, 172
  - kleuren, 200, 201
- Koran, 20, 33, 40, 43, 44, 48, 52, 56, 57, 58, 65, 67, 73, 74, 76, 78, 85, 96, 100, 101, 104, 105, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 132, 133, 134, 141, 142, 144, 146, 147, 149, 153, 154, 155, 156, 157, 160, 164, 165, 169, 170, 176, 178, 181, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 192, 195, 196, 197, 203, 204, 206, 210, 212, 214, 216, 217, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 237, 238, 243, 245, 246, 247, 250, 251, 253, 255, 258, 259, 262, 263, 264, 266, 268, 269, 274, 276, 282, 283, 284, 285, 286, 296, 297, 298
- Koranvers, 157, 189, 204, 206, 225, 286
- Koranverzen, 105, 157, 197, 225
  - *zie ook: Ayaat*

L

- Laa an-Naafieyah, 210
  - aaneen met het woord كَيْ, 210
  - *zie ook: Laa an-Naafieyatoe*
- *Laa* لَا, 170, 212, 253
  - in de zin *Laa Ilaaha Illallaah* لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ, 171
  - Laa al-‘Aatiefah, 253
  - Laa an-Naafieyatoe, 103, 170, 211, 253
  - Laa an-Naafieyatoe lil Djins, 170, 171, 199, 253
  - Laa an-Naahieyatoe, 103, 105, 170, 253
  - ontkennende Laa voor de soort, 170, 253
- Laam ل
  - Laam al-Amr, 102, 103, 105
  - Laam al-Ibtidaa’, 133, 134, 153
  - Laam al-Moezahlaqah, 153
  - Laam at-Ta‘liel, 210
  - Laam Talaqqie al-Qasam, 283, 284
  - Laam van de gebiedende wijs, 102
  - Laam van het begin, 133, 153
  - Laam van ontvangen v.d. eed, 283
- Laaziem, 138, 140, 185, 200
  - *zie ook: al-Fi‘l al-Laaziem, Fi‘l Laaziem en intransitief*

- Lafief Maqroen, 62
- *Lammaa* لَمَّا, 164
  - Lammaa al-Djaaziemah, 164
  - Lammaa al-Hienieyyah, 164
  - Lammaa van tijd, 164
- letters van de Moedaari‘, 47, 125
  - geheugensteuntje أَتَيْنَ, 47
  - *zie ook: ‘Alaamaat al-Moedaari‘ en Harf al-Moedaari‘ah*
- lichte Noen van de benadrukking, 278
  - *zie ook: Noen at-Tawkied al-Gafiefah*
- lijdend voorwerp, 15, 31, 41, 46, 138, 142, 163, 178, 186, 202, 214, 236
  - indirecte lijdend voorwerp, 139
  - *zie ook: al-Maf‘oel Ghairoes Sarieh, Ism al-Maf‘oel, Maf‘oel Bihi en passief deelwoord*
- lijdende voorwerpen, 132, 141, 163, 196, 203, 213, 214
  - *zie ook: Maf‘oel Bihi's*
- lijdende vorm, 59
  - *zie ook: Madjhoel vorm*
- lineair maatsysteem, 256
  - *zie ook: Tamyiez adh-Dhaat*

M

- Ma‘doel, 293, 296
  - getallen conform patronen فُعَالُ en مَفْعَلُ, 296
  - eigennamen conform het patroon فُعَلُ, 293
- Ma‘rifah, 69, 70
  - *zie ook: bepaald, bepaald naamwoord en categorieën van Ma‘rifah*
- Ma‘toef, 35, 253
- *Maa* مَا, 58, 135, 146, 205, 212, 229
  - als bijvoeglijk naamwoord, 135
  - extra Maa مَا aan أَيْنَ, 111
  - Maa al-Hidjaaziyyah, 58, 205, 229
  - Maa al-Istifhaamiyyah, 58, 205, 229
  - Maa al-Kaaffah, 146
  - Maa al-Masdariyyah, 205, 206, 229
  - Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah, 229
  - Maa al-Mawsoelah, 58, 205, 229
  - Maa an-Naafieyatoe, 58, 205, 229
  - Maa an-Nakierah at-Taammatoe al-Moebhamah, 135
  - preventieve Maa, 146
  - vragende Maa, 58, 205, 229
- Maadiy, 36, 42, 46, 47, 59, 71, 107, 112, 113, 133, 147, 154, 163, 187, 205, 212, 218, 234, 252, 263, 278
  - gevolgd door قَدْ, 212
  - ontkennen d.m.v. لَا, 212
  - ontkennen d.m.v. مَا, 212
  - voorafgegaan door قَدْ, 154
  - wens uitdrukken, 42
  - *zie ook: verleden tijd*
- Mabniy, 25, 36, 70, 97, 98, 101, 106, 112, 121, 170, 286
  - benoeming Mabniy naamwoord, 27
  - de woorden قَبْل en بَعْد, 101
  - *zie ook: onverbuigbaar*
- Madjhoel, 46
  - in de Maadiy, 46
  - in de Moedaari‘, 47
  - Madjhoel vorm, 46, 47, 48, 59, 61, 163
  - terugkomst letter Waaw, 47
  - *zie ook: passieve vorm*
- Madjroer, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 27, 33, 36, 43, 45, 58, 86, 116, 139, 147, 155, 245, 256, 258, 266, 273, 275, 299
  - enkelvoud Madjroer, 116, 256
  - Madjroer Ism, 86
  - meervoud Madjroer, 116, 256
  - *zie ook: genitief en Kasrah positie*
- Madjzoem, 36, 37, 102, 103, 104, 105, 110, 112, 113, 115, 120, 164, 228, 280, 281
  - Madjzoem vorm van يَكُوْنُ, 120
- Maf‘oel Bihi, 15, 16, 17, 21, 22, 28, 31, 41, 43, 46, 48, 81, 138, 139, 141, 142, 155, 163, 164, 178, 186, 196, 202, 213, 214, 225, 236, 237, 257, 261, 272, 276, 299
  - al-Maf‘oel Ghairoes Sarieh, 139
  - als een Damier, 48
  - *zie ook: al-Maf‘oel Bihi en lijdend voorwerp*
- Maf‘oel Bihi's, 132, 141, 142, 196, 203, 213, 214
  - *zie ook: lijdende voorwerpen*
- Maf‘oel Fihi, 51, 96
  - *zie ook: al-Maf‘oel Fihi en bijwoord van plaats of tijd*
- Mahzoef, 171
- Mamdoedah, 287
  - *zie ook: Alief at-Ta'nieth*
- Mamnoe‘ minas Sarf, 16, 41, 226, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 297, 298
  - ‘Alam, 291
  - al-Djam‘ al-Moetanaahie, 289, 299
  - Alief at-Ta'nieth, 287
  - bijvoeglijk naamwoord conform het patroon فَعْلَانُ, 295
  - bijvoeglijk naamwoord conform patroon أَفْعَلُ, 295
  - conform het patroon أَفْعِلَاءُ, 41
  - conform de patronen مَفَاعِلُ en مَفَاعِيْلُ, 289
  - conform het patroon فَعْلَى, 226
  - eigennaam conform het patroon فُعَلُ, 293
  - eigennaam eindigend extra Alief en Noen, 293
  - eigennaam lijkend op werkwoord, 294
  - eigennaam opgebouwd uit twee naamwoorden, 294
  - het woord أُخَرُ, 296
  - het woord رَمَضَانُ, 55, 293
  - het woord شَعْبَانُ, 55, 293

I‘raab van Mamnoe‘ minas Sarf, 297
Ism geen Tanwien vanwege één reden, 287
Ism geen Tanwien vanwege twee redenen, 287, 291
Ma‘doel, 293
Ma‘doel bijvoeglijk naamwoord, 296
met bepaald lidwoord أَلْ, 297
niet-Arabische eigennaam, 292
situatie Moedaaf zijn, 298
twee soorten, 287
verbuiging van Mamnoe‘ minas Sarf, 297
vrouwelijke eigennaam, 291
Wasf, 291, 295
zie ook: al-Mamnoe‘ minas Sarf, diptoot en Ghair Moensarief
Man‘oet, 34
mannelijk, 92, 119, 142, 156, 157, 189, 265, 292
mannelijk enkelvoud, 145, 223, 228
mannelijk meervoud, 145, 155, 223, 279, 280
mannelijke vorm, 171, 172, 189, 190, 288
Manqoes, 22, 23, 24, 45, 298, 299
al-Manqoes min al-Djam‘ al-Moetanaahie, 299
Mansoeb, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 27, 28, 31, 36, 37, 41, 43, 45, 51, 52, 58, 70, 91, 96, 98, 99, 116, 118, 145, 146, 155, 156, 164, 169, 170, 178, 180, 210, 211, 216, 217, 233, 243, 244, 245, 251, 255, 257, 258, 260, 266, 271, 273, 275, 276, 299
drie voorwaarden bij إِذَنْ, 211
enkelvoud Mansoeb, 116
zie ook: accusatief en Fathah positie
Mansoeb (van Nasab), 51
zie ook: Yaa an-Niesbah يّ
Maqsoer, 21, 275
Maqsoerah, 287
zie ook: Alief at-Ta’nieth
Marfoe‘, 15, 19, 22, 27, 29, 36, 37, 43, 45, 46, 84, 103, 146, 155, 211, 212, 233, 266, 275, 279, 281, 299
Marfoe‘ vorm, 233
zie ook: eerste naamval, Dammah positie en nominatief
Marssymbool (♂), 25
Masdar, 32, 81, 85, 126, 128, 130, 132, 148, 151, 158, 161, 166, 172, 184, 185, 193, 201, 202, 205, 208, 219, 220, 221, 222, 237, 239, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 251, 258, 265, 277
Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 130
Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 126
Baab Fa‘lala فَعْلَلَ, 219
Baab Faa‘ala فَاعَلَ, 151
Baab Ief‘aalla إِفْعَالَّ, 202
Baab Ief‘alalla إِفْعَلَلَّ, 221
Baab Ief‘alla إِفْعَلَّ, 201
Baab Ief‘anlala إِفْعَنْلَلَ, 222
Baab Iefta‘ala إِفْتَعَلَ, 193
Baab Ienfa‘ala إِنْفَعَلَ, 184
Baab Iestaf‘ala إِسْتَفْعَلَ, 208
Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 161
Baab Tafa‘lala تَفَعْلَلَ, 220
Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 166
conform het patroon إِسْتِفْعَالٌ, 208
conform het patroon إِفْتِعَالٌ, 193
conform het patroon إِفْعَالٌ, 130
conform het patroon إِفْعِلَّالٌ, 221
conform het patroon إِفْعِلَالٌ, 201
conform het patroon إِفْعِنْلَالٌ, 222
conform het patroon إِفْعِيْلَالٌ, 202
conform het patroon إِنْفِعَالٌ, 184
conform het patroon تَفَاعُلٌ, 166
conform het patroon تَفَعُّلٌ, 161
conform het patroon تَفْعِلَةٌ, 126
conform het patroon تَفَعْلُلٌ, 220
conform het patroon تَفْعِيْلٌ, 126
conform het patroon فَعَالٌ, 148
conform het patroon فِعَالٌ, 128, 151
conform het patroon فِعَالَةٌ, 158
conform het patroon فَعِلٌ, 265
conform het patroon فَعْلٌ, 128, 277
conform het patroon فُعْلٌ, 258
conform het patroon فَعْلَةٌ, 248
conform het patroon فِعْلَةٌ, 249
conform het patroon فَعْلَلَةٌ, 219
conform het patroon فُعُوْلٌ, 158
conform het patroon فَعِيْلٌ, 239
conform het patroon مُفَاعَلَةٌ, 151
conform het patroon مَفْعَلٌ, 249
conform het patroon مَفْعِلٌ, 249
conform het patroon مَفْعَلَةٌ, 249
conform het patroon مَفْعِلَةٌ, 249
Masdar al-Hai-ah, 249
Masdar al-Marrah, 248, 249
Masdar al-Miemie, 249, 250
Masdar met een Waaw و, 172
Masdar van de wijze, 249
soorten Masdar, 248
synoniem aan de Masdar, 248
van Naaqis werkwoord, 126
verwante Masdar, 246
woorden die fungeren als vervanging van de Masdar, 244
zonder een Waaw و, 172
zie ook: infinitief
Masdar Moe-awwal, 81, 85, 135, 171, 173, 177, 199, 204
أَنْ + Moedaari‘, 177
أَنْ + zijn Ism en Gabar, 177
zie ook: zinsnede

Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 152, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
  definitie, 123
  Mazied Abwaab, 249
  Mazied Baab, 247
  Mazied werkwoord, 123, 246
  Mazied werkwoorden, 124, 126, 248, 250
meervoud, 34, 44, 52, 54, 56, 91, 97, 116, 119, 124, 142, 148, 149, 156, 157, 159, 172, 173, 182, 202, 215, 216, 220, 226, 232, 248, 256, 265, 266, 277, 280, 288, 289, 296, 298
  al-Djam‘ al-Moetanaahie, 289, 299
  conform het patroon فُعَلَةٌ, 215
  conform het patroon فَعْلٰى, 226
  conform het patroon مَفَاعِلُ, 289
  conform het patroon مَفَاعِيْلُ, 289
  Djam‘ al-Djam‘, 148, 149, 289
  het woord جَوَارٍ, 298
  het woord مَعَانٍ, 298
  het woord نَوَادٍ, 298
  meervoud van het meervoud, 289
  meervoudsvorm van هَاهُوَذَا, 78
  Moentahal Djoemoe‘, 159, 289
  ultieme meervoud, 289
  van het woord خَطِيْئَةٌ, 159
  van het woord دِيْنَارٌ, 277
  van het woord مَيِّتٌ, 226
  van ذُوْ, 155
  meervoud van het meervoud, 148
  meervoudspatroon, 159
mentale handeling, 251
Mien مِنْ, 42, 43, 224
  extra *Mien* مِنْ, 42, 43
  Mien at-Tab‘iediyyah مِنْ, 224
  Mien az-Zaa-iedah مِنْ, 42
  partitief Mien مِنْ, 224
Mithaal, 65
  zie ook: niet-Mithaal
modi, 36
modus, 15, 36, 278
  energicus, 278
  modus van het werkwoord, 15
Moe‘rab, 26, 27, 36, 287
  benoeming Moe‘rab naamwoord, 27
  situatie van het woord قَبْل, 101
  zie ook: verbuigbaar
Moe’akkad, 35
Moebdal Minhoe, 175
  wat de Moebdal Minhoe mag zijn, 176
  zie ook: Badal
Moebtada’, 29, 42, 81, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 133, 134, 155, 180, 187, 188, 196, 203, 222, 223, 261, 286, 299
  Moebtada’ bepaald, 85
  Moebtada’ onbepaald, 86
  soorten Moebtada’, 84
Moeda‘‘af, 38, 194, 227
  definitie, 59, 194
  Moeda‘‘af werkwoord, 59, 60, 227
Moedaaf, 17, 19, 20, 22, 23, 51, 72, 76, 170, 187, 251, 262, 298
Moedaaf Ilaih, 15, 17, 18, 22, 33, 44, 70, 76, 77, 81, 86, 98, 101, 187, 189, 226, 244, 262, 275
Moedaari‘, 36, 37, 40, 47, 53, 59, 64, 65, 71, 83, 102, 104, 105, 106, 107, 112, 113, 115, 118, 125, 129, 132, 133, 135, 141, 150, 154, 157, 160, 164, 165, 169, 177, 184, 192, 200, 201, 205, 207, 210, 211, 215, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 227, 228, 234, 244, 252, 263, 278, 279, 281, 282, 283
  als gebruik voor Amr, 157
  Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 129
  Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 125
  Baab Fa‘lala فَعْلَلَ, 218
  Baab Faa‘ala فَاعَلَ, 150
  Baab Ief‘aalla اِفْعَالَّ, 201
  Baab Ief‘alalla اِفْعَلَلَّ, 221
  Baab Ief‘alla اِفْعَلَّ, 200
  Baab Ief‘anlala اِفْعَنْلَلَ, 222
  Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 192
  Baab Ienfa‘ala اِنْفَعَلَ, 184
  Baab Iestaf‘ala اِسْتَفْعَلَ, 207
  Baab Tafa‘‘ala تَفَعَّلَ, 160
  Baab Tafa‘lala تَفَعْلَلَ, 220
  Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 165
  duidingen met de Harf قَدْ, 154
  Noen at-Tawkied, 278
  zie ook: Fi‘l Moedaari‘, tegenwoordige tijd en toekomende tijd
Moedaari‘ Madjzoem, 102, 104, 105, 164, 281
  met Idghaam, 228
  vier vormen twee mogelijkheden, 228
  zonder Idghaam, 228
Moedjab, 269, 271
  zie ook: Istithnaa’
Moedjarrad, 122, 218
  Moedjarrad werkwoord, 122, 127, 246
  Moedjarrad werkwoorden, 124, 126
  zie ook: al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey, al-Fi‘l ath-Thoelaathie, drieletterige werkwoord, Thoelaathie, Roebaa‘iey en vierletterige werkwoord
Moefarragh, 269, 272, 273
  ontkennend, 269
  verbiedend, 269
  vragend, 269
  zie ook: Istithnaa’
Moefrad, 90, 170, 180, 253, 263
  zie ook: Gabar
Moenaadaa, 33, 70, 226
  vijf vormen van يَا رَبِّي, 226
  Moenaadaa gespecificeerd door Nidaa’, 70
  zie ook: al-Moenaadaa

- Moenqati‘, 268, 271, 274
  - *zie ook: Istithnaa’*
- Moensarief, 291, 298
  - *zie ook: triptoot*
- Moentahal Djoemoe‘, 159, 289
  - *zie ook: uiterste van het meervoud*
- Moestathnaa, 32, 267, 268, 271, 272, 273, 275, 276
  - na غَيْر en سِوٰى, 275
  - na مَا خَلَا en مَا عَدَا, 276
  - verbuiging in Istithnaa’ Moefarragh, 272
  - verbuiging in Istithnaa’ Moenqati‘, 271
  - verbuiging in Istithnaa’ Moettasiel, 271
  - verbuiging na het woord Illaa إِلَّا, 271
- Moestathnaa Minhoe, 267, 268, 269, 271
  - *zie ook: Istithnaa’*
- Moeta‘addiy, 138, 139, 140, 142
  - Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 140
  - Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 139, 142
  - definitie, 138
  - *zie ook: al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, Fi‘l Moeta‘addiy en transitief*
- Moetaawi‘, 186
  - van فَعَّلَ, 186
  - van فَعَلَ, 186
  - *zie ook: al-Moetaawa‘ah*
- Moetaharriek Damaa-ier, 227
  - *zie ook: Damier en voornaamwoord*
- Moethannaa, 76, 77
  - *zie ook: al-Moethannaa en tweevoud*
- Moettasiel, 232, 233, 268
  - Moettasiel vorm, 236, 242
  - *zie ook: Damier, geconnecteerde vorm en verbonden*

N

- Na‘t, 34, 55, 98, 135, 189, 223, 245, 261
  - *zie ook: Sifah*
- Naa-ieb al-Faa‘iel, 30, 46, 48, 261
  - *zie ook: plaatsvervanger van de Faa‘iel*
- naamvalsuitgang, 125, 129, 161, 166
  - *zie ook: uitgang*
- naamwoord, 15, 18, 20, 21, 22, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 56, 57, 69, 72, 76, 80, 84, 90, 106, 112, 127, 145, 147, 155, 156, 176, 187, 215, 246, 267, 275, 286, 287, 291
  - naamwoord met “al-” اَلْ, 69
  - naamwoord van de infinitief, 246
  - naamwoord van de tijd, 64, 128
  - naamwoord van de plaats, 64, 128
  - naamwoord van het instrument, 67
  - naamwoord waarvan Moedaaf Ilaih bepaald is, 70
  - *zie ook: Ism*
- naamwoorden, 15, 16, 17, 21, 25, 34, 44, 45, 52, 69, 86, 87, 121, 172, 189, 289, 291, 294
  - *zie ook: Asmaa’ en Isms*
- Naaqis, 60, 61, 64, 204
  - definitie, 60
  - Naaqis Waawie, 60, 61
  - Naaqis Yaa-ie, 60, 62
  - Naaqis werkwoord, 38, 60, 126, 150, 161, 167, 185, 208, 281
  - Naaqis werkwoorden, 37, 38, 151, 161, 166, 167, 208
  - *zie ook: Af‘aal an-Naaqisah, Fi‘l Naaqis en incompleet werkwoord*
- Nahy, 104, 108, 113, 169, 282
  - *zie ook: verbiedend*
- Nakirah, 69, 70, 255
  - *zie ook: onbepaald*
- Nasab, 51, 109
  - Yaa van Nasab يّ, 53, 109
  - *zie ook: Yaa an-Niesbah*
- Nasb, 27, 38, 97, 139, 155, 196, 211, 233, 235, 247
  - *zie ook: accusatief*
- Nasb-positie, 15, 74, 75, 76, 299
  - *zie ook: vierde naamval*
- Nasb-uitgang, 16, 17, 19, 20, 43, 98, 155
  - Alief, 17
  - *zie ook: uitgang*
- Nasb-voornaamwoorden, 25
  - *zie ook: Damaa-ier*
- Nawaasib al-Fi‘l al-Moedaari‘, 216, 217
  - het woord إِذَنْ, 217
  - het woord أَنْ, 216
  - het woord كَيْ, 217
  - het woord لَنْ, 216
- Nidaa’, 70
  - *zie ook: Harf an-Nidaa’ en vocatief partikel*
- niet-Mithaal, 65
  - *zie ook: Mithaal*
- niet-Naaqis werkwoord, 64, 65
  - *zie ook: Naaqis*
- niet-Saalim werkwoorden, 59, 60, 131
  - *zie ook: Saalim werkwoord*
- Noen, 20, 72, 159, 191, 277, 278, 279, 280, 283, 293
  - de Noen van إِنْ bij إِمَّا, 285
  - van لٰكِنَّ, 156
  - weglating Noen bij Moedaaf, 20, 72
  - weglating Noen in al-Af‘aal al-Gamsah, 37
  - weglating Noen in de vijf vormen, 281
  - weglating Noen in يَكُوْنُ, 120
- Noen al-Wiqaayah, 182, 183, 235
  - gebruik Noen al-Wiqaayah, 182
  - niet in combinatie met لَعَلَّ, 183
  - *zie ook: Noen van de bescherming*
- Noen an-Nieswah, 36
  - *zie ook: Noen van de vrouwelijkheid*
- Noen at-Tawkied, 36, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284
  - bijna verplichte gebruik, 285
  - drie voorwaarden gebruik Noen at-Tawkied, 283

  gebruik Noen at-Tawkied, 282
  met een dubbele Noen نَّ, 278
  met één Noen نْ, 278
  Noen at-Tawkied al-Gafiefah, 278
  Noen at-Tawkied ath-Thaqielah, 278
  optionele gebruik, 282
  toevoegen achter werkwoord, 279
  twee soorten Noen at-Tawkied, 278
  verplichte gebruik, 283, 284
  zie ook: Noen van de benadrukking en energieke Noen
Noen van de benadrukking, 278, 282
  zie ook: Noen at-Tawkied
Noen van de bescherming, 182, 235
  zie ook: Noen al-Wiqaayah
Noen van de Damier, 280
Noen van de vrouwelijkheid, 36
  zie ook: Noen an-Nieswah
nominale zin, 39, 80, 84, 90, 108, 113, 181
  zie ook: Djoemlah Ismiyyah
nominatief, 15, 29
  zie ook: eerste naamval en Marfoe‘

O

omvangrijke Badal, 174
  zie ook: Badal al-Ieshtimaal
onbepaald, 42, 69, 70, 86, 87, 89, 93, 135, 170, 175, 180, 182, 196, 262
  onbepaald naamwoord, 69, 70, 255
  onbepaalde Ism, 69, 70, 86, 87
  onbepaalde Saahib al-Haal, 261, 262
  zie ook: Nakirah
onderwerp, 15, 29, 30, 43, 46, 82, 138, 139, 163, 177, 186, 200, 203, 204, 240, 286
  zie ook: actief deelwoord, Faa‘iel en Ism al-Faa‘iel
ongebroken mannelijk meervoud, 19, 72
  zie ook: Djam‘ al-Moedhakkar as-Saalim
ongebroken vrouwelijk meervoud, 16, 159
  zie ook: Djam‘ al-Moe-annath as-Saalim
ongelijke Badal, 174
  zie ook: Al-Badal al-Moebaayien
ontkennen, 212
  d.m.v. لَا, 42, 212
  d.m.v. مَا, 212
ontkennende Laa, 103, 170, 211, 253
  zie ook: Laa an-Naafieyatoe
ontkennende Laa voor de soort, 170, 253
  zie ook: Laa an-Naafieyatoe lil Djins
ontkennende Maa, 58, 205, 229
  zie ook: Maa an-Naafieyatoe
ontkenning, 42, 43, 169, 269
ontleding, 97
  zie ook: I‘raab
onverbuigbaar, 25, 36, 70, 97, 101, 112, 121, 170, 286
  groepen onverbuigbare naamwoorden, 25
  zie ook: Mabniy
overeenkomsten Moebtada’ en Gabar, 91, 92
  aantal/getal, 91
  geslacht, 92

P

partikel, 42, 51, 82, 99, 100, 105, 112, 147, 154, 187, 203, 211, 216, 234, 252, 267, 276
  beantwoordend partikel, 217
  het partikel هَلْ, 42
  het partikel يَا, 51
  infinitief partikel, 210, 216, 217
  ontkennend partikel, 216
  partikel van aansporen, 252
  partikel van aanvang en attenderen, 276
  partikel van berispen, 252
  partikel van de inleiding, 286
  zie ook: Harf
partikels, 82, 86, 105, 153, 178, 180, 216
  zie ook: Hoeroef
partitief *Mien* مِنْ, 224
  zie ook: Mien at-Tab‘iediyyah
passief deelwoord, 57, 127
  zie ook: Ism al-Maf‘oel
passieve vorm, 30, 46, 47, 59, 163
  zie ook: al-Fi‘l al-Mabniy lil Madjhoel, Madjhoel en Madjhoel vorm
patronen, 56, 57, 64, 66, 67, 119, 126, 128, 148, 158, 198, 199, 239, 258, 259, 265, 277, 289, 296
patroon, 25, 41, 44, 56, 57, 64, 65, 66, 68, 126, 127, 128, 130, 131, 139, 148, 151, 152, 158, 159, 161, 162, 166, 167, 172, 173, 184, 185, 193, 194, 198, 201, 208, 209, 215, 219, 220, 221, 222, 226, 248, 249, 290, 293, 294, 294, 295, 296, 298
plaatsvervanger van de Faa‘iel, 30, 46, 48
  zie ook: Naa-ieb al-Faa‘iel
primaire uitgangen, 16, 18, 19, 37
  Dammah, 18
  Fathah, 18
  Kasrah, 18
  zie ook: ‘Alaamaat al-Asliyyah en ‘Alaamaat al-I‘raab al-Asliyyah

Q

Qasam, 39, 147, 211, 283, 284
  Wallaahi وَاللهِ, 147, 283
  zie ook: al-Qasam en eed

R

Ra’aa رَأَى - يَرَى, 202
  Ra’aa al-Basariyyah, 202
  Ra’aa al-Qalbiyyah, 202, 203
  Ra’aa van de gedachte, 202
  Ra’aa van het oog, 202

Raabit, 264
  als Damier en Waaw وَ, 264
  als een Damier, 264
  als een Waaw وَ, 264
  zie ook: binder en connector
radicalen, 122
  zie ook: stamletters
Rafʿ, 27, 38, 81, 91, 155, 233
  Rafʿ-uitgang, 17, 19, 20, 155
  Waaw و, 17
  Rafʿ-voornaamwoorden, 25
  Rafʿ-vorm, 48
  zie ook: nominatief
Rafʿ-positie, 15, 75, 299
  zie ook: eerste naamval
Roebaaʿiey, 122, 123, 218, 220, 230, 231
  Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 152, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
  Moedjarrad, 67, 122, 124, 126, 127, 128, 218, 246, 248, 249
  Roebaaʿiey werkwoord, 122, 123, 218
  zie ook: al-Fiʿl ar-Roebaaʿiey en vierletterige werkwoord

S

Saahib al-Haal, 260, 261, 262, 264, 266
  overeenstemming met Haal, 265
  situatie onbepaald zijn, 261, 262
  soorten van Saahib al-Haal, 261
  zie ook: bezitter van de toestand en Dhoel Haal
Saakien, 77, 97, 184, 193, 208, 291, 292
Saalim werkwoord, 59, 131
  Saalim werkwoorden, 59, 60
samengestelde getallen, 27
schematisch overzicht, 49, 63, 75, 83, 94, 115, 117, 230, 231, 240, 241, 242, 273
  corresponderende Rafʿ-vormen, 49, 50
  Damaa-ier al-Djarr, 236, 242
  Damaa-ier an-Nasb, 241
  Damaa-ier ar-Rafʿ, 240
  Djawaab ash-Shart met فَ, 115
  Thoelaathie en Roebaaʿiey, 230, 231
  tweevoudsvormen, 75, 280
    tweevoudsvorm van هٰذَا en هٰذِهِ, 75
  overzicht van de Abwaab, 230, 231
  overzicht Masdar patronen, 311, 312, 313, 314
  overzicht van *Kam* كَمْ, 117
  overzicht van meervoudspatronen, 315, 316, 317, 318
  overzicht volgorde Moebtada’ en Gabar, 93, 94
  soorten Djoemlah, 83
  van Ism al-Faaʿiel en Ism al-Mafʿoel, 63
  van Istithnaa’, 273
  zusters van *Ien* إِنْ, 112
Schone Namen van Allah, 199
secundaire uitgangen, 16, 17, 19, 37
  zie ook: ʿAlaamaat al-Farʿiyyah en ʿAlaamaat al-Iʿraab al-Farʿiyyah
Shaddah, 61, 156
  het woord لٰكِنَّ zonder Shaddah: لٰكِنْ, 156
Shart, 107, 110, 112
  het woord إِذَا, 107
  het woord إِنْ, 110
  Shart-constructie, 107
  tijdsvorm, 112, 113
  zie ook: voorwaarde
Shibhoel Djoemlah, 86, 89, 90, 91, 93, 180, 181
  Djaar-Madjroer, 86, 87, 88, 91, 180, 181
  Zarf, 44, 86, 87, 91, 96, 98, 99, 107, 180, 181
Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faaʿiel, 199
  zie ook: intensiteit Ism al-Faaʿiel
Sifah, 34, 189
  zie ook: Naʿt
Soekoen, 36, 37, 38, 77, 97, 103, 125, 173, 215
soorten Gabar, 90, 91
  Djoemlah, 90
  Moefrad, 90
  Shibhoel Djoemlah, 91
  zie ook: Gabar
soorten Moebtada’, 84, 85
  Damier, 84
  Ism, 84
  Masdar Moe-awwal, 85
  zie ook: Moebtada’
specificatie, 164
  zie ook: al-Igtisaas
spelling van اِبْن, 136
  weglating van de Hamzah, 136
spelling van فَمٌ, 18
  zonder de Miem, 18, 19
  met de Miem م, 18
stamboom van Profeet Mohammed ﷺ, 137
stamletter, 37, 38, 46, 47, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 120, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 140, 150, 152, 161, 167, 172, 185, 191, 192, 193, 194, 200, 201, 207, 208, 209, 219, 220, 221, 222, 227, 281, 287, 288, 298
stamletters, 56, 57, 59, 64, 67, 122, 123, 131, 202, 218, 246
  definitie, 122
  drie stamletters, 56, 57, 64, 67, 122
  vier stamletters, 122, 218
  zie ook: radicalen

T

Ta’kied, 34, 154, 178
  zie ook: at-Ta’kied, at-Tawkied, benadrukken, Tawkied en zekerheid
Taa’ in Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 191, 192

Taa’ Marboetah, 54, 66, 109, 248, 291, 295
  compenserende Taa’ Marboetah, 208
Taam, 204, 269
  zie ook: compleet werkwoord en Fi‘l Taam
Talab, 104, 169, 282
  gebruik voor Amr en Nahy, 104
  zie ook: Djawaab at-Talab
Talabiy, 108, 113
  Amr, 108, 113
  Istifhaam, 108, 113
  Nahy, 108, 113
Tamyiez, 32, 116, 245, 255, 256, 257, 258
  enkelvoud Madjroer, 116, 256
  meervoud Madjroer, 116, 256
  na de getallen 100 en 1000, 256
  na de getallen 3 t/m 10, 256
  regel m.b.t. Tamyiez adh-Dhaat, 257
  Tamyiez adh-Dhaat, 255, 257
    getal, 255
    gewicht, 256
    inhoudsmaat, 256
    lineair maatsysteem, 256
  Tamyiez an-Niesbah, 257, 258
  twee soorten Tamyiez, 255, 257
  voorafgegaan door مِنْ, 116
  zie ook: het woord كَمْ
Tanwien, 23, 51, 72, 127, 136, 149, 226, 251, 276, 287, 290, 291, 292, 293, 295, 299
Tasarroef Kaaf al-Gitaab, 157
  zie ook: vervangen van كَ
Tawkied, 34, 35
  zie ook: at-Ta’kied, at-Tawkied, benadrukken en Ta’kied
tegenwoordige tijd, 36, 42, 47, 71, 125, 129, 283
  zie ook: Fi‘l Moedaari‘ en Moedaari‘
Thaqielah, 278
  zie ook: Noen at-Tawkied
Thoelaathie, 122, 123, 218
  Thoelaathie Moedjarrad, 67, 122, 128, 248, 249
  Thoelaathie Moedjarrad werkwoord, 126, 127
  Thoelaathie werkwoord, 122, 123
  zie ook: al-Fi‘l ath-Thoelaathie, drieletterige werkwoord en Moedjarrad
toekomende tijd, 36, 42, 47, 71, 107, 112, 125, 129, 216, 217, 283
  zie ook: Fi‘l Moedaari‘ en Moedaari‘
toekomst, 211, 212
toestandsaccusatief, 32, 260
  zie ook: Haal
totale Badal, 174
  zie ook: Badal al-Koell min al-Koell
transitief, 138, 139, 140, 141, 142
  definitie, 138
  dubbel transitief, 141, 142
  zie ook: al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, Fi‘l Moeta‘addiy en Moeta‘addiy
transitief werkwoord, 139, 141
  zie ook: al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, Fi‘l Moeta‘addiy en Moeta‘addiy
transitieve Hamzah, 140
  zie ook: Hamzah at-Ta‘diyah
triptoot, 291, 298
  zie ook: Moensarief
tweede naamval, 15
  zie ook: genitief en Djarr-positie
tweede persoon, 36, 71, 102, 103, 119, 142, 228, 234, 235, 236, 238, 279, 280
  vrouwelijk enkelvoud, 71, 145, 279, 280
  vrouwelijk meervoud, 36, 71, 145, 228
tweede stamletter, 46, 47, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 123, 124, 125, 127, 130, 131, 140, 152, 161, 162, 167, 185, 193, 194, 201, 209, 222, 227
  zie ook: ‘Ayn Kalimah
tweevoud, 20, 72, 73, 75, 76, 77, 91, 234, 265
  tweevoudsvorm, 54
  van ذَلِكَ is: ذَانِكَ, 73
  van هَاهُوَذَا is: هَهُمَاتَانِ \ هَهُمَاذَانِ, 78
  van هـٰذَا is: هـٰذَانِ, 73
  van هـٰذِهِ is: هَاتَانِ, 73
  van تِلْكَ is: تَانِكَ, 73
  weglating van Noen in tweevoud ن, 72
  zie ook: al-Moethannaa en Moethannaa
twijfel, 154, 179
  zie ook: az-Zann

U

ultieme meervoud, 289
  zie ook: al-Djam‘ al-Moetanaahie
uiterste van het meervoud, 159
  zie ook: Moentahal Djoemoe‘
uitgang, 15, 22, 25, 37, 43, 86, 104, 134, 150, 275, 297
  Djarr-uitgang, 16, 17, 155
  Nasb-uitgang, 16, 17, 20, 43, 98, 155
  Raf‘-uitgang, 17, 19, 20, 155
uitgangen, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 38, 233
  primaire uitgangen, 16, 18, 19, 37
  secundaire uitgangen, 16, 17, 19, 37
  zie ook: ‘Alaamaat al-I‘raab al-Asliyyah en ‘Alaamaat al-I‘raab al-Far‘iyyah
uitgebreide handeling, 143, 145
  zie ook: at-Takthier
uitzondering, 267, 268
  zie ook: al-Istithnaa’ en Istithnaa’

V

Venussymbool (♀), 25
verbale zin, 80, 82, 90, 146, 156, 180
  zie ook: Djoemlah Fi‘liyyah

- verbiedend, 269, 270, 271, 272
  - verbiedende Amr, 104
  - verbiedende Laa, 103, 170, 253
  - verbiedende wijs, 104
  - *zie ook: Nahy*
- verbindingswoord, 35, 225
  - het woord وَ, 35, 225
  - *zie ook: Waaw al-‘Atf*
- verbod, 42, 43
  - *zie ook: Nahy*
- verbonden, 268
  - *zie ook: Moettasiel*
- verborgen uitgangen, 21, 38
  - Manqoes, 22, 23, 24, 45, 298, 299
  - Maqsoer, 21, 275
  - Moedaaf bezittelijk voornaamwoord van eerste persoon enkelvoud, 22
- verborgen voornaamwoord, 135
  - *zie ook: Damier Moestatier*
- verborgen أَنْ, 118
  - *zie ook: het woord حَتّٰى*
- verbuigbaar, 15, 25, 26, 27, 36, 86
  - *zie ook: Moe‘rab*
- verbuiging, 15, 34, 53, 271, 272, 275, 297, 299
  - het woord أُولُوْ, 155
  - *zie ook: I‘raab*
- verdubbelen, 140
  - *zie ook: at-Tad‘ief*
- verkleinwoord, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِلٌ, 119
  - conform het patroon فُعَيْعِيْلٌ, 120
  - conform het patroon فُعَيْلٌ, 119
  - *zie ook: diminutief, Ism al-Moesaggar en Ism at-Tasghier*
- verleden tijd, 36, 42, 71, 99, 107, 133, 163, 212
  - *zie ook: Maadiy*
- verschoven Laam, 153
  - *zie ook: Laam al-Moezahlaqah*
- vervangen van كَ, 156, 157
  - *zie ook: Tasarroef Kaaf al-Gitaab*
- vervoeging, 44
  - vervoeging van لَدَى, 44
  - vervoeging van تَعَالَ, 71
- verzoek, 102
  - *zie ook: Amr*
- vier vormen, 36
  - de vorm يَكْتُبُ, 36
  - de vorm تَكْتُبُ, 36
  - de vorm أَكْتُبُ, 36
  - de vorm نَكْتُبُ, 36
- vierde naamval, 15
  - *zie ook: Nasb-positie*
- vierde stamletter, 125
- vierletterige werkwoord, 122, 218
  - *zie ook: al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey en Roebaa‘iey*
- vijf naamwoorden, 17, 19, 266
  - het woord أَبٌ, 17
  - het woord أَخٌ, 17
  - het woord حَمٌ, 17
  - het woord ذُوْ, 17
  - het woord فَمٌ, 17, 266
  - *zie ook: al-Asmaa’ al-Gamsah*
- vijf werkwoorden, 37
  - de vorm يَفْعَلَانِ, 37
  - de vorm تَفْعَلَانِ, 37
  - de vorm يَفْعَلُوْنَ, 37
  - de vorm تَفْعَلُوْنَ, 37
  - de vorm تَفْعَلِيْنَ, 37
  - *zie ook: al-Af‘aal al-Gamsah*
- vocatief partikel, 33, 169
  - *zie ook: Harf an-Nidaa’ en Nidaa’*
- voegwoord, 39, 237, 253
  - *zie ook: Harf al-‘Atf*
- voegwoordelijke *Laa*, 253
  - *zie ook: Laa al-‘Aatiefah*
- volgorde Moebtada’ en Gabar, 88
  - Gabar vóór Moebtada’, 86, 87, 89
  - Moebtada’ vóór Gabar, 87, 88
  - overzicht volgorde Moebtada’ en Gabar, 93, 94, 95
- voorgewende handeling, 168
  - Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 168
- voornaamwoord, 25, 36, 41, 44, 48, 69, 77, 80, 84, 85, 106, 189, 204, 222, 223, 232, 234, 235, 236, 247, 264, 277
  - geconnecteerd voornaamwoord, 232, 236, 237, 238
  - geconnecteerde vorm, 233, 235, 236, 242
  - gescheiden vorm, 233
  - voornaamwoord van de scheiding, 223
  - *zie ook: Damier*
- voornaamwoorden, 25, 71, 119, 132, 142, 232, 233
  - voornaamwoorden met een klinker, 227
  - *zie ook: Damaa-ier*
- voorwaarde, 107, 110, 112
  - *zie ook: Shart*
- voorwaardelijke *Iemmaa* إِمَّا, 285
  - *zie ook: Iemmaa ash-Shartiyyah إِمَّا*
- voorwaardelijke partikel, 285
  - het partikel إِمَّا, 285
- voorzetsel, 41, 86, 139
  - *zie ook: Harf Djarr*
- voorzetselgroep, 86, 91, 181
  - *zie ook: Djaar-Madjroer constructie*
- vorm van het werkwoord, 36
  - Amr, 36
  - Maadiy, 36
  - Moedaari‘,36
- vraag, 42, 43, 116, 260, 282
  - *zie ook: Istifhaam*

vraagpartikel, 225
  zie ook: Harf al-Istifhaam
vragend naamwoord, 87, 88, 89, 93
  zie ook: Ism al-Istifhaam
vragende Hamzah, 186
  zie ook: Hamzah al-Istifhaam
vragende Maa, 58, 205, 229
  zie ook: Maa al-Istifhaamiyyah
vragende woorden, 26
  zie ook: Asmaa’ al-Istifhaam
vrees, 40, 179, 203
  zie ook: al-Ieshfaaq
vrouwelijk, 48, 55, 56, 92, 119, 142, 156, 157, 171, 189, 190, 265, 291, 292, 295
  vrouwelijk enkelvoud, 71, 145, 223, 279, 280
  vrouwelijk meervoud, 36, 71, 145, 223, 228, 234
  vrouwelijke vorm, 27, 75, 76, 172, 234, 295

W

waarschuwing, 145, 171
  zie ook: at-Tahdhier
Waaw و
  Waaw al-‘Atf, 147
  Waaw al-Haal, 39, 40, 212, 262, 263
  Waaw Saakinah, 279
  Waaw van de toestand, 39, 212
  Wallaahi وَاللّٰهِ, 147, 283
Wasf, 291, 295
  zie ook: bijvoeglijk naamwoord
wederkerige handeling, 168
  Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 168
weglaten Moebtada’ of Gabar, 89
weglating Noen ن, 20, 72, 120
  in het ongebroken mannelijk meervoud, 72
  in het tweevoud, 72
  in het werkwoord يَكُوْنُ, 120
  optionele weglating, 120
wens, 168, 169, 179
  Maadiy voor uitdrukken wens, 42
  onmogelijke wens, 168
  verafgelegen wens, 168
  zie ook: at-Tamannie
werkwoord, 15, 27, 30, 32, 36, 38, 40, 41, 46, 48, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 71, 76, 80, 82, 83, 90, 103, 106, 107, 108, 110, 113, 114, 115, 122, 123, 125, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 146, 147, 149, 150, 154, 156, 158, 160, 161, 163, 164, 165, 167, 169, 176, 177, 178, 184, 185, 186, 187, 191, 193, 194, 196, 200, 202, 203, 205, 208, 211, 212, 213, 215, 218, 225, 235, 236, 241, 243, 244, 246, 247, 249, 252, 263, 267, 276, 278, 279, 281, 283, 284, 286, 294
  gebruik دَخَلَ met of zonder فِيْ, 197
  het werkwoord أَخُصُّ, 164
  het werkwoord أَدْرَى, 149
  het werkwoord اُذْكُرُوْا, 225
  het werkwoord أَرَى, 141
  het werkwoord اِشْتَدَّ, 202
  het werkwoord أَصْبَحَ, 134
  het werkwoord أَعْطٰى, 132
  het werkwoord أَمْسٰى, 147
  het werkwoord أَوْشَكَ, 135
  het werkwoord جَعَلَ, 213, 214, 215
  het werkwoord دَرَى, 149
  het werkwoord رَأَى - يَرَى, 202
  het werkwoord طَفِقَ, 83
  het werkwoord ظَنَّ, 196
  het werkwoord عَسٰى, 203
  het werkwoord نَزَلَ, 140
  het woord مَا خَلَا, 276
  het woord مَا عَدَا, 276
  Laaziem, 138, 139, 140
  Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
  Moedjarrad, 67, 122, 124, 126, 127, 128, 218, 246, 248, 249
  Moeta‘addiy, 138, 139, 140, 141, 142
  na het woord إِذَنْ, 211
  na het woord وَلَوْ, 133
  na Maa al-Masdariyyah, 205
  over het werkwoord تَعَالَ, 71
  vierletterige werkwoord, 122, 218
  ظَنَّ gevolgd door أَنَّ of أَنْ, 196, 197
  zie ook: Fi‘l
werkwoord van verbazing, 258
  conform het patroon أَفْعِلْ بِهِ, 258, 259
  conform het patroon مَا أَفْعَلَهُ, 258, 259
  samenvatting, 259
  zie ook: Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb
werkwoorden, 36, 37, 38, 56, 57, 64, 71, 83, 110, 112, 113, 122, 138, 139, 140, 172, 186, 202, 212, 276
werkwoorden van de intrede, 83
  het werkwoord أَخَذَ, 83
  het werkwoord جَعَلَ, 83
  het werkwoord شَرَعَ, 83
  het werkwoord طَفِقَ, 83
  zie ook: Af‘aal ash-Shoeroe‘
wijzen van het werkwoord, 15, 36
  zie ook: modus van het werkwoord
woord
  conform het patroon مَفَاعِلُ, 298
  gebruik van het woord إِذَا, 195
  het woord *Djawhar* جَوْهَرٌ, 293
  het woord *Lawlaa* لَوْلَا, 187, 188
  het woord *Yad* يَدٌ, 148
  het woord أَبْيَضُ, 172
  het woord أَحْمَرُ, 172
  het woord أُخَرُ, 296
  het woord إِذْ, 225

  - het woord إِذَا, 107, 195, 196
  - het woord إِذَنْ, 217
  - het woord أَرْمَلٌ, 295
  - het woord أَعْرَجُ, 172
  - het woord إِلَّا, 232, 271, 272, 273
  - het woord الْحَرْبُ, 55
  - het woord النَّكْلُ, 182
  - het woord إِنْ, 110
  - het woord إِنَّمَا, 146
  - het woord أُولُوْ, 155
  - het woord بُدٌّ, 199
  - het woord بَرْنَامَجٌ, 159
  - het woord بِيْضٌ, 172
  - het woord حَتّٰى, 118
  - het woord حُجْرَةٌ, 173
  - het woord سِوٰى, 275
  - het woord صَبَاحَ مَسَاءَ, 121
  - het woord غَيْر, 275
  - het woord فُوْ, 266
  - het woord كِلَا, 76, 77
  - het woord كِلْتَا, 76, 77
  - het woord لٰكِنْ, 156
  - het woord لِكَيْ, 210
  - het woord لَيْلَ نَهَارَ, 121
  - het woord مَا, 135
  - het woord مَاشٍ, 215
  - het woord مُسْتَشْفًى, 159
  - het woord مُشَاةٌ, 215
  - het woord مُضِيٌّ, 158
  - het woord نَحْنُ, 164
  - het woord هَاءَ, 119
  - het woord وَ, 39
  - het woord وَلَوْ, 133
  - niet-Arabische woord, 293
- woorden
  - conform het patroon مَفَاعِلُ en مَفَاعِيْلُ, 289
  - conform het patroon مَفَاعِلَةٌ, 290
  - de woorden لِأَمْرٍ مَا, 135

Y

- Yaa an-Niesbah يّ, 51
  - Yaa van afkomst, 51
  - Yaa van Nasab يّ, 109
  - Yaa van relatie, 51
  - *zie ook: Mansoeb (van Nasab)*
- Yaa Moetakalliem ي, 215, 226
  - situatie Yaa Moetakalliem met Fathah, 215

Z

- Zarf, 44, 51, 86, 87, 91, 96, 97, 98, 99, 107, 180, 181
  - het woord لَدَى, 44
  - het woord لَمَّا, 163
  - woorden die fungeren als een Zarf, 98, 99
  - Zarf al-Makaan, 96, 97
  - Zarf az-Zamaan, 96, 97, 163
  - *zie ook: bijwoord en bijwoordelijke bepaling*
- zekerheid, 154
  - *zie ook: Ta'kied*
- zelfstandige naamwoorden, 159
  - zonder meervoud, 159
- zeven categorieën Ma'rifah Isms, 69
  - Al-Moehallaa bie "*al-*", 69
  - An-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa', 70
  - Ism ad-Damier, 69
  - Ism al-'Alam, 69
  - Ism al-Ishaarah, 69
  - Ism al-Mawsoel, 69
  - Moedaaf ilaa Ma'rifah, 70
- zichtbare uitgang, 22
- zin, 90, 176, 180, 263
  - nominale zin, 39, 80, 84, 90, 108, 113
  - verbale zin, 80, 82, 90, 146, 156
  - *zie ook: Djoemlah*
- zinsnede, 81, 85
  - fungeert als Masdar, 81
  - *zie ook: Masdar Moe-awwal*
- Zoeroef, 27, 97, 98
  - *zie ook: Zarf en bijwoorden*
- zusters van *Ienna* إِنَّ, 29, 31, 40, 82, 235, 241
  - het woord أَنَّ, 29, 82
  - het woord كَأَنَّ, 29, 82
  - het woord لَعَلَّ, 29, 40, 82
  - het woord لٰكِنَّ, 29, 82, 155
  - het woord لَيْتَ, 29, 82, 168
  - *zie ook: al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi'l*
- zusters van *Ien* إِنْ, 110, 112
  - het woord أَيّ, 112
  - het woord أَيْنَ, 112
  - het woord مَتٰى, 112
  - het woord مَنْ, 112
  - het woord مَهْمَا, 112
  - *zie ook: Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah*
- zusters van *Kaana* كَانَ, 29, 31, 82
  - het woord أَصْبَحَ, 29, 82, 134
  - het woord أَضْحٰى, 29, 82
  - het woord أَمْسٰى, 29, 82, 147
  - het woord بَاتَ, 29, 82
  - het woord صَارَ, 29, 82
  - het woord ظَلَّ, 29, 82
  - het woord لَيْسَ, 29
  - het woord مَا انْفَكَّ, 29, 82
  - het woord مَا بَرِحَ, 29, 82
  - het woord مَا دَامَ, 29, 82
  - het woord مَا زَالَ, 29, 82
  - het woord مَا فَتِئَ, 29, 82
  - zus van *Kaana* كَانَ, 134, 135, 147, 203
- zwakke letter, 37
- zware Noen van de benadrukking, 278
  - *zie ook: Noen at-Tawkied ath-Thaqielah*

﴿رَبَّنَا تَقَبَّلۡ مِنَّآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ١٢٧﴾

سُورَةُ البَقَرَةِ

{O onze Heer! Accepteer (dit) van ons.
Voorwaar, U bent de Alhorende, de Alwetende.}

Soerah al-Baqarah, Vers 127

Het bestuderen van het klassiek Arabisch is van essentieel belang voor degenen die een goed begrip willen hebben van de Koran en de Hadith. Een goede leermethode is daarom onmisbaar om dit doel te behalen.

Het boek *Durus al-Lughat al-'Arabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa*, dat vertaald kan worden als "de lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden", is ontwikkeld door de Islamitische Universiteit in Medina. Dit boek bestaat uit drie delen en wordt onderwezen aan de studenten die het klassiek Arabisch niet machtig zijn.

In de loop der jaren is gebleken dat dit één van de beste leermethoden is om het klassiek Arabisch te leren. Hierom wordt deze leermethode wereldwijd gebruikt. Tegenwoordig staat deze leermethode beter bekend als "de Medina methode".

Voor u ligt de Nederlandse vertaling van de grammaticaregels die in de lessen van het derde deel worden behandeld. In deze vertaling zijn er extra voorbeelden, wetenswaardigheden, schema's, voetnoten en voorbeelden uit de Koran toegevoegd, zodat u de grammaticaregels beter zult begrijpen.

Verkoop is niet toegestaan

لا يجوز بيعه

uitgeverij
al-Qalam